

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

IOANNES LYDUS.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXVII.

ΠΕΡΙ ΔΙΟΣΗΜΕΙΩΝ.

LIBRI DE OSTENTIS ARGUMENTA.

Exordium, initio mutilum, de divinationis apud Romanos origine ac progressu, cap. 1—8. (1). de effectibus defectibusque solis, c. 9 et 10. (2). excerpta e Campestrio, de stellis crinitis, c. 11—16. (3). de habitu lunae, per duodecim signa, c. 17—20. (4). de tonitribus, c. 21—26. (5). diarium tonitruale secundum PNigidium Figulum, ex scriptis Tagetis expressum, c. 27—38. (6). tonitruale ex scriptis Fonteii, c. 39—41. (7). generalis observatio de fulminibus, ex Labeone translata, c. 42. (8). de fulgurali disciplina veterum commentarius, confectus ab ipso Lydo, secundum auctores Latinos, c. 43—52. (9). de terrae motibus exordium, c. 53 et 54. (10). de terrae motibus, per duodecim signa, ex Vicellio secundum Tagae carmina, c. 55—58. (11). ortus atque occasus siderum, e scriptis Claudii Tusci, c. 59—70. (12). conclusio, c. 71. (13).

τουτὶ πράττειν ἐπαγγειλάμενοι. τῆς μὲν οὖν τῶν πολλῶν δόξης ἀγὰρ πρώην ἐτύγχανον ὦν, καὶ γράμματα μόνα τὰ περὶ τοῦτων γεγραμμένα τοῖς ἀρχαίοις ἐνόμιζον. ἐπειδὴ δὲ ἡ κείρα τὴν περὶ αὐτῶν ἀλήθειαν ἔδειξε καὶ ἡ γενομένη τοῦ 5 κομήτου πρώην ἐπιτολὴ (ἰκπεύς δὲ ἄρα ἦν τὸ γερόμενον σχῆμα) καὶ ἡ διὰ ταύτην συμβᾶσα τῶν κακοδαίμωνων Περσῶν ἔφοδος, μέχρι μὲν τῶν Ὀρόντου γενομένη μερῶν, συντομωτάτην δὲ τὴν ὑποστροφὴν ὡς οἶόν τε λαβοῦσα (ἰδὴλόυ

5 num λεγόμενον? Hasius (H).

id facere professi. ita dudum eadem opinione qua vulgus ego quoque fui, et scripturas, nec quicquam amplius, quae hac super re a priscis scripta sunt esse arbitrabar. sed postquam earum rerum veritatem cum observatio constans comprobavit, tum nuper factus stellae crinitae ortus (ea figura quam hippea vocant), et ob hunc ortum consecuta impurorum Persarum irruptio, quae ad Orontis usque partes evagata receptum tamen quam celerrimum habuit (nam fortissimi principis victoriam stella
Ioannes Lydus.

γὰρ δὴ καὶ τὴν τοῦ κραταιοτάτου βασιλέως *νίκη*), ὑπ' αὐ-
τῶν λοιπῶν τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν μαρτυρίας
γράφειν περὶ τῶν τοιούτων προήχθη, ἅμα μὲν πρὸς τῆς
ἐμῆς ἔσεσθαι μνήμης τὸ πρᾶγμα νομίζων, ἅμα δὲ ἄποπον
καὶ φθόνον γέμον ἡγούμενος εἶναι τὸ πόνους τοσοῦτους 5
τοῖς ἀρχαίοις καταβεβλημένους εἰς τοὺς περὶ τούτων λόγους
ἄχρι παντὸς μεῖναι λανθάνοντας.

2. Ἀρμόδιον δὲ εἶναι νομίζω τῷ περὶ τῶν τοιούτων
γράφειν ἐθέλοντι, πόθεν τε ἢ τῶν τοιούτων κατάληψις
ἤρξατο, λέγειν, καὶ ὅθεν ἔσχε τὰς ἀφορμάς, καὶ ὅπως ἐπὶ 10
τοσοῦτον προήλθεν ὡς καὶ αὐτούς, εἰ θέμις εἰπεῖν, Ἀγυ-
πίου ὑπερβαλεῖν. τούτων γὰρ δὴ, μετὰ Ζωροάστρη τὸν
πολύν, Πετόσιρις τοῖς εἰδικοῖς τὰ ἐν γένει διαπλέξας πολλὰ
μὲν κατ' αὐτὸν παραδοῦναι βιάζεται, οὐ πᾶσι δὲ παραδίδωσι
ταῦτα, μόνοις δὲ τοῖς καθ' αὐτόν, μᾶλλον δὲ ὅσοι καὶ 15
αὐτῶν πρὸς στοχασμούς ἐπιτηδειότεροι. Ἀντιγονος δὲ μετ'
ἐκείνων διέκρινε μὲν καὶ διηρθρωσε τὴν παράδοσιν, πρὸς δὲ
τὸ πυκνὸν τῶν ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ γραμμῶν ἀποκλίνας ἀμύ-
θητον ὄχλον καὶ ἀσαφείας πάσης ἀνάμειστον τῇ γραφῇ συγκα-
τέθετο. τὰ γὰρ Ἀριστοτέλει εἰρημένα γνωριμώτατα. Ἡλιό- 20
δωρος δὲ καὶ Ἀσκατιῶν, ἔτι καὶ Λαφὸς ὁ Θηβαῖος.....
καὶ Πολλῆς καὶ ὁ θειότατος πρὸ αὐτῶν Πτολεμαῖος, οὐ
μέχρι παντὸς ἴσχυσαν τὴν παλαιὰν ἀσάφειαν τοῦ πράγματος
ἐκβαλεῖν, καίτοι γε σφόδρα καὶ τοῦτο ποιῆσαι σπεύσαντες.

13 *ιδικοῖς C.*

item declarabat), iccirco ipsis eventibus eorumque testimonio ad scri-
ptionem de rebus huiusmodi sum adductus, et memoriam id meam com-
mendaturum existimans, et incommodo invidiaque rem non carere cen-
sens, si tot labores a veteribus in disciplinas illas impensi in omni
tempus absconditi manerent.

2. Appositum autem esse arbitror, si quis de rebus eiusmodi
scribere velit, primum a quo earum cognitio coeperit dicere, undeque
sit subsidia nacta, quoque pacto eatenus processerit ut vel ipsos, si
hoc fas est dictu, Aegyptios superemus. ex his enim, post Zoroastrem
ingentem, Petosiris locos singulares permiscens generatim dictis, multa
iuxta illum conatur docere: sed tamen non quemvis unum ea docet, sed
solos suos, horumque illos potius qui sint ad contemplationem habilio-
res. post hunc Antigonus divisit quidem et distinxit disciplinam, sed ad
crebra astronomica lineamenta conversus inexplicabilem molestiam omni-
que obscuritate refertam in scriptionem introduxit suam. quae Aristo-
teles prodidit, admodum cognita sunt. Heliodorus autem et Asdretario,
Dapsus Thebanus et Polles Aegiensis, quique hos aetate an-
tecessit divinus Ptolemaeus, antiquam a scientia prorsus dispellere cali-
ginem non potuerunt, quamvis id quoque efficere oppido conati. nobis

ἐπειδὴ δὲ ἡμῖν, τοὺς ἐξ Ἰταλίας φημί, Τάγης ἀρχηγὸς τοῦ
 πράγματος γέγονεν, ἀκόλουθον τοῖς αὐτοῦ ῥήμασι χρήσα-
 σθαι, μᾶλλον δὲ τῇ τούτων ἐννοίᾳ· τοῖς γὰρ ἀρχαιοτέροις
 ὀνόμασιν ἐκεῖνα συγκείμενα δυσπαρακολούθητά πῶς ἔστι
 5 καὶ οὐ σφόδρα σαφῆ λοιποῖς, Τάρχοντι τε τῷ δυο-
 σκόπῳ καὶ Ταρκύτῳ τῷ τελεστῇ καὶ Καζίτωνι Ἰσραεῖ, ὥστε ἐκ
 τῶν πᾶσι τούτοις εἰρημένων γλαφυράν τινα διαπλέξαι τοῦ
 πράγματος ἄρμονίαν. δεῖ τοίνυν ἀφηγησασθαι πρῶτον τίς τε
 οὗτος ὁ Τάγης καὶ τίνες οἱ λοιποί, καὶ ὅπως γραμμασιν
 10 ἐνεπιστεύθη παρὰ τὸ κρατοῦν ἐν τοῖς Ἰεραῖς τὰ τοιαῦτα.

3. Τάρχων, ταύτῃ ἔχων τὴν προσηγορίαν, ἀνὴρ γέγονε
 μὲν δυοσκόπος, ὡς αὐτὸς ἐπὶ τῆς γραφῆς εἰσηγήκεται, εἰς
 τῶν ἐπὶ Τυρρηνοῦ τοῦ Λυδοῦ διδασκόντων. καὶ γὰρ δὴ
 τοῖς Θούσκων γραμμασι ταῦτα δηλοῦται, οὐπὼ τῆνικαῦτα
 15 τοῖς τόποις ἐκεῖνοις Εὐάνδρου τοῦ Ἀρχάδος ἐπιφανέντος.
 ἦν δὲ ἄλλοιός τις ὁ τῶν γραμμάτων τύπος, καὶ οὐδὲ ὅλως
 καθημαξευμένος ἡμῖν· ἡ γὰρ ἂν τῶν ἀπορρήτων τε καὶ
 ἀναγκαιοτέρων οὐδὲν ἔμεινεν ἄχρι τοῦ παρόντος λανθάνον.
 φησὶ τοίνυν ὁ Τάρχων ἐπὶ τοῦ συγγράμματος, ὅπερ εἶναι
 20 τινες Τάγης ὑποπεύουσιν, ἐπειδὴ περ ἐκεῖ κατὰ τινα δια-
 λογικὴν ὀμιλίαν ἐρωτᾷ μὲν δῆθεν ὁ Τάρχων, ἀποκρίνεται
 δὲ ὁ Τάγης ὡς προσκαρτερῶν ἐκάστοτε τοῖς ἱεραῖς, ὡς τυχὸν
 συμβέβηκεν αὐτῷ κατὰ τινα χρόνον ἀροτριῶντι θανμάσιόν
 τι, οἷον οὐδὲ ἀκήκοέ τις ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ γενόμενον·

1 τοῖς malim.

17 κατημαξευμένος C.

vero, hoc est Italis hominibus, quandoquidem Tages auctor disciplinae
 fuit, consentaneum est dictis eius vel potius sententia menteque illorum
 uti. etenim verbis priscis concepta ea difficilia intellectu neque ita di-
 lucida sunt. neque minus utemur reliquis, Tarchonte aruspice, L'Tar-
 quitiō rege sacrorum, Capitone pontifice, ut ex omnium horum dictis
 concinnam efficiamus argumenti compositionem. oportet igitur enarrare
 primum quis fuerit is Tages, qui reliqui, quoque modo, iuxta morem
 in sacris servatum, id genus disciplinae literis sit mandatum.

3. Tarchon (id ei nomen) aruspex fuit, ut ipse in scripto affert,
 unus de illis qui a Tyrreno Lydo edocti sunt. Etruscorum literis
 aperiantur haec, neque dum in locis illis Evander Arcas apparuerat,
 erat autem tunc alia literarum figura, nec prorsus pervagata apud nos:
 aliter enim ex secretis necessariisque nihil ad hanc diem mansisset oc-
 cultum. ait igitur Tarchon in scripto, quod Tagae esse sunt qui suspi-
 centur, quod ibi, in personas distributo sermone, interrogat videlicet
 Tarchon, respondet Tages utpote assidue operam dans sacris: sed ait
 forte accidisse sibi cum araret quodam die rem mirabilem, et qualem
 nemo audierit unquam omni memoria euenisse. existitise enim e sulco

ἀναδοθῆναι γὰρ τοῦ αὐλακος παιδίου, ἄρτι μὲν τεχθῆναι δοκοῦν, ὀδόντων δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν ἡλικίᾳ γνωρισμάτων ἀπροσδέεις. ἦν δὲ ἄρα τὸ παιδίον ὁ Τάγης, ὃν δὴ καὶ χθόνιον Ἑρμῆν εἶναι τοῖς Ἑλλήσιν ἔδοξεν, ὡς πού καὶ Πρόκλος φησὶν ὁ διάδοχος. τοῦτο δὲ ἀλληγορικῶς⁵ παρὰ τὸν Ἰσρατικὸν παρακεκάλυπται νόμον, ἐπεὶ οὐ προφανῶς ὁ περὶ θεοτιέρον πραγμάτων λόγος διὰ τοὺς ἀνιέρους, ἀλλὰ νῦν μὲν μυθικῶς νῦν δὲ παραβολικῶς παραδέδοται· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν ψυχὴν τελειοτάτην καὶ τῶν οὐκείων ἐνεργειῶν ἀπροσδεῖ ἐπὶ τὴν ὕλην ἰλθεῖν, βρέφος ἀρ-¹⁰τιγενὲς ἐκ τοῦ αὐλακος ἀναδοθῆναι φησι. Τάρχων δὲ ὁ πρεσβύτερος (γέγονε γὰρ δὴ καὶ νεώτερος, ἐπὶ τῶν Αἰνείου στρατευσάμενος χρόνων) τὸ παιδίον ἀναλαβὼν καὶ τοῖς Ἰεροῖς ἐναποθέμενος τόποις ἤξιου τι παρ' αὐτοῦ τῶν ἀπορρήτων μαθεῖν. τοῦ δὲ αἰτουμένου τυχῶν βιβλίον ἐκ τῶν εἰ-¹⁵ρημένων συνέγραψεν, ἐν ᾧ πυνθάνεται μὲν ὁ Τάρχων τῇ τῶν Ἰταλῶν ταύτῃ τῇ συνήθει φωνῇ, ἀποκρίνεται δὲ ὁ Τάγης γραμμασιν ἀρχαίοις τε καὶ οὐ σφόδρα γνωρίμοις ἡμῖν γε ἐμμένων τῶν ἀποκρίσεων. πλὴν ἀλλ' ὅσον μοι γέγονε δυνατόν, ἐκ τε τῶν πεύσεων ἐκ τε τῶν ἄλλων ὄσοι²⁰ τούτους ἠρμήνευσαν, Κακλίτωνός τε φημι καὶ Φωντηίου καὶ Ἀπουληίου Βικελλίου τε καὶ Λαβιῶνος καὶ Φιγούλου Πλινίου τε τοῦ φυσικοῦ, πειράσομαι ταῦτα πρὸς ὑμᾶς διελθεῖν.

1 τετεχθῆναι C.

22 βικελλίου C. sed vide infra ad c. 54. H.

puerum, specie quidem eorum qui recentes a partu sunt, dentibus tamen instructum ceterisque aetatis adultae signis. hic igitur puer erat Tages, quem eundem Mercurium inferum esse Graeci opinantur, sicut Proclus alicubi ait Diadochus. idque allegoriis lege sacrorum velatum fuit: neque enim dilucide rerum divinarum disciplina propter profanos, sed modo fabulis modo parabolis involuta traditur. ita pro hoc, animum perfectissimum propriisque facultatibus minime egentem ad materiam accessisse, illud ait, infantem recens natum exstitisse sic e sulco. Tarchon maior (nam alter quoque inferioris aetatis fuit, Aeneae temporibus in bello versatus) cum puerum sublatum locis sacris deposuisset, petit ut ipsum quid arcanorum edoccat. quae rogaverat impetrat. e pronuntiatis librum conscribit, in quo interrogat Tarchon Italo nostro vulgari sermone, respondet Tages, literas vetustas neque ita nobis cognititas retinens in responsis. sed tamen, quantum in me fuit, cum ex interrogationibus, tum ex auctoribus aliis qui hos interpretati sunt, hoc est ex Ateio Capitone, Fonteio, LApuleio, Vicellio, Antistio Labeone, PNigidio Figulo, CPlinio naturalis historiae scriptore, conabor ea vobis enarrare.

4. Σπουδὴ δὲ ἡμῖν ἐστὶν εἰπεῖν περὶ τε ἡλιακῶν καὶ σεληνιακῶν ἐπισκιασμάτων (οὕτω γὰρ τὰς ἐκλειπτικὰς τῶν φώτων ὀλισθήσεις ἐκείνοι καλοῦσι), κομητῶν τε καὶ τῆς κατ' αὐτοὺς διαφορᾶς, αὐλακισμῶν τε καὶ διαττόντων, 5 ἀστραπαῶν τε καὶ βροντῶν καὶ κεραυνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀερίων τερατισμῶν, καὶ τὸ δὴ πέρας περὶ σεισμῶν καὶ ἐμπρησμῶν καὶ τῆς ἐκ τούτων μαντείας, οὐχ ὥστε τὰς φυσικὰς αἰτίας ἢ τὰ περὶ τούτων εἰπεῖν θεωρήματα (φιλοσόφοις γὰρ δὴ τὰ περὶ τούτων ἀνεῖσθαι), ἀλλ' εἴ πως οἷόν τε ἐστὶν 10 ἐκ τούτων δὴ τῶν διοσημειῶν τὴν τῶν ἐσομένων ἴσως προμανθάνειν ἀπόβασιν. ἔστι γὰρ ἐκ τῆς πολυμαθεστάτης ἱστορίας λαβεῖν ὡς ἡλιόι τε πλείους κατὰ ταῦτόν καὶ σεληναί πεφῆνασι, γινομένου μὲν ἐξ ἀνακλάσεως τούτου. τοιγαροῦν οὐχ ὑπὲρ τὸν ἥλιον ἢ τὴν σελήνην, ἀλλ' ἐκ πλαγίου τὴν 15 λεγομένην ἀντιδίσκωσιν θεωρεῖσθαι συμβάλει, καὶ ἀνισχόντων αὐτῶν ἢ δυομένων. βασιλείων δὲ τοῦτο δυνατῶν κατ' ἀλλήλων ἐπαναστάσεις σημαίνει, ὡς ἐκ τῆς Καμβύσου κατ' Αἰγυπτίων ἐφόδου λαβεῖν ἐστὶ δυνατόν, καὶ ἐπὶ τῇ Νέρωνος καταστροφῇ, καθ' ἣν ἐπὶ μὲν τῆς Ἰουδαίας διάγων 20 Οὐεσπασιανὸς πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἀνεφέρετο, κατὰ δὲ τὴν ἐσπέραν Βιτέλλιος, Γάλβας δὲ καὶ Ὄθων ἐτέρωθεν ἀντανίσταντο. Ἀκουλήϊος δὲ περὶ τῶν τοιούτων γράφων καὶ ὑπὸ Κλαυδίου Καίσαρι τρεῖς ἡλίους ὄφθῆναι φησὶν, ὁμοίως δὲ καὶ σελήνας τοσαύτας ἐπὶ Γναίου καὶ Δομιτίου

4 διαττόντων C. 9 ὅπως C. 15 καὶ] num legendum ἦ? H.
22 ἀνθανίσταντο C. 23 φασίν C.

4. Propositum nobis est dicere de solis lunaeque obumbrationibus (sic ecliptica luminum decremēta illi vocant), de cometis deque discrimine inter ipsos, de sulcis et traiectionibus stellarum, de fulgetris, tonitribus, fulminibus, de reliquis per aërem prodigiis, postremo de terraemotibus, incendiis, et de divinatione quae inde fiat. neque id, ut naturales ostentorum causas commentationesque super illis exponamus; philosophis id liceat: sed si quid eius fieri possit, ut ex his de caelo signis rerum futurarum forte praenoscamus eventum. possumus ex historia, eruditionis omnis fonte, deprehendere soles plures eodem tempore lunasque fulsisse. id repercussu accidit. quamobrem nec supra solem lunamve, sed ex obliquo, geminationem orbis quam aiunt cernimus fieri, oriente sidere utroque aut obeunte. principum potentium infestus motus hoc significat, ut ex Cambysis in Aegyptios impetu animadverti potest; item in Neronis Caesaris exitu, cum et Vespasianus Iudaeam tenens ad imperium est evehctus, et contra per Occidentem Vitellius Galba Otho, exstiterunt. de simili argumento scribens LApuleius et Claudii Caesaris principatu soles tres visos esse auctor est, ac lunas totidem CnDomitio CFannio cons.; quibus haud obscure declarabatur

τῶν ὑπάτων· ὃ ἄντικρυς ἐδηλοῦτο Γάλλους τε καὶ Σαυρομάτας τὰ Ῥωμαίων δηλώσειν· τὸ δὲ θήναι. πολλάκις δὲ καὶ διάπυρος ἀστήρ, ἀσπίδος ἀπομιμούμενος τύπον, ἐκ τῆς ἐξίας ἐπὶ τὴν δύσιν σπινθῆρας ἐκπέμπων διατρέχει, τῶν Παρθυαίων ἔφοδον μαντευόμενος. καὶ τὰ μὲν ἐκ τῶν 5 πρωτοτύπων κέντρων, ἀνατολὴν λέγω καὶ δύσιν, οὕτως ἔστι λαβεῖν· ἀπὸ δὲ γε ἄρκτου καὶ μεσημβρίας, οὐκέτι ἐφόδους βαρβαρικὰς ταῦτα ἡμῖν προδηλοῖ, ἀλλὰ βιαιοτέρας ἀνέμων ἐκρήξεις. καὶ εἰ μὲν ἐξ ἄρκτου διάττων ἐκτρέχει αὐλακὰς τε πυρὸς ἐπὶ τὸν αἴρα ποιεῖ, βροντώδεις λέγεται διοσημείας, συστροφὴν αἴρος 10 καὶ βορρᾶν βιαιοτέρον ἀναστήσασθαι, ἐκ δὲ τοῦ ἐναντίου φερόμενος νότον ἐπάγει. τῶν γὰρ πνευμάτων ἐκ τῶν ἐσχάτων τοῦ κόσμου μερῶν διανισταμένων καὶ τὸν αἴρα πρῶτον πληττόντων, μηδεὶς σώματος ἀντιτυποῦντος, εἰκὸς ἔστι τοὺς ἐκ τῶν ἀστέρων τούτων ἀφορίζεσθαι σπινθῆρας. 15

5. Ὁμοίως ἔστιν ἑτέρους ἀστέρας εὐρεῖν ποτὲ μὲν ἐν γῆ ποτὲ δὲ ἐν θαλάττῃ τὰς ἰδίας ἐνεργείας δεικνύντας. ἐπὶ τε γὰρ στρατιωτικῶν ἀκοντίων πολλάκις ὤφθησαν ἐπιζώνοντες ἐπὶ τε τῶν ἰστίων τῶν νεῶν, καὶ ἐν ἄλλοις δὲ μέρεσι, λιγυρὸν τι σύριγμα προσηχοῦντες καὶ ὀρνέων δίκην 20 εἰς τόπον ἐκ τόπου τῆς νεῶς μεθιστάμενοι, ὡς ἂν καταδύσῃσι ταύτην. ὄθεν καὶ τοῖς ξηροτέροις τῆς νεῶς ἐμπέπτουσι μέρεσιν, ἐξ ὧν συντομωτέραν εἰκὸς γενέσθαι τὴν ἐκπύρωσιν. τὸ δὲ τοιοῦτον σχῆμα ἦτοι κατάστημα οἱ τὴν θάλατ-

2 incipit hic codicis fol. 2 versum, cuius prima linea ex dimidia parte prorsus est desperata. H.

Gallos Sarmatasque rei publicae vastitatem illaturos. id autem erit. saepenumero quoque ardens stella, clipei effigiem referens, ab oriente ad occasum igniculos iaciens transcurrit: ea Parthorum motum portendit. atque emicantia e primitivis punctis, hoc est ex oriente et occasu, sic oportet intelligi: quae ruunt a septentrione et meridie, non iam barbariei motus significant, sed procellarum vehementiorum coortus. quodsi stella micans e septentrionè prosilit sulcosque igneos efficit per aërem, tonitrualia dicitur signa, concretionem aëris et aquilonem trucioremem, ut ita dicam, ciere: sin contra rapitur, austrum apportat. etenim cum in extremis mundi partibus coorientur flatus ibique primum aërem feriant, corpore nullo renitente, e sideribus quae ibi sint scintillas seungi credendum est.

5. Inveniuntur et aliae stellae, modo in terra modo in mari certas quasdam efficientias ostendentes. pilis militum saepenumero insidere visae sunt et velis aliisque partibus navium, vocali quodam sibilo edito, tanquam volucres sedem ex sede in navi mutantes, ut eam mergant. quocirca et in sicciore navigii partes decidunt, unde facilius exustio. hanc speciem sive statum navigantes in mari Helenam vocant. sed ibi

ταν πλέοντες Ἑλένην καλοῦσιν. ἀλλὰ κἀνταῦθα τὰ ἐξ αὐ-
 τῆς ἢ πρόνοια δεικνύσι· δύο γὰρ ἀστέρες εὐθὺς κατασκῆ-
 πτουσι τῆς τοιαύτης φορᾶς, οὗς Κάστορα καὶ Πολυδεῦκην
 καλοῦσιν, οἳ παραχρῆμα πρὸς φυγὴν τὴν λεγομένην ἐλαί-
 5 νουσι. τὰ δὲ τῶν ἱστοριῶν μὴ καὶ περιττὸν ἐν ὑμῖν ἢ λέ-
 γειν, ὡς ἐπὶ κεφαλῆς πολλὰκις ἀνθρώπων διοσημεῖται γεγό-
 νασιν, ἐπὶ τε τῆς Ἀσκανίου καὶ Σερβίου Τύλλου τοῦ ἠγγὸς
 καὶ Κωνσταντίνου τοῦ τὴν μεγάλην ταύτην συστημαμένου
 πόλιν. οἷς ἄκασι τὸ μὲν τῆς βασιλείας ἐντεῦθεν κατεμη-
 10 νέτο κράτος, οὐ μὴν εἰρηνικὸν οὐδὲ ἥσυχον, ἀλλὰ μυρίων
 γέμον κακῶν αὐτοῖς τε ἐκείνοις καὶ τοῖς ὑπ' αὐτοὺς ἐσομένοις,
 μᾶλλον δὲ καὶ πλέον ἐκείνοις, ὅσα καὶ ἐλάττωσι τύχαις παρὰ
 τεύς βασιλεύοντας τὸ ὑπήκοον χρεῖται. Ἀσκάσιος μὲν γὰρ ἐν
 Ἄλβη τὴν μητροῖαν καὶ τὴν προσηγορίαν τῆς
 15 πόλεως ὁ δὲ γε Τύλλος οὕτω πολέμων τὴν πόλιν
 ἐπλήρωσεν ὥστε μὴ δυνθῆναι τῆς ὑπὸ Νουμᾶ κατασταθείσης
 εἰρήνης Ῥωμαίους ἀπολαῦσαι. περὶ δὲ Κωνσταντίνου μα-
 κρηγορεῖν οὐκ ἀναγκαῖον, ἐν βιβλίοις τὴν μνήμην τῶν περὶ
 αὐτὸν συμβεβηκότων ἐχόντων ἡμῶν.

20 6. . πολλὰκις δὲ καὶ σπινθὴρ βραχὺς ἐκ μετεώρων κα-
 ταφέρεισθαι δόξας ἐπὶ τῆς γῆς, εἶτα ἐξ ἐπιδόσεως εἰς κύκλον
 τινὰ σελήνης ὅμοιον ὤφθη δισκωθεῖς. τοῦτο, ὅπερ ἔναγχος
 γέγονεν, οὐ μετρίων προδοσιῶν τε καὶ τυχῶν παρεδήλωσε

4 fortasse τὴν λεγομένην Ἑλένην. H. 5 ἐν ἡμῖν C, ἂν ἡμῖν H.
 cf. πρὸς ἡμᾶς p. 276 23. 19 an ὅμων?

quoque suum humen monstrat providentia: nam illico in hunc motum
 stellae duae deferuntur (Castorem et Pollucem nominant), quae e ve-
 stigio illam quae appellatur Helena in fugam agunt. ex historia autem
 vereor ne supervacaneum sit apud nos dicere in capitibus hominum sae-
 penumero praesagia facta, velut in Ascanii, in Servii Tullii regis, in
 Constantini, qui amplam hanc civitatem constituit. quibus omnibus im-
 perii opes inde portendebantur, nec tamen peccati aut tranquilli, sed
 referti calamitatibus infinitis, affligentibus cum ipsis, tum futuros sub
 ipsis: eo magis tamen et gravius hos, quo duriore quam imperantes
 fortuna subiectum vulgus solet conflictari. Ascanius enim Albae nover-
 cam et nomen quoque rei publicae immutavit, tum Tul-
 lus adeo urbem bellis miscuit, ut nequiret Romani stabilitae a Numa
 pacis fructum ullum capere. de Constantino denique verbosius dicere
 quid attinet, cum fortunarum ipsius memoriam librorum monumentis te-
 statam habeamus?

6. Saepe quoque scintilla exigua, e stellis in terram cadere visa,
 ibique aucta in orbem lunae magnitudine, conglobata illuxit. id, quod
 nuper obvenit, haud communium proditiorum casuumque periculum prae-

κίνδυνον. και ὄμβρων δὲ τινας τεραστίους διοσημίας ἐπὶ τῆς ἱστορίας εὐρίσκομεν. ἐπὶ μὲν γὰρ Ἀκελλου Μάρκου και Πορκλου τῶν ὑπάτων γάλα πρῶτον, εἶτα δὲ και αἷμα κατενεχθῆναι φασιν. και κρέα δὲ παραδόξως ἀνθ' ὑετοῦ κατὰ τὴν Βολουμνλου κατέπεσεν ὑπατείαν, και ἔμεινεν οὕτως· οὐδ' 5 γὰρ ἂν θηρίον ἢ πτηνὸν ἢ τι τῶν ἐμψύχων λιμῶξαν καθάφαιτο ἐκείνου τοῦ σώματος. κατερρῦη δὲ και σίδηρος ἐπὶ Λευκανίας ἀνθ' ὑετοῦ, Κράσδου τὴν ἐπὶ Πέρσας ἐλαύνοντοςαν. Μαρκέλλου δὲ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διανύοντος ἔριον κατενεχθῆναι φασὶ περὶ Κάψαν τὸ φρούριον ἐπὶ Μί-10 λωνος· ὃ τοῦ τὴν χώραν ἐπιτροπεύοντος ἀναλρεσιν ἐμαντεύετο. κατηρέχθησαν δὲ πλῆθος πολλάκις ὄπται και κόνις, ὡσπερ ἐπὶ Ζήωνος τοῦ καθ' ἡμᾶς. ὄπλων τε και σαλιγγων ἀπ' οὐρανοῦ γενέσθαι διαφόρως ἔδοξεν ἤχος, ὡπερ λέγεται συμβῆναι κατὰ τὴν Κλιβρων ἐπιδρομὴν, και ἡνίκα 15 τοῖς ἐμφυλλοῖς ἐκείνοις πάθεισι τὸ Ῥωμαϊκὸν διαταράττετο. ἔστι δὲ και ὅτε κατ' αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἐκπύρωσις ἔδοξε γίνεσθαι, καθάπερ καθ' ἡμᾶς, Ἀναστασίου ΞΞ πρόσθεν ἐνιαυτοῖς τῆς τελευτῆς, ἡνίκα τοιαύτη μὲν ἡλίου γέγονεν ἔκλειψις ὡς ἐν ἡμέρᾳ μέση και τοὺς ἀλαμπεστάτους τῶν ἀστει-20 ρων διαφανῆναι, τὰ δὲ ἀεροπόρα καθάπερ ἐν νυκτὶ μέση καταπεσεῖν. εἶτα τῆς ἐπιούσης νυκτὸς πῦρ ἀνεφλέχθη τοσοῦτον ὥστε σπινθῆρων τὸν ἀέρα γενέσθαι μεστόν. ἔδηλοῦτο δὲ ἄρα ὃ μὲν δῆμος ἐπαναστησόμενος τῷ βασιλεύοντι, ἢ δὲ

9 hic aliquot verba lacerto folio interciderunt. num ἐλαύνοντος στρατιάν, aut ὁμῶντος ἐπιστρατείαν? H. 10 Plinius 2 56 Carissanum.

significat. pluviarum quoque portentosa prodigia invenimus in monumentis. M^Acilio C^Porcio coss. lacte primo, deinde et sanguine pluisse ferunt. carne prodigiose pluit P^Volumnio Amentino cos. frustra que illa sic iacuerunt: neque enim aut gradus aut volucris aut omnino ulla quamvis esuriens bestia ea tetigisset. ferrum manavit imbris loco in Lucanis, M^Crasso expeditionem in Parthos parante. C^Marcello fasces habente lana pluisse memorant circa Capsam castellum, T^Annii Milonis tempore; id quod caedem curatoris regionum illarum praenuntiabat. et lateres cocti delapsi sunt saepe et cinis, velut nostra memoria Zenonis principatu. armorum et tubarum sonitum e caelo fieri passim crediderunt; idque accidisse fertur sub motus Cimbricos, cumque domesticis tunc malis res publica perturbaretur. interdum ipsum ardere caelum visum est, sicut nostra memoria, annis sex ante obitum Anastasii Augusti; ubi solis defectus tantus accidit ut meridie stellae vel obscurissimae pellucere, volucresque tanquam media nocte delaberentur. nocte autem insequenti ignis exarsit tantus ut scintillis repletus aer esset, qua re portendebatur, cum plebem seditionem facturam adversus principem,

πρὸς τῇ Μυσίᾳ στρατιὰ ἔργον τῆς Βιταλιανοῦ γενησομένη χειρὸς· αὐτὸς δὲ μέχρι τῶν τῆς πόλεως τευχῶν ἐλάσας παρὰ μικρὸν ἤλθε τῶν πραγμάτων κρατῆσαι. καὶ τὸ δὴ πέρας, οὕτως ἀτιμοτάτης βαρβάρων γενομένης ἐφόδου, μικροῦ 5 προήκατο καὶ τὴν βασιλείαν ἐκὼν Ἀναστάσιος, καὶ φαῦλα δὲ συνέβη πάντα, ὅσα ἐν εἰδόσι λέγειν ἀδολεσχίας ἐστίν.

7. Καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν εἰ προθεωροῦσιν ἄνθρωποι τὰ ἐσόμενα, τῆς φύσεως αὐτῆς προδεικνυούσης τὰ πράγματα. ὡς πού καὶ Ἀναξαγόρας ἐπὶ τῆς ἑβδομηκοστῆς καὶ ὀγδόης 10 Ὀλυμπιάδος λίθον μέγιστον ἐκ τοῦ ἡλίου ἐκπεσεῖν ἱμαντεύσατο, ὅπερ καὶ συμβέβηκεν ὕστερον ἐπὶ Θράκης· καὶ μέχρι νῦν ἔστιν ὁ λίθος, καὶ ἐξ αὐτῆς εὐθύς τῆς θείας περιεφλέχθαι δοκῶν. ταῦτό δὲ τοῦτο κατὰ τὴν Ἄβυδον καὶ Κύζικον συμβῆναι φησὶν Ἀπουλήϊος· ὅθεν ἔτι καὶ νῦν λίθος 15 ἔστι παρ' αὐτοῖς πυρώδης μὲν τὸ χρωμα, σιδήρῳ δὲ ἅπας κατασσημασμένος· παραδεδοσθαι γὰρ λόγος Κυζικηνοῖς ὡς συναπολέσθαι τῷ λίθῳ τὴν πόλιν ἀνάγκη. Ἰππαρχος δὲ ἐξακοσίοις ἔμπροσθεν ἐνιαυτοῖς ἡλιακὴν προκατέλαβεν ἔκλειψιν. ἐπὶ δὲ τῆς φυσικῆς ἱστορίας ὁ Ῥωμαῖος Πλίνιος 20 λίθον ἐωρακέναι φησὶν ἐν Βοκοντίῳ τῆς Ἰταλίας ἐξ οὐρανοῦ κατευνηγεμένον· ὥστε πολλὴ κοινωνία ταῖς διοσημείαις πρὸς τὰ γήϊνα, κἂν τοῖς ἀπὸ τῆς στοᾶς μὴ δοκῇ. ὥσπερ ἢ μὲν ἐπιτολὴ τῶν ὑδάτων ὄμβρον πολύν, ἢ δὲ τῶν ἐρίφων καὶ τοῦ ἀρκτούρου χαλαζῶδη τοῦτον ἀποτελεῖ. περὶ δὲ τῆς

23 ἡμῖν C. corr H.

tum exercitus Moesiacos manu Vitaliani caesum iri: ipso quoque Vitalianus, ad urbis moenia promotis signis, parum absuit quin rerum potiretur. ad postremum, foedissima adeo barbarorum incursione existente, propius nihil est factum quam ut sponte imperio Anastasius cederet, omniaque tunc perversa acciderant, quae nimium esset apud scientes persequi.

7. Nec mirum, si prospiciunt homines futura, cum ipsa natura euenta praemonstret. Anaxagoras Olympiade 78 saxum casurum esse e sole praedixit, idque factum est posterius in Thracia. et ostenditur etiam nunc lapis, statim ipso aspectu ambustum se prodens. illud ipsum ad Abydum Cyzicumque accidisse IApuleius memorat; unde adhuc lapis servatur apud illos, colore igneus, ferri ex omni parte vestigia retinens. et memorant opinionem ductam apud Cyzicenos, esse in fatis ut simul cum lapide illo civitas interdicat. defectus solis in sexcentos annos praecoccupavit Hipparchus. apud Vocontios in Italia vidisse se lapidem e caelo delatum CPlinius Secundus in Historia naturali refert; ut igitur signorum de supero rerumque terrestrium magna sit coniunctio, tametsi Stoicis minime id videatur. ita secularum exortus imbrem largum, hoedorum et arcturi grandinosum efficit. nam de caniculae ortu vereor ne

τοῦ κυνὸς ἐπιτολῆς μὴ καὶ περιττὸν εἶη λέγειν ὡς τῆς ἡλιακῆς ἀναπτομένης θερμότητος λυττώσιν οἱ κύνες, καὶ τοῦτο τῆς ἀναιρέσεως αὐτῶν γέγονεν αἷτιον, ὡς ἂν μὴ δάκνοντες ἀναιρώσιν. ἀνάβλύζειν δὲ πέφυκε καὶ τὰ θαλάττια ὕδατα ἐν ὠρισμέναις τισὶ περιόδοις, ἄνθρωποι γὰρ 5 μὴν νεύροις ἢ κεφαλῇ ἢ καὶ αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἀσθενεῖν. αἰγριοὶ μὲν γὰρ καὶ πετέλαι περὶ τὰς ἡλίου τροπὰς μεταβάλλειν τὴν κόμην πεφύκασιν, (8) ὁ δὲ λεγόμενος γλήχων ὑπ' αὐτὴν τὴν τοῦ ἡλίου θάλλει τροπὴν ἢ δὲ ἡλιότροπος καλουμένη βοτάνη πρὸς τὴν ἡλιακὴν μεταστρέφεται φορὰν, ἀνί- 10 σχοντι αὐτῷ καὶ δυομένῳ συμμετατιθεῖσα τὸ σχῆμα. περὶ γὰρ τῶν ἐναλίων τούτων, ὀστρέων λέγω καὶ χημῶν καὶ κτενῶν καὶ τῶν ἄλλων, οὐδεὶς ἀμφισβητεῖται ὅτι αὐξεται καὶ συμφθίνει ταῖς σεληνιακαῖς φάσεσιν ὡς καὶ τὰ τῶν μυῶν ἥπατα καὶ πλεῖστα ἕτερα, περὶ ὧν ἐν τοῖς περὶ Μηνῶν 15 γραφεῖσιν ἡμῖν διελάβομεν. πρὸς τούτοις ἐμπρησμούς γίνεσθαι συμβαίνει, ὅταν ἡ σελήνη κατ' ἔλλειψιν ὑπὸ Ἄρεως θεωρηθῇ. ὡς γὰρ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τὰ γήινα δηλωτικὰ τυχάνει τῶν ἐσομένων, περιττὸν ἂν εἶη μακρογορεῖν. ὅταν μὲν ἰδρῶν ἢ θακρῶν δοκῇ τὰ ἀγάλματα ἢ εἰκόνες, ἢ ὅταν 20 κάμινος ἢ ἰκνὸς περιπεφραγμένος ἐκλάμψη, στάσεις ἐμφυλίους ἀπειλεῖ. ἢ ὅταν ποταμοὶ τὰς ἑαυτῶν ὑπερχέωσι κόλτας, ἔφοδον πολεμίων φράζουσιν. αἱ γὰρ ἰδρῶσεις προβατείων σκλάβηχων τί σημαίνουσιν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. ἢ καὶ ὅταν

1 εἶη C: sed forte legendum ἦ. vide supra 279 5. H.
 13 ἀμφισβητή... C. 20 δοκεῖ C. 21 an περιπεφραγμένος?
 22 κολλας vulgo.

supervacaneum sit dicere, accenso solis aestu in rabiem agi canes, idque occisionis eorum factam esse causam, ne ipsi morsu homines tollant. solent et marinae aquae fervere statis temporibus, et homines nervis, capite, ipsa mente, commoveri. populis ulmisque id inest natura ut folia solstitio circumagant. (8) floret quod appellant pulegium sub ipso solstitio: herba quae vocatur heliotropium, ad solarem circumvertitur motum, oriente illo et abeunte habitum simul mutans. nam de marinis his, ostreis chamis pectunculis, reliquis, nemo est qui ambigat, lunae varietatibus augeri ea ac rursus minui: quin et soricum iecuscula et plurima alia, de quibus in scripto nostro De mensibus egimus. praeter haec, incendia fieri contingit, quando luna laborans sub Marte conspicitur. nam terrestria per se vim habere praenuntiandi futura, vereor ne supervacuum sit pluribus edisserere. signa aut simulacra quando sudare vel flere videntur, aut fornax lucernave circumclusa siquando eluxerit, motus id civiles minatur. amnes extra alveos redundantes in-cursum hostium indicant. sudores viscerum ovinorum quid significent, nemo est qui nesciat. putei quando aquam turbidam emittunt, res pu-

ἐπίθολον ὕδωρ αἱ φρεσται ἀναβλύξωσι, καθ' ἑαυτῆς ἡ πολιτεία. ἡ καὶ ὅταν λκῖνος ἐν θεάτρῳ συνηγμένῳ τῷ πλήθει ἀναίδην περιίπταται, ὁποῖον ἰκποδρομίας ἐπιτελουμένης εἶδομεν ἐπὶ τῆς ἄρτι διελθούσης ἐνάτης ἐκινεμήσεως, 5 ἥς ἀγομένης λκῖνος τὸ βέλος, τὴν λεγομένην σαγίτταν, τῷ ῥέμφει φέρων, ὅλον ἐκικυκλώσας τὸν δῆμον, ἐπὶ τοῦ ὄβελου ταύτην διωλύγιον συρίττων ἀπέθετο. ὁ δὲ δῆμος οὐδὲν βραδύνας, καθ' ἑαυτοῦ δὲ κινήθεις, αὐτὸς μὲν ἀπώλλυτο, ἡ δὲ πόλις κυρὶ πᾶσα διεφθείρετο, ὡς καὶ αὐτὴν 10 τὴν βασιλείαν, εἰ μὴ θεὸς ἀντίπραττειν, οὐ πόρρω κινδύνων ἔλθειν. τὰ γὰρ περὶ ἐπόπων καὶ νυκτικοράκων λύκων τε καὶ ἀλωπέκων, ὅταν ἐν πόλεσι φαίνωνται, τὰ εἰρημένα τοῖς ἀρχαίοις μεταπολλητα, καὶ τοὺς ἐξ ὧν αὐτοῖς διαλέγεται, περιττὸν ἄντικρυς ἀναφέρειν.

15 Τοσαῦτα μὲν οὖν πρὸς τοὺς ταῖς διοσημείαις ἐνισταμένους καὶ Πτολεμαῖῳ τολμῶντας ἀντιλέγειν ἐκ πολλῶν ὀλίγα λελέχθω. καιρὸς δὲ ἄρξασθαι τῆς ἐπαγγελίας, ἐκ τῶν ἡλιακῶν ἀποτελεσμάτων λαμβάνοντας τὰ προοίμια.

9. Ἰστέον ἐν πρώτοις ὡς μόνος ὁ ἥλιος καθολικὰς 20 ἔχει ἐνεργείας, τῶν ἄλλων διοσημειῶν τοπικὰς ἔχουσῶν. δέδοται γὰρ ἅπαξ ἡλίῳ μὲν καλύπτεσθαι τῇ παρεμπτώσει τῆς σελήνης, αὐτῇ δὲ τῇ ἀντιπτώσει τῆς γῆς, καὶ τὸν μὲν ἐν συνόδῳ πάντων, τὴν σελήνην δὲ, ὅταν ἦ πλησιφαῆς. καὶ

2 fort. add. κινήθησεται. H. 7 διαλύγιον C. 13 num
'μετ' ἀπόρρητα, sive μήτ' ἀπόλυτα? sed neque haec placent. H.
22 malim ταύτη. H.

blica contra se ipsa concitabitur; vel quando milvus in circo considerent multitudinem impudenter circumvolat, quemadmodum ludorum equestrium celebratione vidimus, indictione nona ea quae modo peracta est. quibus commissis milvus telum, quod sagittam vocant, rostro ferens, cum omnem ambisset populum, sagittam argutum stridens in obelisco deposuit. neque ulla mora interposita populus in se concitatus et ipse interiit et urbs omnis incendio absumpta est, ut vel ipsum imperium, nisi numen obstitisset, non multum abfuisset a discrimine. nam de urupis cicumis lupis vulpibus, quando in civitatibus conspiciuntur, supervacaneum est ea quae veteres inter abscondita memoraverunt, quibusque auctoribus ea exponunt, palam proferre.

Haec iis qui auguriis adversantes contra Ptolemaeum argutari audent, e multis pauca dicta sunt. sed iam tempus est solvendi promissa, ita ut ab effectibus solaribus exorilium capiamus.

9. Sciendum est in primis solem solum universales habere efficiencias, cum cetera sidera locales habeant. etenim datum est omnino soli ut intervntu lunae, huic ut obiectu terrae occultetur, sol in constellatione omnium, luna, quando est pleno lumine. atque hac de re nemo

τούτου χάριν οὐδεὶς ἂν ἀμφισβητήσει. προγνώσθηναὶ δὲ τοῦτο λέγεται παρὰ μὲν Ἑλλήσιν ὑπὸ Θαλοῦ τοῦ Μιλησίου ἐπὶ τῆς ἐνάτης καὶ τεσσαρακοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἔτει ἑβδομηκοστῶ καὶ ἑκατοστῶ τῆς κτίσεως Ῥώμης ὕστερον, παρὰ δὲ Ῥωμαίοις ὑπὸ Σουλπικίου Γάλλου, μιᾷ πρόσθεν ἡμέρᾳ τῆς Περσέως τοῦ 5 Μακεδόνοσ ἤτης. ἐπὶ δὲ Οὐεσπασιανοῦ τοῦ Καίσαρος ἐν πέντε καὶ δέκα ἡμέραισ ἀμφοτέροισ τοῖσ φασὶ τοῦτο συνέβη παθεῖν. οὐ μὴν αἰεὶ τοῦτο τὸ πάθος τὰ αὐτὰ προμηνύει· οὐδὲ γὰρ μονοειδεῖσ αἱ ἐκλείψεις, ἡλίου μὲν τὴν Ἀσίαν διέποντος, σελήνης δὲ τὴν Εὐρώπην, καὶ μάλιστα ὅταν πρὸσ 10 τοὺσ λεγομένουσ κακοποιούσ ἢ ἐκλείψισ γένηται, κακουμένων μὲν τῶν βασιλικῶν ζώδιων καὶ τῆσ τῶν ἀγαθῶν ἐπικουρίας ἀργούσης. ταύρω μὲν γὰρ ἢ παρθένω ἢ αἰγόκερω συμβαινούσης ἐκλείψεωσ ὀποτέρω τῶν φώτων κατὰ τοὺσ προκειμένουσ λόγουσ, καρπῶν ἐνδεια καὶ διαφερόντωσ τῶν 15 ὠρίμων συμβαίνει, καθὼ σταχυηφόροσ μὲν ἢ παρθένωσ, ἀροτρεὺσ δὲ ὁ ταῦροσ, ὁ δὲ αἰγόκερωσ πρῶτοσ τῶν τοιούτων καρπῶν ἀπογεύεται· εἰ δὲ διδύμοισ ἢ ζυγῶ ἢ ὑδροχόφ γένηται τὸ τοιοῦτον, ἀνθρωποειδοῦσ ὄντοσ τοῦ τριγώνου, οἱ λοιμοὶ τε καὶ λιμοὶ ἐνσκήψουσιν· ὅταν δὲ καρκίνω ἢ 20 σκορπιῶ ἢ λχθύσι συμβαίη, ὄχλων φθοραὶ καὶ πολέμων στάσεισ καὶ ἐναλλίων ὀλεθροσ ἐπικείμεται. τηρητέον δὲ πρὸσ τὰσ καθόλου περιστάσεισ τὰ κατὰ τὰσ ἐκλείψεισ χρώματα ἢ τῶν φώτων αὐτῶν ἢ τῶν περὶ αὐτὰ συστημάτων, οἶον

5 Κάλβου C. 7 Plinius 2 13 duodecim diebus. 21 συμβαίνει C. fort. πόλεων. H.

fere est qui ambigat. praecognitum defectum esse aiunt apud Graecos a Thalcte Milesio, Olympiade 49, urbis conditae anno 170; apud Romanos a Sulpicio Gallo, pridie pugnae die qua Perseus rex Macedoniae superatus est. sub Vespasiano quoque Caesare ut intra 15 dies utrumque sidus id pateretur accidit. nec tamen ea affectio idem semper praenuntiat, neque uniusmodi sunt defectus, cum sol Asiam regat, luna Europam; maxime, quando sub maleficis, ut vocant, fit defectus, ubi vexantur signa regia et auxilium tardat benevolentium. nam si in tauro virgine sidus capricorno, utri siderum hac ratione accidit defectus, fructuum, et praecipue maturorum, penuria contingit; quippe spicifera virgo, taurus arator; capricornus autem primus fructus eiusmodi degustat. quodsi in geminis aut libra aut aquario id accidit, cum sit specie humana hoc triangulum, pestes et annonae durae ingruent. quando fit in cancro vel scorpione vel piscibus, populorum strages, civitatum motus et maritimum interitus ingruent. observandi autem praeter generales rationes colores in defectibus vel ipsorum luminum, vel concretionum quae cir-

ῥάβδων ἢ τινων τοιούτων. μέλανα μὲν ἢ ὑπόχλωρα φανέντα σημαίνει

...σάνει τόξον καὶ μανιακῶς πυρῶδες. τοιαῦτά τινα οἱ περὶ τὸν Ῥωμαῖον Βάρωνα Νιγιδιὸν τε καὶ Ἀπουλήϊον προύθησαν. ὁ μόντοι Καμπέστριος, ἐξειλεγμένην τινὰ περὶ τούτων συντάξας πραγματείαν, αὐταῖς λέξεσι καθ' ἑρμηνείαν περὶ κομητῶν, καὶ ὅ τι ἀπειλοῦσι, ταῦτα λέγει.

11. Ὁ καλούμενος ἱππεὺς ἔστι μὲν Ἀφροδίτης, ἐκ δὲ τῆς ὀξύτητος οὕτως ὀνόμασται· πλαγίους δὲ ἔλκει καὶ πυρῶ-
10 δεις πλοκάμους, αὐλακᾶς τινὰς φωτὸς ἀποτείνει, καὶ πάλιν

2 hic exciderunt ad minimum duo folia, et fortasse multo plura, ubi de defectibus solis de coloribusque eius orientis et obeuntis exposuisse auctorem verisimile est; item de areis, et circulis repentinis. deinceps ad disputationem de cometis (vide supra c. 4) eum convertisse se existimo, ita ut more suo allatis ex historia exemplis certis hominibus potestatibusve exitium eos portendere demonstraret, causamque aperiret quare variis nominibus distinguerentur, ex Plinio 2 25. postea, ratione habita verborum statim sequentium, coniectura fieri possit Lydum sumpsisse a Plinio summam eorum quae habet de caeli coloribus, flammis caeli, et coronis caelestibus. sunt autem ea haec fere, H. N. 2 26—30: emicant et trabes simili modo, quas docos vocant; fit et caeli ipsius hiatus, quod vocant chasma. fit et incendium, sicut Olympiadis centesimae septimae anno tertio, cum rex Philippus Graeciam quateret. cernuntur et stellae cum sole totis diebus, plerumque et circa solis orbem, ceu spicae coronae; et versicolores circuli, qualiter Augusto Caesare in prima iuventa urbem intrante, post obitum patris, ad nomen ingens capessendum. circa solem apparuit etiam aliquid quae [sequentia exstant hic] quae sic Graece convertat aliquis, imitans non Attici quidem sermonis suavitatem, sed cum usum peculiarem saec. 6, tum maxime proprietatem, interdum etiam stuporem Lydi: 10. φαίνονται δὲ καὶ δοκίδες, καὶ οὕτως αὐτὰς καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες· γίνεται δὲ καὶ τὸ λεγόμενον χάσμα ἐν οὐρανῷ. καὶ ἕτερον δὲ τι ἐμπρησμοῦ παραπλήσιον πολλάκις φαίνεται, ὡς ἐπὶ τῆς ἑβδόμης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος (vide supra 284 4), ὅτε Φίλιππος ὁ Ἀμύντου τὴν Ἑλλάδα ἐβάλευε. φαίνονται δὲ καὶ σὺν ἡλίῳ ἀστέρες διὰ πάσης τῆς ἡμέρας, καὶ μάλιστα περὶ τὸν δίσκον αὐτόν, καθάπερ στέφανοι σταγυῖνοι· καὶ ποικιλόχροοί τινες κύκλοι, ὅποιοι ἐφάνθησαν ὅτε Ἀγνοστός νέος κομίδῃ μετὰ τὴν τοῦ Καίσαρος τελευτὴν εἰς Ῥώμην, τὸν πατέρα ἀνανεούμενος, εἰσήλθεν. οὐδὲν δὲ ἤetton φαίνεσθαι συνέβη τι περὶ τὸν ἥλιον ὡ- 9 malim ἔλκων. H.

cum sunt, velut virgarum aut specierum eiusmodi. quae si nigra sive subpallida apparent, significant.....

... si arcus et prodigiose rubens. haec fere in scriptis MVarro civis Romanus, PNigidius, LApuleius proposuerunt. at Campestrius, qui amplum de eodem argumento conscripsit commentarium, de cometis deque iis quae minitantur totidem verbis translata haec ait.

11. Hippeus qui vocitatur Veneris est: a celeritate invenit nomen: obliquas trahens atque ardentibus iubas, proicit radios lucis, rursusque

εις βραχύν τινα κύκλον συνάγεται, ἀπειρῶ τινὶ συντομίᾳ καὶ ὀξύτητι ποτὲ μὲν περιρραίνων ποτὲ δὲ συνάγων τοὺς λεγομένους ἀυλακισμούς. οὗτος ὅταν πυρώδης ἀνίσχη καὶ ἀπὸ δύσεως πρὸς ἀνατολὰς ἀκοντίζη τοὺς αὐτοῦ πλοκάμους, τὴν τε Περσῶν ἀπειλεῖ ἐπανάστασιν, ὥστε καὶ δυνάμεις πολλὰς 5 στρατευμάτων ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν συνδραμεῖν, τὰς τε Συρίας πληρῶσαι τὸν ὁποιδήποτε γῆς ἀποστάλεντα στρατιώτην, καὶ ὡς οὐκ ἀρκούσης τῆς παρασκευῆς πρὸς ... κίνημα καὶ νεωτέραν γενέσθαι στρατολογίαν. ἡγήσεται δὲ λοιμός, καὶ διαφερόντως τοῖς ἵπποις ἐνσκήψει, οὐ τοῖς Περσῶν ἀλλὰ τοῖς ἐξ 10 Εὐρώπης ἐκ' ἐκείνουσ φερομένοις. καὶ τοῦτο ἐλάττωσις ἔσται πρῶτη τοῖς λοιμώττουσι. ἀλλ' οὐ μέχρι παντός τὰ Περσῶν εὐτυχήσει· μεγάλης γὰρ συντρεχούσης κατ' αὐτῶν παρασκευῆς φεύγονται, καὶ αἱ ληφθεῖσαι παρ' αὐτῶν πόλεις ἀφιεθήσονται, ὃ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν φεύγων ἀπολείται ταῖν ἰδίαιν χερσίν. 15 εἶτα καὶ διαρπαγήσεται ὁ πλοῦτος Περσῶν. τὰ δὲ λήϊα ἄχρηστα, τῶν γεωργῶν ἀναιρεθέντων ἢ καὶ λοιμῶ διαφθαρέντων γενήσεται. οὐ μὴν ἔμμενοῦσι τοῖς Περσῶν οὐδὲ ἔμβροδυνουσί τοῖς αὐτῶν οἱ ἐκ τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ἐκάτερον ἔθνος ὡσπερ τετλεσμένης τῆς μάχης ἐν τοῖς οἰκείοις ἐπανήξει. ταῦτα 20 μὲν οὖν ἀπειλεῖ, ὅταν πυρώδης ἀνίσχη· εἰ δὲ ὠχρός, πολέμους μὲν τινας, ἀλλ' οὐ Περσικούς, σημαίνει, σεισμοὶ δὲ πάντως καὶ πένθη τινὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐνσκήψουσι. λοιμός δὲ τοῖς βοσκήμασιν ἐπιπσεῖται καὶ λιμὸς κάρτα βίαιος.

3 ἀνίσχει ἀπὸ C. corr H. 5 τε] fort. τῶν. H. 8 fort. πρὸς τὸ πολεμίων κ. H.

in angustum glomerat orbem, velocitate atque impetu incredibili, modo circumspergens modo contrahens crines quos vocant. is quando ardens oritur et ab Occidente ad orientem iaculatur iubar, tumultum Parthicum nuntiat: exercituum magnam vim raptum iri in orientem, militem undique terrarum missum repleturum Syrias, et velut non sufficiente apparatu motui hostium novos exercitus scriptum iri. antegrediatur autem lues, et equos praecipue invadent, non Parthicos, sed eos qui ex Europa in barbaros transmittentur. atque hoc primum incommodum erit lue laborantibus. nec tamen Parthi diuturna cum fortuna erunt. nam ingentibus copiis convenientibus adversus eos in fugam se conferent, oppida populi Romani a se capta dimittent. rex Parthorum fugiens peribit propria manu. gaza Parthorum diripietur. fruges tenues erunt, agricolis aut occisis aut tabe sublati. neque instabunt Parthis ex Europa adversus illos profecti, neque in finibus eorum commorabuntur: sed uterque populus quasi debellato ad propria redibit. haec minitatur, quando ardens oritur: quodsi luridus, bella quidem, sed non Parthica significat; terraeque motus haud dubie et acerbitates homines invadent. lues et fames admodum gravis pecudibus accidet.

12. *Ἐὶ δὲ ὁ τοιοῦτος κομήτης ἐπὶ μεσημβρίαν ὄρᾷ, ὄχρους καὶ ὀξείας ἐκ' ἐκείνην βάλλων τοὺς πυρσούς, περὶ τὴν θερινὴν τροπὴν λοιμὸς βαρὺς ἐπιπέσειται τῇ Λιβύῃ καὶ πληθὺς ποικίλων κακῶν. ὅταν δὲ ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἴδῃ, ἐκ τοῦ ἐναντίου ἢ Λιβύῃ κατὰ τῶν βορείων στρατεύσεται, μεγίστης αὐτῇ συμμαχούσης δυνάμεως. ἐλαττωθεῖσα δέ, εἶτα καὶ δύναμιν ξενικὴν συλλαβοῦσα, τὴν μὲν ἀρχὴν οὐκ ἀγεννώως καθοκλίσεται τῶν ἐναντίων, οὐ μετὰ πολὺ δὲ εἰς παντελῆ κακοδαιμονίαν πέσειται, ὥστε μετὰ τὸ ἀναιρεθῆναι ἐγγὺς ἅπαντας 10 καὶ αὐτὸν ἀνδραποδισθῆναι καὶ δεθῆναι τὸν ἡγεμόνα τοῦ ἔθνους. Ἰστίον δὲ ὡς Λιβύην τὴν ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἄχρι Γαδείρων ἢ Ταρτησοῦ ἢ τῆς λεγομένης τοῖς κλειστοῖς Γάδεως λαμβάνειν χρεῶν. οὐδὲ γὰρ περὶ Αἴγυπτον τὴν λέξιν ταύτην, ἀλλ' ἀπολύτως περὶ τὴν Λιβυκὴν ἐπαρχίαν 15 οἱ παλαιοὶ ἀπελαμβάνοντο, καὶ διαφερόντως τὴν Μαυρουσίαν, καὶ ὅσαι προσεχεῖς εἰσὶ πρὸς τὰς δύσεις Εὐρώπῃ, μόνω τῷ λεγομένῳ Σεπτῷ κατὰ τοὺς ἐπιχωρίους οἰοῦναι πορθμῷ ἀπ' αὐτῆς διακεχωρισμέναι. πέρας δὲ λοιμοὶ ἐννικήσαντες, ὡς ἀπαρτίσαι περὶ γένος ἕκαστον τὴν ἐν πολέμῳ ἀπώλειαν, αὐχμὸς 20 δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ λιμὸς εἰσαῦθις διαφερόντως ἐνοκήφει, ὡς ἐλεεινὴν τὴν ζωὴν τοῖς περιλειφθεῖσιν εἶναι· νόσος γὰρ βαρεῖα ἐπιπέσειται τῇ νέᾳ ἡλικίᾳ, καὶ ὁ ἥλιος ἀποστραφῆσεται, καὶ ἀνομβρία λοιμώδης ἔσται. εἰ δὲ ἐπὶ δίσκῳ ἀπίδοι,*

12 γαθήρων ἢ ταρτησοῦ C.

13 γάνδεως C, secunda littera

prope iam deleta. H.

15 τῆν] malim περὶ τῆν. H.

15 conf.

Procop. de aedific. 2 117 C.

12. Quodsi eiusmodi cometes in meridiem spectat, pallidas et celeres eo proiciens faces, circa solstitium aestivale fames gravis et variarum calamitatum multitudo Africae accidet. sin vero spectat in septentriones, Africa contra in aquilonios movebit bellum, magnis ad sui auxilium adiunctis opibus. victa nihilominus, inde ascitis copiis peregrinis, primo haud ignave repugnabit contra hostes. sed non multo post in consummatissimam miseriam incidet, ut post omnium paene internecionem vel princeps gentis ipse servitutem et vincula non sit evitaturus. sciendum autem Africam accipiendam esse de regione omni a Rubro mari usque Gadirā sive Tartessum, seu, ut a plerisque vocatur, Gades. non enim de Aegypto veteres hanc vocem, sed quando absolute proferatur, de Africa provincia et praecipue de Mauritania usurpabant, et quotquot aliae regiones ad occidentem finitimae sunt Europae, solo Septo, ut incolae nominant, quasi freto, ab ea distinctae. ad postremum pestes obtinentes adeo ut consummaturae sint belli calamitatem, siccitas deinceps et fames magna incidet, ut miserabilis vita superstitibus sit futura. nam morbus gravis invadet iuventutem, sol retro convertetur, pluviae inopia pestifera erit. quodsi in occidentem vergit, ad Gadita-

ἕως τῶν Ἡρακλείους στηλῶν πόλεμος καὶ ἀπώλεια ἔσται στρα-
 τευμάτων καὶ λιμὸς καὶ πτώσεις τῶν βοσκημάτων. εἰ δὲ ἐπὶ
 τὸν Βοώτην νεύοι, κρύος ἀπῆλθῃ ἄχρι Εὐξείνου, καὶ χειμῶ-
 νες ἀήθεις ἐπιχειθήσονται, καὶ πολέμιοι καταδραμοῦνται τὴν
 χώραν. καὶ τὴν μὲν ἀρχὴν ἐλαττωθήσονται οἱ ἐγγῶριοι,⁵
 δυνάμεως δ' ὕστερον συντρεχούσης οὐ μόνον ἠττηθήσονται
 οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ καὶ αἰχμάλωτοι οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν ἐν
 δεσμοῖς ἔσονται. εἶτα ἐκεῖθεν ἐπὶ μεσημβρίαν μετελεύσονται
 ὁ νικήσας στρατός, καὶ τῶν ἐκεῖ ἀνδέξεται πόλεων, καὶ ἐν
 ἐπαίνοις ἔσται· καὶ αὐτὰ δὲ τὰ θεῖα καταλείψουσι τοὺς 10
 πολεμίους ὥστε ἐκ περισσοῦ προστεθῆναι τοῖς νικηταῖς.
 τοσαῦτα τὰ σημαίνοντα, ὅταν ἀγρὸς φαίνηται ὁ ἰππεὺς μετρίως·
 ὅταν δὲ καθ' ὀμαλοῦ ἀγρότατος, ἕξωτικόν μὲν οὐκ ἀπειλεῖ,
 ἐμφυλίους δὲ φράζει πολέμους, οὐκ ἐλάττους τῶν πρὸς τοὺς
 ἕξωθεν ἀπειλοῦντας τὰς συμφοράς, καὶ οὐ τοῦτο μόνον ἀλλὰ 15
 καὶ ἐλάττωσιν. ἐκείνη δὲ μάλιστα προσεκτεῖον, ὡς ἐπὶ χρό-
 νον φαινόμενος, ὡς εἴρηται, ἐπὶ τὸν γαλαξίαν (οὐδὲ γὰρ
 πρὸς ἀνατολὰς ὑπὲρ τὰς ἐπτὰ φανήσεται ἡμέρας ὁ κοιοῦτος
 ἀστήρ), χρόνια τὰ κακά, πρὸς βραχὺν δὲ καιρὸν, ἐκίκαιρα
 σημαίνει.

20

13. Κομήτης ξιφίας. οὗτος ὁ ἀστήρ ἀναφέρεται
 μὲν Ἐρμῇ, οὐχ ἦττον δὲ τοῦ προτέρου, δολιωτέρας μέντοι
 ἐνεργείας ποιῶνται. ἂν μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν βλέπη, οἱ

3 νέοι C. 16 post ἐλάττωσιν vox videtur praetermissa esse ab
 ipso librario qui codicem exaravit. H.

num fretum usque bellum et internecio erit legionum, item fames et lues
 pecudum. sin declinat in Bootem, frigus immite usque ad Euxinum
 Pontum et tempestates insuetae incident, hostes incurrent provincias.
 ac primo quidem detrimentum accipient provinciales, post autem, copiis
 in unum convenientibus, non solum superabuntur barbari, sed duces
 etiam eorum captivi facti in vinculis erunt. posthaec inde remeans vi-
 ctor exercitus meridiem versus in civitatibus ibi sitis stativa ponet erit-
 que in laude. ipsae quoque sanctitates relinquent hostes, ut in cumu-
 lum ad victores accessurae. haec significantur, quando mediocriter pal-
 lidus existit cometa Hippeus: quodsi totus aequabiliter pallidissimus,
 barbara quidem non minatur, sed civilia indicat bella, non minores quam
 externa allatura calamitates. neque id solum, sed detrimentum quoque...
 illud vero maxime notandum, cometam, ut dictum est, diutius in lacteo
 circulo conspectum (ad orientem enim nunquam ultra septem dierum
 spatium se aperiet eiusmodi sidus) diuturna mala significare; sin per
 breve tempus ardeat, temporaria.

13. Cometes xiphias. id sidus attribuitur Mercurio; nec
 minus quam superius, imo magis infestas efficientias habet. nam si spe-

δυνατοὶ Περσῶν καὶ Αἰθιοπίων τοὺς ἑαυτῶν βασιλεῖς φαρμάκῳ διαφθείρουσι. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ Φοινίκης πρὸς τινων τοῦ πληθους κατὰ τῶν ἐν τέλει ἀμαρτηθῆσθαι. φῆμαι δὲ ἔσονται οὐκ ἀληθεῖς, ἐκδειματοῦσαι τοὺς ἀπανταχοῦ. εἰ δὲ ἐπὶ 5 μεσημβρίας ἀνίσχοι, Αἰγυπτίοις καὶ ἄλλοις Λιβυκοῖς ἔθνεσι δόλους ὡσαύτως θανατηφόρους ἐπιφέρει, καὶ Αἰγύπτιοι μὲν ἔξουσι μεταβολὴν τῶν κακῶν, Αἰβυες δὲ ἐμφυλίοις πολέμοις δαπανηθήσονται. ὅτε δὲ ἐπὶ τὴν δύσιν ὄρᾳ, τοῖς ἐκείσε δυνατοῖς τὰ ὅμοια ἀπειλεῖ, ὡς ἐξ ὑπονόας κατ' ἀλλήλων ἐξενεχθῆναι 10 εἰς φανερόν πόλεμον. ὅτε δὲ ἐπὶ τὴν ἄρκτον ὄρᾳ, ἐπιμιξίαν δηλοῖ τῶν ἀρκτῶν καὶ Λιβυκῶν ἔθνῶν, ὥστε θυγατέρα Αἰβυὸς δυνάστου δοθῆναι πρὸς γάμον ἀρκτῶν τυράνῳ, καὶ ἐπιβουλεύσαι τῷ πατρὶ τὴν παῖδα, καὶ προδοῦναι αὐτόν, ἔρωτι ἀσεβεῖ πρὸς τὸν ἄνδρα κρατουμένην.

15 14. Λαμπαδίας κομήτης, οὕτω προσαγορευόμενος ἐκ τοῦ σχήματος, ἔστι μὲν Ἐρμου καὶ αὐτός, ὅταν δὲ ἐπὶ ἀνατολᾶς ἴδῃ, ἀγλυώδη τὸν αἶρα καὶ ἐξ αὐτοῦ βλάβην τῇ ἀμπέλῳ ματεύεται. ἐκ γὰρ τῆς ἀγλῦος τίκονται σκῶληκες οἱ λεγόμενοι ἴπες. καὶ ἡ βλάβη καθολικὴ, μάλιστα μέντοι περὶ τὴν ἄνω 20 Ἀρμενίαν, Εὐφρατησίαν τε καὶ Φοινίκην καὶ Ταυροκιλικίαν γενήσεται. καὶ οὐ μόνον ἐν ἡμέρᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν νυκτὶ οὕτως ἡ ἀγλῦς πυκνωθήσεται ὡς καὶ λαμπάδας ἀνημμένας ἐναποσβέννυσθαι. τοῖς δὲ καρποῖς ἐμφυήσεται ἡ λεγομένη

19 μέντοι] num μὲν τοῖς? H.

etat in primam partem caeli, megistanes Parthorum et Aethiopum reges suos veneno tollent. idem facinus in Phoenicia a quibusdam e plebe in magistratus admittetur. rumores spargentur inanes, orbem terrarum perterrentes. quodsi meridiem versus emicat, Aegyptiis ceterisque Africae gentibus fraudes similiter mortiferas affert. sed Aegyptii commutationem habebunt malorum, Afri autem intestinis bellis consumuntur. quando occidentem spectat, potentibus per eas oras similia minuitur, adeo ut propter suspiciones mutuas in apertum bellum erupturi sint. quando septentriones aspectat, commixturam nationum septentrionalium et Africanarum significat; inde filiam principis Afri regnatori aquilonari in matrimonium datum iri; eandemque succumbentem scelesto erga coniugem amori insidias facturam patri, eumque prodituram.

14. Lampadias cometes, a forma sic vocatus, ipse quoque Mercurii est. is ad orientem conversus nebulosum aërem, indeque vitii detrimentum fore praenuntiat. etenim nascuntur e nebula vermes, qui ipes vocantur. malum illud universe quidem, sed maxime tamen in Armenia superiore, Syria Euphratensi, Phoenicia, Taurocilia, accidet. nec solum interdiu sed noctu quoque adeo spiesabitur nebula, ut lumina accensa exstinctura sit. frugibus innascetur lolium, quod vocant, mes-

αἶρα καὶ ὑγρασία τις σηπτικὴ καὶ βλαπτικὴ τοῖς ἀμφοῖς· ἐκτροπαί τε ποταμῶν καὶ ὄμβρων ῥήξεις βιαιοτέρων καὶ κεραυνῶν βολαὶ ἔσονται, καὶ οὐδὲν ἦττον ὁ αὐχμὸς ἐπιτείνῃ, ὡς καὶ τοὺς ἀεννάους τῶν ποταμῶν ἀναφρονῆται. εἰ δὲ ἐπὶ νότον, ἔτι μᾶλλον ξηρότερον καὶ λοιμωδέστερον 5 τὸ τοῦ ἀέρος κατάστημα, τοῦ Νείλου ὑποξηραίνοντος, ὥστε ἐρπετῶν πάντα πληρωθῆναι. εἰ δὲ ἐπὶ τὴν ἄρκτον, ὁ μὲν αὐχμὸς τῷ ψυχρῷ τοῦ κέντρου ἠτηθῆσεται, πῦρ δὲ ταῖς ὕλαις ἀδοκῆτως καὶ τοῖς ὄρεσιν ἐμπιεσείται, ὡς μηδὲ τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς ἢ φρουροῖς διατρέβοντας ἔξω τῆς βλάβης 10 γενέσθαι· θάνατός τε πολὺς ἔσται, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου. ὅταν δὲ ἀνίσχων πρὸς δυσμᾶς ὄρεᾶ, κεραυνουὺς μὲν τῇ χάρα, πτώσιν δὲ τοῖς βοσκήμασι μαντεύεται, ἐμφορησμοὶ τε ἔσονται βαρεῖς.

15. Κομήτης. οὗτος ὁ ἀστὴρ Διὸς μὲν ἔστιν, οὔτω 15 δὲ ἔστιν ἐπίσημος ὡς ἔξ αὐτοῦ πάντας τοὺς ἄλλους διοσημειακούς ἀστέρας κομήτας προσαγορεύεσθαι. οὗτος ἠνίκα λαμπροὺς καὶ ἀργυροειδεῖς τοὺς πλοκάμους καὶ ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἀκοντίσῃ, Διὸς καρκίνῳ ἢ σκορπίῳ ἢ ἰχθύσιν ὄντος, Πέρσαις ἀγαθὰ μεγάλα μαντεύεται. ἀναστήσονται γάρ, καὶ 20 ἐπὶ τὰ Ῥωμαίων ἐκχυθέντες πόλεις τε καὶ φρούρια καθέξουσιν, αἰχμαλώτων τε ἀπέιρων πλήθος καὶ πλοῦτον πολὺν λαβόντες νικηταὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν χώραν ἀναξέξουσιν, μήτε συμβαλεῖν ὄλωσ τινὸς τοιμῶντος αὐτοῖς. ὅταν δὲ ἀπόστροφος ἀνί-

22 praestat ἀπειρον· ac sic verti. H.

23 malim μηδέ. H.

sibus humor putrefaciens ac laedens. amnium eluvies, imbrum vehementiorum delapsus, fulminum elisiones erunt. et tamen nihilominus gliscet siccitas: inde perennes quoque amnes exarescent. si meridiem spectat, magis etiam arida ac pestifera erit aëris temperatio. siccescet Nilus: inde serpentibus referta erunt omnia. si septentriones, siccitas superabitur a frigore centri; ignis in silvas montesque de improvise incidet, ut neque rusticantes neque castellani extra noxam futuri sint. mortes multae erunt, praecipue per Aegyptum. quando idem exoriens in occidentem spectat, terrae fulgura, pecudibus interitum praedicit; incendia acerba erunt.

15. Cometes proprie sic dictus. id sidus Iovi attribuitur: est adeo insigne ut ex illo omnes aliae prodigiosae stellae crinitae nuncuntur. is quando ardentes argenteosque crines in orientem iaculatur, Iove in cancro aut scorpiōne aut piscibus morante, Parthis bona magna praedicit. etenim concitati et effervescentes in provincias populi Romani oppida et castella tenebunt; captivorum infinita multitudine gazaque ingente potiti victores in suos se fines recipient, nemine omnino ne ad manum quidem venire illis audente. quodsi aversus exoritur cometa

σχῆ ὁ κομήτης οὗτος, τοῖς καθ' ὧν ἀποστρέφεται τὰς ἀστρο-
χίας ἐπιφέρει. εἰ δὲ ἐπὶ τὸν νότον ἴδῃ, ἐπιδώσει ὁ Νεῖλος
ἀφθονώτερον, εἰρήνη τε καὶ εὐετηρία ἔσται ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου,
ὁμόνοιά τε καὶ εἰλικρινῆς τοῖς πᾶσιν ἡσυχία. εἰ δὲ ἀπο-
5 στρεφόμενος καὶ κατὰ νότον ἔχων τὴν ἀνατολὴν ἐπὶ τὴν δύ-
σιν ὄρεῖ, ἄπειρος ἔσται τοῖς Ῥωμαίοις εὐδαιμονία. Πέρσας
τα...

16.γενεῖαν τῶ παντὶ παρέχουσα· καὶ ὅσα ἀπλῶς
ἐν τῶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ὁ φιλόσοφος ἀναφέρει. ὥστε
10 ἀνάγκη πᾶσα τῶν ὑπὸ σελήνην πάντων μὴ μίαν μηδὲ τὴν
αὐτὴν εἶναι φύσιν. εἰ γὰρ ἀρχὴ γενέσεως καὶ φθορᾶς σε-
λήνη, εἰκός ἐστι μὴ ἀεὶ ὡσαύτως θεωρεῖσθαι τὰ ὑπ' αὐτὴν
φύομενα συμβάντα. εἰ γὰρ ἔκκεντρος παρὰ τοὺς ἄλλους τῶν
πλανωμένων αὐτῆ, λοξῶς καὶ οὐ πρὸς ὄξυ τὰ τῶν ἀποτε-
15 λεσμάτων γίνεται. οἱ μὲν γὰρ κατὰ τοὺς διαπλόκους πόλους
τὴν ἐπὶ ταῖς διοσημείαις μαντεῖαν ἀπευθύνουσιν, ἄλλοι δὲ κατὰ
τὰς ἐπιτολάς ἢ κατὰ τὰς φάσεις· καὶ οὗτοι μὲν πρὸς τὰ

4 ... κρηνησ C. 5 νότον] ad sensum melius esset νότα. cf.
cap. 61. H. 7 hic desideratur folium certe unum, in quo credibile
est de reliquis generibus cometarum disputasse Lydum, velut de di-
sceo pogonia typhone, ac deinceps ad observationes lunares [σελη-
νιακὰς ἐπιτηρήσεις] transiisse. ibi suspicor (ex peroratione capi-
tis 16) suscepisse auctorem defensionem disciplinae auguralis contra
voces quorundam, negantium consociari eam posse cum pietate re-
cta que persuasione de numine ac mente dei. cui opinioni oppo-
suit videtur ratiunculas e libris Aristotelis de caelo deque gene-
ratione et corruptione conquisitas: tempestatum vicissitudines re-
rumque humanarum commutationes, modo leges a providentia fixas
noveris, non minus a mortalibus sciri praedicique posse quam side-
rum cursum impetunque caeli. qua ex argumentatione supersunt
illa cap. 16, fugientibus plerumque literis, quae hunc in modum
restituere atque vertere sum conatus. 13 fort. εἰ γε. H.

ille, iis in quos devertit frustrationes expectationum affert. si in au-
strum spectat, Nilus incremento maiore abundabit; pax et abundantia
erit per Aegyptum: concordia et tranquillitas sincera per orbem ter-
rarum. si devertens et austrum versus exortum habens in occidentem
spectat, summa erit populi Romani felicitas: Parthos...

16. conversio caeli vim genitalem huic universitati tri-
buens; et quicquid omnino in libro De generatione et corruptione prin-
ceps Peripateticorum commemorat. ut necesse plane sit rerum sublu-
narium omnium non unam neque eandem esse naturam. nam si luna
principium est generationis et corruptionis, sequitur non semper eodem
modo apparere quae sub illa forte existant. si enim a centro magis re-
cedit quam alia errantia, obliqua fit nec praerapida efficientiarum ratio.
divinationem quae ex prodigiis fit, ad polos deflexos moderantur alii,
alii ad ortus aut praefulsiones: hi servato ad duodecim signa sole, illi

ζώδια τὸν ἥλιον ἐπιτηρήσαντες, ἐκείνοι δὲ πρὸς τὰς σελήνια-
κὰς συνόδους καὶ ἀποστάσεις, ἄλλοι κατὰ φυσικὰς τινὰς ἐπι-
τηρήσεις. κῆρξέ δὲ τῶν ἀπορρήτων ἢ φύσις. ὥστ' οὐκ ἔξω
φρενοβλαβείας μίμπονται ταῖς μεθόδοις δι' ὧν τοῦ μέλλοτος
στοχάζεσθαι εἰσαγόμεθα· οὐδὲ τὸ περὶ τῆν τῶν ἀστέρων θεω-
ρίαν ἀπασχολοῦν ἔξω θεοσεβείας ποιεῖ· ἀλλ' ἔτι μᾶλλον τῆν
πάνσοφον ἔστι διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν θεωρηθεῖαι πρόνοϊαν τοῦ
πάντων ἀρρήτου πατρός, καὶ θαυμάσαι τῆν ψυχὴν ἀνθρώπου
δύνασθαι ἡγουμένου θεοῦ καὶ περὶ τῶν οὐρανίων, ὡς δυ-
νατόν, διαλέγεσθαι. ταῦτα μὲν οὖν Φούλβιός φησιν, ἐκ τῶν 10
τοῦ Νουμᾶ ἱστορήσας. ἡμεῖς δὲ μετὰ τὰς ἐκ διαφόρων συνει-
λεγμένας δόξας καὶ τὰς ἐξ ὀμαλοῦ τοῖς παλαιαῖς γραφείσας
ὑποθήσομεν, ἐκ τῶν περὶ σελήνης σχηματισμῶν κατὰ τὰ ζώ-
δια τῆς θεωρίας λαμβάνοντες.

17. Σελήνη αὐλόκερως. εἰ κατὰ τὴν διχομηλίαν ἢ σε-15
λήνη ἀμυδρὰ φανῆ, εὐθηνία ἔσται. εἰ δὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυ-
λακῇ ὁμοίως ἀμυδρὰ φαίνεται, ἔφοδον πολεμίων σημαίνει. εἰ
.....ας τεκμήριον. εἰ δὲ
..... ἀπειλεῖ. εἰ δὲ ἄστρον διαδράμη, ἀπόλειαν ἀνθρώπων
σημαίνει. εἰ δὲ ὀμίχλη γένηται, χάλαζα πεσεῖται. εἰ δὲ ἄνεμοι 20
βιαιοτέρως πνεύσουσιν, ἔφοδους πολεμίων φερέσουσιν.

Σελήνη ὑδροχόω. εἰ κατὰ τὴν πρώτην ἢ δευτέραν φυλα-
κὴν ἢ σελήνη ἀμυδρὰ φαίνοιτο, πόλεμος ἔσται· εἰ δὲ κατὰ
τὴν ἰωθινήν, εἰρήνην μετὰ ἐλλείψεως τῶν ἐπιτηδείων δηλοῖ.

12 συνειλεγμένας C.

13 υποθησομεν C.

ad Ianares congressus recessusque. alii moderantur ad observationes
certas naturales. magistra autem occultorum natura est. quare non sine
amentia improbant rationes, quibus perducimur ad conicienda futura:
nec sidereae scientiae studium a pietate avertit: sed vel magis licet ex
ipsis operibus sapientissimam perspicere providentiam parentis ineffabi-
lis huius universitatis, et admirari, quod potis est mens humana, duce
deo, de caelestibus quoque rebus pro facultate disserere. haec Fulvius
Nobiliior ait, e scriptis Numae mutuatus. nos, post opiniones ex variis
auctoribus collectas, item quae in eandem sententiam a priscis hominibus
scripta sunt subiiciemus, ita ut ab habitu lunae secundum duodecim
signa commentationem aggrediamur.

17. Luna in capricorno. luna pleno orbe quando pallida vi-
detur, abundantia erit. secunda vigilia si item pallida conspicitur, in-
cursionem hostium significat. si . . .ae signum. sin vero . . minatur.
traiectio stellae interitum hominum significat. nebula si existit, grando
cadet. venti si spirant violentius, accessum hostium indicant.

Luna aquario. si prima aut secunda vigilia luna pallida vide-
tur, bellum erit. si quarta vigilia, post defectum annonae pacem decla-

εἰ δὲ σεισμὸς ἢ ἤχος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ γένηται, νόσους σημαίνει. εἰ δὲ ὀμίχλη γένηται, σίτου καὶ οἴνου ἀφίλειαν δηλοῖ. εἰ δὲ παρ' ὄλον τὸν μῆνα ἐπιτείνουσι πνεύματα, ἕτερός ἤξει. εἰ ὁ ἔσπερος ἐν τῇ σελήνῃ εἰσέλθῃ, ἴδιοι ἰδιοὶς 5 δυνατοὶ ἐπιβουλεύσουσιν. εἰ δὲ δόξη ἐκλιπεῖν ἢ σελήνην . . . εἰ δὲ αἱ κεραῖαι τῆς σελήνης συνέλθωσι, σίτου ἀφθονία ἔσται. εἰ δὲ ἄστρον ἐκτρέχον ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἀυλακίξει, κίνδυνον τοῖς παραλλοῖς ἀπειλεῖ.

Σελήνην ἰχθυόσιν. εἰ ὁ ἥλιος φάυλος ἐκλάμπειν 10 δόξη, φθορά ἔσται ἀνθρώπων. εἰ δὲ ἐν τῇ πρώτῃ φουλακῇ ἢ σελήνῃ τὰς κεφαλὰς συνάγῃ, εἰρήνη ἔσται. εἰ δὲ σεισμὸς γένηται, ἀπορίαν σημαίνει τοῖς συναλλάγμασιν. ἐὰν ἄστρον ἐν ἡμέρᾳ φανῇ, ἀνάγκη τὰ κοινὰ περιστήσεται. ἐὰν κεραυνὸς εἰς γῆν πέσῃ, παῦλα τῶν κακῶν. ἐὰν ὀμίχλη εἰς τὴν γῆν 15 πέσῃ, συνοίσει τοῖς καρποῖς.

18. Σελήνην κριφ. εἰ ἡ σελήνη ταραχώδης φαίνεται, πόλεμοι ἔσονται καὶ ἐπαναστάσεις. εἰ δὲ κατὰ τὴν δευτέραν 20 φυλακὴν ἢ σελήνην αἱματώδης φανῇ, ὁ σῖτος ἔσται ἀφθονώτατος. ἐὰν ὁ ἔσπερος ἐγγίξῃ τῇ σελήνῃ, πόλεις πόλεσι συρραγῆσονται καὶ λιμὸς ἔσται. εἰ νυκτὸς πρηστὴρ κατενεχθεῖ, βασιλεὺς τοῖς ἑαυτοῦ ἐπιβουλεύσει. εἰ δὲ σεισμὸς γένηται, ἔνδειαν σίτου σημαίνει. εἰ δὲ ἤχος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ γένηται, οἱ τῆς Εὐρώπης τοῖς τῆς ἄνω Ἀσίας πολεμήσουσιν. ἐὰν ἡ

5 omisit librarius clausulam prioris sensiculi et initium sequentis. neque ego supplere illam quidem ausus sum. H. 9 φάυλος C. 16 φανῆται vulgo. 20 . . εχεθειη C.

rat. si terraemotus fit aut caelum boat, morbos significat. si nebula fit, abundantiam frumenti et vini declarat. sed si per totum mensem se intendunt flatūs, pluvia incidet. si vesp̄er in lunam ingreditur, potentes suis ipsi insidiabuntur. si videtur deliquium pati luna... cornua si lunae conveniunt, frumenti copia erit. si stella traiciens per caelum sulcum ducit, periculum oris maritimis minuitur.

Luna piscibus. sol si videtur lucere languidius, strages erit mortalium. prima vigilia si luna cornua coniungit, pax erit. si terraemotus fit, difficultatem commerciorum significat. si stella interdiu se aperit, tempora rei publicae aspera incurrent. fulmine si terra tangitur, cessatio erit calamitatum. nebula si in terram funditur, proderit frugibus.

18. Luna ariete. luna si turbida videtur, bella erunt et rebeliones. sub secundam vigiliam luna si cruenta videtur, frumentum erit copiosissimum. vesp̄er si accedit propius ad lunam, civitates cum civitatibus conflictabuntur et fames erit. turbo accensus si delabitur noctu, rex suis insidiabitur. terraemotus si fit, penuria frumenti significat. caelum si crepat, Europaei bellum inferent gentibus Asiae supe-

ἀριστερὰ κεραία τῆς σελήνης δόξῃ ὑπερβάλλειν τὴν ἄλλην, αὐτὸς ἔσται καὶ αἴτου ἀπορία. ἐὰν ἐν ἡμέρᾳ πρώτη τῆς φωνῆς ἄνεμοι τὸν μῆνα καταπνεύσουσιν.

Σελήνη ταύρω. εἰ ἐκλίπη ἥλιος, ἐρήμωσιν ἀπειλεῖ τοῖς ἀνθρώποις. εἰ ἡ σελήνη ἐπὶ τῆς δευτέρας φυλακῆς ταρα-5 χῶδης φανῆ, φθορὰ ἀνθρώπων ἔσται. εἰ ἡ σελήνη ἐξ ἴσου τὰς κεραίας ἀνίσχουσα ἔχη, θόρυβον τῇ βασιλείᾳ ἀπειλεῖ. εἰ δὲ κατὰ τὴν μίαν μόνον ἐξέχη, θόρυβοι ἔσονται καὶ φυγαί. εἰ δὲ σεισμός γένηται ἀπὸ πρώτης Μαΐου ἕως δωδεκάτης, ἀφαίρεσιν τῆς ἀρχῆς τῶ ἡγουμένῳ τοῦ τόπου, ἐφ' οὗ γένηται, καὶ 10 φόβον οὐκ ἀκίνδυνον ἀπειλεῖ. εἰ δὲ ἀπὸ δωδεκάτης γένηται, οὐ μόνον ἀποκινεῖται ὁ ἐπιτροπεύων τὸ ἔθνος, ἀλλὰ καὶ ἀπόλλυται. καθολικῶς δέ, ὅποι ἂν σεισμός ἀπὸ δεκάτης ἕως τριακοστῆς τοῦδε τοῦ μηνὸς συμβῆ, θορύβους καὶ πολέμους ἀποτελεῖ. εἰ ἀπὸ πρώτης φυλακῆς ἕως ἕκτης σει-15 σμός γένηται, πολέμου ἔθνικου κινήσις ἔσται, ὃ δὲ ἡγούμενος τοῦ κινήματος ἀναιρεθήσεται.

Σελήνη διδύμοις. εἰ ἐκλειψίς γένηται ἡλιακή, μεταβολὴ ἔσται καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἕτεροι ἔσονται. εἰ δὲ τῆς πρώτης φυλακῆς ἐκλίπη ἡ σελήνη, ἀκρίδες ἔσονται· εἰ 20 δὲ ταραχῶδης φανῆ, πόλεις πρὸς πόλεις καταφεύξονται. ἐὰν ὁ τῆς Ἀφροδίτης ἀστὴρ ταραχῶδης γένηται, ἀνθρώπων φθορὰ ἔσται. ἐὰν νυκτὸς ἀστὴρ πέση, κακῶν σημεῖον,

1 malim τὴν ἐτέραν. H. 10 fort. ἐφ' οὗ ἂν γένηται. H.
12 μόνον οὐκ C. 15 ἕκτης] num ἕκτης ὥρας? H. 20 fort.
ἐπὶ τῆς. H.

rrioris. laevum cornu lunae si excedere videtur alterum, siccitas erit et rei frumentariae inopia. si die primo vocis . . . venti per mensem spirabunt.

Luna tauro. sol si deficit, vastationem minatur hominibus. luna sub secundam vigiliam si turbida videtur, interitus hominum erit. luna exoriens si cornua habet aequalia, turbas rei publicae minatur: sin autem altero prominet, tumultus erunt et exilia. terraemotus si fit a Kalendis Maiis ad 4 Id. Mai. praeposito regionis, ubi fit, ademptionem imperii et formidinem non sine periculis minatur. sin vero fit inde a 4 Id. Mai., non modo removebitur procurator gentis, sed interibit quoque. universe autem, ubicunque terraemotus accidit a 6 Id. Mai. ad 3 Kalend. Iun., tumultus ac bella efficit. terraemotus si fit prima vigilia ad extremam, bellum civile movebitur, sed auctor motus illius tolletur de medio.

Luna geminis. si defectio solis accidit, conversio erit rerum, civitatemque alii obtinebunt. luna si deficit prima vigilia, locustae existant: si turbida videtur, civitates ad civitates confugient. Veneris stella si turbida conspicitur, hominum erit strages. stella noctu traiciens ca-

ὡσπερ εἰ ἐν ἡμέρᾳ ὄφθῃ. ἐὰν πρηστήρ πέση, θόρυβος ἔσται ταῖς πόλεσι ταῖς πρὸς τὴν ἀνατολήν. εἰ σεισμός γένηται, χάσματα τοπικὰ ἔσται. ἐὰν ὀμίχλη πυκνωθεῖσα εἰς γῆν πέση, σίτος ἔσται πολὺς. εἰ ὁ ἥλιος αἱματώδης γένηται, 5 ἀποβολὴ ἔσται ἀνθρώπων. ἐὰν πνεῦμα ἐξαίσιον πνεύσῃ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας, σίτος ἔσται πολὺς. ἐὰν ἀπὸ νεομηνίας ἕως ἐννάτης τοῦ μηνὸς τούτου σεισμός γένηται, φθορὰν ἀνθρώπων ἀπειλεῖ. εἰ δὲ ἀπὸ ἐννάτης ἕως δεκαεννάτης σεισμός γένηται, ὁ κρατῶν τῶν πραγμάτων κάκιστα διαγενή-
 10 σεται, ἔσται δὲ καὶ λιμὸς τοῖς κτήνεσι καὶ ὕδατος λείψις. εἰ ἀπὸ εικοστῆς σεισμός γένηται, ταπεινωσιν τοῖς διὰ λόγων ἀπειλεῖ, τῷ δὲ τόπῳ ἐναλλαγὴν ἄρχοντος. εἰ ἀπὸ εικοστῆς πέμπτης ἕως τριακοστῆς σεισμός γένηται, χειμῶνας μεγάλους σημαίνει, καὶ πόλεμος ἔσται καὶ ἀπόπτωσις ἄρχοντος
 15 καινοῦ. εἰ ἐπὶ τῆς τριακάδος σεισμός γένηται, χειμῶνας μεγάλους σημαίνει.

19. Σελήνη καρκίνῳ. εἰ ἡ σελήνη ἀμυδρὰ ὄφθῆι, στράτευμα ἀλλότριον ἐπὶ τὴν βασιλείῳς ἤξει χώραν. ἐὰν ἤχος ἐκ τῆς γῆς γένηται, τύραννος ἀναιρεθήσεται. ἐὰν κεραννὸς 20 πέση εἰς γῆν, πόλεις παράλιοι ἐρημαθῆσονται καὶ ἀπορία ἔσται ἀνθρώπων. ἐὰν ἡ σελήνη αἱματώδης φανῇ, ἄνδρες δυνατοὶ κακοδαιμονήσουσιν. ἐὰν ἡ σελήνη ἐξ Ἰσοῦ ἔχῃ τὰς κεραιάς, εἰρήνη ἔσται καὶ εὐθηνία. εἰ δὲ ὑπερέχῃ ἡ ἐτέρα τῆν ἐτέραν, ὕδατος ἔσται λείψις. εἰ σεισμός γένηται ἀπὸ

12 ἀπὸ ιε C.

15 num κλεινοῦ? H.

23 ἡ vulgo om.

lamitatum indicium, itemque si interdiu conspicitur. turbo accensus si defertur, tumultus erit in urbibus per Orientem. si movetur terra, habit passim. nebula crassa si in terram delabitur, frumentum erit copiosum: sol si fit sanguinolentus, interitus hominum erit. ventus ingens si fiat per dies septem, frumentum erit copiosum. si a nova luna usque ad diem nonum huius mensis movetur terra, hominum stragem minitatur. idem si accidit a luna nona usque ad decimam nonam, is qui rem publicam tenet miserrime vitam peraget, inediaque conflictabuntur pecora, et aqua deficiet. si terraemotus fit inde a die vigesimo, literatis hominibus imminutionem auctoritatis denuntiat, regioni commutationem principis. si terra movetur a die vigesimo quinto ad trigesimum, tempestates magnas significat, eritque bellum et recentis principis ruina. si terraemotus fit die trigesimo, tempestates magnas significat.

19. Luna cancro. luna si obscura videtur, exercitus peregrinus in Caesaris fines veniet. si sonitus fit e terra, tyrannus tolletur de medio. terra si fulmine tangitur, urbes maritimae vastabuntur, hominumque erit inopia. luna si sanguinolenta videtur, viris potentibus dura erit fortuna; si aequalia habet cornua, pax erit et copia rerum; si alterum supereminet, aquae erit defectio. terra si quatitur a mane diei ad

πρωτὴ ἕως μεσημβρίας, θεοχολωσίαν ἀπειλεῖ· εἰ ἀπὸ ἕκτης ὥρας ἕως τριακάδος σεισμός γένηται, τοῖς μὲν πρωτεύουσι τῆς χώρας μετανάστασιν, τοῖς δὲ λοιποῖς θόρουβον ἀπειλεῖ. εἰ δὲ ἀπὸ πρώτης φυλακῆς τῆς νυκτὸς ἕως τρίτης ἀρχομένης σεισμός γένηται, τοῖς μὲν διὰ λόγαν ὀφθειδῶν ἀτιμίαν⁵ ἀπειλεῖ, τοῖς δὲ βιβλίοις φθορὰν καὶ τοῖς περὶ τὴν ἀνατολὴν πολέμους.

Σελήνη λέοντι. εἰ ὁ ἥλιος ἀμαυρὸς γενήσεται, μέγας ἀνῆρ ἀπολείται, ἐπὶ δὲ τῶν πραγμάτων ἕτερος ἔσται ἀρχικώτερος. εἰ ἡ σελήνη ἀμαυρὰ γένηται τῇ ἑσθινῇ φυλα-¹⁰ κῇ, στρατεύμα ἀλλότριον ἐπελεύσεται τῇ τοῦ βασιλέως χώρᾳ. ἐὰν σεισμός γένηται, θόρουβος ἔσται καὶ ἀνδρὸς δυνατοῦ ἀναφρεσις. εἰ κεραννὸς πεσεῖται, πόλεις παράλιοι ἐρηλωθήσονται. εἰ ἡ σελήνη αἱμάτοειδῆς φανῇ, ἀπώλειαν δυνατῶν δηλοῖ. εἰ ἄνεμος σφοδρὸς πνεύσῃ, τῇ χώρᾳ συνοίσει. ἐὰν ὀμίχλη¹⁵ κίση, ἀνάγκη συμπεσεῖται ἀνδρὶ μεγάλῳ. ἐὰν σεισμός γένηται ἀπὸ νομηνίας ἕως δεκάτης, φόνους καὶ στενώσεις καὶ φθορὰν τῶν κτηνῶν ἀπειλεῖ ἢ λιμὸν, μεταλλάξει δὲ καὶ ὁ ἡγούμενος τῆς χώρας. εἰ ἀπὸ δεκάτης ἕως τριακοστῆς σεισμός γένηται, σημαίνει μὲν ταραχὰς καὶ φυγὰς, ἐλπὶδα δὲ²⁰ ἀγαθῶν. εἰ σεισμός γένηται νυκτὸς παρ' ἀμφιλύκῃ, πρὸς μὲν βραχὺ ἀγαθὰ ἔσται, ἀκολουθήσει δὲ τὰ πάντων ἀλγινότατα.

3 λοιποῖς] num κοινοῖς? quod Lydus opposuisset τοῖς πρωτεύουσιν. H. 11 restitui ex phrasi simili p. 295 13. H. 14 num αἱματώδης? certe αἱματοειδῆς nusquam alibi repereri. 21 num νυκτὸς ἢ παρ' ? H.

meridiem, numina irata minitatur; si motus fit a hora sexta ad tricesimam, principibus regionis exilium, reliquis turbas denuntiat. terraemotus si fit a prima vigilia noctis ad tertiam ineuntem, viris doctrina spectatis dehonestamentum, libris interitum, gentibus Orientis bella minatur.

Luna Leone. sol si obscuratur, vir magnus interibit, rerumque potietur alter aptior ad imperium. luna si obscuratur quarta vigilia, exercitus peregrinus invadet provincias Caesaris. terra si quatitur, tumultus erit et viri potentis ruina. fulmen si defertur, urbes maritimae vastabuntur. luna si cruenta videtur, interitum potentium declarat. si ventus fiat vehemens, proderit regioni. nebula fusa necessitas obveniet viro magno. terraemotus si fit a nova luna ad decimam, caedes angustiasque et interitum pecudum minitatur aut famem; princeps quoque regionis mutabitur. si motus fit a die decimo ad tricesimum, turbas quidem et exilia, sed spem tamen prosperitatis significat. terra si movetur noctu anteluculo, per exiguum tempus prosperitates erunt, sed casus omnium acerbissimi sequentur.

- Σελήνη παρθένω.* εἰ ὁ ἥλιος ἐρυθρὸς γένηται, σύμμαχοι ἀποστήσονται. εἰ ἡ σελήνη ἀμαυρὰ γένηται τῇ πρώτῃ φυλακῇ, φθορὰ κτηρῶν ἔσται. εἰ τῇ ἑωθινῇ φυλακῇ τὸ αὐτὸ γένηται, μέγας ἀνὴρ ἀπολείται. εἰ ὁ τῆς Ἀφροδίτης 5 ἀστὴρ πλησίον τῇ σελήνῃ γένηται, πολέμους ἐμφυλίους ἀπειλεῖ. εἰ προηστῆρ πέση, αἱ παράλιοι πόλεις ἀφανισθήσονται. εἰ ἀπὸ γῆς ἤχος γένηται, πόλεμον τοῖς παραλίοις ἀπειλεῖ. εἰ σελήνης ἀνισχύουσης αἱ κραιαὶ αὐτῆς ἀλλήλαις πλησιάσωσι, κατομβρίαν δηλοῖ εἰς ἀπώλειαν καρπῶν. εἰ ἐκλίπη ἡ σελήνη, μέγας 10 ἀνὴρ ἀπολείται. εἰ σεισμὸς γένηται, ἀνθρώπων φθορὰν ἀπειλεῖ. εἰ ἐν ἡμέρᾳ ἀστέρες φανῶσιν, ἀναίρεσις ἔσται ἀνθρώπων. εἰ ἄνεμος βλαῖος πνεύσῃ, εἰρήνην παρ' ὄλον τὸν ἐνιαυτὸν δηλοῖ. εἰ σεισμὸς γένηται ἀπὸ νοσηνίας ἕως ἐβδόμης, εὐθνήσαν, ἅμα δὲ καὶ βλαῖον θάνατον προσδοκῆτιον 15 καὶ Περσῶν ἔφοδον. εἰ ἀπὸ ὀγδόης ἕως δεκάτης σεισμὸς γένηται, ἔνδειαν σίτου ἀπειλεῖ. εἰ σεισμὸς γένηται νυκτός, φθορὰν τῶν πρωτευόντων τοῦ ἔθνους καὶ ἀλλοίωσιν τῶν πραγμάτων ἀπειλεῖ. εἰ πολλάκις γένηται σάλος, ταραχὰς καθολικὰς προλέγει καὶ τῶν δυναστῶν μετέπτωσιν.
- 20 *20. Σελήνη ζυγῷ.* εἰ ὁ οὐρανὸς ταραχῶδης γένηται ἐπὶ τῆς πρώτης φυλακῆς τῆς νυκτός, λιμὸν ἀπειλεῖ. εἰ δὲ ἐπὶ δευτέρας, δυτικαὶ πόλεις αἰχμαλωτισθήσονται. εἰ δὲ ἐπὶ τῆς ἑωθινῆς, λιμητὸν ἀνθρώποις ἀπειλεῖ. εἰ ἤχος ἀπὸ τῆς γῆς γένηται, φθόνους ἀπειλεῖ. εἰ προηστῆρ πέση, παλαιὰ 24 fort. φόνους. H.

Luna virgine. sol si rubet, socii deficient. luna si prima vigilia obscura fit, strages pecudum erit. idem si fit vigilia quarta, vir magnus interibit. Veneris stella si propius accedit ad lunam, bella civilia minatur. prester si cadit, civitates maritimae delebuntur. fremitus terrae si auditur, maritimis bellum denuntiat. lunae orientis cornua, si alterum alteri appropinquat, vim imbrum significant ad perniciem frugum. si luna deficit, vir magnus interibit. terra si quassatur, interitum minatur hominum. si stellae luce apparent, internecio hominum erit. ventus vehemens si fiat, pacem declarat per totum annum: si terrae motus fit a nova luna ad septimam, copia rerum simulque mors violenta exspectanda et Parthorum irruptio. si ab octava luna ad decimam quassatur terra, penuriam frumenti minatur: idem si fit noctu, populo exitium principum rerumque immutationem minatur. procella mare crebro agitans turbas omnia miscentes praedicit hominumque potentium ruinam.

20. Luna libra. caelum si prima vigilia noctis turbidum videtur, famem minatur: si secunda, civitates Occidentis in servitatem redigentur: si quarta, dispersionem hominibus minatur. si sonitus fit e terra, invidias denuntiat. prester si cadit, civitates antiquae vastabun-

πόλεις ἐρημωθήσονται. εἰ ὁ ἑσπερος ὑπὸ τῆς σελήνης διέλθῃ, ἀνὴρ δυνατὸς ἀναιρεθήσεται. εἰ παρὰ πάντα τὸν μῆνα βλαίος ἄνεμος ῥεύσῃ, ταραχὰς ἀπειλεῖ. εἰ σεισμὸς ἀπὸ νοεμηνίας ἕως δεκάτης γένηται, φθορὰ κτηνῶν ἔσται καὶ πτώσις τοῦ ἡγουμένου τῆς χώρας· εἰ δὲ ἀπὸ ἐνδεκάτης ἕως λ, 5 προνομήν ἀπειλεῖ τῆς χώρας.

Σελήνη σκορπίω. εἰ κατὰ τὴν πρώτην τῆς νυκτὸς φυλακὴν αἱματώδης ἡ σελήνη φανῇ, ἀνταρσίαν καὶ ἑτέρου προαγωγὴν δηλοῖ. εἰ ὀμιχλάνη ὁ ἀήρ ἢ ἐπὶ γῆς ῥίψη τὴν ἀχλύν, φθορὰ ἔσται σίτου. εἰ δὲ διάττη ἀστήρ, φθορὰν σι- 10 του καὶ ἀνθρώπων ἀπειλεῖ, ὅταν μέντοι ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς ἐκτρέχοι. εἰ δὲ ἦχος ἐκ τῆς γῆς γένηται, φυγὴν ἀπειλεῖ. εἰ δὲ αἱ κεραῖαι τῆς σελήνης συμπέσωσι, σίτος μὲν ἔσται πολὺς, τετραπόδων δὲ θάνατος καὶ θηρίων ἔσται. εἰ σεισμὸς γένηται, ἀνὴρ ἀπολειπεται μέγας. εἰ δ' ὁ ἑσπερος ἐγγίσῃ τῆς σι- 15 λήνης, θόρουβοι ἔσονται.

Σελήνη τοξότῃ. εἰ ἡ σελήνη αἱματώδης φανῇ, πόλεις μεγάλαι ἀνάστατοι ἔσονται. εἰ ἡ σελήνη ἀμαυρὰ γένηται κατὰ τὴν πρώτην φυλακὴν ἢ κατὰ τὴν μεσομηνίαν, οἱ περὶ τὰ βασιλῆα ταραχθήσονται· εἰ δὲ κατὰ τὴν δευτέραν φυλακὴν, 20 τοῖς ἐν θαλάσσαις πόλεμον δηλοῖ· εἰ δὲ τῇ ἑωδινηῇ, ἀνὴρ δυνατὸς ὑπὸ βασιλέως ταραχθήσεται. εἰ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἡ σελήνη αἱματώδης φανῇ, σφαγὰς ἀπειλεῖ. εἰ πνεῦμα βλαίον παρ' ὄλον πνεύσῃ τὸν μῆνα, ἄνδρες μεγάλοι

5 ἀπὸ ιε C.

9 num ῥήξη? H.

12 φυγεῖν C.

tur. Vesperus si sub luna transit, vir potens tolletur de medio. ventus vehemens si fiat per totum mensem, turbas minatur. terra si quassatur a luna nova ad decimam, lues pecuaria erit et ruina eius qui praeest regioni. si ab undecima ad trigesimam, vastationem minatur tractui illi.

Luna scorpionis. luna si prima noctis vigilia cruenta videtur, seditioem novique principis evectioem declarat. caelo nebuloso aut caliginem in terram fundente, calamitas frumenti futura est. traiectiones ignium calamitatem et frumento et hominibus minantur, quando nimirum stella ab oriente occidentem versus emicat. sonitus si fit ex terra, fugam minatur. si lunae cornua confundunt sese, frumentum copiosum, sed strages quoque erit quadrupedum et belluarum. si terra movetur, vir magnus interibit. Vesperus si ad lunam appropinquat, turbæ erunt.

Luna sagittario. luna si cruenta videtur, civitates amplae solum vertent. luna si obscura fit sub primam vigiliam aut sub idus, palatini conturbabuntur. si circa secundam vigiliam, maris incolis bellum declarat: si vigilia tertia, vir potens a Caesare vexabitur. eodem tempore luna si cruenta videtur, caedes minatur. flatus vehemens si spirat

ἀπολοῦνται. εἰ ἀστὴρ διάττοι ἀπὸ τοῦ νότου ἐπὶ τὸν βορρᾶν, οὐ μόνον αὐτὸν πνεῦσαι τὸν νότον ἀλλὰ καὶ πόλεμον τοῖς ἐπιθαλασσοῖς δηλοῖ. εἰ ὀμίχλη πέσῃ εἰς τὴν γῆν, βλαβερόν τῷ σπόρῳ. εἰ ἐκλείψῃ ἡ σελήνη, φθορὰ ὑποζυγίων ἔσται. εἰ ἤχος ἐκ τῆς γῆς γένηται, ἀνθρώπων φυγὴ ἔσται. εἰ αἰ κεραῖαι τῆς σελήνης συμπέσωσι, οἴτος ἔσται πολὺς καὶ θάνατος τετραπόδων καὶ φθίσις ἀνθρώπων.

Π Ε Ρ Ι Β Ρ Ο Ν Τ Ω Ν.

21. Πολλῶν καὶ ὑπὲρ ἀριθμὸν ὄντων ὅσα τοῖς φυσικοῖς
 10 περὶ βροντῶν ἰδοῦμαι, κέκριται συμβαίνειν αὐτὰς ἀπορρηγνυμένων
 τῶν νεφῶν καὶ ἐπικυκλιόμενων ἑαυτοῖς κινήσει σφοδρῆ, τῇ τε προσ-
 ρήξει ἔξυπτομένων εἰς ἀστραπὰς καὶ ἤχους κύρτα βιαίους, ἀλ-
 λουοῦσθαι δὲ τὸν ἀνάμισσον τῆς ἐπηνέμου ζώνης καὶ τῆς γῆς ἕρα.
 Χαλδαῖοί γε μὴν δυνάμειν ἕραίων εἶναι φωνὰς μὲν τὰς βροντὰς
 15 φασί, δρόμους δὲ τὰς ἀστραπὰς. τῷ δὲ Ἐπικούρῳ ὑπὸ ξηρᾶς
 ὑγκώσεως ἐκ τῆς γῆς, εἶτα συγκλειομένης τοῖς ὕρσει, δίκην τῶν
 ἐν τοῖς σώμασιν ὕγκων, οὕτω διεξόδων τυχόντων, οἱ στρόφους
 καὶ τροχῶσεις ἐμποιοῦσι τῷ κατ' αὐτὸν λεγομένῳ κενῷ. οὐδὲ γὰρ
 δυνάμειν εἶναι πλήρη τὸν ἀνάμισσον οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δίδωσι
 20 χῶρον κατὰ τοὺς Πυθαγορείους. καὶ ἀληθῆ ἄξιοι λέγειν τῷ μὴ
 καθ' ἑτέραν ἢ κατὰ τὴν θειρὸν ὡς ἐκ τοῦ πλείονος ὦραν βρον-

16 ἐγκλειομένης C.
 om C.

18 αὐτῶν C, αὐτούς R.
 21 ὄρᾶν RV.

20 ἀληθῆ

per totum mensem, viri magni interibunt. stella si emicat ab austro ad aquilonem, non modo spiraturum austrum sed bellum quoque maritimis declarat. nebula si in terram funditur, damnosum sementi: luna si deficit, interitus iumentorum erit. sonitus si fit e terra, hominum erit fuga. cornua lunae si confundunt sese, frumentum erit copiosum, incidentque mortes quadripedum et hominum tabes.

DE TONITRIBUS.

21. Cum multae sint atque innumerae physicorum de tonitribus opiniones, obtinuit sententia, accidere illa, quod diffractae nubes aliae super alias volvantur citato motu, adeo ut collis accensae in fulgetra strepitusque immanes admodum erumpant, immuteturque aër qui inter tranquillam a ventis zonam et terram intersit. Chaldaei potestatum aëriarum voces tonitrua esse aiunt, fulgura eorundem discursus. iuxta Epicurum e sicca mole atomorum ex terra manante montibusque conclusa, ritu uncorum (ita enim atomos, hoc est individua, vocat) in corporibus, qui tormina efficiunt et rotationes in eo quod inane auctore eodem appellatur: haudquaquam enim concedit Epicurus refertum esse secundum Pythagoreos potestatibus interiectum inter caelum et terram locum. atque ideo perhibet vera se dicere, quod plerumque non nisi

τὰς ἐπιρρήγνυσθαι, καὶ διαφερόντως ἐκδίδοσθαι ξηροτέρας, ἤλικα βαθείας οὐσης τῆς ἐν τῷ μέσῳ χώρῳ ἕρεσιν ἠψηλοῖς ὁ τόπος ἐκκλείοιτο. καὶ ἡμῖ μὲν οὖν αὐτὸν ἐκότερον γίνεται, ἡ βροντὴ ἣ τε ἀστριπη· ἐπειδὴ δὲ ὀξύτερα τῆς ἀκοῆς ἡ ὄψις τῷ θῦττον ἐπὶ πᾶν ἐκτείνεσθαι, πρῶτην ὀρᾶσθαι πολλὰκις συμβαίνει τὴν 5 ἀστριπήν.

22. Πᾶσα δὲ βροντὴ, καὶ τούτων αἱ μετέωροι καὶ διηχέσταται μάλιστα, σημιάνουσι τι, καὶ διαφερόντως ἐκ τοῦ ἄριστεροῦ μέρους τοῦ κόσμου· τοῦτο δ' ἂν εἴη τὸ νότιον. αἱ γὰρ πρὸς νότον εἰσι θειότεραι κατὰ τὸν ποιητὴν, ἐπεὶ καὶ πρὸς τοῦ τῆς γῆς 10 ἐφόρου ἐπιτροπεύεται, ὡς Αἰγυπτίοις δοκεῖ, τοῦ Κρόνου λέγω, ὡσπερ τὸ βύρειον ὑπὸ τοῦ τῆς γενέσεως αἰτίου· ὅθεν καὶ πρὸς νότον τὰ ἱερὰ ἀπευθύνεσθαι Ἑβραίοις καὶ Αἰγυπτίοις δοκεῖ. τὰ δὲ οὖν χρησιμώτατα τῶν περὶ τούτου θεωρημάτων καταμαθῶν, καὶ τῶν κισθῆλων ἐκκαθάρας, τὴν θεωρίαν ὑποθήσω τῷ λόγῳ· 15 ποικίλως γε μὴν οὐσης καὶ πολυσχιδοῦς τῆς θεωρίας, τέως χρεῶδες διαρθρῶσαι τὴν παράδοσιν. οἱ μὲν δὲ παλαιοὶ τῶν περὶ ταῦτα σπουδαίων πρὸς τὴν σελήνην καὶ τὰς ἐν αὐτῇ φάσεις τὸν περὶ βροντῶν σκοπὸν ἀπευθύνουσιν, ἐπεὶ καὶ μᾶλλον ἐπιβέβηκεν αὕτη τῷ γένει τῷ παντὶ καὶ πάντα προσεχῶς διοικεῖται δι' αὐτῆς, 20 ὅθεν καὶ τύχη πρὸς τινων καὶ πρόνοια λέγεται· οἱ δὲ Αἰγύπτιοι πρὸς ἥλιον καὶ τοὺς τῶν ἐν οὐρανῷ ζῳδίων οἴκους τὸν στοχασμὸν

3 malim ἐκκλείοιτο. H. leg. αὐτῶν sive αὐτοῖν. H. 7 αἱ ἕρωροι C. 8 fort. αἱ ἐκ. H. 10 καὶ C. 17 μὲν δὴ om C. 18 τὴν σελήνην καὶ om C. τῶν C et σκοπῶν.

aestatis tempore tonitrua disploantur, et sicciora maxime evadant, quando, depressa media regione, celsis montibus locns concludatur. fiunt autem ambo simul, tonitruum et fulgetrum: sed quoniam auditu visus velocior ocusque ad omnia extenditur, saepe ut fulgetrum prius cernatur accidit.

22. Omne tonitruum, eorumque potissimum quae sunt maxime sublimia et resonantia, significat unum quid, ac praecipue quae audiuntur a parte laeva mundi, quam australem nuncupare possis. nam quae vergent ad austrum, diviniora sunt, Homero teste, quandoquidem, ut Aegyptii autumant, a praeside terrae administrantur, nimirum a Saturno, sicut pars septentrionalis ab eo qui generationis est principium. quocirca Hebraei quoque et Aegyptii ad austrum versus peragere sacra solent. ego percognitis utilissimis ex disciplinae huius capitibus, doctrinam expurgatam adulterinis subiungam sermone: sed cum varia sit disciplina et multiplex, ex usu est prius articulatum distinguere principia. ex studiosis disciplinae antiquiores ad lunam eiusque praefulsiones observationem tonitrualem dirigunt, quod illa potius praesit generi universo, et omnia continuo ab ea administrantur; quare et fortuna a nonnullis et providentia nominatur. contra Aegyptii ad solem et caelestium

ἄρμόζειν δισχυρίζονται. καὶ οἱ μὲν καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοῦ ἡλιακοῦ μηνός, οἱ δὲ ὡσαύτως ἐφημέρον τὸν σεληνιακὸν μήνα διαλαμβάνουσι. καὶ οὗτοι μὲν πρὸς τὰ ζῴδια τὸν ἥλιον, λεῖνοι δὲ τὴν σελήνην ἀνιχνεύουσι. ὥστε χρεῖωδες πάντων ἀνὰ μέρος καὶ 5 ὕφ' ἐν ἐπιμνησθῆναι, καὶ πρῶτον τῶν ἡλιακῶν σημείων· δεῖ γὰρ ἥλιον κάλλει καὶ δυνάμει τὴν πῦσαν διακόσμησιν ἀναβεβηκότα, καὶ τοσοῦτω κρείττονα τῶν αἰσθητῶν ὄσω τὰ γαυθὸν τῶν νοητῶν, κἀνταῦθα τὰ πρῶτα λυβεῖν.

23. Ὁ ἥλιος αἰγοκέρωτι μηνὶ Ἰανουαρίῳ. ἥλιον 10 πρὸς αἰγόκερων παρίοντος, εἰ βροντὴν ἐπιρραγῆναι συμβαίη, ἀχλὺς ἔσται παχεῖα καὶ καπνώδης, ὡς ἄωρους τοὺς καρπὸς ἐναπομυρανθῆναι τοῖς φυτόις, καὶ ἄποιος ὁ οἶνος. εἰ δὲ μέχρι τῆς ἐπιτολῆς τοῦ κυνος ἢ ἀχλὺς ἐπιμένει, ἐπίνοσος ὁ ἐνιαυτός ἔσται καὶ σίτου ἐνδεής. διαιφερόντως δὲ ταῦτα συμβήσεται ἐπὶ τε Μα- 15 κεδονίας Θράκης Ἰλλυρίδος καὶ τῆς ἕνω Ἰνδικῆς Ἀριανῆς τε καὶ Γεδρωσίας· καὶ γὰρ αὐταὶ ἐπὶ τὸν αἰγόκερων. ταραχαὶ δὲ καὶ φόβοι τοῖς θῆλεσι τῶν ζώων, λογικῶν τε καὶ ἀλόγων, ἐπεγενήσονται, ὅτι θῆλυ ζῴδιον ὁ αἰγόκερος.

Ὁ ἥλιος ὑδροχόρῳ μηνὶ Φεβρουαρίῳ. ἥλιον ἐπὶ ὑδρο- 20 χόρον ἰόντος εἰ βροντὴν γενέσθαι συμβαίη, Σαυρομάταις Ὀξίανοῖς Σογδιανοῖς, Ἀραβία μικρῇ, Ἀζανία μέση, Αἰθιοπία (ὑδροχόρῳ δὲ ἀνάκεινται αὐταὶ αἱ χώραι) ἀφθονίαν μὲν τοῦ σίτου διασημαίνει, πτώσιν δὲ ἀνδρῶν ἐνδόξων ἐν ταῖς εἰρημέναις διαφαινομένω

8 κἀνταῦθα πρῶτον V.

20 βροχῆν C.

signorum domos contemplationem accommodari a se contendunt. hi quotidie diem mensis solaris, illi aequae quovis die mensem lunarem distinguunt: hi per duodecim signa solem, illi lunam investigant. ita non ab re fuerit omnium sigillatim et ad unum meminisse, ac primo quidem augurii solaris. oportet enim solem, qui specie ac vi toti huic ordinationi antecellat, tantumque inter sensibilia praestet quantum bonum inter intelligibilia, hic quoque prima tenere.

23. Sol capricorno, mense Ianuario. sole ad capricornum accedente, si tonitrum edi contingat, nebula existet spissa et fumida, ut fruges in ipsis stipitibus ante tempus marcidiae futurae sint vinumque fatuum. nebula si usque ad ortum caniculae perseveret, morbis obnoxius annus erit et sterilis frumenti. inprimis ea accident per Macedoniam, Thraciam, Illyriam, Indiam superiorem, Arianam, Gedrosiam: hae enim sub capricorno sitae sunt. turbae quoque et formidines invadent feminas inter animantia cum rationalia tum ratione destituta, quia femineum signum est capricornus.

Sol aquario, mense Februario. sol quando ad aquarium accedit tonitrumque fieri contingit, Sarmatis, Oxianis, Sogdianis, Arabiae minori, Azaniae mediae, Aethiopiae (ad aquarium referuntur hae regiones) frumenti abundantiam significat, ruinamque item virorum nobilium, elu-

χώραις, καὶ οὐκ ἀνδρῶν μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις ἀρσενικῶν, ὅτι ἄρρεν ζώδιον ὁ ὑδροχόος.

‘Ο ἥλιος ἰχθύσει μηνὶ Μαρτίῳ. ἥλιον ἰχθύσει γενομένου εἰ τυχόν ἐν ἡμέρᾳ βροττῆ γένηται, ὃ ἄμητος ἔσται γεννημάτων ἀφθονώτατος, οἳ τε ὕγροι καρποὶ οὐχ ἤκιστα ἐπιδώσουσιν. 5 ἐπὶ τε τῆς καθ’ ἡμᾶς Λυδίας Κιλικίας Παμφυλίας Φαζανίας Νασαμωνίτιδος καὶ Γαραμαντικῆς (καὶ γὰρ ὑπὸ τοῖς ἰχθύσιν αἱ χώραι) τὰ θήλεα τῶν ζώων ἀπὸ λογικῶν ἕως ἀλόγων σκυθρωπάσει, ὅτι θῆλυ ζώδιον οἱ ἰχθύες.

24. ‘Ο ἥλιος κριῶ μηνὶ Ἀπριλίῳ. ἥλιον ἐπὶ τὸν κριὸν 10 ἀνιόντος εἰ βροττῆν γενέσθαι συμβαίη ἀλλὰ μὴ βροχὴν ἐπακολουθήσαι, ἐπὶ Βρετανίας, Γαλατίας, Γερμανίας, Βασιταρῶν, Συρίας κοίλης, Ἰουδαίας, Ἰδομαίας πῶσις ἀνθρώπων ἔσται θόρυβοί τε κατὰ πόλεις καὶ πνιμοὶ καὶ ἀγχοὶ καὶ τῶν φυτῶν ἀκαρπία, καὶ διαφερόντως τῶν ἀρρενωπῶν, ὅτι ἄρρεν ζώδιον ὁ 15 κριός.

‘Ο ἥλιος ταύρω μηνὶ Μαΐῳ. κατὰ τοῦτο τοῦ καιροῦ εἰ βροττῆν ἐπιτροχούσαι συμβαίη, ἔνδειαν τῶν ἐπιτηδείων προσδοκητέον, οὐχ ἤκιστα δὲ τὰ ἀκρόδρα ἀποτεύξεται· καὶ γὰρ ἄπαλὰ καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους κυρτοὺς μαλακώτατα. οὐδὲν δὲ 20 ἦντιον καὶ πόλεις αἱ πρὸς τῇ θυλάττῃ πολεμίους παραστήσονται, ἐπὶ τε τῶν Κυκλάδων καὶ τῶν περαλίων τῆς μικρῆς Ἀσίας (καὶ γὰρ Ἀφροδίτης ἢ θάλαττα), Κύπρου Μηθίας τε καὶ Περσίδος

8 τὰ vulgo om.

σκυθρωπάσει C.

19 ἐπιτεύξεται R.

centium in regionibus modo dictis. neque hominum solum, sed masculorum quoque inter alias animantes: quippe masculum signum aquarius.

Sol piscibus mense Martio. sole pisces ingresso, si forte interdū tonet, messis erit frugibus abundantissima, nec minimus baccarum pomorumque fetus. sed per nostram Lydiam, Ciliciam, Pamphyliam, Phazaniam, Nasamonitidem, Garamanticam (nam sub piscibus tractus illi) feminae animantium, ab iis quae ratione utuntur usque ad bruta, contristabuntur: nam signum femineum sunt pisces.

24. Sol ariete mense Aprilii. sole ad arietem se tollente si forte tonet, ita tamen ut pluvia non subsequatur, per Britanniam, Galliam, Germaniam, per Bastarnas, Coelesyriam, Iudaeam, Idumaeam, strages hominum erit, tumultus per civitates, aestus, siccitates, frugum interitus, praesertim in plantis speciei virilis: nam signum masculum aries.

Sol tauro mense Maio. sub id tempus si contingit ut tonitruum fiat, inopia victus exspectanda, nec minimam calamitatem baccae accipiet: tenerae enim sunt et cum aliis frugibus collatae molliissimae. neque minus civitates maritimae ab hostibus subigentur, per Cyclades orasque Asiae minoris (quippe mare Veneri proprium est), per Cyprium,

αὐτῆς, ἐπεὶ καὶ μαλακώτερα τὰ ἔθνη, ὅτι θῆλυ ζῴδιον ὁ ταῦρος. ταύτη γὰρ καὶ ταῦρος Εὐρώπης ἐρασθῆναι λέγεται, ὅτι τοῦ ἀνατολικοῦ κέντρον κριῶ, ἔστι δ' ὄπου καὶ πρὸ αὐτοῦ, νέους ὄρωντος καρποὺς μόλις Εὐρώπη ὑπὸ τῷ ταύρῳ βλέπει.

5 Μηνὶ Ἰουνίῳ. εἰ ἐν διδύμοις ἡλίου ὄντος βροντὴν γενέσθαι συμβαίη, ἐγρῶν μὲν καὶ ξηρῶν καρπῶν ἀφθονίαν ἐλπείσθαι, ἀνδρὸς δὲ δυνατοῦ ἀθρόαν ἀπόπτωσιν. Ἰερικανία δὲ καὶ Ἀρμενία δύο, Ἀμαδιανή, Μαρμαρική, Αἴγυπτος ἢ κάτω, παρὰ τὰς ἄλλας χώρας ἀντηχέουσι, καὶ διαφερόντως περὶ τοῖς ἄνδρας· καὶ γὰρ ἀρσενικὸν ζῴδιον οἱ δίδυμοι καὶ ἀνθρωποειδὲς καὶ φλιον.

25. Μηνὶ Ἰουλίῳ. ὅτι μὲν ὁ μὴν Κοῦντιλιος οὗτος τὸ πρὶν ὠνομάζετο, πρὸς δὲ τιμῆς Ἰουλίῳ Καίσαρος εἰς ταύτην μετετέθη τὴν προσηγορίαν, εἰς πλάτος ἡμῶν εἴρηται ἐν τῇ περὶ 15 Μηνῶν πραγματείᾳ. εἰ τοίνυν καρκίνῳ ἡλίῳ γενομένου βροντὴν γενέσθαι συμβαίη, οἴνου μὲν δαψίλεια, τοῦ δὲ ἀέρος ξηρότης ἔσται. νόσοι τε φοικώδεις καὶ πυρεκτικοὶ καὶ κινδύνων ἐγγὺς ἐπὶ τε Βιθυνίας καὶ Φρυγίας ὕλης, Κολχικῆς, Νομυδίας, Καρτάπων καὶ Ἀφρικῆς ταῖς θηλείαις διαφερόντως προσπεσοῦνται. 20 φθαρήσονται δὲ καὶ τὰ ἐνάλια τὰ ὄστρακώδη μάλιστα· καὶ γὰρ θῆλυ ζῴδιον καὶ σελήνης οἶκος ὁ καρκίνος.

4 ὄρᾳ R.

9 ἄλλας] ἄκρας V.

20 τὰ ὄστρακ.] τὰ om C.

Mediam, Persiam ipsam, quia molliores gentes illae et taurus femineum signum est. ideo quoque taurus Europae amore captus esse traditur, quod, cum orientalis cardo sub ariete [hoc est mense Aprili] atque adeo prius nonnusquam fruges novas videat, Europa vix sub tauro eas conspicit.

Mense Junio. sole in geminis commorante si forte tonitrus editur, udarum siccarumque frugum copia exspectanda, itemque viri potentis subita ruina. Hyrcania, Armeniae ambae, Amadiana, Marmarica, Aegyptus inferior praeter ceteras regiones vexabuntur, praecipue in viris: etenim signum masculinum sunt gemini, specie humana et benevolentia praediti.

25. Mense Iulio. mensem hunc prius Quintilem appellatum in honorem Divi Iulii id ipsum nomen invenisse, in opere De mensibus fuse demonstratum a nobis est. ibi si sole cancrum ingresso accidat tonitruum fieri, vini abundantia aërisque siccitas erit. morbi horrendi, febriculosi, ancipites, per Bithyniam et Phrygiam totam, per Colchidem, Numidiam, Carthaginem, Africam, feminarum praesertim sexum invadent. peribunt item praecipue ex animalibus marinis quae sunt testacei operimentū. etenim femineum signum est cancer, et domus lunae.

Μηνὶ Ἀυγούστῳ. Σεξτίλιος τὸ πάλαι καὶ οὗτος ὁ μῆν· Ἀυγουστος δὲ τῶ ἴσῳ τρόπῳ πρὸς μνήμης Ἀυγούστου Καίσαρος μετεκλήθη, ὡς ἡ ἱστορία λέγει. ἐφ' οὗ ἡ βροντὴ γενομένη θόρυβον ἐξέλασον τοῖς πράγμασι καὶ φθορὰν τοῖς καρποῖς ἐκ θηρίων ἀπειλεῖ ἐπὶ τε Ἰταλίας Γαλλιῶν Σικελίας Φοινίκης Ὀρχηνίας ἤτοι Ἀντορχηνίας. οὐχ ἥμισυ δὲ ταραχθήσονται οἱ ἄνδρες τῶν ἐθνῶν τούτων· καὶ γὰρ ἄρρεν ζῴδιον ὁ λέων.

Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ. ἡλίου παρθένῳ γενομένου εἰ βροντὴν γενέσθαι συμβαίη, φθορὰν ζῴων εὐλαβητέον, ἄρπυγίς τε πολεμίων καὶ ἀνδραποδισμοὺς ἀνήθων, καὶ διαφερόντως τῶν παρθένων, ἐπειδὴ θῆλυ ζῴδιον ἢ παρθένος. οὐχ ἂν* ταῦτα συμβήσεται, ἀλλ' ἐπὶ Ἑλλάδος Κρήτης Βαβυλωνίας Μεσοποταμίας καὶ Κοίλης Συρίας.

26. *Ἡλίου ζυγῷ μηνὶ Ὀκτωβρίῳ.* ἡλίου ζυγῷ γενομένου ἐὰν βροντὴ γένηται, θορύβους καὶ στάσεις σφαλεροῦς μετὰ 15 δυσμὰς ἡλίου ἀναφθῆναι προλέγει, καὶ τῇ ἀμπέλῳ τὴν ἐκ θηρίων βλάβην ἀπειλεῖ, ἐπὶ τε Βακτρίας, Κασπίας, Σηρικῆς, Θηβῶν τῶν ἄνω, Οὐάσεως, Τρωγλοδυτικῆς. ἢ δὲ ἐκ τοῦ θορύβου βλάβη οὐ γυναικῶν, ἀνδρῶν δὲ μᾶλλον καθάπεται, ἐπεὶ καὶ ἄρρεν τὸ ζῴδιον. 20

Ἡλίου σκορπίῳ μηνὶ Νοεμβρίῳ. εἰ κατὰ τοῦτο τοῦ καιροῦ βροντὴν γενέσθαι συμβαίη, ἀνὴρ μὲν δυνατὸς ἐκ τοῦ πο-

11 οὐκ — Συρίας] ea in solo C exstant, ibique 4 circiter vocabula hic sunt deleta. H. 13 ὄλης R. 17 num Κασίας? H. 18 Θάσεως CR.

Mense Augusto. is quoque mensis antiquitus Sextilis, postea item in memoriam Divi Augusti mutato nomine Augustus, teste historia, vocatus est. in eo tonitruum factum rebus tumultum ingentem, frugibus calamitatem ab animalibus illatam, per Italiam, Gallias, Siciliam, Phoeniciam, Orcheniam sive Antorcheniam, minuitur. nec minime conturbantur mares gentium illarum, quia signum masculinum leo est.

Mense Septembri. sole virginem ingresso si accidit tonitruum fieri, strages animalium, direptiones hostiles, impuberum captivitates verendae, et praecipue puellarum, quia signum feminine est virgo. neque tamen * haec accident, sed per Graeciam, Cretam, Babyloniam, Mesopotamiam et Syriam coelen.

26. Sol libra mense Octobri. sole libram ingresso si tonat, turbas et seditiones periculosas post solis occasum exarsuras id portendit, vitique calamitatem ab animalibus inferendam minuitur, per Bactriam, Caspiam, Sericam, Thebas superiores, Oasim, Troglodyticam. tametsi turbarum incommoda non feminas sed mares magis afficient: quippe signum masculinum est.

Mense Novembri. si per id tempus tonitru audiatur, vir potens in

λιτεύματος πεισῖται, ὃ δὲ σῖτος ἄφθονος ἔσται ἐπὶ τε Κομμαγεν-
νῆς καὶ Συρίας, Κασπίας, Μανριτανίας καὶ Γαιτουλίας. τὸ δὲ
θῆλυ γένος τῶν ζώων κακωθήσεται, καὶ διαφερόντως ἐπὶ τῶν
χωρῶν τούτων, ὅτι θῆλυ ζώδιον ὁ σκορπίος.

5 Μηνὶ Δεκεμβρίῳ. ἥλιον ἐπὶ τοξότην ἰόντος εἰ βρον-
τὴν ἐπιρραγῆναι συμβαίη, τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι κίνδυνος ἐπι-
πεισῖται τῷ τε ἔθνεϊ παντὶ. ἢ δὲ Κελτικὴ πρὸς Ἰσπανίας καὶ
Τυρρηνία καὶ ἡ εὐδαίμων Ἀραβία σφόδρα τυραχθήσεται, καὶ
διαφερόντως τοῖς ὅπλοις, ἐπεὶ καὶ ἄρρη ὁ τοξότης.

8 τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ C.

re publica corruet; frumentum copiosum erit per Commagenem, Syriam,
Caspiam, Mauritaniam, Gaetuliam. sexus muliebris animantium vexa-
bitur, et praecipue in regionibus illis: nam femineum signum est
scorpio.

Mense Decembri. quando sole ad sagittarium accedente contingit
tonitruum cieri, regibus Parthorum totique populo periculum afferetur.
Celtica Hispaniam versus, Ktruria, Arabia felix conturbabuntur admo-
dum, et praecipue armis, quia masculini sexus sagittarius est.

Μηνὶ Ἀύγουστῳ. Σεξτίλιος τὸ πάλαι καὶ οὗτος ὁ μῆν· Ἀύγουστος δὲ τῷ ἴσῳ τρέπω πρὸς μνήμης Ἀυγούστου Καίσαρος μετεκλήθη, ὡς ἡ ἱστορία λέγει. ἐφ' οὗ ἡ βροντὴ γενομένη θόρυβον ἐξαίσιον τοῖς πράγμασι καὶ φθορὰν τοῖς καρποῖς ἐκ θηρίων ἀπειλεῖ ἐπὶ τε Ἰταλίας Γαλλιῶν Σικελίας Φοινίκης Ὀρχηνίας ἤτοι Ἀντορχηνίας. οὐχ ἤκιστα δὲ παραχθήσονται οἱ ἄνδρες τῶν ἔθνῶν τούτων· καὶ γὰρ ἄρρεν ζῳδιον ὁ λέων.

Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ. ἡλίον παρθένῳ γενομένου εἰ βροντὴν γενέσθαι συμβαίη, φθορὰν ζῳίων εὐλαβητέον, ἄρπυγὰς τε πολεμίων καὶ ἀνδραποδισμοὺς ἀνήθων, καὶ διαφερόντως τῶν παρθένων, ἐπειδὴ θῆλυ ζῳδιον ἡ παρθένος. οὐκ ἀπ* ταῦτα συμβήσεται, ἀλλ' ἐπὶ Ἑλλάδος Κρήτης Βαβυλωνίας Μεσοποταμίας καὶ Κολῆς Συρίας.

26. Ἡλῖος ζυγῷ μηνὶ Ὀκτωβρίῳ. ἡλίον ζυγῷ γενομένου ἐὰν βροντὴ γένηται, θορύβους καὶ στάσεις σφαιλερὰς μετὰ 15 δυσμὰς ἡλίον ἀναφθῆναι προλέγει, καὶ τῇ ἀμπέλῳ τὴν ἐκ θηρίων βλάβην ἀπειλεῖ, ἐπὶ τε Βακτρίας, Κασπίας, Σηρικῆς, Θηβῶν τῶν ἄνω, Οὐσείως, Τρωγλοδυτικῆς. ἡ δὲ ἐκ τοῦ θορύβου βλάβη οὐ γυναικῶν, ἀνδρῶν δὲ μᾶλλον καθάψεται, ἐπεὶ καὶ ἄρρεν τὸ ζῳδιον. 20

Ἡλῖος σκορπίῳ μηνὶ Νοεμβρίῳ. εἰ κατὰ τοῦτο τοῦ καιροῦ βροντὴν γενέσθαι συμβαίη, ἀγῆρ μὲν δυνατὸς ἐκ τοῦ πο-

11 οὐκ — Συρίας] ea in solo C exstant, ibique 4 circiter vocabula hic sunt deleta. H. 13 ὄλης R. 17 num Κασίας? H. 18 Θάσεως CR.

Mense Augusto. is quoque mensis antiquitus Sextilis, postea item in memoriam Divi Augusti mutato nomine Augustus, teste historia, vocatus est. in eo tonitruum factum rebus tumultum ingentem, frugibus calamitatem ab animalibus illatam, per Italiam, Gallias, Siciliam, Phoeniciam, Orcheniam sive Antorcheniam, minuitur. nec minime conturbantur mares gentium illarum, quia signum masculum leo est.

Mense Septembri. sole virginem ingresso si accidit tonitruum fieri, strages animalium, direptiones hostiles, impuberum captivitates venendae, et praecipue puellarum, quia signum femineum est virgo. neque tamen * haec accident, sed per Graeciam, Cretam, Babyloniam, Mesopotamiam et Syriam coelen.

26. Sol libra mense Octobri. sole libram ingresso si tonat, turbas et seditiones periculosas post solis occasum exarsuras id portendit, vitique calamitatem ab animalibus inferendam minuitur, per Bactriam, Caspiam, Sericam, Thebas superiores, Oasim, Troglodyticam. tametsi turbarum incommoda non feminas sed mares magis afficient: quippe signum masculum est.

Mense Novembri. si per id tempus tonitru audiatur, vir potens in

λιτεύματος πεισῖται, ὃ δὲ σῖτος ἄφθονος ἔσται ἐπὶ τε Κομμαγεν-
νῆς καὶ Συρίας, Κασπίας, Μαυριτανίας καὶ Γαιτουλλίας. τὸ δὲ
θῆλυ γένος τῶν ζώων κακωθήσεται, καὶ διαφερόντως ἐπὶ τῶν
χωρῶν τούτων, ὅτι θῆλυ ζώδιον ὁ σκορπίος.

5 Μηνὶ Δεκεμβρίῳ. ἥλιος ἐπὶ τοξότην ἰόντος εἰ βρον-
τὴν ἐπιρουγῆναι συμβαίη, τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι κίνδυνος ἐπι-
πεισῖται τῷ τε ἔθνει παντὶ. ἡ δὲ Κελτικὴ πρὸς Ἰσπανίας καὶ
Τυρρηνία καὶ ἡ εὐδαίμων Ἀραβία σφόδρα ταραχθήσεται, καὶ
διαφερόντως τοῖς ὄπλοις, ἐπεὶ καὶ ἄρρη ὁ τοξότης.

8 τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ C.

re publica corruet; frumentum copiosum erit per Commagenem, Syriam,
Caspium, Mauritaniam, Gaetuliam. sexus muliebris animantium vexa-
bitur, et praecipue in regionibus illis: nam femineum signum est
scorpio.

Mense Decembri. quando sole ad sagittarium accedente contingit
tonitruum cieri, regibus Parthorum totique populo periculum afferetur.
Celtica Hispaniam versus, Kituria, Arabia felix conturbabuntur admo-
dum, et praecipue armis, quia masculini sexus sagittarius est.

ΕΦΗΜΕΡΟΣ ΒΡΟΝΤΟΣΚΟΠΙΑ

ΤΟΠΙΚΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗΝ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΡΩΜΑΙΟΝ ΦΙΓΟΥΛΟΝ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΑΓΗΤΟΣ

ΚΑΘ' ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ ΠΡΟΣ ΔΕΞΙΝ.

5

27. *Εἰ ἐπὶ πύσσαις τῆς διοσημείας παραδύσει τὴν σελήνην φαίνονται λαβόντες οἱ ἀρχαῖοι (ὅπ' αὐτὴν γὰρ τὰ τε βροντῶν τὰ τε κεραυνῶν ἐκδέδοται σημεῖα), καλῶς ἂν τις ἄρα καὶ τὸν σελήνης οἶκον ἐπιλέξαιτο. ὥστε ἀπὸ τοῦ κυρκίνου καὶ ἐνταῦθα τὴν ἐφήμερον ἀπὸ τῆς σεληνιακῆς νομηνίας κατὰ τοὺς σεληνια-10 κοὺς μῆνας ληψόμεθα τῶν βροντῶν ἐπίσκεψιν· ἐξ ἧς τὰς τοπικὰς, ἐφ' ὧν ῥήγγονται χωρίων αἱ βρονταί, παρατηρήσεις οἱ Θεῶσχοι παρέδοσαν.*

6 πάσης Rutgersius.

11 τοπικὰς δὲ ἐφ' Rutgers.

DIARIUM TONITRUALE

ET LOCALE IUXTA LUNAM

SECUNDUM P. NIGIDIUM FIGULUM

EX SCRIPTIS TAGETIS

EXPRESSUM AD VERBUM.

27. *Si palam est in omni augurali disciplina lunam ducem sumpsisse sibi veteres (sub ea enim tonitrualia et fulguraria iuxta eduntur signa), recte aliquis lunae stationem item ducem eligat. quamobrem inde a cancro hic quoque a novilunio secundum menses lunares diurnam de tonitribus cognitionem instituemus; ex qua observationes locales de regionibus e caelo ictis Tusci tradiderunt.*

ΜΗΝΙ ΙΟΥΝΙΩ.

Σελ. α'. ἐὰν βροντήσῃ, τῶν καρπῶν εὐφορία ἔσται, ἐξηρημέτων κριθῶν· νοσήματα δὲ ἐπισφαλῆ τοῖς σώμασιν ἐπισκίψει.

5 β'. ἐὰν βροντήσῃ, ταῖς μὲν ὠδινοῦσαις ἀπαλλαγὴ μᾶλλον ῥηδίῳ, τοῖς δὲ θρέμμασι φθορὰ, ἰχθύων γε μὴν ἀφθονία ἔσται.

γ'. βροντῆς γενομένης κύσων ἔσται ξηρότατος, ὥστε μὴ τοὺς ξηροὺς μόνους ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑγροὺς καρποὺς διαφρονγέντας
10 ἀποκυνθῆναι.

δ'. ἐὰν βροντήσῃ, νεγελώδης καὶ νετιώδης ὁ ἀἶρ ἔσται, ὡς ἐκ σηπτικῆς ὑγρότητος φθαρεῖναι τοὺς καρπούς.

ε'. ἐὰν βροντήσῃ, ἀπαισίον τοῖς ἀγροῖς· οἱ δὲ χωρίοις ἢ πολίχνις λεγεστώτες τυραγθήσονται.

15 ς'. ἐὰν βροντήσῃ, ἀκμιάσασι τοῖς καρποῖς ἐτεχθήσεται τι θηρίον τὸ βλάπτειν αὐτούς.

ζ'. ἐὰν βροντήσῃ, νοσήματα μὲν ἐνσκήψει, ἀλλ' οὐ πολλοὶ ἔξ αὐτῶν τεθνήξονται· καὶ οἱ μὲν ξηροὶ καρποὶ ἐπιτεύξονται, οἱ δὲ ὑγροὶ ξηρανθήσονται.

20 η'. ἐὰν βροντήσῃ, ἐπομβρίαν καὶ φθορὰν σίτου δηλοῖ.

θ'. ἐὰν βροντήσῃ, φθορὰ τοῖς θρέμμασιν ἔσται ἔξ ἐπιδρομῆς λύκων.

ι'. ἐὰν βροντήσῃ, θάνατος μὲν ἔσται συχνός, εὐθηνία δὲ ὅμως.

2 βροντῆ Rutg., et ita semper.

21 φθορὰ] θάνατος Rutg.

MENSE IUNIO.

Luna 1. si tonuerit, frugum abundantia erit, hordeo excepto: morbi periculosi corpora invadent. 2. si tonuerit, parturientium enixus erit facilius, pecudes interibunt, piscium copia erit. 3. tonitru factu aestus erit siccissimus, ut non siccanae solum sed udae quoque fruges arefactae deurantur. 4. si tonuerit, nubilus et pluvius aër erit, ut ex humiditate putrida interiturae fruges sint. 5. si tonuerit, infestum ruri. qui pagis aut oppidulis praesunt turbabuntur. 6. si tonuerit, frugibus maturis innascetur bestiola nociva. 7. si tonuerit morbi incident, nec tamen multi inde interibunt. fruges siccae provenient, udae arescent. 8. si tonuerit, vis imbrum et interitus frumenti praenuntiantur. 9. si tonuerit, pecudes interibunt ex incursione luporum. 10. si tonuerit, crebrae erunt mortes, fertilitas tamen.

ια'. ἐὰν βροντήσῃ, καύματα μὲν ἀβλαβῆ, τὰ δὲ πολιτικὰ ἐν εὐφροσύνῃ ἔσται.

ιβ'. ἐὰν βροντήσῃ, ὁμοίως ὡς ἐπὶ τῇ πρὸ ταύτης.

ιγ'. ἐὰν βροντήσῃ, δυνάστου πτώσιν ἀπειλεῖ.

ιδ'. ἐὰν βροντήσῃ, καυσῶδες μὲν τὸ περιέχον ἔσται, εὐφο-5
ρια δὲ τῶν καρπῶν καὶ εὐροια * τῶν ποταμίων οὐχ ἤκιστα ἰχθύων.
τὰ σώματά γε μὴν ἐξασθενήσει.

ιε'. ἐὰν βροντήσῃ, τὰ μὲν πτηνὰ λυμανθήσεται τῷ θέρει,
οἱ δὲ ἰχθύες φθαρήσονται.

ις'. ἐὰν βροντήσῃ, οὐκ ἐλάττωσιν μόνον τῶν ἐπιτηδείων 10
ἀλλὰ καὶ πόλεμον ἀπειλεῖ, ἀνὴρ δὲ τις εὐτυχῆς ἀφανεῖται.

ιζ'. ἐὰν βροντήσῃ, καύματα ἔσται καὶ μυῶν καὶ ἀσφαλῶ-
νων καὶ ἀκρίδων φθορά· εὐθνήσιαν δὲ ὅμως καὶ φόνους τῷ δήμῳ
φέρει.

ιη'. ἐὰν βροντήσῃ, φθορὰν τῶν καρπῶν ἀπειλεῖ. 15

ιθ'. ἐὰν βροντήσῃ, τὰ λυμαινόμενα τοὺς καρποὺς θηρία
φθαρήσεται.

ια'. ἐὰν βροντήσῃ, διχόνοιαν ἀπειλεῖ τῷ δήμῳ.

ιαβ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἐλάττωσιν μὲν οἶνον, ἐπίδοσιν δὲ τῶν
ἄλλων καρπῶν δηλοῖ καὶ ἀφθονίαν ἰχθύων. 20

1 τοῖς δὲ πολιτικοῖς Rutg.

3 ἐπὶ τῆς ἑνδεκάτης Rutg.

6 fortasse ποταμῶν, sequenti diastole, quemadmodum habet Rutgersius, ut supplendum sit aliquid in phrasi sequenti. scaturigines fluviatilium aquarum infra quoque numerantur in rebus salutaribus 310 7 Iul. 10. H. 11 ἀφανεῖται C, ἀναφανεῖται Rutg. sed legendum fortasse ἀφανεῖται. H. 12 prius καὶ om Rutg. μυῶν ambo, sed scribendum arbitror μῶν, et sic verti. vide 316 3, 319 7, 322 20, 325 1, 327 4, sine controversia quoque 319 13 οἱ μύες φθαρήσονται, et 329 1, 329 22, μῶν ἀρουραίων. H. 13 φορά C, non male fortasse. H. εὐθνήσιαν δὲ ὅμως φόνους Rutg. fortasse leg. ὁμῶς καὶ, ut ἄμα καὶ 313 3, καὶ ὁμοῦ 312 6. H. 15 φθορά Rutg. 16 τοῖς καρποῖς Rutg. melius fortasse. H.

11. si tonuerit, calores innoxii, laetitia rei publicae. 12. si tonuerit, fiet idem quod die proxime superiore. 13. si tonuerit, viri praepotentis ruinam minuitur. 14. si tonuerit, aestuosus erit aër, sed tamen laetus proventus frugum, nec minime commoditas * piscium fluviatilium. corpora nihilominus in languorem incident. 15. si tonuerit, volucres bestiae incommodis afficientur aestate, nantes interibunt. 16. si tonuerit, non modo imminutionem annonae sed bellum quoque minuitur. homo florentissimus de medio tolletur. 17. si tonuerit, calores erunt et murium talparum locustarum interitus. populo Romano tamen abundantiam et caedes annus feret. 18. si tonuerit, calamitatem fructuum minuitur. 19. si tonuerit, animalia fructibus nociva interibunt. 20. si tonuerit, dissensionem minatur populo Romano. 21. si tonuerit, penuriam vini, proventum reliquarum frugum declarat et copiam pi-

- κβ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἐπιφθορον ἔσται τὸ καῦμα.
 κγ'. ἐὰν βροντήσῃ, εὐφροσύνην καὶ κακῶν ἀπαλλαγὴν καὶ νόσων ἀφανισμὸν δηλοῖ.
 κδ'. ἐὰν βροντήσῃ, εὐθηνίαν δηλοῖ.
 5 κέ'. ἐὰν βροντήσῃ, πόλεμοι καὶ μυρία ἔσονται κακά.
 κς'. ἐὰν βροντήσῃ, ὁ χειμῶν τοῖς καρποῖς ἐπιβλαβὴς ἔσται.
 κζ'. ἐὰν βροντήσῃ, κίνδυνος στρατιωτικὸς τοῖς κρατοῦσιν ἔσται.
 κη'. ἐὰν βροντήσῃ, εὐτετηρία ἔσται καρπῶν.
 10 κθ'. ἐὰν βροντήσῃ, τὰ τῆς βασιλίδος πόλεως ἔσται κρείττονα.
 λ. ἐὰν βροντήσῃ, πρὸς βραχὺ θάνατος ἔσται συχνός.

Ι Ο Τ Α Ι Ο Σ.

28. α'. Ἐπὶ τῆς σεληνιακῆς νομηρίας ἐὰν βροντήσῃ, εὐθηνία 15 μὲν ἔσται, τῶν δὲ θρεμμάτων πτώσις.
 β'. ἐὰν βροντήσῃ, καλὸν τῷ φθινοπώρῳ.
 γ'. ἐὰν βροντήσῃ, χειμῶνα βαρὸν σημαίνει.
 δ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἀέριοι ἔσονται ταρχαί, ὡς ἐξ αὐτῶν σπάνιν γενέσθαι.
 20 ε'. ἐὰν βροντήσῃ, εὐθηνία μὲν σίτου, ἄρχοντος δὲ ἀγαθοῦ πτώσις ἔσται.
 ς'. ἐὰν βροντήσῃ, νόσους θανατηφόρους ταῖς δουλικαῖς τύχαις ἀπειλεῖ.

7 στρατικὸς C.

9 ἐλευθερία Rutg.

14 ἐλευθερία Rutg.

scium. 22. si tonuerit, detrimentosus erit calor. 23. si tonuerit, laetitiam, propulsationem malorum, morborum finem declarat. 24. si tonuerit, abundantiam rerum declarat. 25. si tonuerit, bella erunt et mala innumera. 26. si tonuerit, hiems frugibus nocebit. 27. si tonuerit, a militia periculum erit principibus rei publicae. 28. si tonuerit, ubertas erit frugum. 29. si tonuerit, res urbanae erunt meliorem stata. 30. si tonuerit, ad breve mortes crebrae erunt.

I U L I U S.

28. 1. Luna nova si tonuerit, abundantia erit, sed lues pecorum.
 2. si tonuerit, bonum autumno. 3. si tonuerit, hiemem gravem significat. 4. si tonuerit, aëris erunt turbationes, ut inde penuria nascitura sit. 5. si tonuerit, abundantia erit annonae et principis boni eversio. 6. si tonuerit, morbos fortunae servilibus mortiferos minita-

ζ'. ἐὰν βροντήσῃ, κατομβρῖα ἔσται βλαβερὰ τοῖς σπο-
ρίμοις.

η'. ἐὰν βροντήσῃ, εἰρήνην μὲν τοῖς κοινοῖς, ὄλεθρον δὲ
τοῖς βοσκήμασι καὶ βῆχῃ ξηρὸν ἐνοκῆψι δηλοῖ.

θ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἐποψίαν θεῶν καὶ ἀγαθῶν πολλῶν πρόο-5
δον δηλοῖ.

ι'. ἐὰν βροντήσῃ, σωτηριώδη ἔσται τὰ ποτάμια ὕδατα.

ια'. ἐὰν βροντήσῃ, καῦμα σημαίνει καὶ ὕμβρον βίαιον καὶ
σπάνιν σίτου.

ιβ'. ἐὰν βροντήσῃ, ψυχὸς τῷ θεῖρι ἔσται ἀδόκητον, δι' οὗ 10
φθαρήσεται τὰ ἐπιτήδεια.

ιγ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἐρπετὰ φανέεται βλαβερώτατα.

ιδ'. ἐὰν βροντήσῃ, εἰς ἓνα τὴν πάντων δύναμιν ἐλθεῖν φρά-
ζει· οὗτος δὲ ἔσται τοῖς πράγμασιν ἀδικώτερος.

ιε'. ἐὰν βροντήσῃ, διχόνοια ἔσται τοῦ δήμου καὶ τοῦ σίτου 15
ἐνδεια.

ις'. ἐὰν βροντήσῃ, πόλεμον ὁ τῆς ἀνατολῆς βασιλεὺς · ·
ἐκδέχεται καὶ νόσον ἀπὸ ξηροῦ καύματος.

ιζ'. ἐὰν βροντήσῃ, διαδοχὴν μεγάλου ἀρχοντος δηλοῖ.

ιη'. ἐὰν βροντήσῃ, ἐνδεια καυρῶν ἐξ ἐπιουρίου δηλοῖ. 20

ιθ'. ἐὰν βροντήσῃ, πόλεμον δηλοῖ καὶ ἀπώλειαν δυνατῶν ·
ἀφθονία δὲ ἔσται τῶν ξηρῶν καυρῶν.

κ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἀγχιὸν ρουῶδη ἀπειλεῖ.

5 θεῖων Rutg. 10 δι' οὗ] καὶ οὗ Rutg. 13 τῶν Rutg.
17 βασιλεὺς ἐκδέχεται Rutg. in C hic membrana, lacerata est:
fortasse excidit μέλλει et comitate sequenti verbum aliud. H.
20 ὑπομβρίας ἀπειλεῖ Rutg. sed vide p. 314 14. H. 22 καυρῶν
om Rutg.

tur. 7. si tonuerit, pluvia erit nociva segetibus. 8. si tonuerit,
declarat rem publicam pacatam fore, perniciem autem et siccam tussim
pecora invasuram. 9. si tonuerit, deorum immortalium praesentiam,
honorum complurium incrementum declarat. 10. si tonuerit, aquae
fluviales salubres erunt. 11. si tonuerit, calorem, imbrem vehemen-
tem, penuriam frumenti significat. 12. si tonuerit, aestate erit frigus
iusperatum, quo peribunt alimenta. 13. si tonuerit, reptilia existent
nocentissima. 14. si tonuerit, indicat ad unum summam rerum redi-
turam; isque erit rei publicae iniquissimus. 15. si tonuerit, dissensio
erit populi Romani et frumenti penuria. 16. si tonuerit, rex Orientis
bello gravabitur et morbo ex calore sicco. 17. si tonuerit, successio-
nem magni principis significat. 18. si tonuerit, defectum frugum de-
clarat ob imbres perpetuos. 19. si tonuerit, bellum declarat et stra-
gem potentium hominum; ubertasque erit fructuum sicciorum. 20. si

κú. ἐὰν βροντήσῃ, διχόνοια ἔσται τοῖς ἵπποκόοις, ἀλλ' οὐκ εἰς μακράν.

κβ'. ἐὰν βροντήσῃ, θαλάσῃ μὲν τοῖς κοινοῖς πράγμασι, νόσους δὲ τοῖς σώμασι περὶ τὴν κεφαλὴν σημαίνει.

5 κγ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἡ διχόνοια τοῦ δήμου παυθήσεται.

κδ'. ἐὰν βροντήσῃ, δυνατοῦ ἀνθρώπου δηλοῖ δυνατόν ἀτύχημα.

κε'. ἐὰν βροντήσῃ, τῇ νεολαίᾳ κακῶς καὶ τοῖς καρποῖς μετ' αὐτῆς· νοσώδης δὲ ὁ καιρὸς ἔσται.

10 κς'. ἐὰν βροντήσῃ, ἀπὸ μεγάλης εὐθηνίας ἔνδεια ἔσται.

κζ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἐκβρασμὸν τοῖς σώμασιν ἀπειλεῖ.

κη'. ἐὰν βροντήσῃ, ἔνδεια ὑδάτων καὶ ὄχλος ἐρπετῶν ἐπιβλαβῶν ἔσται.

κθ'. ἐὰν βροντήσῃ, εὐετηρίαν δηλοῖ.

15 λ'. ἐὰν βροντήσῃ, οἱ ἄνθρωποι ἐκ ποινηλαστίας ἐπὶ τὰ χεῖριστα τῶν πταισμάτων ὀλισθήσονται.

A T Γ O T Σ T O Σ.

29. α'. Ἐὰν βροντήσῃ, καὶ τὰ τῆς πολιτείας ἡρέμα πως καλλίονα, καὶ εὐθηνία ἔσται.

20 β'. ἐὰν βροντήσῃ, νόσους ἅμια καὶ ἔνδειαν τῶν ἐπιτηθειῶν ἀπειλεῖ.

γ'. ἐὰν βροντήσῃ, δίκας καὶ λίσχας τῷ δήμῳ ἀπειλεῖ.

2 μακρόν C. cf. 324 13. H.
18 καὶ om Rutg.

16 ὀλισθήσουσιν Rutg.

tonuerit, aestum morbidum minatur. 21. si tonuerit, dissensio erit inter provinciales, nec tamen diu. 22. si tonuerit, bona rebus publicis significat, corporibus morbos capitibus. 23. si tonuerit, dissensio populi Romani finem reperiet. 24. si tonuerit, summi viri summum infortunium declarat. 25. si tonuerit, dirum publi, simulque frugibus; tempusque erit morbidum. 26. si tonuerit, post magnam abundantiam erit inopia. 27. si tonuerit, eruptiones corporibus minatur. 28. si tonuerit, erit penuria aquarum et reptilium nocentium turba. 29. si tonuerit, prosperitatem declarat. 30. si tonuerit, homines a furibus acti ad delicta atrocissima delabentur.

AUGUSTUS.

29. 1. Si tonuerit, et respublica erit paulo meliore condicione, et abundantia futura est. 2. si tonuerit, morbos simul et penuriam vicus minatur. 3. si tonuerit, contentiones forenses et rumores mi-

δ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἔνδεια τροφῶν λογικοῖς ἅμα καὶ ἀλόγοις ἔσται.

ε'. ἐὰν βροντήσῃ, τὰς γυναικας συνετωτέρας δηλοῖ.

ς'. ἐὰν βροντήσῃ, μέλιτος μὲν ἀφθονία ἔσται, ὕδατος δὲ καὶ τῶν λοιπῶν τροφίμων λιψις. 5

ζ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἀνέμους τραχεῖς καὶ νόσους ὁμοῦ σημαίνει.

η'. ἐὰν βροντήσῃ, νόσον ἀκίνδυνον τοῖς τετραπόδοις ἀπειλεῖ.

θ'. ἐὰν βροντήσῃ, ὕγλιαν μὲν ἀνθρώποις ὡς ἐκ τοῦ πλείονος ἐπαγγέλλει. 10

ι'. ἐὰν βροντήσῃ, λύπας καὶ μοχθηρίας τῷ πλήθει ἀπειλεῖ.

ια'. ἐὰν βροντήσῃ, εὐτετηρία μὲν ἔσται, πτώσις δὲ ἐρπετῶν καὶ βλάβη τοῖς ἀνθρώποις.

ιβ'. ἐὰν βροντήσῃ, χόρτου καὶ βαλάνου ἀφθονία ἔσται, τῇ δὲ πρώτῃ ἡλικίᾳ κακῶς. 15

ιγ'. ἐὰν βροντήσῃ, ὕλεθρος ἔσται τοῖς σώμασι λογικῶν τε καὶ ἀλόγων.

ιδ'. ἐὰν βροντήσῃ, πόλεμον μὲν τοῖς κοινοῖς, ἀφθονίαν δὲ τοῖς καρποῖς δηλοῖ.

ιε'. ἐὰν βροντήσῃ, ἐπὶ τὸ χεῖρον τὰ πράγματα. 20

ισ'. ἐὰν βροντήσῃ, εἰρήνην βαθεῖαν ἐπαγγέλλεται.

ις'. ἐὰν βροντήσῃ, οἱ χεῖρους τῶν ἀνθρώπων στυγνύσουσιν.

ιη'. ἐὰν βροντήσῃ, πόλεμον ἐμφύλιον ἀπειλεῖ.

ιθ'. ἐὰν βροντήσῃ, φόνους αἰ γυναικας καὶ τὸ δουλικὸν τολμήσει. 25

1 λογικοῖς τε Rutg.

3 ἔσεσθαι δηλοῖ Rutg.

10 Rutg.

ἐπαγγέλλεται, quod videtur melius. cf. vs. 21 et cap. 51. H.

16 τε om Rutg.

22 στυγνύσουσιν Rutg.

natur populo Romano.

4. si tonuerit, penuria alimentorum aequae rationalia et irrationalia vexabit.

5. si tonuerit, declarat mulieres sapientiores fore.

6. si tonuerit, mellis erit abundantia, sed defectus aquae victusque reliqui.

7. si tonat, ventos truces simulque morbos significat.

8. si tonat, morbum, periculo tamen vacantem, quadrupedibus minatur.

9. si tonat, bonam valetudinem hominibus ut plurimum annuntiat.

10. si tonat, dolores et facinora multitudini minatur.

11. si tonuerit, feracitas erit, delapsus reptilium, damnum hominibus.

12. si tonuerit, pabuli et glandis copia erit, sed cum ineunte aetate male agetur.

13. si tonuerit, exitium invadet corpora cum rationalium tum brutorum.

14. si tonat, dolores rei publicae, abundantiam frugibus declarat.

15. si tonuerit, in peiorem partem res vertentur.

16. si tonat, altam pacem pollicetur.

17. si tonuerit, reversi inter homines contristabuntur.

18. si tonat, bellum civile minatur.

19. si tonuerit, mulieres et servitium caedes audebunt.

20. si

κ'. ἐὰν βροντήσῃ, ὄλεθρον βοῶν καὶ ταραχὰς τοῖς πράγμασιν ἀπειλεῖ.

κα'. ἐὰν βροντήσῃ, εὐθηνίαν ἕμα καὶ διχόνοιαν τῷ δήμῳ ἀπειλεῖ.

5 κβ'. ἐὰν βροντήσῃ, καλὰ μετρίως τὰ πράγματα ἀνὰ πάντα τὸν ἐνιαυτόν.

κγ'. ἐὰν βροντήσῃ, κεραυνὸν πεσεῖσθαι δηλοῖ καὶ φόνους ἀπειλεῖ.

κδ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἀπώλειαν εὐγενῶν νέων ἀπειλεῖ.

10 κέ'. ἐὰν βροντήσῃ, χειμῶνα καὶ σπάνιν ὄπλων ἔσεσθαι προλέγει.

κς'. ἐὰν βροντήσῃ, πόλεμον σημαίνει.

κζ'. ἐὰν βροντήσῃ, πολέμους ἕμα καὶ δόλους ἀπειλεῖ.

15 κη'. ἐὰν βροντήσῃ, εὐθηνίαν μὲν τῶν καρπῶν φθορὰν δὲ τῶν βοῶν σημαίνει.

κθ'. ἐὰν βροντήσῃ, οὐδεμίαν ἐναλλαγὴν σημαίνει.

λ'. ἐὰν βροντήσῃ, νόσους τῇ πόλει, ἐφ' ἧς ἐραγῆσεται, ἀπειλεῖ.

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Σ.

20 30. α'. Ἐὰν βροντήσῃ, εὐετηρίαν ἕμα καὶ εὐφροσύνην δηλοῖ.

β'. ἐὰν βροντήσῃ, διχόνοια τῷ δήμῳ ἔσται.

γ'. ἐὰν βροντήσῃ, κατομβρίαν καὶ πόλεμον δηλοῖ.

δ'. ἐὰν βροντήσῃ, δυνατοῦ πτώσιν καὶ πολέμου παρασκευὴν δηλοῖ.

7 κεραυνὸς Rutg.

11 δηλοῖ Rutg.

ἔσεσθαι Rutg.

φόνους δέ C.

17 νόσους om Rutg.

10 καὶ om Rutg.

23 παρ. δι' αὐτήν

tonat, bobus interitum, rebus publicis turbas minatur. 21. si tonat, abundantiam, simulque dissensionem populo Romano minatur. 22. si tonuerit, res per totum annum tolerabili statu erunt. 23. si tonat, declarat fulmen casurum; et caedes minatur. 24. si tonat, minatur interitum pubis patriciae. 25. si tonat, hiemem foedam et penuriam pomorum fore praedicit. 26. si tonat, bellum significat. 27. si tonat, bella simul et dolos minatur. 28. si tonat, copiam frugum, sed interitum boum significat. 29. si tonat, conversionem rerum nullam declarat. 30. si tonat, morbos minatur urbi, super quam erumpet.

S E P T E M B E R.

30. 1. Si tonat, fertilitatem simul et gaudium declarat. 2. si tonuerit, dissensio erit in populo Romano. 3. si tonat, imbrem futurum et bellum declarat. 4. si tonat, declarat ruinam viri potentis et

ε'. ἐὰν βροντήσῃ, κρηθῆς μὲν ἀφθονίαν σίτου δὲ ἐλάττωσιν δηλοῖ.

ς'. ἐὰν βροντήσῃ, δύναμις ἔσται ταῖς γυναιξὶ κρείττων ἢ κατ' αὐτάς.

ζ'. ἐὰν βροντήσῃ, νόσον καὶ πτώσιν τῷ δουλικῷ ἔξ αὐτῆς ἔσθ' ἀπειλεῖ.

η'. ἐὰν βροντήσῃ, τοὺς μάλιστα δυνατοὺς τοῦ πολιτεύματος σχολιὰ ἐννοεῖν, ἀποτεύξεσθαι δὲ τῶν ἐσομένων κατηγορεῖ.

θ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἄνεμον πνεῦσαι ἐπίνοσον ἀπειλεῖ.

ι'. ἐὰν βροντήσῃ, ἕρις ἔσται τῷ τόπῳ ἐφ' οὗ ῥήγγυτο, 10 πρὸς ἕτερον οὐκ ἄλογος.

ια'. ἐὰν βροντήσῃ, οἱ ἐπεξούσιοι τῶν ἐγγενῶν σκέφονται τι καινὸν ἐν τοῖς κοινοῖς.

ιβ'. ἐὰν βροντήσῃ, ἐπόμβριον τὸν τοῦ ἀμνητοῦ καιρὸν καὶ λιμὸν ἔσσεσθαι λέγει. 15

ιγ'. ἐὰν βροντήσῃ, λιμὸν βαρὺν ἀπειλεῖ.

ιδ'. ἐὰν βροντήσῃ, νόσους ἀπειλεῖ.

ιε'. ἐὰν βροντήσῃ, κατομβρίαν μὲν δηλοῖ, ἐθνηλίαν δὲ ὁμῶς.

ισ'. ἐὰν βροντήσῃ, ὁ σπόρος πολὺς ἄκυρος δὲ δηλοῦται. 20

ις'. εἰ βροντήσῃ, ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων ἀπειλεῖ.

ιη'. εἰ βροντήσῃ, λιμὸν ἕμα καὶ πολέμους σημαίνει.

ιθ'. εἰ βροντήσῃ, ὁ μὲν δενδρώδης καρπὸς ἐπιτεύζεται, νόσοι δὲ καὶ στάσεις δημοτικαὶ ἔσονται.

5 τῶν δουλικῶν Rutg. 8 fortasse legendum ἐπιζομένων. H. 13 τι καινὸν H, τι καινὸν C, τὸ καινὸν Rutg. 14 ἐπόμβριον H, ἐπομβρίαν C, ὑπομβρον Rutg. 16 βαρείαν C. 21 ἀπειλῶν Rutg.

belli praeparationem. 5. si tonat, hordei copiam, tritici imminutionem declarat. 6. si tonnerit, potestas erit apud mulieres maior quam pro sexus debilitate. 7. si tonat, morbum et inde stragem servitorum minatur. 8. si tonat, praepotentes in re publica praepostera agere copilia enuntiat, sed tamen eos repulsum iri de futuro statu rei publicae. 9. si tonat, veptum morbidum flaturam minatur. 10. si tonuerit, inter regionem super quam erumpit, aliamque dissidium erit non sine causa. 11. si tonuerit, clientelae patriciorum aliquid novi molientur in re publica. 12. si tonat, tempus messis aquosum famemque fore praedicit. 13. si tonat, famem gravem minatur. 14. si tonat, minatur morbos. 15. si tonat, vim imbrium, sed tamen abundantiam, declarat. 16. si tonat, sementes magnas, sed steriles fore declaratur. 17. si tonat, penuriam victus necessarii minatur. 18. si tonat, famem simul et bella significat. 19. si tonnerit, fruges arborae provenient, erunt autem morbi et seditiones populares. 20. si

κ'. εἰ βροντήσῃ, ἀπώλειαν κλεινοῦ ἀνθρώπου καὶ πόλεμον ἀπειλεῖ.

κα'. εἰ βροντήσῃ, λύπας καὶ ζημίας τῷ δήμῳ ἀπειλεῖ.

κβ'. εἰ βροντήσῃ, ἐδθηρίαν μὲν, χειμῶνα δὲ βαρὺν καὶ ὑγρὸν σημαίνει.

κγ'. εἰ βροντήσῃ, τὸν χειμῶνα τοῦ ἔτους ἐνδεῶ προλέγει.

κδ'. εἰ βροντήσῃ, λειψυδρίαν ἀπειλεῖ. τῶν δὲ ἀκροδρόων εὐφορία ἔσται· περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον θνέλλαις διαφθαρήσονται.

10 κέ'. εἰ βροντήσῃ, ἐκ διχονοίας τοῦ πολιτεύματος τύραννος ἀνυστήσεται, καὶ αὐτὸς μὲν ἀπολεῖται, ζημίας δὲ ἀφορήτους οἱ δυνατοὶ ὑποστήσονται.

κε'. εἰ βροντήσῃ, ὁ κακὸς δυνάστης βουλῇ Θεοῦ πεσεῖται.

κζ'. εἰ βροντήσῃ, δυνατοὶ πρὸς ἑαυτοὺς διενεχθήσονται καὶ ἄλλήλους διαλύβωσιν.

κη'. εἰ βροντήσῃ, σημεῖα ἔσται πραγμάτων μεγάλων μηνυτικά. εὐλαβητέον δὲ μὴ καὶ πυρὶ ἐπομβρίσει ἰαχού.

κθ'. εἰ βροντήσῃ, ἀγχμὸν ἐπιβλαβῆ ἀπειλεῖ.

λ'. εἰ βροντήσῃ, ἀπὸ χειρόνων ἐπὶ τὰ κρεῖττω τὰ κοινά.

2 σημαίνει Rutg. 7 τῶν δέκα C. 15 an διαβάλωσιν?
16 ἔστι mavult Rutg. 17 καὶ — ἰαχοῦ] haec non sunt sana, nec
quid Lydus scripserit adhuc affirmare licet. pro ἰαχοῦ tamen in
prompui est ἰνιαχοῦ alicubi, usquam: vide cap. 58. Rutgersius
habet ἐπομβρήση: reliqua concordant. H.

tonat, interitum clari hominis bellumque minatur. 21. si tonat, aegritudines et detrimenta minatur populo Romano. 22. si tonat, abundantiam, sed hiemem gravem et aquosam significat. 23. si tonat, hiemem anni illius rerum necessariorum indigam fore praedicat. 24. si tonat, penuriam aquae minatur. baccarum in arboribus uber erit proven-tus, sed sub autumnum procellis peribunt. 25. si tonuerit, ex dissen-sione rei publicae unus imperio potietur. is peribit, sed potentes in republica malis intolerabilibus afficientur. 26. si tonnerit, improbus dominator voluntate deorum immortalium corruet. 27. si tonuerit, potentes inter se dissidebunt seque circumvenient. 28. si tonuerit, prodigia erunt de rebus magnis admonentia. cavendum autem ne igni quoque *. 29. si tonat, siccitatem noxiam minatur. 30. si tonue-rit, res publica a deteriore in meliorem statum perveniet.

Ο Κ Τ Ω Β Ρ Ι Ο Σ

31. α'. *Εἰ βροντήσῃ, κακὸν τύραννον τοῖς πράγμασιν ἀπειλεῖ.*
 β'. *εἰ βροντήσῃ, εὐθηνία μὲν ἔσται, φθορὰ δὲ τῶν χειρ-
 σαίων μυνῶν.*
 γ'. *εἰ βροντήσῃ, θυέλλας καὶ τυραχὰς δηλοῖ, δι' ὧν τὰ 5
 μὲν δένδρα φθαρήσεται· μεγάλων δὲ ζαλῶν ἔσται τοῖς κοινοῖς
 μήνυμα.*
 δ'. *εἰ βροντήσῃ, οἱ ἐλάττους τῶν κρειττόνων καθέξουσιν,
 ὑγιεινὸν δὲ ἔσται τὸ τοῦ ἀέρος κατάστημα.*
 ε'. *εἰ βροντήσῃ, πάντων ἐπιδόσεις τῶν ἀναγκαίων, ἔξηρη-10
 μένου σίτου.*
 ς'. *εἰ βροντήσῃ, ἡ ὄψις μὲν εὐθηνίας, ἀμητὸς δὲ ἐλάττων,
 καὶ τὸ φθινόπωρον ἐγγυὸς ἄκαρπον.*
 ζ'. *εἰ βροντήσῃ, ὄσπρια μὲν ἄφθορα, οἶνος δὲ ἐλάττων
 ἔσται. 15*
 η'. *εἰ βροντήσῃ, σεισμὸν μετὰ μυκήματος προσδοκῆτέον.*
 θ'. *εἰ βροντήσῃ, ἕλεθρον θηρίοις ἀπειλεῖ.*
 ι'. *εἰ βροντήσῃ, ἀνδρὸς ἐπαινουμένου πτώσιν δηλοῖ.*
 ια'. *εἰ βροντήσῃ, ἀλληλανεμίαν ἐπωφελεῖ ταῖς βοτάναις
 δηλοῖ. 20*
 ιβ'. *εἰ βροντήσῃ, εὐθηνία μὲν ἔσται, σκηπτοὶ δὲ ἐκθλιβή-
 σονται.*
 ιγ'. *εἰ βροντήσῃ, καλὰ τὰ συναλλάγματα, καὶ εὐθηνία
 πρὸς αὐτοῖς· ὃ δὲ ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ βιουρὸς οὐκ ἐπὶ πλέον ἰσχύσει.*

4 μυνῶν H, μυῶν C, om Rutg. vide p. 308 12.
 τὰ τῶν malit H. 10 ἐπίδοσις Rutg.

8 τῶν]
 21 δὲ σκο-
 λιαὶ βήσονται C.

O C T O B E R.

31. 1. Si tonat, tetrum tyrannum rem publicam occupaturum mi-
 nitatur. 2. si tonuerit, abundantia erit et interitus murium terre-
 strium. 3. si tonat, procellas turbinesque declarat, quibus arbores
 evertentur; idque erit magnarum tempestatum rei publicae indicium.
 4. si tonuerit, inferiores in superiores dominabuntur, et aëris tempera-
 tio erit salubrior. 5. si tonuerit, erit incrementum omnium quae sunt
 ad victum necessaria, excepto frumento. 6. si tonuerit, species abun-
 dantiae futurae, sed messis erit minus laeta et autumnus propemodum
 fructu vacans. 7. si tonuerit, legumina copiosa erunt, vinum rarias.
 8. si tonat, terrae motus cum mugitu exspectandus. 9. si tonat, feris
 interitum minatur. 10. si tonat, probati viri ruinam declarat. 11. si
 tonat, declarat mutationem variam ventorum herbis utilem. 12. si to-
 nuerit, abundantia erit; vortices ignei delabentur. 13. si tonuerit,
 commercia iucunda et insuper abundantia. dominator rei publicae im-

- ιδ'. εἰ βροντήσῃ, πόλεμον καὶ φθορὰν βοσκημάτων ἀπειλεῖ.
 ιε'. εἰ βροντήσῃ, σπάνις ἔσται πνεύματος ξηροῦ καὶ κυ-
 στικοῦ ἐμπίπτοντος τοῖς καρποῖς.
 ις'. εἰ βροντήσῃ, ἔξυσθενήσουσιν οὕτως ἄνθρωποι ὡς ἀγνώ-
 5 στους εἶναι δοκεῖν.
 ιζ'. εἰ βροντήσῃ, πλουσίου ἀνδρὸς καὶ ἀνδρῶν ἐγγενῶν εὐ-
 τυχήματα.
 ιη'. εἰ βροντήσῃ, ἐπείσασκτον εὐθηνίαν δηλοῖ.
 ιθ'. εἰ βροντήσῃ, δυνάστου πτώσιν ἢ βασιλέως ἐκβολὴν
 10 ἀπειλεῖ, διχονοίαν τε τῷ δήμῳ καὶ ἀφθονίαν ἀπειλεῖ.
 κ'. εἰ βροντήσῃ, ἔλκη ξένου ἀπειλεῖ, τῷ δὲ πλήθει ἐκ διχο-
 νοίας ἐσχάτην ἀτυχίαν.
 κα'. εἰ βροντήσῃ, νόσοι βηχώδεις ἔσονται καὶ στηθῶν κα-
 κώσεις.
 15 κβ'. εἰ βροντήσῃ, μοχθηρίας τῷ δήμῳ καὶ νόσους ποικίλας
 ἀπειλεῖ.
 κγ'. εἰ βροντήσῃ, ὁ δῆμος εὐφρανθήσεται παραδύξως.
 κδ'. εἰ βροντήσῃ, ἐκ διχονοίας τῶν κρατούντων ὁ δῆμος πε-
 ριέσται,
 20 κε'. εἰ βροντήσῃ, βαρεῖα ἔσται ἀπὸ τῶν κακῶν δειλία.
 κς'. εἰ βροντήσῃ, ἀδξηθήσεται μὲν τὰ θηρία, λιμῶζει δὲ
 ὄμως.
 κζ'. εἰ βροντήσῃ, ἐπομβρίαν δηλοῖ.
 κη'. εἰ βροντήσῃ, ἔνδεια ἔσται τῶν ἀναγκαίων.

2 σπάνη C.
Rutg.

4 οὕτως οἱ Rutg.
21 εὐξενθήσεται Rutg.

6 κλουσίον] Δουσίαν
23 ἐπομβρίας R.

portunus non diu valebit. 14. si tonat, bellum et interitum pecoris minatur. 15. si tonuerit, penuria erit flatu sicco et urente frugibus incidente. 16. si tonuerit, ita homines debilitabuntur ut propemodum non agnoscendi futuri sint. 17. si tonat, viri opulenti hominumque genere praestantium felicitates. 18. si tonat, annonam copiosam sed aliunde importatam declarat. 19. si tonat, potentis ruinam regisve exactionem minatur; item dissensionem et copiam populo Romano. 20. si tonat, ulcera insolita minatur, et multitudini ob discordiam miseriam summam. 21. si tonuerit, morbi tussiculares erunt et thoracum tabes. 22. si tonat, populo Romano flagitia morbosque varios minatur. 23. si tonuerit, populus praeter spem laetitiam capiet. 24. si tonuerit, ex dissensione principum plebs superior erit. 25. si tonuerit, erit inumanis a calamitatibus formido. 26. si tonuerit, augebuntur bestiae, sed esurient. 27. si tonat, pluvias crebras declarat. 28. si tonuerit, penuria erit rerum ad victum necessarium. 29. si

κθ'. εἰ βροντήσῃ, ἐπίνοσος ὁ ἐνιαυτός.

λ'. εἰ βροντήσῃ, οὐκ εὐθηνίαν μόνον ἀλλὰ καὶ ἐλάττωσιν τῶν πολεμίων καὶ εὐφροσύνην τοῖς πράγμασι δηλοῖ.

N O E M B P I O Σ.

32. α'. Εἰ βροντήσῃ, διχόνοιαν δηλοῖ τῇ πόλει. 5
 β'. εἰ βροντήσῃ, εὐθηνίαν προλέγει.
 γ'. εἰ βροντήσῃ, πράγματα ἀναφέρεται, δι' οὗ οἱ ἐλάττους περιέσσονται τῶν μειζόνων.
 δ'. εἰ βροντήσῃ, κρείττων ὁ σίτος.
 ε'. εἰ βροντήσῃ, ζάλην τοῖς πράγμασι δηλοῖ, αἰσθητοῖς τε 10 καὶ ἀλόγοις νόσον.
 ς'. εἰ βροντήσῃ, σκώληκες τῷ σίτῳ λυμανοῦνται.
 ζ'. εἰ βροντήσῃ, τοῖς ὑπὸ τὴν δύσειν ἀνθρώποις τε καὶ ἀλόγοις νόσοι.
 η'. εἰ βροντήσῃ, ἀδδηφραγίας ἔσεσθαι δεῖ διὰ νόσους ἀπει- 15 λουμένας.
 θ'. εἰ βροντήσῃ, δημοτῶν ἀνασκολοπισμοὶ ἔσονται, ἀλλὰ μὴν καὶ ἀφθονία τῶν ἐπιτηδείων.
 ι'. εἰ βροντήσῃ, πέραις ἔχει τὰ κακίως βουλευθέντα τοῖς κρατοῦσιν, ἄνεμος δὲ καυσώδης τοῖς δένδροις λυμῖνεται. 20
 ια'. εἰ βροντήσῃ, ἐχρηματιστέωσιν ἄνθρωποι τῷ θεῷ. ἄε- μιος γὰρ ἔξ ἀνατολῶν φέυσει.
 ιβ'. εἰ βροντήσῃ, ἐνύπνια τοῖς ἀνθρώποις πλείονα δόξει.

7 an δε' εἶν? 10 δὲ? 15 num εἰργασθαι? ἔργασθαι (nam in his rebus nihil potest videri nimis absurdum)? ἀπέργασθαι? H.

tonuerit, annus morbis obnoxius. 30. si tonat, non abundantiam solum sed hostium quoque imminutionem et laetitiam rei publicae declarat.

N O V E M B E R.

32. 1. Si tonat, discordiam civitati annuntiat. 2. si tonat, abundantiam praedicit. 3. si tonuerit, res obtinent per quas inferiores superiores superabunt. 4. si tonuerit, frumentum melius. 5. si tonat, turbas rei publicae nuntiat, rationalibus et brutis morbum. 6. si tonuerit, vermes frumento nocebunt. 7. si tonat, iis qui sub occidente sunt, tum hominibus tum bestiis, morbi impendent. 8. si tonat, edacitate * oportet ob morbos imminentes. 9. si tonuerit, plebeii in crucem agentur. erit annona copiosa. 10. si tonuerit, praepostera principum consilia ad finem pervenient. ventus urens arbores vexabit. 11. si tonat, supplicatio diis immortalibus decernenda est, quod ventus ex oriente spirabit. 12. si tonuerit, insomnia com-

- ιγ'. εἰ βροντήσῃ, ἐπικερδῆ μὲν τὸν καιρὸν λοιμικῶν δὲ ἀπει-
λεῖ, ἔλμιοι δὲ ἐν τοσούτοις κακοῖ τὰ σώματα.
- ιδ'. εἰ βροντήσῃ, ἔρπετὰ τοῖς ἀνθρώποις ἡράματα πως λι-
μῆνεται.
- 5 εἰ. εἰ βροντήσῃ, ὃ μὲν ἰχθύος ἀφθονώτατος, λοιμώξει δὲ
τὰ ἔνυδρα θηρία, καὶ τὰ κοινὰ δῆθεν καλλίστα.
- εἰ'. εἰ βροντήσῃ, ἀκρίδες καὶ μυῶν ἀρουραίων γένεσις, τῷ
δὲ βασιλεῖ κίνδυνος, καὶ σίτου ἀφθονία ἔσται.
- εἰ''. εἰ βροντήσῃ, νομῆν ἄφθονον τοῖς κτήρεσι δηλοῖ.
- 10 ιη'. εἰ βροντήσῃ, πόλεμον δηλοῖ καὶ τοῖς ἀστειοτέροις λύπας.
- ιθ'. εἰ βροντήσῃ, γυναικῶν εὐπραγίας.
- κ'. εἰ βροντήσῃ, λιμὸν οὐ μικρὸν δηλοῖ.
- κα'. εἰ βροντήσῃ, οἱ μύες φθαρήσονται, εὐθηνία δὲ οὐ σί-
του μόνον ἀλλὰ καὶ νομῆς, καὶ ἰχθύων πληθός.
- 15 κβ'. εἰ βροντήσῃ, εὐετηρίαν δηλοῖ.
- κγ'. εἰ βροντήσῃ, ἄνεμος νοσώδης πνεύσει.
- κδ'. εἰ βροντήσῃ, φρούριον τῇ πολιτείᾳ χρηστὸν ὑπὸ πολε-
μίοις τελέσει.
- κε'. εἰ βροντήσῃ, πόλεμος ἐπικίνδυνος ἔσται.
- 20 κς'. εἰ βροντήσῃ, πόλεμον ἐμφύλιον καὶ πτώσιν πολλῶν
δηλοῖ.
- κζ'. εἰ βροντήσῃ, τὰ αὐτὰ ἀπειλεῖ.
- κη'. εἰ βροντήσῃ, τῆς συγκλήτου πολλοὶ ἀθνημίᾳ φθαρή-
σονται.

2 κάμα Rutg. 7 ἀκρίδων Rutg. 9 τομῆν Rutg. 17 πολέ-
μοις Rutg.

plura hominibus obiiicentur. 13. si tonat, tempus lucrificum sed mor-
bidum minatur, lumbricis interaneis corpora vexans. 14. si tonuerit,
reptilia aliquantum hominibus nocebunt. 15. si tonuerit, piscium in-
gens copia, sed lue laborabunt bestiae aquatiles. rei publicae status
commodior. 16. si tonuerit, locustae et murium agrestium generatio.
principi periculum, frumenti copia erit. 17. si tonat, pabulum abun-
dans pecudibus annuntiat. 18. si tonat, bellum declarat et aegritudi-
nes urbanis. 19. si tonuerit, mulierum prosperitates. 20. si tonat,
fame non diuturnam declarat. 21. si tonuerit, mures interihunt;
abundantia non frumenti solum sed pabuli quoque, et copia piscium.
22. si tonat, annum felicem declarat. 23. si tonuerit, ventus morbi-
dus flabit. 24. si tonuerit, castrum rei publicae opportunum in pote-
statem hostium veniet. 25. si tonuerit, bellum periculosum erit.
26. si tonat, bellum civile multorumque caedem declarat. 27. si ton-
nat, eadem illa minuitur. 28. si tonuerit, magna pars amplissimi or-

κθ'. εἴ βροντήσῃ, οἱ μὲν χεῖρους κάλλιον πράξουσιν, αἱ δὲ ἐσόμεναι ὀπώραι φθαρήσονται.

λ'. εἰ βροντήσῃ, θεοφιλέστερον οἱ ἄνθρωποι ζήσονται· εἰ-
κότως συμμέτρια τὰ κακά.

Δ Ε Κ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Σ.

5

33. α'. Εἰ βροντήσῃ, εὐετηρίαν μεθ' ὁμονοίας δηλοῖ.

β'. εἰ βροντήσῃ, ἀφθονία ἰχθύων καὶ καρπῶν διαφερόντως.

γ'. εἰ βροντήσῃ, τοῖς θρέμμασιν ἄνθρωποι καταχρήσονται δι' ἔνδειαν ἰχθύων.

δ'. εἰ βροντήσῃ, βαρὺς ἔσται χειμῶν, εὐθηρία δὲ ὕμως. 10

ε'. εἰ βροντήσῃ, νόσους ψωριώδεις ἀπειλεῖ.

ς'. εἰ βροντήσῃ, ὄσιους ὄνειροις οἱ ἄνθρωποι ἐνυπνιασθή-
σονται, οἱ κακὸν πέρας ἔξουσιν.

ζ'. εἰ βροντήσῃ, τὸ πᾶν δηλοῖ πᾶσιν.

η'. εἰ βροντήσῃ, νόσος ἐπικρατῆς· ἔξ οὗ εὐθηρία μὲν καρ-
πῶν ἔσται, ὄλεθρος δὲ θρεμμῶτων.

θ'. εἰ βροντήσῃ, κλεινοῦ ἀνδρὸς πτώσις ἔσται.

ι'. εἰ βροντήσῃ, φθορὰν ἀνθρώποις ἐκ νοσημάτων ἀπει-
λεῖ, οἱ δὲ ἰχθύες ἐπιδύσουσιν.

ια'. εἰ βροντήσῃ, κωσσιώδης ἢ θερινὴ ἔσται τροπὴ, καὶ 20
ἀφθονία ἐπίσικτος.

ιβ'. εἰ βροντήσῃ, ἐκ γαστρορροίας νόσους ἀπειλεῖ.

2 fortasse legendum ἐπιζόμεναι. H.

3 verti ac si esset καὶ

εἰκότως σύμμετρα. H.

11 δηλοῖ Rutg.

14 πῦσαι Rutg.

15 ἐπικρατῆσει Rutg.

dinis macerore animi extinguetur.

29. si tonuerit, deteriores melius

agent; poma sperata interibunt.

30. si tonuerit, homines religiones

sanctius tuebuntur; ideoque non mirum, si mala mediocria.

D E C E M B E R.

33. 1. si tonat, annum felicem atque concordiam declarat. 2. si

tonuerit, copia piscium, et praecipue frugum. 3. si tonuerit, ob pe-

nnuriam piscium homines pecudibus abutentur. 4. si tonuerit, gravis

erit hiems, sed tamen abundantia. 5. si tonat, morbos scabiosos mi-

natur. 6. si tonuerit, visa divina hominibus secundum quietem oc-

current, quae calamitosum exitum habitura sunt. 7. si tonat, id

ipsum declaratur omnibus. 8. si tonuerit, morbus vehemens; inde

abundantia frugum erit, pernicies pecudum. 9. si tonuerit, viri clari

ruina erit. 10. si tonat, hominibus mortem ex morbis minatur: pisces

provenient. 11. si tonuerit, solstitium aestuosum erit et copia rerum

aliunde invecta. 12. si tonat, minatur morbos e fluxu ventris. 13. si

- ιγ'. εἰ βροντήσῃ, εὐθηνίαν, νόσους δὲ ἀπειλεῖ.
 ιδ'. εἰ βροντήσῃ, ἐμφύλιον ἔμμε πόλεμον καὶ εὐθηνίαν δηλοῖ.
 ιε'. εἰ βροντήσῃ, πολλοὶ ἐπὶ πόλεμον πορεύσονται, ὀλίγοι
 δὲ ἀνυστρέψουσιν.
 5 ις'. εἰ βροντήσῃ, καινοπρεπῆ πρῶγματα ἐπὶ τῆς πολιτείας.
 ιζ'. εἰ βροντήσῃ, ἀκρίδας φύσεσθαι λεπτὰς ἀπειλεῖ, εὐθηνίαν δὲ ὁμῶς.
 ιη'. εἰ βροντήσῃ, πόλεμος ἔσται βαρῦς.
 ιθ'. εἰ βροντήσῃ, ἐπίτασιν τοῦ πολέμου ἀπειλεῖ.
 10 κ'. εἰ βροντήσῃ, ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων λέγει.
 κα'. εἰ βροντήσῃ, ἄνεμον θερμὸν καὶ νοσοποιῶν ῥεῦσαι ἀπειλεῖ.
 κβ'. εἰ βροντήσῃ, καυσῶδες ἔσται τὸ θέρος καὶ πολὺκαρπον.
 κγ'. εἰ βροντήσῃ, ἀνθρώποις νόσον δηλοῖ, ἀλλ' ἀκίνδυνον.
 15 κδ'. εἰ βροντήσῃ, ἐμφυλίους πολέμους τῇ πόλει καὶ ἄλεθρον τοῖς ὕλασις θηρίοις ἀπειλεῖ.
 κε'. εἰ βροντήσῃ, ἐκστρατείας κινήσεις ἐπὶ πόλεμον, ἀλλ' εὐτυχίσει.
 κς'. εἰ βροντήσῃ, νόσους τοῖς θεράπουσιν ἀπειλεῖ.
 20 κζ'. εἰ βροντήσῃ, ὁ βασιλεὺς πολλοὺς ὠφελήσει.
 κη'. εἰ βροντήσῃ, ἀκρίδων γένεσις.
 κθ'. εἰ βροντήσῃ, ἰσχνότητα τοῖς σώμασιν ὑγιεινὴν δηλοῖ.
 λ'. εἰ βροντήσῃ, ἀνταρσίαν κατὰ τῆς βασιλείας δηλοῖ καὶ εἰκότως πόλεμον.

1 εὐθηνία Rutg.
22 ἰσχνότητα C.

6 φύσεσθαι C.
ὕγεινοῖς Rutg.

18 εὐτυχίης Rutg.

tonat, abundantiam, sed morbos quoque minatur. 14. si tonat, simul bellum intestinum et abundantiam declarat. 15. si tonuerit, multi proficiscuntur ad bellum, pauci redibunt. 16. si tonuerit, res novae in re publica. 17. si tonat, locustas minutas nascituras minatur, sed tamen erit abundantia. 18. si tonuerit, bellum erit grave. 19. si tonat, intentionem belli minatur. 20. si tonat, penuriam rerum necessariorum praedicit. 21. si tonat, ventum calidum ac morbidum spiraturum minatur. 22. si tonnerit, torrida erit aestas et frugifera admodum. 23. si tonat, hominibus morbum, sed periculo vacuum, nuntiat. 24. si tonat, rei publicae bella civilia, bestiis silvestribus interitum minatur. 25. si tonuerit, militiae profectio ad bellum, sed bene rem geret. 26. si tonat, morbos servientibus minatur. 27. si tonuerit, princeps civitatis multis proderit. 28. si tonnerit, locustarum generatio. 29. si tonat, corporibus gracilitatem salutiferam annuntiat. 30. si tonat, rebellionem contra populi Romani imperium declarat, atque adeo bellum.

Ioannes Lydus.

ΙΑΝΟΤΑΡΙΟΣ.

34. α'. *Εἰ βροντήσῃ, λαφρός ἄνεμος ῥέσσει, ἀλλ' ἀκίνδυνος.*
 β'. *εἰ βροντήσῃ, ἀδόκητος ἔσται πόλεμος.*
 γ'. *εἰ βροντήσῃ, μετὰ νίκην ἤτταν τοῖς ἐν πολέμῳ φράζει·*
εὐθηνία δὲ ἔσται. 5
 δ'. *εἰ βροντήσῃ, ὁμοιοῦσει ὁ δῆμος πρὸς εἰρήνην.*
 ε'. *εἰ βροντήσῃ, ὑγίειαν τοῖς κτήνεσι σημαίνει.*
 ς'. *εἰ βροντήσῃ, βιχρώδη νόσον ἀπειλεῖ, ἀφθονίαν δὲ ἰχθύων*
καὶ καρπῶν δηλοῖ.
 ζ'. *εἰ βροντήσῃ, δουλομαχία ἔσται καὶ νόσος συγχή.* 10
 η'. *εἰ βροντήσῃ, ὁ δυνάστης τῆς πολιτείας πρὸς τοῦ δήμου*
κινδυνεύσει.
 θ'. *εἰ βροντήσῃ, ὁ τῆς ἀνατολῆς βασιλεὺς κινδυνεύσει.*
 ι'. *εἰ βροντήσῃ, ἀνέμου κίνησιν σφοδρὰν καὶ αἰτίου μὲν*
εδφορίαν τῶν δ' ἄλλων καρπῶν ἀφορίαν δηλοῖ. 15
 ια'. *εἰ βροντήσῃ, λιμὸν σημαίνει καὶ μέχρις ἀλόγων.*
 ιβ'. *εἰ βροντήσῃ, οἱ ἄνθρωποι τὰς ὕψεις νοσήσουσιν, ἔσται*
δὲ πολλὸς χόρτος καὶ ἰχθύων ἐπίδοσις.
 ιγ'. *εἰ βροντήσῃ, νόσους ἀπειλεῖ.*
 ιδ'. *εἰ βροντήσῃ, σπάνιν καὶ μυῶν γένεσιν καὶ ὄλεθρον τε-*
τραπόδιον ἀπειλεῖ.
 ιε'. *εἰ βροντήσῃ, στάσιν δουλικήν καὶ τιμωρίαν αὐτοῖς καὶ*
εὐθηνίαν καρπῶν.
 ις'. *εἰ βροντήσῃ, ὁ δῆμος ὑπὸ τοῦ βασιλέως τιραχθήσεται.*

2 ἄνεμος] κίνδυνος Rutg.
 Rutg. 24 ὁ om Rutg.

11 ὁ om Rutg.

18 καὶ om

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ.

34. 1. Si tonuerit, ventus flabit celer, sed innoxius. 2. si tonuerit, inexpectatum erit bellum. 3. si tonat, belligerantibus post victoriam damnum praemonstrat, eritque abundantia. 4. si tonuerit, populus Romanus consentiet ad pacem faciendam. 5. si tonat, sanitatem pecudibus significat. 6. si tonat, morbum tussicularem minatur, copiam piscium frugumque declarat. 7. si tonuerit, bellum servile erit et morbus frequens. 8. si tonuerit, dominatori civitatis a populo periculum afferetur. 9. si tonuerit, rex Orientis periculum adibit. 10. si tonat, venti motum vehementem, frumenti proventum, reliquarum frugum sterilitatem declarat. 11. si tonat, famem significat vel bestias vexantem. 12. si tonuerit, homines visu laborabunt; erit pabulum copiosum et piscium proventus. 13. si tonat, morbos minatur. 14. si tonat, penuriam, murium generationem, interitum quadrupedum minatur. 15. si tonat, seditionem servitiorum, animadversionem in ea, et abundantiam frugum. 16. si tonuerit, populus Romanus ab

- ιζ'. εἰ βροντήσῃ, νόσους ἀκινδύνους ἀπειλεῖ.
 ιη'. εἰ βροντήσῃ, πράγματα ἐκδειματοῦντα τὸν δῆμον ἀνα-
 στήσονται.
 ιθ'. εἰ βροντήσῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς νικήσει καὶ ὁ δῆμος τὴν
 5 κρείττονα τάξιν ἔξει.
 κ'. εἰ βροντήσῃ, εὐθηνία μὲν ἐπίσαστος ἔσται, βηχώδης
 δὲ νόσος ἐνοχλήσει τοῖς σώμασιν.
 κα'. εἰ βροντήσῃ, ὁ βασιλεὺς πολλοῖς ἐπιβουλεύσας τέλος
 ἐπιβουλεύεται.
 10 κβ'. εἰ βροντήσῃ, εὐθηνία μὲν ἔσται, μῦν δὲ καὶ ἐλάφων
 πλῆθος.
 κγ'. εἰ βροντήσῃ, εὐταξίαν τῇ πόλει δηλοῖ.
 κδ'. εἰ βροντήσῃ, νόσον μετὰ ἐνδείας δηλοῖ.
 κέ'. εἰ βροντήσῃ, δουλομαχία ἔσται.
 15 κς'. εἰ βροντήσῃ, πολλοὶ πρὸς τοῦ κρατοῦντος ἀναιρεθή-
 σονται, τέλος δὲ καὶ αὐτός.
 κζ'. εἰ βροντήσῃ, νόσους ἀκινδύνους δηλοῖ.
 κη'. εἰ βροντήσῃ, οἱ μὲν ἐνάλλιοι ἰχθύες ἐπιδώσουσι, τὰ δὲ
 θρέμματα φθαρήσεται.
 20 κθ'. εἰ βροντήσῃ, λοιμικὸν καὶ νοσῶδες ἐπὶ πᾶσι τὸ τοῦ
 ἀέρος κατάστημα.
 λ'. εἰ βροντήσῃ, θάνατον συχνὸν ἀπειλεῖ.

1 δηλοῖ Rutg.

7 ἐνοχλήσει om Rutg.

8 βασιλεύσας Rutg.

19 φθαρήσεται C, φθαρήσονται Rutg.

imperante vexabitur. 17. si tonat, morbos periculo vacuos minatur.
 18. si tonuerit, res existent populum Romanum timore percipientes.
 19. si tonuerit, cum imperator populi Romani vincet, tum populus ipse
 superiorem locum obtinebit. 20. si tonuerit, abundantia erit aliunde
 importata; morbus tussicularis vexabit corpora. 21. si tonuerit, prin-
 ceptus civitatis multis insidiatus ad extremum ipse insidiis appetetur.
 22. si tonuerit, abundantia erit, sed etiam murium ac cervorum multi-
 tudo. 23. si tonat, rem publicam incolumem ac pacatam fore declarat.
 24. si tonat, morbum cum abundantia declarat. 25. si tonuerit, tu-
 multus servilis erit. 26. si tonuerit, multi otruncantur a principe
 civitatis, sed postremo ipse quoque. 27. si tonat, morbos periculo
 vacuos declarat. 28. si tonuerit, pisces marini provenient, pecudes
 interibunt. 29. si tonuerit, aëris temperies pestilens et morbifera
 omnibus. 30. si tonat, mortes crebras minatur.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ.

35. α'. *Εἰ βροντήσῃ, πύλεμον καὶ πῦσιν ἀνδρῶν ἐπύρων ἀπειλεῖ.*

β'. *εἰ βροντήσῃ, ὃ μὲν σῖτος ἐλάττων, ἡ δὲ κριθὴ κρείττων, καὶ θηρίων μὲν αὐξήσις, φθίσις δὲ ἀνθρώπων ἔσται.* 5

γ'. *εἰ βροντήσῃ, ἐμφύλιος ἔσται στάσις.*

δ'. *εἰ βροντήσῃ, οἱ ἄνθρωποι οὐ προσώποις μόνον ἀλλὰ καὶ διανοαῖς αὐταῖς ταραχθήσονται.*

ε'. *εἰ βροντήσῃ, ἄμητος πολὺς καὶ ἀνθρώπων ἀπώλεια ἔσται.* 10

ς'. *εἰ βροντήσῃ, φθορὰ τῶν ξηρῶν καρπῶν, καὶ διαφερόντως τῶν κριθῶν.*

ζ'. *εἰ βροντήσῃ, φθορὰν οὐκ εἰς μακρὰν ἀνθρώποις ἀπειλεῖ.*

η'. *εἰ βροντήσῃ, πρῶγμα μέγιστον ἀναφυήσεται τῇ πολιτείᾳ, καὶ οἱ μὲν ἰχθύες ἐπιδώσουσι, τὰ δὲ θηρία φθαρήσεται.* 15

θ'. *εἰ βροντήσῃ, ἐλάττων ἡ κριθή.*

ι'. *εἰ βροντήσῃ, τὰ θηρία τοῖς ἀνθρώποις λυμανεῖται.*

ια'. *εἰ βροντήσῃ, εὐτοκία γυναικῶν.*

ιβ'. *εἰ βροντήσῃ, θάνατον συχνὸν ἀπειλεῖ καὶ ἀνέμους ἀήθεις.* 20

ιγ'. *εἰ βροντήσῃ, εὐθηνία μὲν ἔσται, στάσις δὲ ὕμῳς πολιτικῇ.*

ιδ'. *εἰ βροντήσῃ, ἀποβολὴν τέκνων καὶ ἔγδοδον ἐρπετῶν ἐπιβλαβῆ ἀπειλεῖ.*

10 *ἔσται om Rntg.*
24 *ἀπειλήν C.*

14 *fort. ἀναφύσεται: cf. p. 327 20. H.*

FEBRUARIUS.

35. 1. Si tonat, bellum et ruinam virorum locupletum minatur. 2. si tonuerit, triticum minus bene. hordeum laetius proveniet; bestiarum auctus, hominum diminutio erit. 3. si tonuerit, seditio erit civilis. 4. si tonuerit, homines non solum visu sed vel mente turbabuntur. 5. si tonuerit, messis uber, hominum exitium erit. 6. si tonuerit, interitus frugum siccarum, et praecipue hordei. 7. si tonat, interitionem non diuturnam hominibus minatur. 8. si tonuerit, negotium maximum conflabitur civitati; pisces provenient, belluae peribunt. 9. si tonuerit, hordeum tenue. 10. si tonuerit, belluae hominibus nocebunt. 11. si tonuerit, puerperia fausta matronarum. 12. si tonat, mortes crebras minatur, ventos intempestivos. 13. si tonuerit, abundantia quidem erit, sed tamen seditio civilis. 14. si tonat, iacturam liberorum, aggressionem infestam reptilium minatur.

- ιε'. εἰ βρονητήση, λοιμικὸς ἀήρ ἔσται, θηρίων τε καὶ μυῶν γένεσις.
- ις'. εἰ βρονητήση, τῷ μὲν δῆμῳ αἰσίον, τῶν δὲ θυνατῶν ἐκ διχονοίας κακόν.
- 5 ιζ'. εἰ βρονητήση, θέρους ἔσται ἀφθονώτατον.
- ιη'. εἰ βρονητήση, ἄνεμον βαρὺν καὶ φλυκτιδίων ἀνώστημα τοῖς σώμασιν ἀπειλεῖ.
- ιθ'. εἰ βρονητήση, ἐρπετῶν καὶ ἐλμίνθων πρὸς αὐτοῖς ὕχλος ἔσται.
- 10 κ'. εἰ βρονητήση, καλοὺς ἀέρας δηλοῖ.
- κα'. εἰ βρονητήση, εὐθηρίαν δηλοῖ.
- κβ'. εἰ βρονητήση, ἐπίνοσος ὁ ἀήρ ἀλλ' οὐ φθαρτικὸς ἔσται.
- κγ'. εἰ βρονητήση, ἀνθρώποις μὲν δυσμορφίαν ὀνόοις δὲ φθορὰν ἀπειλεῖ.
- 15 κδ'. εἰ βρονητήση, ὑγίειαν μὲν ἀνθρώποις ἐχθροῖσι δὲ καὶ ἐρπετοῖς ὄλεθρον ἀπειλεῖ.
- κε'. εἰ βρονητήση, τοῖς τρυφῶσιν ἐναντίον· πόλεμοι γὰρ ἔσονται, καὶ ζάλη βαρεῖα.
- κς'. εἰ βρονητήση, αὐχμὸν καὶ λειψυδρίαν καὶ ψύρωσιν τοῖς
- 20 σώμασιν ἀπειλεῖ.
- κζ'. εἰ βρονητήση, στύσιν τῷ δῆμῳ δηλοῖ.
- κη'. εἰ βρονητήση, εὐθηρίαν μὲν, ἄνεμον δὲ νοσοποῖον ῥεῦσαι μαντεύεται.
- κθ'. εἰ βρονητήση, πόλεμον καὶ εὐθηρίαν δηλοῖ.

1 μυῶν Rutg.

5 ἀέρος Rutg.

6 φλυκτιδίων Rutg.,

φλυκτιήτων C: num φλυκταινῶν? H.

8 καὶ om C.

11 εὐθηρίας Rutg.

19 καὶ utramque om Rutg.

24 καὶ

om Rutg.

15. si tonuerit, pestilens aër erit belluarumque et murium generatio.
 16. si tonuerit, populo Romano prosperum, potentibus ob dissensionem infaustum. 17. si tonuerit, aestas erit uberrima. 18. si tonat, ventum gravem corporibusque pustularum eruptiones minatur. 19. si tonuerit, reptilium et insuper lumbricorum multitudo erit. 20 si tonat, aërem purum declarat. 21. si tonat, declarat abundantiam. 22. si tonuerit, aër morbidus nec tamen letalis erit. 23. si tonat, hominibus deformitatem, avibus interitum minatur. 24. si tonat, hominibus sanitatem, piscibus ac reptilibus exitium praenuntiat. 25. si tonuerit, voluptariis contrarium: nam bella erunt, et procella gravis. 26. si tonat, aestum, aquae defectum, scabiem corporibus minatur. 27. si tonat, seditionem populo Romano declarat. 28. si tonat, abundantiam, sed simul ventum morbidum spiraturam portendit. 29. si

λ'. εἰ βροντήσῃ, ἀγαθὰ σημαίνει μετὰ μακρᾶς τινὸς τοῦ δήμου διχοστασίας.

M A P T I O Σ.

36. α'. Εἰ βροντήσῃ, ἕπαν τὸ ἔτος ἀψιμαχίαι καὶ διχόνοιαί ἔσονται. 5

β'. εἰ βροντήσῃ, παύσει τὰ προαπειλούμενα.

γ'. εἰ βροντήσῃ, κακοδαιμονία μετὰ ἐνδείας τοῖς πράγμασιν.

δ'. εἰ βροντήσῃ, εὐθηνία ἀφθονωτάτη ἔσται.

ε'. εἰ βροντήσῃ, εὐήλιον τὸ ἔαρ καὶ εὐκαρπον τὸ θέρος ἔσται.

ς'. εἰ βροντήσῃ, ὅμοια τοῖς πρὸ ταύτης. 10

ζ'. εἰ βροντήσῃ, ἄνεμος βαρὺς ἀνυστήσεται, ὃ δὲ κρατῶν τὰ πράγματα κινήσει.

η'. εἰ βροντήσῃ, βροχὰς σημαίνει.

θ'. εἰ βροντήσῃ, φθορὰν μὲν ἀνθρώπων γένεσιν δὲ θηρίων ἀπειλεῖ. 15

ι'. εἰ βροντήσῃ, φθορὰ τοῖς τετραπόδοις.

ια'. εἰ βροντήσῃ, κατομβρίαν καὶ ἀκρίδων γένεσιν δηλοῖ.

ιβ'. εἰ βροντήσῃ, δυνατὸς τοῦ πολιτεύματος ἢ στρατηγὸς κινδυνεύσει, διὸ μάχαι συρραγήσονται, καὶ τὰ θηρία τοῖς ἀνθρώποις ἐπέλθῃ. 20

ιγ'. εἰ βροντήσῃ, εὐθηνία ἔσται, τὰ δὲ θηρία φθαρήσεται, καὶ οἱ ἰχθύες ἐπιδώσουσι· καὶ ἔρπετὰ τοῖς οἰκήμασιν ἐνοχλήσει, οὐ μὴν βλάψει.

1 nonne micrās?

9 ἄκαρπον Rutg.

11 στήσεται C.

ὃ δὲ τῶν πραγμάτων κρατῶν ἀποικηθήσεται. H.

13 βροχὴν Rutg.

tonat, bellum et abundantiam declarat. 30. si tonat, bona significat cum diuturna quadam populi Romani dissensione.

M A R T I U S.

36. 1. Si tonuerit, per totum annum rixae et dissidia erunt. 2. si tonuerit, modo interminata finem habebunt. 3. si tonuerit, civitati res adversae cum egestate. 4. si tonuerit, abundantia erit infinita. 5. si tonuerit, ver erit apricum, aestas frugifera. 6. si tonuerit, eadem ac proxime superiora. 7. si tonuerit, ventus gravis surget; princeps civitatis res commovebit. 8. si tonat, imbres significat. 9. si tonat, exitium hominum, generationem belluarum minatur. 10. si tonuerit, interitus quadrupedum. 11. si tonat, vim imbrum et locustarum generationem declarat. 12. si tonuerit, homo potens in civitate aut imperator periculum adibit, cuius causa praelia committentur, belluaeque homines invadent. 13. si tonuerit, abundantia erit; bestiae interibunt, pisces provenient; reptilia habitationibus molesta

ιδ'. εἰ βροντήσῃ, εὐθηρίαν μὲν σημαίνει, θάνατον δὲ ἀνθρώπων καὶ γένεσιν θηρίων ἀπειλεῖ.

ιε'. εἰ βροντήσῃ, καύματα σημαίνει καὶ λευκοδρίαν καὶ μυνῶν ὄχλον καὶ ἰχθύων πολόν.

5 ις'. εἰ βροντήσῃ, ἔμισθον μὲν τὸ ἔτος, ἀλλ' ἐνδεῆ τῶν ἐπιτηδείων.

ιζ'. εἰ βροντήσῃ, πρῶγμα παράδοξον τῷ δήμῳ συμβήσεται, συχὴν δὲ φθορὰ ἀνθρώποις τε καὶ θηρίοις τετραπόσιν.

10 ιη'. εἰ βροντήσῃ, κατομβρίαν καὶ νόσον καὶ ἀκρίδων γένεσιν καὶ ἔργατς ἄκαρπίαν δηλοῖ.

ιθ'. εἰ βροντήσῃ, ἀσχυρὸς ξηρότατος καὶ φθοροποιός.

κ'. εἰ βροντήσῃ, ἐντροπώτερον οἱ ἄνθρωποι ἕμα καὶ ἀφθονώτερον ζήσονται.

15 κα'. εἰ βροντήσῃ, εὐθηρίαν μετὰ πολέμους καὶ φθορώδεις ἀσχυρὸς δηλοῖ.

κβ'. εἰ βροντήσῃ, φθορὰν μὲν θρνέων, ἐπίδοσιν δὲ τῶν ἐπιτηδείων.

κγ'. εἰ βροντήσῃ, στάσεις δηλοῖ.

κδ'. εἰ βροντήσῃ, εὐθηρίαν σημαίνει.

20 κε'. εἰ βροντήσῃ, καινὰ πράγματα τῷ δήμῳ ἀναφύεται.

κς'. εἰ βροντήσῃ, κτῆσιν ἐλείσαστον ἀνδραπόδων δηλοῖ.

κζ'. εἰ βροντήσῃ, ἐλείσαστον εὐθηρίαν δηλοῖ.

κη'. εἰ βροντήσῃ, ἀφθονία ἰχθύων θαλαττίων ἔσται.

κθ'. εἰ βροντήσῃ, αἱ γυναῖκες τῆς κρείττονος δόξης ἀνθίσονται.

4 μυνῶν C et Rutg.

7 δήμῳ om Rutg.

Rutg. H.

πολόν om Rutg.

23 ἔσται om Rutg.

5 ἐνδεῆ Rutg.

24 ἐνδέξονται

erunt, nec tamen nocebunt. 14. si tonat, abundantiam declarat; mortem hominum et generationem bestiarum minatur. 15. si tonat, calores significat, defectum aquae, murium et piscium turbam magnam. 16. si tonuerit, annus salubris, sed rebus necessariis destitutos. 17. si tonuerit, res inopinata populo Romano accidet; exitium crebrum hominibus et bestiis quadrupedibus. 18. si tonat, vim imbrium, morbum, locustarum generationem et paene frugum defectum declarat. 19. si tonuerit, aestus siccissimus et pestifer. 20. si tonuerit, homines rectius simul et opimius vivent. 21. si tonat, abundantiam post bella et calores exitiosos declarat. 22. si tonat, interitum avium, copiam rei cibariae. 23. si tonat, seditiones declarat. 24. si tonat, abundantiam significat. 25. si tonuerit, negotia nova populo Romano subnascentur. 26. si tonat, comparisonem mancipiorum peregrinorum declarat. 27. si tonat, declarat abundantiam aliunde importatam. 28. si tonuerit, copia piscium marinarum erit. 29. si tonuerit, mai-

λ'. εἰ βροντήσῃ, δυνατός τις τῆς βασιλείας ἐγκρατής ἔσται, δι' οὗ εὐφροσύνη.

Α Π Ρ Ι Α Ι Ο Σ.

37. α'. Εἰ βροντήσῃ, ἐμφύλιον στάσιν καὶ ἀποπτώσεις οὐσιῶν ἀπειλεῖ. 5

β'. εἰ βροντήσῃ, δίκης σημεῖον, ἐσθλοῖς ἐσθλὰ φεροῦσας καὶ φαύλοις φαῦλα.

γ'. εἰ βροντήσῃ, κέρδη ἐξ ἐπεισάκτου εὐθηνίας δηλοῖ.

δ'. εἰ βροντήσῃ, ὄργην τῶν κρειττόνων ἀπειλεῖ τοῖς ἀξίοις.

ε'. εἰ βροντήσῃ, ἀρχμὸν μὲν τῷ ἤρῃ, ὑγιεινὸν δὲ τὸν ἐνιαυ- 10 τὸν σημαίνει.

ς'. εἰ βροντήσῃ, πόλεμοι ἐμφύλιοι ἀναστήσονται.

ζ'. εἰ βροντήσῃ, ἀγαθὰ πάντα καὶ ἄφθονον εὐετηρίαν δηλοῖ.

η'. εἰ βροντήσῃ, κατομβρίαν δηλοῖ ἐπίνοσον.

θ'. εἰ βροντήσῃ, νίκην τῇ βασιλείᾳ δηλοῖ καὶ τοῖς δυνα- 15 τοῖς εὐφροσύνην.

ι'. εἰ βροντήσῃ, ἀνδρῶν ἀγαθῶν προκοπαὶ ἔσονται.

ια'. εἰ βροντήσῃ, τὰ αὐτὰ σημαίνει.

ιβ'. εἰ βροντήσῃ, βροχὰς καὶ εὐθηνίας καὶ φθορὰν ἰχθύων 20 δηλοῖ.

ιγ'. εἰ βροντήσῃ, ἀνθρώποις καὶ κτήνεσι φθορὰν ἀπειλεῖ.

ιδ'. εἰ βροντήσῃ, ὑγίειαν καὶ εὐθηνίαν δηλοῖ.

ιε'. εἰ βροντήσῃ, λοιμὸν σημαίνει.

6 φέρονσα Rutg. cum C. 10 τὸ ἔαρ Rutg. 13 φθόρου C.
15 τῷ βασιλεῖ Rutg. 22 ὑγείας καὶ εὐθηνίας Rutg.

rem gloriam mulieres consequentur. 30. si tonuerit, vir magnis opibus praeditus rerum potietur; quod laetitiam afferet.

A P R I L I S.

37. 1. Si tonat, seditionem civilem et ruinas fortunarum minatur. 2. si tonat, signum iustitiae, bona bonis, malis mala afferentis. 3. si tonat, lucra ex abundantia aliunde inuenta declarat. 4. si tonat, iram potentium adversus dignos minatur. 5. si tonat, aestum vere annumque salutem significat. 6. si tonuerit, bella civilia surgent. 7. si tonat, omnia fausta et copiosam ubertatem declarat. 8. si tonat, declarat vim imbrium morbiferam. 9. si tonat, victoriam imperio populi Romani declarat et potentibus gaudium. 10. si tonuerit, viri probi incrementa capient. 11. si tonat, illa ipsa significat. 12. si tonat, imbres abundantiam et interitum piscium minatur. 13. si tonat, hominibus et iumentis exitium minatur. 14. si tonat, sanitatem et abundantiam declarat. 15. si tonat, pestem significat. 16. si tonat,

- ιζ'. εἰ βροντήσῃ, εὐθηρίαν μὲν, μυῶν δὲ ἀρουραίων γένε-
σιν δηλοῖ.
- ιζ'. εἰ βροντήσῃ, ἀφθονίαν τῶν ἐπιτηδείων σημαίνει.
- ιη'. εἰ βροντήσῃ, διχόνοιαν καὶ ἀνδρῶν ἄστοχίαν σημαίνει.
- 5 εθ'. εἰ βροντήσῃ, δυνατὸς ἀνὴρ τῆς πολιτείας οὐσίας ἅμα
καὶ δόξης ἀφαιρεθήσεται.
- κ'. εἰ βροντήσῃ, θεοχλωσίαν σημαίνει.
- κα'. εἰ βροντήσῃ, τοῖς μὲν καρποῖς δεξιόν, τῇ δὲ πολιτείᾳ
πόλεμον σημαίνει.
- 10 κβ'. εἰ βροντήσῃ, φθορὰ τῶν μυιῶν ἔσται.
- κγ'. εἰ βροντήσῃ, βροχὴν ὠφέλιμον τοῖς σπορίμοις δηλοῖ.
- κδ'. εἰ βροντήσῃ, διχόνοια ἔσται τῶν δυνατῶν, τὰ δὲ σέμι-
ματα αὐτῶν ἀναφανήσεται.
- κε'. εἰ βροντήσῃ, εἰρήνη ἀνὰ πάντα τὰν ἐνιαυτῶν.
- 15 κς'. εἰ βροντήσῃ, ἐλπίδα καρπῶν μεγάλην καὶ ἀμήτην σπά-
νιν δηλοῖ.
- κζ'. εἰ βροντήσῃ, διοσημεῖα παραδόξως ἐφθῆσεται.
- κη'. εἰ βροντήσῃ, ὄπλοις ὁ δῆμος ἀναζώσεται.
- κθ'. εἰ βροντήσῃ, ἐπικρατήσῃ ὁ ζέφυρος.
- 20 λ'. εἰ βροντήσῃ, πραγμάτων καλῶν ἐπομβρία.

M A I O S.

38. α'. Εἰ βροντήσῃ, φυγὴν τῷ δήμῳ καὶ ἀτιμίαν δηλοῖ.
- β'. εἰ βροντήσῃ, λιμὸν ἀπειλεῖ.
- γ'. εἰ βροντήσῃ, ἐπίσαστον εὐθηρίαν δηλοῖ.

1 εὐθηνίας Rutg.

8 δεξιάν C.

10 num μυῶν? H.

14 εἰρήνη om C. supplevi ex Rutg. H.

15 ἀμητοῦ Rutg.

17 παράδοξος Rutg.

21 ἀγῆν et ἀτιμίας Rutg.

abundantiam, sed item murium agrestium generationem declarat. 17. si tonat, copiam annonae significat. 18. si tonat, dissensionem spesque hominum frustratum iri significat. 19. si tonuerit, vir in civitate potens cum rei familiaris tum auctoritatis iacturam faciet. 20. si tonat, numina irata indicat. 21. si tonat, frugibus faustum, sed rei publicae bellum portendit. 22. si tonuerit, erit interitus muscarum. 23. si tonat, pluviam sementibus utilem declarat. 24. si tonuerit, erit dissensio potentium, sed consilia eorum patefient. 25. si tonuerit, pax per totum annum. 26. si tonat, magnam spem frugum et messium exiguitatem declarat. 27. si tonuerit, prodigia mirum in modum apparebunt. 28. si tonuerit, populus Romanus saga sumet. 29. si tonuerit, favonius praevalebit. 30. si tonuerit, rerum faustarum abundantia.

M A I U S.

38. 1. Si tonat, secessum populo et ignominiam declarat. 2. si tonat, famem minatur. 3. si tonat, abundantiam aliunde importatam

δ'. εἰ βροντήσῃ, εὐκρατος ἀήρ, καὶ οἱ καρποὶ εὐθνηοὶ ἔσονται.

ε'. εἰ βροντήσῃ, ἐναλλαγὴ τῶν λυπηρῶν τοῖς πρῶγμισιν ἔσται, καὶ πλείων ὁ σίτος ἤπερ ἡ κριθή· τὰ δὲ ὄσπριον φθορήσεται.

ς'. εἰ βροντήσῃ, θῦττον ἀκμιάσει τοὺς καρποὺς καὶ φθα-5
ρῆναι δηλοῖ.

ζ'. εἰ βροντήσῃ, ὀρνέων καὶ ἰχθύων ἀφθονία ἔσται.

η'. εἰ βροντήσῃ, ἀπαίσιον τῷ δήμῳ.

θ'. εἰ βροντήσῃ, λοιμὸν σημαίνει, ἀλλὰ μετρίως ἐπικίν-
δονον. 10

ι'. εἰ βροντήσῃ, ταραχὰς κατομβρίας καὶ ὑπερχύσεις πο-
ταμῶν ἐπιβλαβεῖς δηλοῖ, σαυρῶν τε καὶ ἐρπειῶν πληθῆος.

ια'. εἰ βροντήσῃ, εὐθνηλίαν κατὰ τε τὴν γῆν κατὰ τε τὴν
θάλασσαν ἔλπιστέον.

ιβ'. εἰ βροντήσῃ, φθορὰ ἰχθύων ἔσται. 15

ιγ'. εἰ βροντήσῃ, ἐπίδοσιν ποταμίων ὑδάτινον δηλοῖ, νόσους
δὲ τοῖς ἀθροῦσι.

ιδ'. εἰ βροντήσῃ, ἀνατολικὸς ἔσται πύλεμος καὶ φθορὰ
πολλή.

ιε'. εἰ βροντήσῃ, εὐθνηλίαν δηλοῖ. 20

ισ'. εἰ βροντήσῃ, εὐχεσθαι δεῖ διὰ τὰ ἀπειλούμενα.

ις'. εἰ βροντήσῃ, ὑετὸν σημαίνει.

ιγ'. εἰ βροντήσῃ, στάσιν καὶ ἐξ αὐτῆς πόλεμον καὶ ἔνδειαν
τῶν ἐπιτηδείων.

ιδ'. εἰ βροντήσῃ, εὐνοίᾳ τοῦ δήμου ἀνὴρ τις εἰς ἄκρον εὐ-25
δαιμονίως ἀρθῆσεται.

3 ἀναλλαγὴ Rutg.

8 ἀναίσιον C.

declarat. 4. si tonnerit, bene temperatus aër et fructus abundantes erunt. 5. si tonuerit, erit commutatio aerumnarum in rebus, et triticum abundantius quam hordeum; legumina autem interibunt. 6. si tonat, declarat fruges citius maturas fore et perituras. 7. si tonuerit, erit avium et piscium copia. 8. si tonat, inauspicatum populo Romano. 9. si tonat, pestem significat, sed non adeo perniciosam. 10. si tonat, turbas, vim imbrum, eluviones annuum calamitosas, lacertarum reptiliumque vim declarat. 11. si tonat, abundantia terra marique speranda. 12. si tonuerit, erit interitus piscium. 13. si tonat, augmen aquarum fluviatilium declarat, et hominibus morbos. 14. si tonuerit, erit bellum orientale et strages magna. 15. si tonat, abundantiam declarat. 16. si tonat, obsecratio facienda propter diras obnuntiatas. 17. si tonat, pluviam significat. 18. si tonat, seditionem et inde bellum et penuriam victus. 19. si tonuerit, favore (ut hoc verbo utar) populi Romani aliquis ad summam fortunam efferetur.

κ'. εἰ βροντήσῃ, τοῖς μὲν περὶ τὴν ἀνατολὴν ἐὺθνήσια, τοῖς δὲ ἐπὶ δύσειν οὐχ οὕτως.

κα'. εἰ βροντήσῃ, ἐθῶν δεῖ διὰ τὰ ἀπειλούμενα.

κβ'. εἰ βροντήσῃ, κατομβρίαν καὶ φθορὰν τῶν θαλασσιῶν 5 λχθῶν σημαίνει.

κγ'. εἰ βροντήσῃ, εὐομβρίαν καρποφόρον δηλοῖ.

κδ'. εἰ βροντήσῃ, μεγάλα κακά, ὡς ἐξ ἀθυμίας λειποθυμῆσαι τοὺς ὑπηκόους.

κε'. εἰ βροντήσῃ, ἀνάπαυλαν καὶ ὑφείσιν τῶν κακῶν ἐπι- 10 στέον.

κς'. εἰ βροντήσῃ, καλὸν τοῖς περὶ γεωργίαν ἔχουσιν.

κζ'. εἰ βροντήσῃ, διοσημεῖα ἔσται καὶ κομήτης ἐξαφθῆσεται.

κη'. εἰ βροντήσῃ, ὡσαύτως ἔσται.

κθ'. εἰ βροντήσῃ, πόλεμον ἀρκυῶν σημαίνει, ἀλλ' ἀκίνδου- 15 νον τοῖς πράγμασιν.

λ'. εἰ βροντήσῃ, τὰ φυτὰ τῶν ἀνέμων συντριβήσεται.

Ταύτην τὴν ἐφήμερον βροντοσκοπίαν ὁ Νυγίδιος οὐ καθολικῆν ἀλλὰ μόνης εἶναι τῆς Ῥώμης ἔκρινεν.

3 εἴγεσθαι Rutg.

5 δηλοῖ Rutg.

6 εὐομβρίαν Rutg.

9 ἄφεισιν Rutg.

12 διοσ. — ἐξαφθῆσεται] haec ex Rut-

gersio. in C iteratur nota proxime superior καλόν — ἔχουσιν. H.

16 τῶν] num ὑπὸ τῶν? H.

20. si tonuerit, orientalibus abundantia, occidentalibus non item.

21. si tonat, obsecratio instituenda propter diras obnuntiatas.

22. si tonat, vim imbrium et interitum piscium marinorum significat.

23. si tonat, imbrem largum et fertilem declarat.

24. si tonuerit, mala magna, ut qui sint dicionis populi Romani, prae maerore animo defecturi sint.

25. si tonat, remissio deminutioque malorum speranda.

26. si tonat, faustum iis qui agris colendis operam dant.

27. si tonuerit, prodigia erunt et cometes emicabit.

28. si tonuerit, erit item.

29. si tonat, bellum septentrionale significat, sed tamen citra periculum rerum.

30. si tonuerit, stipes a ventis confringentur.

Hoc diarium tonitruale Nigidius non generale, sed solius Romae esse censuit.

ΒΡΟΝΤΟΣΚΟΠΙΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΦΩΝΤΗΘΙΟΥ ΤΟΥ ΡΩΜΑΙΟΥ

ΚΑΘ' ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ ΠΡΟΣ ΔΕΞΙΝ.

39. Σελήνης ἐχοῦσης τὸν αὐγόμερον εἰ ἐν ἡμέρᾳ βροντῇ γίνεται, τύραννον ἐπαναστήσεσθαι ἀπειλεῖ τοῖς ἀπὸ τῆς στενῆς θαλάσσης ἄχρι Νείλου χωρίοις, ἐκπεσεῖν δὲ ὅμως αὐτὸν τῆς ἐγχειρήσεως. οὐχ ἥμισυ δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἔσται ἐλάττωσις. ὑπονοστήσει δὲ καὶ ὁ Νείλος, καὶ διγόροια ἔσται τέκνοις 5 πρὸς γονεῖς, καὶ παραχαὶ τῶν ἀρχόντων ἐνίοις. Πέρσαι δὲ καὶ οἱ τῆς Εὐρώπης τὸ δυτικὸν ἔχοντες ἡρημῆσουσιν. εἰ δὲ νυκτός, ἔθνη βάρβαρα κατ' ἀλλήλων ἐξενεχθήσεται, καὶ δογματῶν ἕνεκα τὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς εἰρήνης συλευθήσεται, καὶ τόπος δὲ τινος τοῦ πολιτεύματος πολέμοι πρὸς βραχὺ καθέξουσιν. ἄρχοντες ἐκ τῶν 10 δυτικῶν ὀρμώμενοι ἡγήσονται παρανόμως τῶν κοινῶν. δυσδαίμονες δὲ ἔσονται οἱ τῶν ἀνθρώπων πλείους, καὶ χειμῶνες πικροί, καὶ ναύγια, καὶ σάλιοι σφαλεροί.

Σελήνης ὑδροχόῳ οὐσης εἰ ἐν ἡμέρᾳ βροντῆς, κλεινῶν ἀνθρώπων καταλύσεις ἐμπρησμούς τε βυρεῖς. καὶ ὁ μὲν 15 ἄμνητος ἰλαρός, ἀκριεὶ δὲ καὶ θηρίοις ἐκδοθήσεται, ἢ δὲ στα-

4 καὶ τῶν] ἢ τῶν C. 11 ναυτικῶν R. 16 ἐκδοθήσεται C.

TONITRUALE EX SCRIPTIS FONTEII

TRANSLATUM AD VERBUM.

39. Luna capricornum occupante, si interdiu tonuerit, minatur existurum tyrannum in regionibus a freto ad Nilum: sed conatum ei haudquaquam successurum. nec minime erit rei cibariae defectus: Nilus refluet, dissensio erit liberis cum parentibus, et turbae procerum nonnullis. Parthi, et qui in Europa occidentem tenent, quiescent. sin autem noctu, gentes barbarae inter se concurrent, pax orbis Romani propter persuasiones turbabitur, hostes loca nonnulla imp. Romani ad breve tempus occupabunt. factiosi ab obenntis solis partibus exitentes per nefas rem publicam administrabunt. plerique homines duriore fortuna conflictabuntur, eruntque tempestates acerbae, naufragia, procellae periculosae.

Luna aquario, si interdiu tonuerit, hominum illustrium ruinas, incendia gravia significat. messis laeta, sed locustis bestiisque, et uvae

φυλῆ σφρηξί. καὶ τὸ πάντων σχετιώτερον, φάσματα τοῖς σώ-
 μισιν ἐνοχλήσει μετὰ νόσων, καὶ τῶν ὑδάτων διαμυρτήσει τὸ νό-
 στιμον. καὶ οἱ μὲν ἐλάττονες τὰς τύχας ἐπὶ τὸ βέλτιον ὑπρασθή-
 σονται, οἱ δὲ μείζους ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκπεσοῦνται. ἀμετρία τε τῶν
 5 νόμων τὴν εἰρήνην ταράξει, καὶ ἐθνικῶν ἔσται ἐπὶ τῆς πολιτείας
 πύροδος. εἰ δὲ νυκτὸς βροντήσῃ, ἀπολεγέτω μὲν τῇ εἰρήνῃ τὸ
 δυτικόν, ὃ δὲ ἄμητος τῆς Ἀσίας εὐκταϊότατος, καὶ οἱ ἄρχοντες
 παρὰ τὸ κρατοῦν ἐν αὐτοῖς οὐ σφόδρα τοὺς ὑπεκδῶνς λυπήσουσι.

Σελήνης ἰχθύσιν οὕσης ἐὰν βροντῆ ἐν ἡμέρᾳ γένη-
 10ται, ὑδάτων ἐπίδοσιν δηλοῖ οὐ ποταμίων μόνον ἀλλὰ καὶ θαλατ-
 τίων, ἀχλὺν τε τῷ ἄερι, ἀλλὰ καὶ ἀφανισμὸν τοῖς ἰχθύσιν ἀπει-
 λεῖ. τὰ δὲ θηρία πρὸς τὰς παγίδας αὐτομολήσει· φυτεύειν δ'
 ἔμως φυτὰ ἐπενκταῖον. καὶ νοσῶδες μὲν τὸ κατώστημα, οἱ δὲ
 ἄρχοντες ἀνωμάλως διακείσονται.

15 40. Σελήνης οὕσης κριῶ ἐὰν βροντῆ γένηται ἐν
 ἡμέρᾳ, φηγὴν μὲν Ἀραβλοῖς, λοιμὸν δὲ Πέρσαις ἀπειλεῖ. εἰ δὲ
 νυκτὶ, Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ταράξουσι πολέμιοι, οἱ τε ναυτιλλό-
 μενοι οὐκ ἔξω κινδύνων ἔσονται. καὶ ἀφθονία μὲν τῶν καρπῶν
 ἔσται, δυνατοῦ δὲ προσώπου πτώσις· καὶ τὰ κοινὰ ἐγγὺς εὐθη-
 20 νίως ἔσται.

Σελήνης οὕσης ταύρω εἰ ἐν ἡμέρᾳ βροντήσῃ, ἐπομ-
 βρίαν δηλοῖ καὶ χαλιζώδη τὸν ἄερα, καὶ ποταμῶν παροχέυματα.
 καὶ ὃ μὲν ἰχθὺς ἀφθονος, οἱ δὲ περὶ τοὺς θαλαττίους πόρους

3 ἀνασπασθήσονται C.

8 ἔρα C.

17 πόλεμοι R.

22 fort. legendum παροχέυματα. H.

sphingis profundentur. quodque omnium erit miserrimum, spectra in-
 festabunt corpora cum morbis, et aquarum dulcedo corrumpetur. ho-
 mines inferioris fortunae ad meliorem rapiuntur: fortunatiores ad peiores
 decident. legum inaequalitas pacem turbabit, gentiumque erit in rem
 publicam ingressio. noctu si tonnerit, secernatur paci Occidens: in Asia
 messis erit optatissima; et praefecti, praeterquam quod sint cum impe-
 rio, non valde provincialibus molesti erunt.

Luna piscibus, si interdiu tonitruum factum fuerit, aquarum
 incrementum declarat non fluvialium modo, sed marinarum quoque: cali-
 ginem aëri, interitum piscibus minatur. bestiae ultro ad laqueos acce-
 dent: sed tamen ut semina seras optabile est. aëris temperatio erit
 morbida: praefecti inique se gerent.

40. Luna ariete, si interdiu tonitruum factum fuerit, fugam
 Arabibus, pestem Parthis minatur. sin noctu, Asiam et Europam tur-
 babunt hostes, nec navigantes defuncti periculis erunt. frugum erit
 copia, et ruina personae potentis: nec res publica longe ab abundantia
 aberit.

Luna tauro, si interdiu tonnerit, vim imbrium declarat, aërem
 grandinosum, derivationes fluminum. piscis copiosus: qui quaestui ma-

ἀγρυνουόντες λυπηρότατοι. καὶ ὁ μὲν ἄμητος ἀγαθός, τοῖς δὲ κτήρεσι λοιμός. εἰ δὲ νύκτωρ, καρπῶν μὲν ἔνδειαν, ὑετιῶδες δὲ καὶ χαλαζῶδες τὸ θερινὸν κατέστημα. ἄμβλωσίς τε γυναικῶν συμβήσεται, καὶ τὸ νόστιμον ὕδωρ ἐπιλείψει· καὶ κινήσεις μὲν στρατευμάτων λυπηραί, τῇ δὲ ἀνατολῇ τύραννος οὐκ εὐτυχῆς ἐνο-5 χλήσει.

Σελήνης οὐσης διδύμοις εἰ ἐν ἡμέρᾳ βροντήσῃ, θεοσεβίστατα ἔσται τὰ κοινά· εἰ δὲ ἐν νυκτί, τὰ ἐναντία.

Σελήνης οὐσης καρκίνῳ εἰ ἐν ἡμέρᾳ βροντῇ γένηται καὶ νεκρὰ συμβαίῃ, ταραχαὶ τοῖς κοινοῖς πράγμασιν ἔσονται 10 καινοτομίαι τε [τοῖς πράγμασιν] ἐπὶ τὸ χεῖρον. οἱ δὲ καρποὶ ψεύσονται. ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ θάλασσα τοῖς ναυτιλλομένοις ὀλεθρία ἔσται, καὶ φθορὰ μὲν ἀνθρώπων, ἀφθονία δὲ ἰχθύων. εἰ δὲ νυκτί, Αἰθίοπι καὶ Πέρσαις ὕλεθρος ἐνοσκήσει· τὰ δὲ δυτικὰ οὕτως λιμῶξει ὡς καὶ εἰς Αἴγυπτον δι' ἔνδειαν καταφρυγῆν. 15

Σελήνης οὐσης λέοντι ἐὰν βροντῇ ἐν ἡμέρᾳ γενέσθαι συμβαίῃ, δόλον κατὰ τῆς βασιλείας μελειῦσθαι δηλοῖ. καινισμοὶ τε νόσων ἔσονται, καὶ θάνατοι τοῦ πλήθους ἐκ τιμωριῶν. καὶ ὁ μὲν ἄμητος ἀφθονος ἔσται, ὑπὸ δὲ πολεμίων διαρπαγήσονται, καὶ διαφερόντως κατὰ τὸ δυτικόν. κατισχύσουσί τε 20 καὶ ἀδικήσουσιν οἱ ὑπερέχοντες τὸ ὑπήκοον. εἰ δὲ νυκτός, καὶ οὕτως ἡ βασιλεία ἐπιβουλευθήσεται, καὶ μέρος τῆς ἀνατολῆς ὑπὸ

10 καὶ νεκρὰ συμβαίῃ om R. 14 δ' ἐν ν. R. 15 φρυγῆν R, καταφρυγῆν C. 18 fort. leg. νόμων. H. ἔσονται om C.

ritimo operam dant, aerumnosissimi erunt. messis bona, sed iumenta pestis invadet. sin noctu, frugum penuriam, caelum vernum, pluviosum et grandinosum significat. mulieres abortum facient, et aqua dulcis deficiet: eruntque molesti exercituum motus, et tyrannus minime felix Orientem vexabit.

Luna geminis, si interdiu tonuerit, religiosissima erit civitas: sin noctu, contra.

Luna cancro, si interdiu tonitruum emortuum factum fuerit, turbae in re publica fient, rerumque in peiorem partem mutationes. fruges spem fallent: mare navigantibus exitiosum erit, peribunt homines, deficient pisces. sin noctu, in Aethiopes et Persas perniciosus irruet: Occidensque adeo fame premetur, ut inediae causa homines Aegyptum usque se in fugam daturi sint.

Luna leone, si tonitruum interdiu fieri accidit, insidias imperio populi Romani parari declarat. erunt morbi insolentes, et caedes vulgi per supplicia. messis copiosa ab hostibus diripietur, praecipue per Occidentem. dominabuntur in provinciales opprimentque eos praefecti. sin noctu, sic quoque imperium populi Romani insidiis appetetur, pars-

βαρβάρους τελέσει. κατόμβρισις δὲ τοῖς ὑγροῖς καρποῖς λυμιατέι-
ται. ἐπισυρήσονται δὲ τοῖς κτήνεσιν ἔρπετὰ θανατηφόρα· δυνα-
τοὶ δὲ τῆς πολιτείας πεσοῦνται.

41. Σελήνης οὕσης παρθένῳ εἰ ἐν ἡμέρᾳ βροντήσῃ, 5
ὑγρότερον ἔσται τὸ τοῦ ἀέρος κατώστημα, ἀφθονία δὲ τῶν ξηρῶν
καρπῶν, ὡς ἡρέμῳ πως ἐπιρρεπεστέρους γενέσθαι τοὺς ἀνθρώ-
πους ἐπὶ τὰ πταίσματα. ἔσται δὲ καὶ φθορὰ τοῦ γυναικείου
ἔθους. εἰ δὲ νυκτός, λοιμὸς ἐνσκήψει τοῖς δυτικοῖς· τὰ δὲ θη-
ρία οὕτως ἐπελεύσεται τοῖς ἀνθρώποις ὡς θωλοῖς αὐτοὺς ἐγκατα-
10 κρύπτεσθαι· καὶ δυνατῶν δὲ ἀνδρῶν ἔσται πτώσις, καὶ ἔνδεια
ξηρῶν καρπῶν.

Σελήνης οὕσης ζυγῷ εἰ ἐν ἡμέρᾳ βροντήσῃ, ἀγαθὰ
ἐκδειχέσθωσαν ἄνθρωποι, ἐξηρημένων Αἰγυπτίων. εἰ δὲ νυκτός,
ἡ μὲν νεολαία ἐν ὄπλοις τελέσει καὶ ἐν πολέμοις φθαρθήσεται,
15 ἀφθονία γε μὴν τῶν καρπῶν ἔσται, ὑπὸ δὲ βαρβάρων διαπατη-
θήσεται.

Σελήνης οὕσης σκορπίῳ ἐὰν ἐν ἡμέρᾳ βροντῆν ἢ
ἀστραπὴν γενέσθαι συμβαίη, Ἀράβιοι ταραχθήσονται, ἔνδεια δὲ
τῶν καρπῶν ἔσται, καὶ οἱ ἄνθρωποι κατ' ἀλλήλων χωρήσουσιν.
20 Ἀσσυρία γε μὴν πιεσθήσεται λιμῷ. εἰ δὲ νυκτός, πυρκαϊαὶ μὲν
ἔσονται, πτώσεις δὲ πόλεων παραλίω καὶ διαφθορὰ καρπῶν καὶ
τετραπόδιων, θηρίων δὲ παντοίων ἐπιδρομή· ὕδην εὔχεσθαι δεῖ,
ὅπως μὴ καὶ κεραννῶν ἐνσκήψεσιν ἀναλωθῶσι.

1 δὲ καὶ R.

20 λοιμῷ C.

que Orientis redigetur in dittonem barbarorum. imbrium vis frugibus
avidis nocebit. reptilia letifera iumentis advolvent sese: potentes in re
publica ruent.

41. Luna virgine, si interdiu tonuerit, uvidior erit aëris status, frugumque siccarum copia, ut facilius iam ad delicta inclinaturi homines sint. erit quoque interitio feminei generis. sin noctu, pestis Occidentales occupabit: belluæ adeo infestabunt homines, ut ipsi in lustra ferarum se abditari sint. hominum potentium erit ruina, et penuria frugum siccarum.

Luna libra, si interdiu tonuerit, fausta exspectent homines, exceptis Aegyptiis. sin noctu, pubes saga sumet, et in bellis interibit: copia frugum erit, sed a barbaris absumetur.

Luna scorpiōne, si interdiu tonitruum aut fulgur fieri accidit, Arabes turbabuntur: penuria frugum erit, et homines inter se concurrunt. Assyria fame premetur. sin noctu, incendia erunt, ruinae urbium maritimarum, interitus frugum et quadrupedum, belluarum cuiusquemodi incursus: ut obsecratio habenda sit, ne fulminum quoque iaculationibus homines extinguantur.

Σελήνης ούσης τοξότη ἐὰν ἐν ἡμέρᾳ βροντήσῃ, Πέρσαις ἀφανισμὸν ἀπειλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς δὲ αὐτῶν δολοφονηθήσεται, ἐδκαρπία δὲ ἔσται καὶ χειμῶνες εὐδιοὶ ἔσονται, φθορὰ μὲν ἀνθρώπων, ἀνδραποδισμοὶ δὲ πόλεων. εἰ δὲ ἐν νυκτί, ἐπομβρίαν δηλοῖ, καὶ κάματον δὲ τοῖς ἐγκύμοσι καὶ νόσους καὶ θανάτους αἰφνιδίους, ὡς περιττεύειν μὲν τοὺς καρπούς, ἀπολείπεσθαι δὲ τοὺς δαπανῶντας. ἔσονται δὲ σύλοι καὶ ἄνεμοι βίαει, καὶ ἀφανισθήσεται ἀγὴρ δυνατὸς καὶ βαρὺς τοῖς πρᾶγμασιν.

Luna sagittario, si interdiu tonnerit, Parthis excidium minatur, rex eorum insidiis interficietur, eritque fructuum uber proventus et tempestates serena, interitus hominum, et civitatum redactiones in servitutem. sin noctu, vim imbrium praesagit, laborem praegnantibus, morbos, mortes subitas: ad abundantiam usque frugum, et defectum consummentium. erunt procellae et venti vehementes, virque potens et rei publicae gravis peribit.

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΗΡΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΣΕΛΗΝΗΝ

ΠΕΡΙ ΚΕΡΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ,

ἐκ τῶν Λαβειῶνος καθ' ἑρμηνείαν πρὸς λέξιν,
ἀπὸ τῆς Θερινῆς τροπῆς.

42. Εἰ κατὰ τὴν ἐνδεκάτην τοῦ καρκίνου μοῖραν σελήνη εἴῃ κριῶ, ἔσονται ἀγλύες καὶ βρονταὶ καὶ γάλαζαι, ταραχαὶ δὲ τοῖς δένδροις ἐκ βιαιοτέρων πνευμάτων, καὶ ζάλη ἀερία, τίμιοι τε οἱ καρποί, καὶ αὐχμηρὸν τὸ περιέχον ἐκ λοιμικῆς θερμοσίας. εἰ δὲ ταύρω, ἕνδεια μὲν ἔσται τῶν ἐπιτηδείων, ἐλαίου δὲ διαφερόν-5

1 σελήνη] καὶ C. 3 ἀνέμων R.

GENERALIS OBSERVATIO

SECUNDUM LUNAM,

DE FULMINIBUS STATIBUSQUE ALIIS,

ex Labeeone translata ad verbum, e solstitio aequino.

42. Si undecimo cancri gradu luna in ariete invenitur, erunt nimbi, tonitrua, grandines, concussiones arborum propter flatu vehementiores, turbo aërius, fruges carae, aër siccus ob calorem pestilentem. si tauro, inopia erit rei cibariae, olei praesertim: tamen quae trutina pensantur,

τως, τὰ μέντοι σταθμῶ ἀποδιδόμενα εὐτελεῖ ἔσται. διδίμοις γε μὴν οὖσης τῆς σελήνης ἐπὶ τῆς θερυνῆς τροπῆς ἀμφίβηλος ἔσται ὁ ἐνιαυτός· ἠγήσεται μὲν γὰρ ὑγρότης, ἔψεται δὲ ξηρότης, καὶ ὁ μὲν οἶτος ἐλάσσων, κρείττων δὲ ὁ οἶνος, καὶ οὐχ ἥμισυ τὸ ἔλαιον 5 ἀφθονώτατα διαρκέσει. κυρκίνῳ δὲ οὖσης σελήνης ἐπὶ τῆς θερυνῆς τροπῆς, ὡς προῦποδέδεικται, εὐφορος ὁ ἐνιαυτός ἔσται περὶ πάντας τοὺς καρπούς, ξηρούς τε καὶ ὑγρούς· εἰκότως οὖν εὐθνηλίαν προσδοκητέον. εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ λέοντος σελήνης οὖσης ἡ θερυνῆ συνέλθοι τροπή, βροντώδη καὶ θυελλώδη ἂν τις ἐκδέξαιτο τὸν 10 ἄερα· νεφιώδης γὰρ ἔσται καὶ ἀγλυώδης, ὡς περιττευούσης τῆς ἕξ ὑπερῶων ἐγρυσίας τοὺς μὲν ξηροὺς καρποὺς ἐλαττωθῆναι, τοὺς δὲ ὑγροὺς ἐπιδοῦναι. ὅταν δὲ ἐπὶ τῆς θερυνῆς τροπῆς σελήνη τὴν παρθένον ἔχοι, στεῖρος μὲν καὶ ἐγγὺς ἄκαρπος ὁ ἐνιαυτός, ἐκ δὲ ἀδοκῆτου περὶ τε τοὺς ξηροὺς καρποὺς καὶ ὑγροὺς ἔσται τις πα- 15 ραυνηχῆ. ζυγῶ οὖσης σελήνης εἰ τὴν θερυνῆν καταλύβοι τροπήν, εὐφορον μὲν καὶ αὐτάρκτη τὸν ἐνιαυτὸν ἐμφαίνει περὶ τοὺς ξηροὺς καρπούς, ὑγρὸν δὲ ὁμοῦ καὶ ἐπομβρον· καὶ τὰ σταθμῶ διδόμενα τίμια ἔσται, τὸ δὲ ἔλαιον οὖν καὶ τῆ οἶνον ἔσται τιμιώτατα. σκορπίῳ σελήνης ἐπὶ τῆς μὲν θερυνῆς τροπῆς τυγχανούσης ξηρὸς 20 καὶ ὄψιμος ὁ ἐνιαυτός ἐπὶ τοῖς καρποῖς ἔσται, χυλαζώδης δὲ οὐχ ἥμισυ καὶ τυρακτικός· ὃ γε μὴν σπόρος, καὶ εἴ τι ὑπὸ γῆν, ἕξω ἐλπίδος· λιμὸς οὖν ἔσται πάντως καὶ φθορὰ τῶν ἀνθρώπων. τοξότην ἐχούσης σελήνης ἐπὶ τῆς τοῦ θερυνῆ κέντρον τροπῆς,

6 εὐφορος C. 9 θελλώδη C. ἐκδέξαιτο C. 18 ἔσται
πάνν R. 20 χυλαζώδης C.

parvi erunt. si luna in geminis est tempore solstitii, anceps erit annus: nam humida tempestas praeibit, sequetur siccitas; et frumentum erit minore proventu, vinum largiore, nec minime oleum copiosissime suppedi-
tabit. si luna invenitur cancro solstitio aestivo, sicut demonstratum est, ferax annus erit frugum omnium cum siccarum tum vividarum; quare credibiliter abundantia est exspectanda. quodsi luna in leone existente solstitium aestivum accidit, aërem tonitrualem ac procellosum expectet aliquis; eritque nebulosus atque caliginosus adeo ut propter abundantiam humoris superne manantis siccae fruges minoris proventus futurae sint, avidae uberiores. si solstitio aestivo luna virginem occupat, sterillis omnique prope fructu vacans annus: sed tamen ex insperato in frugibus siccis et humidis erit aliquod levamen. si in libra est luna cum ad solstitium aestivum advenerit, fertilem quidem suppeditantemque sibi omnia annum indicat quantum ad fruges siccas, sed humidum tamen et pluviosum: quae trutina pensantur cara erunt, vinum cum oleo carissima. si solstitio aestivo luna in scorpione deprehenditur, siccus annus in frugibusque serotinus erit, nec minime grandinosus ac turbidus; sementis, et quicquid sub terram est, desperata: ita utique fames erit et interitus hominum. si sagittarium luna occupat in conversione centri

πλημμύρα ἔσται ὑδάτων ἄτμοι τε καὶ χαλαζώδεις ὄμβροι, καὶ φθορὰ τῶν πτηνῶν, καὶ ναυάγια οὐ μικρά, καὶ ἐλαττώσεις μὲν τῶν ἡγρῶν καρπῶν, ἀφθονία δὲ τῶν ξηρῶν. ὅταν γε μὴν τὸν αἰγόκερων ἔχη σελήνη ἐπὶ τῆς ἐν θέρει τροπῆς, οὕτως ἐπομβρήσει ἢ ἀπὸ ὡς ἐμποδῶν γενέσθαι τῇ συναγωγῇ τῶν καρπῶν καὶ μετα-5 μελῆσαι τοῖς γεωργοῖς τῆς ἐπὶ τῷ σπόρῳ σπουδῆς· ἐκ παραδόξου δὲ οἶονεὶ τῆς προνοίας οἴνου μὲν καὶ ἐλαίου ἀφθονία, ἥκιστα δὲ λοιμῶδες τὸ τοῦ ἀέρος κατάστημα. τῷ δ' ὑδροχόρῳ ἦτοι τοῖς ἰχθύσιν ἐνδιατριβούσης σελήνης τὰ αὐτὰ μὲν ἔσται σχεδὸν περὶ τὴν τῶν καρπῶν ἐκδοχὴν. ἐλάττους γὰρ ἔσονται οἱ ἰχθύες πρὸς 10 αὐτοῖς, καὶ διαφερόντως οἱ ποτάμιοι καὶ ὅσοι θαλάσσης ἔξω μειωθήσονται.

ΠΕΡΙ ΚΕΡΑΥΝΩΝ.

43. Τὰς φύσεις τῶν πραγμάτων λέγειν, καὶ ὕπως γίνεσθαι κεραυνῶδες ἢ παλαιώτης ὑπολαμβάνει, τοῖς ἀρχαιοτέροις 15 ἀποκρώντως τῆς περὶ τῶν τοκάντων θεωρίας διαληφθείσης οὐ τούτου καιρός, οὐδὲ τὸ ἐπίγγελμα τουτὶ προύθηκεν, ἀλλ' ὕπως κατὰ τὴν Θούσκων παράδοσιν ἐπεγνωσθεῖεν οἱ κεραυνοί, τί ἔροι παραδηλοῦσιν ἐκπίπτοντες. ἐν τοῖτοις μὲν εἰδέναι χρὴ ὡς οὐ κατὰ πάντα τὸν ἐνιαυτὸν κεραυνοὶ ἀποθλίβονται· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ 20 θέρους οὐδὲ ἐπὶ χειμῶνος τοῦτο συμβαίνειν πέφυκε καθόλου, ἀλλ'

11 ἔξωμωθήσονται C, ἔξω μαιωθήσονται R. corr H. 14 οὕτως C.
15 ὑπολαμβάνειν τοῖς ἀρχαίοις C. 20 οὐκ ἅπαντα C. an οὐκ ἀνὰ πάντα?

aestivi, eluvio erit aquarum, vapores, imbres grandinei, interitus volucrum, naufragia non parva, immutatio frugum uvidarum, siccarum abundantia. si capricornum occupat luna solstitio aestivo, adeo imbre abundantabit aer ut futurus sit impedimento collectioni frugum, et paenitentiam acturi sint agricolae studii in sationem collati: sed ex insperato quasi divino consilio vini erit et olei copia, aërisque status minime morbidus. Inna in aquario aut piscibus commorante in frugum expectatione eadem fere usvenient. praeterea minores erunt pisces, inprimisque fluviales, et quicunque extra mare sunt, decrescent.

DE FULMINIBUS.

43. Naturas rerum dicere, et quo pacto nasci fulmina vetustas crediderit, cum harum rerum ratio sufficienter antiquioribus sit pertractata, nec iam tempestivum est, nec proposuit id institutum, sed quemadmodum iuxta Tuscorum disciplinam dignoscantur fulmina, quid casu obnuntient. qua in re sciendum est non per totum annum excuti fulmina: neque enim aestate neque hieme id accidit omnino, sed vere vel

ἐν ἤρι ἢ μετοπώρῳ, περὶ τὴν πλειάδος καὶ ἀρκτούρου ἐπιτολήν.
 ὄθεν οὐδὲ ἐν Σκυθία ἢ συνελόντι εἰπεῖν ἐπὶ τὸ ἀρκτῶν κέντρον
 κεραυνὸς βάλλεσθαι, ἦγουν ἐπὶ τὸ νότιον, κέκρται, διὰ τὸ ψυ-
 χρὸν καὶ θερμὸν τοῦ κατὰ τοὺς χώρους ἐκείνους καταστήματος.
 5 ἐπὶ δὲ τῆς Ἰταλίας ὡς μάλιστα· εὐκράτος γὰρ σχεδὸν παρὰ πᾶν
 χωρίον ὃ κατ' ἐκείνην ἀήρ, ἀπὸ μὲν νότου πλευρῶς ἐκατέρας τῶ
 βορρᾷ ἰσχυρῶς τε κώρῳ τε ἐξ Ἄλπειων καταπνεομένης πάσης τῆς
 ὑποκειμένης τῶ Ἀπεννίνῳ βουθίας, ἀπὸ δὲ τοῦ πρὸς ἴβρα νέμμα-
 τος τῶ νότῳ, καὶ νότῳ οὐ τῶ ξηρῷ καὶ βαρεῖ ἀλλὰ τῶ γονιμῷ-
 10 τῶ πάντων, ὅλον εἶναι τοιοῦτον ἢ παρήκουσα πρὸς Γάδειρα ἐπὶ
 τὸ Ἀτλαντικὸν μεγάλην παρασκευάζει θάλασσα, κινῶσα ταῖς ψυ-
 χραῖς ἀναθυμιάσεσι τὴν ἀτμώδη καὶ λοιμικὴν τοῦ μεσημβρινοῦ
 νότου θερμότητα. καὶ τὸ δὴ πάντων τῆ χώρῳ τῆς εὐκρασίας αἰ-
 τιώτατον, ἀνωθεν τῶ Ἰονίῳ, κάτωθεν δὲ τῶ Τυρρητικῷ παρα-
 15 κλύζεται πελάγει, ὄθεν δὲς τε τὰ θρόμματα τοῦ ἔτους ἀπογεννᾶν
 πέφυκε, τυρὸς δὲ οὐ λέπει οὐτ' ἐν θέρει οὐτ' ἐν ὀπώρῃ. τοιαῦτα
 μὲν ἂν τις περὶ Ἰταλίας εἴποι.

44. Διάφορος δὲ καὶ οὐ μονοειδῆς ἡ τῶν κεραυνῶν φύσις.
 τοὺς μὲν γὰρ πολέοντας ἢ παλαιότης καλεῖ, τοὺς δὲ ἀργήτας,
 20 σκηπτούς τε καὶ πρησιτήρας. οὐδὲ γὰρ πάντες ταυτὴ πράττουσιν.
 εἰσὶ δὲ οἱ καὶ ἀνυστρέφουσι πρὸς τὰς εἴξεις τῶν νεφῶν, ὄθεν
 καὶ ἐξεθλίβησαν. καὶ οἱ μὲν διάπυροι πρησιτήρες, οἱ δὲ μὴ

2 συνελόντα C cum Rutg. 3 ἦγουν] malim οὐδέ. H. 7 κώρῳ
 τε H, κώρῳ δὲ C, κώρα καὶ R. 10 sic ambo: sed malim τοῦ-
 τον, vel ὃν εἶναι τοιοῦτον. H. 16 malim τέ· et sic verti. H.
 Hom. Od. 12 76. 18 καὶ om C.

autumno, sub vergiliarum et arcturi ortum. unde neque in Scythia ne-
 que, ut brevi dicam, circa aquilonarem cardinem nec circa australem,
 cadere fulmina iudicatum est, ob frigidum atque calidum per loca ea
 caeli statum. in Italia quam creberrime, siquidem ibi ubivis fere tem-
 peratus aër, cum, australi latere utroque, omnis Apennino subiecta pro-
 funditas aquilone favonio coro ex Alpibus, in flexu autem africanum ver-
 sus austro perspiretur, neque austro sicco et gravi illo, sed omnium
 maxime genitali, qualem eum mare magnum reddit, ad Atlanticum usque
 per Gades pertinens, afflatusque refrigerante temperans vaporiferum ac
 pestilentem meridionalis austri aestum. et quod regioni illi conficien-
 tissima omnium causa temperiei est, superius Ionio, inferius Tyrreno
 alluitur mari. quare et bis quotannis pecudes pariunt, et caseus "nec
 Bacchi deest nec tempore messis" (Hom. Od. 12 76). haec de laudi-
 bus Italiae.

44. Diversa autem est neque uniusmodi fulminum natura. alia fu-
 mida vocat antiquitas, alia candida, irruentia, presteres: non enim
 omnia idem efficiunt. sunt etiam quae redeant ad diruptiones nubium,
 unde elisa fuerant. ardentia presteres appellantur; quae sunt sine igne

πυρώδεις τυφῶνες, οἱ δ' ἔτι μᾶλλον ἀνειμένοι ἐκνεφίαι. αἰγίδες γε μὴν λέγονται οἱ ἐν συστροφῇ πυρὸς φερόμενοι. ταύτη αἰγίδα Διὸ περιτίθησιν ὁ λόγος, οἰονεὶ τὸν ἄερα καταιγίδος καὶ συσσεισμοῦ αἰτίον παραινιττόμενος. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτερου σχήματι κεραυνῶν· ἐλικίας αὐτοὺς τὰ βιβλία καλεῖ, ὅτι ἐλικοειδῆ γραμμὴν ἐν τῷ κα-5 ταφέρεσθαι παραδεικνῦσιν. ἔστι δὲ θυνμῖσαι κὰν τούτω τὴν φύσιν καὶ τὸ ἄβυτον τῶν ἐν αὐτῇ θειωρημάτων. οὐδὲ γὰρ πάντες (καίτοι πάντες ἔξ ἄερος καὶ συστροφῆς νεφῶν φερόμενοι) τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις δρῶσιν. ὁ γὰρ ἐν αὐτοῖς λεγόμενος ἀργῆς, ὃν καὶ λαμπρὸν ἐξαίρετως καλοῦσιν οἱ ἀρχαῖοι, πολλάκις ἐμπεσὼν ἐπὶ πίθον 10 ἢ ἄγγος ἀπλῶς ἢ οἴνου ἢ ὕδατος, τὸ μὲν περιέχον ἀπήμαντον τὸ δὲ ἐμπεριεχόμενον ἄφαντον ἐποίησεν. οὐκ ἤμισυ δὲ καὶ ἐν σκεύεσι χρυσίον ἢ ἀργύριον φέρουσιν ἐμπεσὼν τῷ ἴσῳ τρόπῳ τὰ μὲν ἔνδον ἔτηξε, τὰ δὲ ἔξωθεν ἔσωσε. καὶ τὸ δὴ πάντων θυνμυσιώτατον καὶ ἐπὶ γυναικὸς ἐγκύμονος συμβῆναί φησιν ὁ μέγας Ἀπολλῆϊος, 15 καὶ γυναικὸς οὐκ ἠγνωσμένης, Μαρκίας δὲ ἐκείνης τῆς Κάτωνι τῷ τελευταίῳ συνοικησάσης. ἐμπεσὼν γὰρ αὐτῇ κεραυνὸς ὁ λεγόμενος ἀργῆς ἦτο λαμπρὸς αὐτὴν μὲν παντελῶς ἐφύλαξεν ἀβλαβῆ, τὸ δὲ ἐν αὐτῇ διεφύβρησεν οὕτως ἀνεπαισθήτως ὥς μηδὲ αὐτὴν συνιδεῖν ὅ τι γέγονε τὸ ἐν αὐτῇ, καίτοι πρὸς ἔξωδον ἔχον. τοιαύ-20 τὴν μὲν κατ' ἐξαίρετον ἐνέργειαν ἢ τοῦ ἀργῆτος εἴληχε φύσις.

1 ἀνεμένοι C.	4 παραινιττόμενοι C.	8 στρεφόμενοι C.
11 ἢ οἴνου] ἢ om C.	ἀπήμαντος C.	12 περιεχομενον R.
15 fortasse Πλίνιος	dictum oportebat,	Hist. nat. 2 51. H.
21 ἐνέργειαν om R.		

typhones, magis etiam remissa ecnephiae. αἰγίδες, quae prae fracta possumus dicere, vocantur quae globo igneo deferuntur; unde aegidem Iovi circumponit traditio, quasi insinnans aërem procellae concussionisque esse causam. sunt quoque alia fulminum genera: intorta libri vocant, quod lineam tortuosam lapsu ostendunt. in quo item mirari sub naturam difficultatemque contemplationum eius. non enim omnia (licet omnia ex aëre concursuque nubium eliciantur) operantur eadem. de illis quod nominant candidum, quod idem clarum praeter ceteris vocant veteres, saepe incidens in dolium aut omnino in vas sive vini seu aquae operimentum integrum reliquit, intus conclusum fecit evanidum. nec minus in loculis aurum aut argentum continentibus, simili modo irruens, quae intrinsecus erant liquefecit, quae exterius, reliquit intacta. et omnium maxime mirandum mulieri gravidae accidisse ait magnus Apuleius, nec ignobili illi, Marciae nimirum, quae MCatoni minori nupsit. decidens in eam fulmen clarum seu candidum vocatum ipsam prorsus illaesam servavit, partum eius discussit sine omni doloris sensu, adeo ut ne ipsa quidem animadverteret quid de fetu, licet haud procul abesset ab enisu, factum esset. eiusmodi eximia vis naturae candidi fulminis propria est.

45. Γενικῶς δ' εἰπεῖν, ἀβλαβῶς φυλάττεται ἀπὸ κεραυνῶν καὶ οὐδὲ βάλλεται τὴν ἀρχὴν ἐν μὲν φυτόις δάφνη καὶ συκῆ· καὶ γὰρ ἤλιον ταῦτα. ὕδεν καὶ δάφνην φιλεῖν Ἀπόλλων μυνθεύεται, οἶον ὁ ἥλιος· καὶ εἰς λέοντα μεταβαλλόμενος, ἀντὶ τοῦ εἰς 5 πῦρ, οὐ φθείρει τὴν δάφνην. ἐν δὲ πτηνοῖς ἀετός, ἐν δὲ ἔργοις φώκη· ὕδεν καὶ κεραυνοφόρος ὁ ἀετός καὶ Διὸς εἶναι γενόμεσται. ἡ δὲ φώκη ὡς ἀπήμιαντος ἐπιβολῇ κεραυνοῦ, μάρτυς ἡ πείρα ἀποδέδωκε· τῶν γὰρ νεῶν τὰ ἰστία, ἐν αἷς οἱ βασιλεῖς πλέουσι, φωκείους εἴθισται ἀποδιφθεροῦσθαι δέρμυσιν. οὐ πλέον δὲ πέριτε 10 ποδῶν κατακρύπτεσθαι κεραυνὸς πέφυκεν εἰς γῆν, ἔξωθούμενος ἄνωθεν· ὁ γὰρ ἀριθμὸς γηϊνώτατος. ἔστι δ' ὅτι καὶ ἐν' αἰθρῇ τῷ ἄερι πίπτουσι κεραυνοί· ὅπερ εἰ συμβαίη, οὐδέτι τὸν ἐπὶ τοῖς ζυγλοῖς ἤλιον ἢ ἔτεραν γοῦν τῶν ἐγνωσμένων δεοὶ ἐρημηεῖαν τοῦ ἰσομένου θηροῦσθαι, ἀλλ' ἀτόθεν ἀποφῆρασθαι ἀνατροπὴν μὲν 15 τοῖς κοινοῖς, ἀπώλειαν δὲ τῷ παντελεῖ χωρῖον, ἐν ᾗ τοιοῦτό τι συμβήσεται. ἄλλην δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁ Νιγίδιος ἐν τῇ τῶν Ὀνειρων ἐπισκέψει παραδίδωσιν ἐπὶ τοῖς κεραυνοῖς ἐρημηεῖαν. φησὶ γὰρ πῶσι μὲν καθύλου ἀπενκταίαν εἶναι τὴν τῶν σκηπτῶν φορῶν, κἂν εἰ μὴ τυχὸν βλέπτοιεν, τοῖς δ' ὕναρ τονεὶ πύσχειν φανταζο- 20 μένοις αἰσιώτατον καὶ λαμπρῶς τύχης προμάντευμα.

46. Ἄξιον δὲ ζητῆσαι τίνας χάριν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων διοσμευῶν τὴν σελήνην, ἐπὶ δὲ μόνων τῶν κεραυνῶν τὸν ἥλιον ἢ

7 ἐπιβουλή C.

8 ἐν οἷα C.

9 φωκίους ἤθισται C.

10 κεραυνοῦ C.

14 ἀποφῆρασθαι C. an voluit ἀποφοιβάσαι?

17 ἐπισκίψει C.

22 τῆς σελήνης C.

45. In universum autem illacsaе servantur neque omnino feriuntur fulminibus ex iis quae terra gignuntur laurus et ficus: nam soli peculiare sunt. unde laurum quoque gratam fabulantur Apollini, hoc est soli; et in leonem mutatus, quasi dicas in ignem, laurum non laedit. e volucris aquila, ex marinis vitulus: ob hoc aquila armiger fulminis Iovine peculiaris esse creditur. minime laedi phocam percussione fulminum testis experientia demonstravit: ita vela navium, quas imperatores conscendunt, pelibus phocarum induci consuerunt. nec unquam usvenit quinque alius pedibus descendere in terram fulmen superne elisum: est enim is numerus maxime terrester. interdum quoque sereno die cadunt fulmina; quod si accidit, non amplius solem in signis aut aliquam comprobata interpretationem rei futurae scrutari oportet, yerrum extemplo rei publicae eversionem, ac regionis universae, ubi eiusmodi quid acciderit, interitum denuntiare. contra PNigidius Disputatione de somniis aliam prodiit fulminum explicationem. ait enim omnibus omnino fulminum ictum esse abominandum, etiamsi forte nihil laedant: auspiciatissimum contra esse iis qui per quietem viderint, et splendidae fortunae omen.

46. Iam vero operae pretium est disquirere quam ob rem in aliis prodigiis lunam, in fulminibus solis solem observitarit antiquitas. at

ἀρχαίωτης ἐπετήρησεν. εἴρηται τοίνυν πολλαχῶς ὡς πάσης τῆς ὀποιδήποτε τυγχανούσης θερμῆς φύσεως καὶ πυρὸς ταμίαις καὶ αἴτιος ἡλιός ἐστι, καὶ διαφερόντως ἐκείνου τοῦ πυρὸς λέγω τοῦ κατ' ἐνέργειαν δραστικοῦ, καὶ ἐν ᾧ οὐδεμίαν ἢ σελήνη μετουσίαν ἔχειν φαίνεται. τί γὰρ κερανοῦ δραστικώτερον ἢ πυρωδέστερον; 5 ἐν ᾧ τοσαύτη τίς ἐστίν ἢ κατὰ φύσιν ὕψους ὡς μηδὲ ἐν σῶμα πωτελιῶς ὑπομένειν αὐτόν· ὥστε ἐπειδὴ μὴ μόνον ἐστὶν ὑγρότητος ἔξω, ἀλλὰ καὶ πάσης τῆς ὀπωσδήποτε ὑποπιπτούσης αὐτῷ φύσεως σκεδαστής, δῆλον ὅτι ἢ σελήνη ἄλλοτρία κεραυνῶν ἐστὶ. καὶ γὰρ ὑγρὰ τὴν φύσιν καὶ ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς τεταγμένη ζώνης, εἰ- 10 κότεως τε οὐ δυναμένη τὰ διὰ τῶν κεραυνῶν προλεγόμενα δηλῶσαι. ὥστε ἡλιος αἴτιος κεραυνῶν. ταύτη Ζεὺς ὁ αὐτὸς καὶ Ἕλιος τοῖς μυθικοῖς λέγεται, καὶ κεραυνὸν ἐπιφέρειται, καὶ αἰετὸς ὑπερέτης αὐτῷ. καὶ ὅσα κατὰ φύσιν θεομῖα, καὶ ἡλίω προσφυῆ. ὀρθῶς οὖν τὸν ἡλίον οἱ ἀρχαῖοι, καὶ οὐ τὴν σελήνην, ἐπὶ τῆς τῶν κεραυν- 15 ῶν θεωρίας ἐπετήρησαν. ἐκείνοις τοίνυν ἀκολουθοῦντες τὰ εἰρημένα αὐτοῖς κατ' ἐριμνηεῖαν ἐροῦμεν.

47. Ἕλιος κριῖ. κεραυνὸς ἐνσκήπτων ἐπὶ γῆς εἰ μὲν δένδρῳ ἐμπέσοι, τηρεῖν δεῖ ποῖω τούτῳ· οὐδὲ γὰρ πλανῦσθαι πέφυκε καταφερόμενος, ἀλλὰ φοιζήδον καὶ κατ' εὐθείαν καὶ οὐ- 20 τως ἀπλανῶς καταφέρεται. καὶ εἰ μὲν ἀμπέλου χαθάψεται, ἐλάττωσις ἔσται τοῦ οἴνου, εἰ δὲ ἐτέρου τινὸς τῶν δένδρων, τὴν ἔξ

1 sic ambo: verti ac si esset πολλαχῶς. H. 2 sic utrobique: fort. ὀπωσδήποτε. H. καὶ C. 10 ὑγρῆς C. 11 δηλώσει C. 20 φοιζήδον C.

enim demonstratum est compluriens solem omnis, ubiubi sit, naturae calidae ignisque dispensatorem esse atque causam, et praesertim illius ignis, inquam, actu efficientissimi, quocum lunam consortium habere nullum constat. nam quid efficientius fulmine? quid ignitius? in quo tanta est natura celeritas ut nullum omnino corpus perferre id queat; quapropter, cum non modo sit ab humore remotum, sed omnem quoque qualemcunque naturam obviam sibi factam dissipet; patet a fulminibus alienam esse lunam. etenim humida suapte natura et in cingulo humido collocata, ideo angurium fulgurale declarare nequit. contra sol fulminum causa. quocirca idem a mythicis et Iuppiter et Helios appellatur, fulmenque gestat, eiusque ministra aquila est. et quaecunque res natura sunt calidae, eae item soli sunt cognatae. recte igitur solem, non lunam, in fulgurali disciplina observaverunt veteres. quos consequentes eorum dictata interpretatione conversa hic subiciemus.

47. Sol ariete. fulmen terrae illisum si inciderit, arborem seruari oportet quatenus ea sit: non enim vagari solet delabens, sed cum stridore, recta, atque adeo absque erratione, defertur. quodsi vitem tangit, imminutio erit vini, sin aliquam arborem, penuriam frugum illius

ἔκεινον καρπῶν ἔνδειαν πυραυηλοῖ. εἰ δὲ ἐπὶ ποταμὸν κατενεχθεῖη,
 ἐνδεῆς μὲν ὁ ποταμὸς ὑδάτων ἔσται, ὅσον πρὸς αὐτόν, ὄλεθρος
 δὲ τοῖς ἐν αὐτῷ νηχομένοις ἐπιγενήσεται. εἰ δὲ ἐπὶ θαλάσῃ, τὸν
 τόπον ἐπιτηρεῖν δεῖ καθ' οὗ φέρεται ἢ φλόξ· πάντως γὰρ ἔκεινος
 5 ὁ τόπος, καὶ οὐκ αὐτὸς μόνος ἀλλὰ καὶ τὸ περὶ αὐτὸν κλίμα, ἢ
 πολέμῳ ἢ πειρατῶν δόλοισι τυραχθήσεται. εἰ δὲ ἐν πολιτικῷ ἢ
 δημοσίῳ κατενεχθεῖη τόπος, ἐμφυλίους τε πολέμους καὶ στάσεις
 καὶ τοῦ πολιτεύματος ἀνατροπὴν δηλοῖ· αὐτὸν δὲ τὸν τόπον,
 10 ἐν αὐτῷ τύχην πυντελιῶς ἀνυβάλλη. εἰ δὲ ἐπὶ τείχους πέση, βλάβη
 δὲ μηδὲν, πολέμων μὲν ἔσφοδον σημαίνει· εἰ δὲ διαφθείρη τοῦ
 τείχους μέρος τι, σκοπητέον κατὰ πόλου τινὸς μέρους καὶ πρὸς
 ποῖον ἀφορῶντος κέντρον τὸ τῆς διοσημασίας γένοιτο· ἐξ ἔκεινου
 γὰρ πάντως τοῦ κλίματος πολέμους ἀναμένειν δεῖ κατὰ τοῦ τεί-
 15 χους. εἰ δὲ καθ' ἱεροῦ πέση κεραυνός, τοῖς ἐνδύοις τοῦ πολι-
 τεύματος καὶ τοῖς περὶ τὴν βυσιλείαν αὐτὴν ὁ κίνδυνος ἐνοκῆρται.
 εἰ δὲ κατ' ἀγάλματων κατενεχθῆ, ποικίλους καὶ ἐπαλλήλους τύς
 συμφορὰς τοῖς πράγμασιν ἀπειλεῖ· εἰ γὰρ χαρακτηρῆς εἰδεῶν τι-
 νῶν καὶ κόσμια πόλεων τὰ ἀγάλματα ὑπωπευθῆ τοῖς παλαιοῖς,
 20 ἀρὰ τοῖς πράγμασιν ἢ περὶ αὐτὰ ὕβρις.

48. Ἥλιος ταύρω. ἐὰν κεραυνὸς κατενεχθεῖη ἐπὶ
 καρποφόρον δένδρον, εὐκαρπῆαν τοῖς κατ' αὐτὸ καρποῖς σημαί-

1 ἐκείνων C.

4 legendum aut φέρεται, ut est in R, aut αν

φέρεται. H.

9 v. ad vers. 4.

10 πέσει C.

11 πολέ-

μων C.

21 κατενεχθῆ ἢ ἐπὶ C.

declarat. si in flumen defertur, flumen per semetipsum aqua egebit,
 innantes exitio interibunt. sin in mare, locum animadverti oportet quo
 flamma rapitur: omnino enim locus ille, neque is solus sed regio quo-
 que circa ipsam, aut bello aut piratarum insidiis turbabitur. si in lu-
 cum publicum aut communem delabitur, bella civilia, seditiones, ever-
 sionem rei publicae declarat: locum ipsum, in quem praecipue fertur,
 non immutabit modo, sed etiam fortunam eius prorsus disturbabit.
 quodsi murum tetigerit, nec nocuerit quicquam, hostium adventum si-
 gnificat: sin pars muri vitium fecerit, observandum qua in parte, quam-
 que templi angularis regionem spectante, prodigium factum sit: ex hoc
 enim tractu hostes contra murum exspectari utique oportet. locum con-
 secratum si fulmen petit, illustribus rei publicae iisque qui imperium
 ipsum tractant periculum iniicietur. si in statuas delabitur, varios con-
 tinuosque casus rebus minatur. nam si quidem velut signa specierum
 ornamentaque civitatum statuas observaverunt veteres, pro diro in rem
 publicam omne habetur earum deonestamentum.

48. Sol tauro. fulmen si defertur in arborem fructiferam, lac-
 tum proventum frugum, quas fundit, significat: at saeclo buccero damnosa

νει· τῷ δὲ γένοι τῶν βοῶν ἐπιβλαβὲς τὸ σημεῖον τοῦτο. εἰ δὲ ἐπὶ ποταμὸν κατενεχθεῖη ὁ κεραννός, λοιμῶξι τὸ ὕδωρ καὶ τρέμωμος ἐπιγενήσεται τοῖς σώμασι τῶν ἀνθρώπων, ἀνατροπὴ δὲ τῶν ποταμίων ἰχθύων γενήσεται. εἰ δὲ εἰς θάλασσαν κατὰ τὸδε καιροῦ κατενεχθεῖη ὁ κεραννός, ἀγαθὰ σημαίνει τοῖς πλῆσιохώροις· 5 οἱ γὰρ πειρατεύοντες χεῖρω πράξουσιν. εἰ δὲ ἐπὶ τείχους κατενεχθεῖη, οὐ καλὸν τοῖς βοσκήμασιν· ἢ γὰρ διαφθαρήσονται ἢ ἐπὶ πολεμίων διαρπαγήσονται. εἰ δὲ καὶ μέρος τοῦ τείχους τῇ βολῇ τοῦ κεραννοῦ καταφθαρεῖη, ταῖς νομαῖς τῶν χωρίων ἔσται λοιμὸς καὶ ἔφοδος πολεμίων οὐκ εὐχερῆς εἰς ἄμυναν, καὶ ἄλλαι δὲ τινες 10 βλάβει κάρτα σφαλεραὶ προσγενήσονται. εἰ δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐπὶ ἱερὸν ὁ κεραννός κατενεχθεῖη, χωρίων δημοσίας ζημίαις ἀπειλεῖ· δεῖ δὲ ὅμως τοὺς ἐφόρους τῶν τοιούτων ἱερῶν θεραπεύειν εἰς τὸ ἀποστρέφαι τὰ ἀπειλούμενα. εἰ δὲ κατ' ἰδιωτικῆς ἢ βασιλικῆς οἰκίας κατενεχθεῖη κεραννός, συμφορὰς ἀνωσίους παραδη- 15 λοῖ τοῖς κεκτημένοις.

49. Ἡλιος διδύμοις. κατὰ τὴν ἐπιτολὴν ταύτην εἰ κεραννός ἐπὶ δένδρον καρπύμον κατενεχθεῖη, βλάβει τοὺς γεωργικοὺς καὶ τὰ καρποφόρα δένδρα, οὐχ ἥκιστα δὲ ποταμοὺς καὶ πηγὰς· λοιμῶξι δὲ τὸ ὕδωρ ὡς πῦσιν καταφθεῖραι ἤλικίαν. εἰ δὲ 20 ἐπὶ θαλάσσης, πολεμίων ἔφοδον ἀπειλεῖ· τὸ δὲ πολὺ μέρος ἢ νόσω φθαρήσεται ἢ πολεμίοις παραδοθήσεται, ὡς σφόδρα μετρίους ἀπολειφθήναι. εἰ δὲ νότου πνέοντος κατὰ δημοσίου χωρίου κατε-

6 οὐ χειροπραξουσιν C.

8 βουλή C.

est haec significatio. si in flumen delabitur fulmen, tabo aqua corrumpetur, tremor corpora hominum invadet, piscium fluviatillum erit subversio. si sub id tempus in mare se praecipitat fulmen, fausta accolis portendit: nam qui piraticam faciunt, deteriore erunt statu. si in murum defertur, inauspicatum pecudibus: nam aut interibunt aut ab hostibus rapientur. sin vero et pars muri iactu fulminis disturbatur, gregibus agrorum lues impendet hostiumque incursus haud facilis ad repellendum: accedent alia detrimenta admodum noxia. sub idem tempus si in locum consecratum defertur fulmen, calamitates publicas agris minitatur: sed oportet qui eiusmodi fanis praesint ut procurent quo prodigia averruncentur. si in privatum aut augustum aedificium ruit fulmen, calamitates inauspicatas possessoribus obnuntiat.

49. Sol geminis. circa 1. 3. exortum, si fulmen in arbore fructiferam delabitur, damnosum erit agricolis arboribus fructuosis, nec minime fluviis fontibusque: aqua tabo inficietur, ut omnem pubem vitiatura sit. sin in mare, adventum hostium minatur: accolarum maior pars aut morbo interibit aut hostibus tradetur, ut admodum pauci superstites futuri sint. si austro spirante in locum publicum defertur fulmen,

νεχθείη κεραυνός, παντελή φθοράν ἀνθρώποις ἀπειλεῖ· δύο δὲ τινες κατὰ τῆς βασιλείας ἐπαναστήσονται, ὡς μερισθῆναι τὴν βουλήν καθ' ἑαυτήν· μικρόν δὲ ὕστερον ἑκάτερος αὐτῶν ἀποφθαρήσεται, πολλοὶ δὲ χάριν ἐκείνων κινδυνεύουσιν. εἰ δὲ ἐπὶ τείχους 5 κατὰ τούδε καιροῦ σκηπτὸς ἐκπέσῃ, τὰ αὐτὰ σημαίνει· πόλεμοι γὰρ ἔσονται, ἀλλ' οὐκ εὐτυχεῖς τοῖς πολεμίοις. ἐπισημηθήσονται δὲ χρεῶν ἐκ ποίου κλίματος τοῦ ἄερος ἐκπίπτει ἢ φλόξ· ἐπ' ἐκείνου γὰρ φυλακῆς καὶ ἀσφαλείας δεῖν· καὶ γὰρ ἕξ αὐτοῦ πολεμίων ἔφοδος ἔσται.

- 10· Ἡλιος καρχίνω. εἰ κατὰ τὴν ἐπιτολήν τοῦ καρχίνου κεραυνός ἐπὶ ὕλην κατενεχθείη, μετριώτερον ἔσται τὸ καυσῶδες τοῦ καιροῦ, λειψυδρία δὲ ἔσται. εἰ δὲ ἐπὶ θαλάσσης κατενεχθείη, στόλοις πολεμίων καὶ ναυμαχίαις ταραχθήσεται τὸ κλίμα, ἀλλ' οὐκ ἐπιμενεῖ χρόνῳ, ἔσται δὲ κρείττονα τὰ πράγματα, καὶ οἱ πο-
15 λῆμοι ἤττηθήσονται, καὶ ὁ στόλος αὐτῶν κατυβυθισθήσεται. εἰ δὲ κατὰ δημοσίου τύπου κατενεχθείη τὸ πῦρ, θηρία ἐρεπετὰ τοῖς κτήνεσιν ἐνοχλήσουσι, καὶ οὐχ ἤκιστα ἀνθρώποις· βιαιοτέρα δὲ ἔσται ἢ ἕξ αὐτῶν βλάβη τῷ τοῦ ἄερος βυρεῖ καταστήματι θερμοαινομένη. εἰ δὲ ἐπὶ τείχους κατενεχθείη, ἐμπρησμοὺς σημαίνει·
20 καὶ πόλεμος δὲ κινήσεται οὐκ εὐτυχῆς τοῖς πράγμασιν. εἰ δὲ παντελῶς καταφθαρείη τῷ σκηπτῷ τὸ τεῖχος, ἐμπρησμοὺς κατὰ τῶν ἀναγκυλιῶν τῆς πόλεως μερῶν προσδοκῆτόν, καὶ ἐμπρησμοί

10 εἰ] ἢ C,
et 347 11.

16 δημοσίους τύπους ambo: corr H coll. 346 4,
18 αὐτῷ C.

exitum summum hominibus minatur: duo in imperium surgent, bipartitis amplissimi ordinis studiis; paulo post ambo interibunt; eorum causa multi in periculum venient. sub id tempus si fulmen impetu in murum adigitur, eadem portendit: nam bella erunt, at hostibus minime secunda. notandum quoque ex qua regione aëris elisa sit flamma: quippe custodia opus est et cautione ex parte illa, quod inde impetus hostilis effervescet.

Sol canero. si circa cancri exortum in silvam defertur fulmen, tolerabilior erit calor tempestatis, sed tamen aquae penuria. si in mare delabitur, classibus hostium praeliisque navalibus turbabitur plaga illa, sed absque diurnitate: nam incipiet res melius ire, hostes fundentur, classis eorum demergetur. si in locum publicum defertur flamma, animalia serpentina iumenta, nec minime homines, vexabunt; eritque noxa ab illis illata immanior utpote incensa gravi aëris statu. si in murum ruit, incendia significat, bellumque commovebitur haud prosperum rei publicae. si fulminis impetu prorsus destruitur murus, incendia in capitalibus urbis partibus exspectanda; quae incendia dolis insidisque

δόλοισ καὶ ἐπιβουλαῖς γενήσονται, ἔψεται δὲ καὶ πόλεμος οὐ μικρός, καὶ βλάβη γενήσεται τοῖς τύποις.

50. Ἡ λ ι ο ς λ έ ο ν τ ι . κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν εἰ κατενεχθεῖη κεραυνὸς καθ' οἷον δήποτε τύπου ἢ μέρους ἢ ποταμοῦ ἢ θυλάσσης, ὄλεθρον τοῖς βασιλεῦσι καὶ τοῖς ἐν δυναστείαις σημαῖ-5 τει· καὶ οὐκ ἔσται τις διαφορὰ περὶ τούτου. εἰκότως τε κοιναὶ συμφοραὶ τοῖς δημοσίοις βλαστήσονται· συγκινδυνεύσειν γὰρ εἰκὸς αὐτοὺς τοῖς βασιλεῦσι. καὶ οὐκ ἔσται ὁ νικῶν ἐν τοῖς μαχομένοις, ἀλλὰ καθολικὴ φθορὰ αὐτῶν τε τῶν ἐν δυνάμει καὶ οὐχ ἥμισυ τῶν ὑπὲρ αὐτῶν ἐνισταμένων ταῖς μάχαις. καὶ τὸ δὴ πάντων 10 σχετικώτερον, καταφθαρήσονται καὶ αἱ περιουσίαι τῶν πολλῶν, καὶ αἱ πόλεις περιφλεκτοὶ ἔσονται.

Ἡ λ ι ο ς π α ρ θ έ ν ω . ἥλιον δὲ ἐπὶ τὴν παρθένον ἰόντος εἰ κατενεχθεῖη κεραυνός, φθορὰν γυναικῶν ἀπειλεῖ σωφρόνων, πτωσιν δὲ καὶ ἀτῆ τῆ βασιλίδι καὶ τοῖς αὐτῆς τέκνοις. ἐλάττωσις δὲ 15 ἔσται τῶν δῆμων, ἀποτεύξεται δὲ καὶ ἡ ἄμιπελος· ταῖς δὲ παρθένοις καὶ γυναιξὶ γενήσονται συμφοραὶ ὡς καὶ ὑπὸ πολεμίων ἀλῶναι.

Ἡ λ ι ο ς ζ υ γ γ ῶ . ἐὰν δὲ ζυγῶ ὁ ἥλιος γένηται, εἰ συμβῆη κεραυνὸν καταβληθῆναι, πᾶσα ἀδικία καὶ ἀπληστία καὶ φιλαρχία 20 κατακρατήσει τῶν πρυγμάτων, ὡς καὶ περὶ τὰ θεῖα αὐτὰ τὰ τῆς ἱερείας ἀνενεχθῆναι. ἀπορριφήσονται δὲ ὑπὸ τῶν βασιλέων οἱ

1 δόλοισ δὲ οὕτοι καὶ R.	6 ἔστιν C.	7 δημοῖς C. num
δήμοις?	βλαστήσονται codices.	11 σχετικώτερον C.
15 αὐτῆς] αὐτοῖς C.	21 περὶ] πρὸς H.	22 ὑπὸ H: codices ἀπὸ.

excitabuntur. subsequetur bellum haud exiguum, et detrimentum regionibus inferetur.

50. Solleone. sub id tempus si fulmen in quemlibet locum partemve sive fluminis sive maris ruit, exitium significat regibus iisque qui potestatem habent; nec poterit id in controversiam vocari. nec mirum si universae calamitates publicis hominibus subnascentur: nam, ut fit, discrimen una cum imperantibus subibunt. nec tamen victor erit inter dimicantes, sed fiet interitus universus cum ipsarum potestatum, ac non minime eorum qui pro illis depugnaverint. et id quod omnium miserimum, plebis census diruentur, civitatesque concident incendio conflatae.

Sol virgine. sol ubi ad virginem accessit, si defertur fulmen, minatur exitium pudicarum mulierum, casumque ipsi Augustae eiusque liberis. eritque deminutio tribuum; vitis spem fallit; calamitates affligent virgines ac matronas, adeo ut vel in potestatem hostium venturae sint.

Sol libra. sole libram ingresso si accidit ut fulmen delabatur, iniquitas, avaritia, ambitus cuiusquemodi invadent rem publicam, adeo ut ad ipsas religiones iniuria perventura sit. cives boni a principibus

χρηστοὶ τοῦ πολιτεύματος. τὰ δὲ μέτρω ἢ σταθμῶ ἀποδιδόμενα οὐχ ἔξει τὸ δίκαιον. πάντων δὲ βαρύτερα ἔσται ἢ περὶ τὰ δημόσια τέλειματα σπουδῆ, οἱ τε νόμοι καταφρονηθήσονται, καὶ οἱ δῆμοι ἔξ ἀλογίας τυραγχθήσονται, καὶ ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ἡ 5 τοῦ θεοῦ δειχθήσεται ὄργη.

51. Ἥλιος σκορπίω. ὅταν δὲ σκορπίω γένηται, εἰ κατὰ δένδρον κατενεχθῆι κεραινός, πλοῦτον μὲν τοῖς κυρίοις τοῦ δένδρου ἐπαγγέλλεται, τὸ δὲ γεωργικὸν ἐλαττωθήσεται. ἐπικίνδυνος δὲ καὶ ὁ πλοῦς ἔσται, καὶ συγχοὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐκπε- 10 σοῦνται κεραινοί, ναυιά τε πολλὰ συμβήσεται. εἰ δὲ κατὰ δημοσίου τόπου ἐνοκῆσει κεραινός, νεανίας ἀνωιδῆς τῆς βασιλείας ἐπιλάβηται, ἀσώτων καὶ διεφθορότων συντρεχόντων αὐτῷ. εἰ δὲ κατὰ τειχῶν κατενεχθῆι κεραινός, πόλεμος ἐκ τῶν πλησιοχώρων καὶ φθορὰν τῇ νεολαίᾳ δεδιέναι χρή. οἱ δὲ πολέμοι μυριοίς 15 εἰσπεσοῦνται κακοῖς, ὡς ἐκταῖον αὐτοῖς νομισθῆναι τὸν θάνατον.

Ἥλιος τοξότῃ. ὅταν δὲ ἥλιος ἐπὶ τοξότῃ γένηται, εἰ κατενεχθῆι κεραινός ἐπὶ ὕλην, ἐμπρησμοὺς ταῖς ναυσὶν ἀπειλεῖ. εἰ δὲ ἐπὶ ποταμοῦ κατενεχθῆι, πόλεμος καὶ ναυμαχίας σημαίνει, ὡς ἐρήμονες πολλοὺς ἐκ τῆς τοιαύτης ἐφόδου γενέσθαι. κίνησιν 20 δὲ οὐχ ἥκιστα ἀπειλεῖ Περσῶν, καὶ ἔνδειαν ταῖς πολιορκουμέναις ὑπὸ πολεμίων πόλεσιν. εἰ δὲ πρὸς ταῖς ἡλίον ὄνομαῖς σχηπτὸς κατενεχθῆι, ἐμφυλίους σημαίνει μάχας· ἀλλ' οὐκ εἰς χρόνον ἐκταθήσεται τὰ τῆς διχονοίας, κρείττονα δὲ ἔσται τὰ πράγματα,

9 ἀπλοῦς C.

15 εὐκτέον C.

removebantur re publica. quae mensura et pondere dividenduntur, iustum non habebunt. omnium autem gravissimum erit vectigalium publicorum acerba exactio: contemnentur leges, tribus populi Romani dementia turbabuntur; omni modo numinis ira manifestabitur.

51. Sol scorpiōne. sole scorpiōnem ingresso si in arborem defertur fulmen, opulentiam pollicetur dominis arboris, sed agricultura imminuetur. periculosa erit navigatio, crebris mare fulminibus impetetur, naufragia multa fient. quodsi locum publicum ruens tetigerit fulmen, adolescens protervus principatum invadet, concurrentibus ad eum perditis et contaminatis. si in muros defertur fulmen, bellum e vicinis et clades publi metuenda. verum hostes in mala infinita incident, ut iam mors illis exoptanda videatur.

Sol sagittario. sole sagittarium ingresso si fulmine silva tangitur, navibus incendium minuitur. fulmen si in flumen defertur, bella pugnaeque navales significat, ut ex hac incursione multi orbi futuri sint. nec minime motum Parthicum minatur, penuriamque civitatibus ab hostibus obsessis. quodsi solis occasum versus vis fulminis defertur, pugnas civiles significat: nec tamen in tempus dissensio producet, inci-

αὐτῶν τῶν αἰτίων τῆς στάσεως ἀπολλυμένων, ὥστε τὸ πολίτευμα εἰρήνης ἀπολαῦσαι.

52. Ἡλιος αἰγόκερος. κατὰ τὸδε καιροῦ κεραννὸς κατωφερόμενος ἐφ' ὃν ἄν κατενεχθῆι τόπον, γενικὴν ἰλιρίαν σημαίνει, εἰρήνην τε ταῖς πόλεσι καὶ ἐκαρχίαν τοῖς ἀγροῖς ἔπαιον 5 τε τοῖς βυσιλεῦσι τῆς πολιτείας.

Ἡλιος ὑδροχόος. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰ κεραννὸς κατενεχθῆι, ἐκδρομὰς τῶν ποταμῶν ἀπειλεῖ καὶ ἀφηνισμοὺς τῶν χωρίων. τὸ δὲ θέρος κυσῶδες ἔσται, καὶ ἐλάττωσις οἴνου καὶ ἐλαίου, ὡς πολλοὺς ἐκ τῆς ἐνδείας μετανύστις γενέσθαι. 10

Ἡλιος ἰχθύσις. ὅταν δὲ ἰχθύσιν ἥλιος γένηται, εἰ κεραννὸς κατενεχθῆι, ζάλην τῇ θαλάσῃ ἀπειλεῖ, τυναγία δὲ ἔσται βαρεῖα, καὶ ἀνατροπὴ μὲν τῶν ἰχθύων, ὀχληθήσεται δὲ οὐδὲν ἧττον ἢ θάλασσα ἀπὸ πειρατῶν. νέος δὲ τις εὐγενὴς στρατευόμενος ἀπολέσει τὸ πειρατικὸν καὶ ἔνδοξος ἐπὶ τὴν νίκην γενήσεται. 15 καὶ εἴρηται μὲν πρότερον ὡς οὔτε ἐν Σκυθίᾳ οὔτε ἐν Αἰγύπτῳ κεραννοὶ καταφέρονται· εἰ δὲ τυχὸν κατενεχθῆι κατὰ τὸδε καιροῦ ἐπὶ τὰ εἰρημένα κλίματα κεραννός, ἀγαθὰ τοῖς ἐκεῖ σμυμίνοι.

Π Ε Ρ Ι Σ Ε Ι Σ Μ Ω Ν.

53. Ἀήλων οὐσῶν τῶν εἰρημένων τοῖς πάλοι φιλοσοφῆσα- 20 σιν αἰτιῶν ἐπὶ τοῖς περὶ τὴν γῆν πάθεσι, μίαν ἐκ πασῶν, τὴν

13 vide supra p. 344 3. H.

14 sic ambo: malim ὑπό. H.

15 fort. ἐπὶ τῇ νίκῃ. H.

pietque res melius ire, ipsis turbarum auctoribus oppressis, ut pace fructura res publica sit.

52. Sol capricorno. id temporis fulmen si in quemlibet locum accidit, laetitiam universam significat, pacem civitatibus, fertilitatem agris, laudem principibus rei publicae.

Sol aquario. sub id tempus si fulmen defertur, eluviones fluminum minatur et pagorum interitum. aestas torrida erit, diminueturque vinum et oleum, adeo ut multi propter inopiam extorres profugaturi sint.

Sol piscibus. sole pisces ingresso si fulmen deiicitur, tempestatem mari minuitur, eruntque naufragia dira et piscium subversio, nec minus mare a praedonibus infestabitur. nobilis tamen adolescens bello illato tollet haec latrocinia, et victoria illustrabitur. demonstratum est superius neque in Scythia neque in Aegypto deferri fulmina: tamen id temporis si forte delabuntur in hos tractus, fausta habitatoribus significant.

D E T E R R A E M O T I B U S.

53. Cum nota sint quae de causis affectuum terrae veteres memoraverunt philosophi, unam ex omnibus adhuc admittens, ignem subter-

περὶ τοῦ καταγείου πυρός, τέως ἀποδεχόμενος, ἐπεὶ καὶ τοῖς τόποις, ἐν οἷς συνεχῶς σάλοι συμβαίνουσιν, οἷδα γενόμενον ἑμμαντόν, ὀλίγα ἄττι περὶ τῶν ὄψεσιν αὐταῖς ὑποπεσόντων ἡμῖν ἀφηγησόμεθα. καὶ γὰρ τὸ πῦρ, διεργαζόμενον καὶ ἔξαραιοῦν τὴν ἐν 5 βύθει γῆν, τούτῳ παρασκευάζει συμβαίνειν. ἢ ἀμείλει τὰ πλησιάζοντα τοῖς ἀναφυσήμασι καὶ ταῖς τῶν θερμῶν ἀναβολαῖς ὑδάτων πυκνότερον σείεται, οἷα τὰ περὶ τὴν Θερμῆς Λαοδικείαν καὶ τὴν παρ' αὐτῆς Ἰερὰν πόλιν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς Φιλαδέλφειαν, καὶ καθ' ὕλου τὴν ἐπὶ τὰδε Ἀσίαν, καὶ τὰ πλείστα δὲ τῆς πρὸς 10 δένοντα ἥλιον Εὐρώπης, Σικελίαν ἄλλω καὶ Ἰταλίαν. καὶ γὰρ ἡ τῶν σεισμῶν γένεσις πνεύματός ἐστι ξηροῦ διὰ σηραγγώδους φθαρτοῦ * * πρώτη μὲν καὶ μεγίστη ἡ τοῦ καταγείου πυρός ἔξαραιώσις, δευτέρα δὲ ἡ τῆς θυλάσεως εἰς τοὺς σηραγγώδεις τύπους ἐπιδρομὴ. συνεργεῖ δὲ καὶ πολυομβρία χειμῶνος, καὶ θέρος 15 ἀνομβρία * ἡ μὲν γὰρ πιλοῦσα τὴν γῆν καὶ εἰς τὸ βᾶθος ἀπωθουμένη τὸ πνεῦμα ἀρχὴν αὐτῷ θλίψεως παρασκευάζει, ἡ δὲ ἐπιπωμένη καὶ σύρουσα. (54) τῶν δὲ σεισμῶν οἱ μὲν εἰσιν ἐπικλίνται οἱ δὲ βράσται, ἐπικλίνται μὲν οἱ κυματηδὸν ἐπὶ τὰ πλάγια σείοντες, βράσται δὲ οἱ τινάσσοντες καὶ σείοντες ἄνω καὶ κάτω. 20 εἰσὶ δ' αὐτῶν οἱ μὲν ῥῆκται, οἱ δὲ σεισται μόνον, οἱ δὲ ἰζηματῖαι, καὶ σεισται μὲν οἱ τρόμον τινὰ τῆς γῆς ἢ καὶ σύμπτωσιν τῶν δεδο-

1 malim κέν. H.

5 ἢ H: codices ἦ.

7 αἴεται C.

12 lacunam hic neuter codex indicat: puto tamen aut deesse aut depravatam aut certe transpositam esse aliquid. H. 15 πηλοῦσα C.

16 πνεῦμα καὶ ἀρχὴν C. 17 ἐπικλίνται CR. corr H ex Aristot. de mundo 1 373 ed. Casaub. et Apuleio ib. 730 ed. Delph.

20 ἰσζηματῖαι C. 21 ἦ] οἱ C.

raneum, quandoquidem in regionibus, ubi crebro commotiones fiunt, versatum me meminisse, de iis quae oculis ipsis usurpavimus pauca quaedam exponemus. ignis, terram in profundo destruens ac resolvens, ea ut fiunt efficit. quare profecto loca propinqua evaporationibus scatebrisque fontium calidorum quassantur crebrius, velut vicina Laodiceae Phrygiae, Hierapoleos quae iuxta est, Philadelphicae oppidi nostri, et omnino cum tractus ille Asiae, tam plurimus Europae occidentalis, Sicilian dico et Italian. nam concussionum causa spiritus est sicci per cavernosum * * prima ac maxima extenuatio quae fit per ignem subterraneum, altera causa est maris in loca cavernosa irruptio. facit quoque ad rem pluvia, hieme si cadit multa, aestate si nulla. illa stipans humum, pessumque detrudens spiritum, initium dat compressionis: siccitas sursum trahendo eliciendoque item movet. (54) terrae motuum alii appellantur epiclintae, quasi in transversum se agentes, alii brastae, a similitudine aquae effervescentis, epiclintae, qui fluctuum modo in transversum movent, brastae, qui sursum deorsum quatunt succutuntque. sunt alii eorum rumpentes, alii concutientes solum, alii subsidentes,

νημένων ξεραζόμενοι, ἐξηματία δὲ οἱ τοῖς κοιλιώμασι τὴν ὑπερ-
κειμένην εἰσκαθίζουσι γῆν, ῥῆκται δὲ οἱ τὰς καταπόσεις καὶ τὰ
χύσματα διαπηδώσης τῆς γῆς ἀποσχίζοντες. ἔτι τῶν ῥηκτῶν οἱ
μὲν πνεύματα ἀναβάλλουσιν, οἱ δὲ ὑγρὰ καὶ πηλόν, οἱ δὲ μυχτή-
ματα, ἐνίοτε μὲν σὺν σεισμῷ. ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τούτου πιλού-5
μενον τὸ πνεῦμα καὶ μετεμπίπτον βρόμον τε καὶ ψόφον ῥηγνυμέ-
νων τινῶν (ὡς εἰκός) ἐπὶ γῆν πετρῶν ποιῆ. συμβαίνουσι δ'
ὡς ἐκ πλείονος ἔν ἔαρι ἢ ἐν μετοπώρῳ, καὶ νηρημῆ μᾶλλον ἢ
ἀνέμων φορᾶ, περὶ πλειάδος καὶ ἀρκτούρου ἐπιτολήν.

Ταῦτα μὲν ἄν τις πρὸς τὰς φυσικὰς ἐννοίας ἀφορῶν εἰκο-10
νίσῃ· προνοία δὲ ὁμοῦ καὶ ἐπισκοπῇ τῆς δίκης πάντα γίνεται. οὐ
γὰρ εἰκῆ, ἐπεὶ τότε τὸ πᾶν νόμοις μὲν φυσικοῖς συγκροτεῖται,
προνοία δὲ θεοῦ καὶ λόγῳ σιγῆς ἐπέκεινα διοικεῖται. ὅθεν οὐ μύ-
νον αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς οἱ σεισμοὶ βλάπτουσι τοὺς καθ' ὧν συμ-
βαίνουσιν, ἀλλὰ μῆν καὶ ἄλλων πόρρω πόν τόπῳ τε καὶ χρόνῳ 15
μεριζομένῳ γίνονται μισηταὶ οὐ μετρίων κακῶν. ὅτι δὲ οὕτω
καὶ οὐκ ἄλλως τὴν τυχηρὰν ὁ περὶ αὐτῶν λόγος φεύζεται σύμβα-
σιν, ἐκ τῶν ὑποκειμένων γινῶναι δυνάτοκ. αὐτὸς γὰρ Βικέλλιος
ὁ Ῥωμαῖος ἐκ τῶν Τύγῃτος στίχων (περὶ οὐ καὶ Ἀπουλήϊος ὕστι-

1 κολώμασι C.	2 εἰσκαθίζουσι C.	5 πιλούμενον C.
6 μεταπίπτον R.	9 φθορᾶ C.	10 εἰκονίζεται S. for-
		tasse scribendum εἰκονισαί. H.
		12 μόνοις CS. legendum aut
		νόμοις aut, ut habet R., λόγοις. H.
		13 σιγῆς] num τύχης?
		δίκης? H.
		15 τόπων τε καὶ χρόνων codices: corr H.
		17 αὐτήν apud S.

concutientes, qui tremorem terrae ruinamve rerum quassatarum efficiunt; subsidentes, qui in cava humum superstratam detrudunt; rumpentes, qui voragines et hiatus dissiliente terra ducunt. porro ex rumpentibus alii spiritum eructant, alii humores et coenum, alii mugitus, cum quassatione nonnunquam. interdum quoque, absque hac, compressus agitatusque huc et illuc aër fremitum fragoremque fractorum quasi (ut videtur) sub terra lapidum edit. moventur terrae plerumque vere vel autumno, et caelo tranquillo potius quam spirantibus ventis, circa ortum vergiliarum et arcturi.

Atque istaec, rationes physicas respiciens, coniciat aliquis: sed tamen providentia atque cura summae iustitiae omnia geruntur. nec sane fortuito, quandoquidem hoc universum legibus naturalibus compositum est quidem, at consilio numinis menteque silenti dehinc administratur. quocirca non solum terraemotus ipsi per se damno sunt iis ubi contingunt, sed aliis quoque intervallo locorum et temporum procul diiunctis indicia fiunt non mediocrium calamitatum. disputationemque de iis hoc modo, neque aliter, evitare posse ne caeco casu rapi omnia dicantur, ex subiunctis intelligi licet. ipse enim Vicellius civis Romanus

ρον πλατεῖ καὶ ἐλευθέρου ποδὸς ἀφηγήσατο λόγῳ) ταῦτα ῥήμασιν αὐτοῖς καθ' ἑρμηνείαν φησίν.

55. Ἡλίου κριῖ. ἐὰν γένηται σεισμὸς ἐπὶ μὲν τῆς Ἀσίας, κακὸν τῇ Συρίᾳ τῇ κολλῇ καὶ τῇ Παλαιστίνῃ καὶ τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπειλεῖ. ἐπὶ δὲ τῆς Εὐρώπης Βρετανίας, Γαλιτίας, Γερμανίας, Βαστάρνας. οἱ δὲ βασιλεῖς στρατεύονται κατὰ τῶν πολεμίων, ἀλλ' οὐκ εὐτυχῶς· ἑλατιωθέντων γὰρ αὐτοῖς τῶν στρατευμάτων οἱ στρατηγοὶ ἀναξυέξουσι. πλείων δὲ ἔσται ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς κατ' ἀνδρῶν βλάβη παρὰ τὰς γυναῖ-
10 κας, ὅτι ἄρρεν ζῳῖδιον ὁ κριῖς.

Ἡλίου ταῦρω. εἰ σάλον συμβυλῆ γενέσθαι ἐπὶ μὲν τῆς ἄνω Ἀσίας, καὶ Αἰθίοφι τοῖς παρ' Ἰνδὸν ποταμὸν τῇ τε παρυλίᾳ τῆς μικρῆς Κυκλάδος τε καὶ Κύπρῳ ταῖς νήσοις ἕλεθρος ἐπιπέσσει τοιμοῦδης, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ὑποζύγια τῶν εἰρημέντων χοιρίων
15 φθαρήναι· ἐκπύρωσίς τε αὐτοῖς βαρεῖα καὶ τοιμοῦδης, ἐκτροπαῖ τε ποταμῶν ἄσχετοι συμβήσονται, καὶ ἐπὶ τοῦ θέρους λείψις τῶν ποταμίων ὑδάτων. ταῖς δὲ θήλεισι τῶν ζῳῶν, λογικῶν τε καὶ ἀλόγων, πλείων ἢ βλάβη, ὅτι θῆλυ ζῳῖδιον ὁ ταῦρος.

Ἡλίου διδύμοις. εἰ κίνημα γῆς ὀριδῆποτε συμβήσεται,
20 ἐπὶ μὲν τῆς μεγάλῃς Ἀσίας Ἰγκανίαν, Ἀρμενίαν ἐκατέραν, Ἀδια-

1 ἐλευθέρω CS. πόδες ἀφηγήσαντο H. 6 βαστέφνας CR, βασταρνίας S: vide supra p. 302 12. BASTARNARUM quoque est in titulo Tib. Plantii Silvani in Mausoleo celeberrimo Plautiorum prope Romam, lin. 18, apud Gruterum p. ccccliii. H. 9 βλάβη ἢ γυναιῶν R. 16 συμβήσονται add R. 19 εἰ — συμβήσεται om S. malim ὀπουδῆποτε. H.

e Tagae carminibus (de quo Apuleius quoque posterius ampla oratione pedeque libero exposuit) haec, eisdem verbis translata, ait.

55. Sol ariete. terraemotus si fit in Asia, Coelesyriae, Palaestinae, Iudaeae malum minatur; si in Europa, Britanniiis, Galliiis, Germaniis, Bastarnis. principes in hostes expeditionem suscipient, sed improsperam: nam imminutis legionibus et nulla re gesta duces signa retro movebunt. maiusque erit per Orientem virorum detrimentum quam mulierum; quippe masculinum signum aries.

Sol tauro. si per Asiam superiorem quassationem fieri contingit, et Aethiopiibus ad Indum flumen et litori Asiae minoris Cycladibusque et Cypro insulis exitum ex contagione incumbet, ut vel ipsae veterinae dictarum regionum periturae sint; eritque in his partibus aestus gravis ac pestilens, cluviones fluminum immanes, et aestate defectio fluvialium aquarum. feminarum autem inter animantia, cum rationalia tum ratione destituta, maior erit perniciēs, quia femineum signum est taurns.

Sol geminis. terraemotus ubicunque si accidit, in Asia maiore Hircaniam, Armeniam utramque, Adiabenen, in Africa seu potius Eu-

βηγήν, ἐπὶ δὲ Λιβύης ἢ μᾶλλον Εὐρώπης (ὅτι μέρος Εὐρώπης Λιβύη) Μαρμαρικὴν καὶ Νασαμωνίτιδα καὶ ἀπλῶς τὴν πυραυταμένην ταῖς μεγάλαις Σύρτισι ξηρὰν ἔσχατος περιστήσεται λιμός, ὡς ἐξ ἀνάγκης τοῖς λογάσι τῶν χωρῶν ἐπαναστήναι τὸ πλῆθος ἔξωθῆσαι αὐτούς. ἐκ δὲ τῶν συμφορῶν οὐδεὶς οὐδενὶ ἔσται π-5
στός, ἀλλ' οὐδὲ μητέρες τέκνοις. πτώσεις τε καὶ ἀφανισμοὶ οἴκων, ἐμπρησμοὶ τε βαρεῖς. τύραννος πρὸς τούτοις ὠμότατος ταράξει τοὺς νόμους, ὡς μηδὲ αὐτῶν τῶν ἱερῶν φείσασθαι. τὰ δὲ τῶν συμφορῶν τοῖς ἄρρεισι τῶν ζῴων, καὶ λογικῶν διαφερόντως, πλέον ἐπιπέσειται, ὅτι ἄρρην καὶ ἀνθρωποειδὲς τὸ ζῷον οἱ δι-10
δυμοὶ.

56. Ἡλῖος καρκίνω. εἰ σάλον ἐπιγενέσθαι συμβαίη καθ' ὄντινα ὄν τῶνον, ἐπὶ μὲν τῆς ἄνω Ἀσίας τὰ προσεχῆ Πέρσαις ταραχθήσονται, νόσοι τε λοιμώδεις ἐμπεσοῦνται τοῖς σώμασι τῶν ἐν αὐτοῖς ἐνδόξων, ὡς ἐρήμονος ἀρχόντων γενέσθαι τὰς πόλεις 15
αὐτῶν. οἱ δὲ μετ' αὐτούς τῶν πραγμάτων ἀντιζέζομενοι, ψήρη τοῦ πλῆθους καὶ αὐτῶν ἀρίστων ἀφελκύσουσι τὰ τέκνα τῶν γονέων, καὶ ἀποδῶνται μακράν. ἐπὶ δὲ τῆς κάτω Βιθυνία Φρυγία τε πᾶσα, καὶ Εὐρώπης μὲν ἢ Κολχική, ἣν νῦν προσυγορεύουσι Λαϊκίην, Λιβύης δὲ ἢ μέχρι Νομηδίας Ἀφρικὴ τοῖς αὐτοῖς ὁμι-20

2 ἄσαμωνίτιδα S, ἀμμωνίτιδα S. 3 Σύρτισι apud S.
6 ἀλλ' om CR. μητράσι τέκνα S. 7 καὶ ἐμπρ. τε apud S.
ὠμότατα apud S. 8 fort. τό. H. 16 ψόφω C. 17 malim
αὐτῶν τῶν. H. ἀφελκύναντες R, omissa mox καί. 18 ἀπό-
δοται μακράν C, ἀπολοῦνται μακράν S, μακράν ἀποδώσουσιν R.
corr H. τῇ CR. κάτω } S hic addit Ἀσίας, R Ἀσία.
19 Εὐρώπη apud S. 20 Λιβύη δὲ καὶ ἡ RS.

ropa (quippe pars Europae Africa est) Marmaricam, Nasamoniacum agrum et omnino praetentam magnis Syrtibus oram extrema affliget famēs, adeo ut necessitate adactum vulgus in proceres regionum illarum insurrecturum sit ad exigendos eos. nec quisquam ob calamitates alteri fidem servabit, ne matres quidem liberis. eruntque ruinae domuum et dissipationes et incendia acerba. ad haec tyrannus cruentissimus leges miscabit adeo ut ne sacris quidem parciturus sit. damnaque ea magis masculis inter animantes, iisque praesertim quae ratione utuntur, inferentur, quia signum masculinum specieque humana praeditum sunt gemini.

56. Sol cancro. quassationem si fieri contingit ubicunque terrarum, in Asia superiore finitima Persis turbabuntur, morbique pestilentes corpora nobilium in his partibus invadent, ut civitates a principibus orbae futurae sint. quique post eos potentur rerum, e vulgi ipsorumque optimatum decreto liberos a parentibus abstractos peregre abdent. In Asia inferiore Bithynia Phrygiaeque omnis, in Europa Colchis (nunc Lazicum dicunt), in Libya Africa Numidiam usque iisdem malis

λήσει κακοῖς. ἐκλείψεις τε σεληνιακαὶ ἔσονται, ὅτι σελήνης οἶκος ὁ καρκίνος. πλείων δὲ ὕβρις γυναιξὶ γενήσεται, καὶ διαφερόντως ταῖς ἐταιριζομέναις, ὅτι θῆλυ ζῴδιον ὁ καρκίνος, καὶ Ἀφροδίτης, ὅτι ταῦτὸν Ἀφροδίτη σελήνη.

5 Ἡλῖος λέοντι. ἐὰν σῆλος γένηται, οὐκ ἀγαθὸν ἐπὶ μὲν τῆς Ἀσίας Φοινίκη πάση καὶ Ὀρχηνία, ἐπὶ δὲ τῆς Εὐρώπης Ἰταλοῖς τε καὶ Σικελοῖς καὶ Γάλλοις, ἔτι γε μὴν καὶ Αἰβύη πάση οὐκ ἀγαθόν· τὴν γὰρ βοσκήματα λιμῶ φθαρήσεται, ἐπομβρία δὲ ἔσται καὶ ἀρκίδων νέφη. ὁ δὲ λεγόμενος βροῦχος τοῖς καρποῖς λιμα-
10 νεῖται, φθορὰ δὲ ἔσονται ἀνδρῶν, ὡς πάντα ἐγγὺς μονωθῆναι τὰ συνοικίσι. οἱ δὲ λέοντες ἐν οἷς γίνονται χωρίους φονικωτέρας κατ' ἀνδρῶν ὀρμήσουσι· τοῖς δὲ ἐν οἷς οὐ πεφύκασι φαίνεσθαι, πυρετὸς ὄξυς ἐπιπεσεῖται. οἱ δὲ ἄρρενες πλείον αἰσθήσονται βλάβης, καὶ μάλιστα οἱ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ὅτι ἄρρεν καὶ ἥλι-
15 κὸν ζῴδιον ὁ λέων.

Ἡλῖος παρθένω. ἥλιον ἐπὶ τὴν παρθένον ἰόντος εἰ σῆλος γένηται, Ἑλλάς Ἀχαΐα Κρήτη Βαβυλῶν Μεσοποταμία Ἀσσυρία τε καὶ Κυκλάδες νῆσοι οὐ μετρίαις περιπεσοῦνται συμφοραῖς· χόσματα γὰρ κατ' αὐτὰς γενήσεται, οἱ τε γονεῖς θρηνη-
20 σονται τοὺς ἐαυτῶν παῖδας· οὐχ ἥκιστα δὲ χειμῶνες ξηροὶ καὶ παρθένων ἀνδραποδισμοί. ἡ δὲ ἐλαία πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῦ φθινο-

1 σελήνη οἶκος καρκίνου S. 3 Ἀφροδίτης—Ἀφροδίτη] Ἄρης—
Ἄρης S. 4 σελήνης R. 8 φθαρήσονται S. 9 ὁ δὲ γε
βροῦχος S. 10 πάντων ἐγγυμνωθῆναι RS. 13 πρὸς C.
14 οἱ προσανίσχοντες ἥλιω S. 18 μετρίους S. 19 θρηνη-
σουσι RS.

vexabuntur; eruntque defectiones lunae, quia lunae domus est cancer. maior autem offensio accidet mulieribus, et praecipue iis quae meretricium faciunt: quippe femineum signum cancer et Veneri proprium: idem enim est Venus quod luna.

Sol leone. quassatio si fit, infaustum, et in Asia Phoeniciae omni et Orchenae, in Europa Italis Siculis Gallis, Libyae quoque omni minime bonum. nam pecora inedia interibunt; ingruent imbres et locustarum nubes. bruchus qui vocatur frugibus nocebit; clades virorum erunt, usque ad omnis fere coniugii diiunctionem. leones in quibus nascuntur locis, saevius homines invadent: in locis ubi natura non existunt, febris acuta superveniet. magis autem calamitatem sentient mares, et maxime qui ad orientem solem terras colunt, quia masculum et solare signum leo est.

Sol virgine. sol quando ad virginem accedit, si fit quassatio, Graecia, Achaia, Creta, Babylon, Mesopotamia, Assyria, Cyclades insulae in non mediocria incident mala. nam labes terrae ibi fiet; parentes luctu prosequentur filios; nec minime hiemes siccae erunt, et redigentur in servitutem virgines. praeter alios fructus autumnales oliva

πύρου καρποῖς ἐπιτεύξεται. τὰ δὲ κακὰ ταῖς θηλείαις μᾶλλον τῶν ζῴων ἢ τοῖς ἄρρεσι συμβήσεται, ὅτι θῆλυ ζῴδιον ἢ παρθένος.

57. Ἡ λ ι ο ς ζ υ γ ῶ. εἰ κατὰ τὸδε καιροῦ σεισμὸς γένηται, ἐπὶ μὲν τῆς ἄνω Ἀσίας Βακτρία Κασπία Σηρικὴ, ἐπὶ δὲ Λιβύης Τρωγλοδυτικὴ Θῆβαι τε Αἰγύπτιαὶ καὶ πρὸς αὐταῖς Ὅοις 5 οὐ μετρίως στεινύσουσιν. οἱ γὰρ κρατοῦντες καταπράξονται τῶν εἰρημένων χωρίων, ὡς ἐξ ἀπογνώσεως τὸ πλῆθος ἐπαναστήναι αὐτοῖς. τὰ δὲ ἱερὰ παραβυθήσεται οὕτω βεβήλως ὡς μηδὲν τυχεῖν τῶν εὐχῶν. καὶ οἱ μὲν αὐτόχθονες πόρρω πον τῶν ἐνεγκουσῶν ἐλαθήσονται, στρατεύμασι δὲ βαρβαρικοῖς οἱ εἰρημένοι ταραχθή- 10 σονται τόποι. λιμὸς οὖν ἄρα· πῶς γὰρ οὐχί; καὶ ἐλαττωμένης πανταχοῦ τῆς ἀνδρικήας φύσεως, ὅτι ἄρρεν ζῴδιον ὁ ζυγός.

Ἡ λ ι ο ς σ κ ο ρ π ί ω. ἐπὶ τὸν σκορπίον ἡλίον διαβαίνοντος εἰ οὐλον γενέσθαι συμβαίη, ἐπὶ μὲν τῆς ἄνω Ἀσίας Συρία μέση ἤτοι Κομμυγηνὴ καὶ Κασπία, ἐπὶ δὲ Εὐρώπῃς Ἰταλία καὶ Τυρ- 15 σηνία καὶ ἕως δύνοντος ἡλίου Μαυρουσία τε καὶ Γαιτουλία ἐμπρησμοῖς ἀσχετοῖς ἐκτεφρωθήσονται, οὐδ' αὐτῶν τῶν ἱερῶν περιωζομένων τοῖς τόποις. πόλεμοι τε ἔσονται ἀτυχεῖς τῇ νεολαίᾳ, ἐπικεφθεῖς δὲ τοῖς στρατηγοῖς· βάρβαροι δὲ καθέξουσι Ῥωμαίους ἀνήκοντα χωρία. πλείων δὲ ἢ κατὰ γυναικῶν τοῖς πράγμασι ζημία, 20 ὅτι θῆλυ ζῴδιον ὁ σκορπίος.

4 Συρία R, Σηρικὴ S. 7 ἐπαναστήσεται S. 11 λιμὸς
ἄρα S. 15 κώμης ἀγίγη C. Τυρνησία R. 19 καθέ-
ξωσι C.

proveniet. mala autem feminis potius inter animantia quam maribus accidit: nam virgo femineum signum est.

57. Sol libra. per id tempus si fit terraemotus, in Asia superiore Bactria Caspia Serica, in Africa autem Troglodytica, Thebae Aegyptiae, ad haec quoque Oasis, molestia haud mediocri afficientur. nam dominantes in locis illis conficient ea, ut multitudo desperata rebellatura sit adversus ipsos. sacra pervertentur tam inexpiabili scelere, ut optata impetraturus nemo sit. indigenae procul a civitatibus suis exterminabuntur; exercitibus barbaris dicta conturbabuntur loca, famesque (quidni non fiat?) subsequetur, quantumvis redacta ad paucitatem ubique pube mascula: nam signum masculum libra est.

Sol scorpione. sol quando per scorpionem transit quassationemque contingit fieri, in Asia superiore Syria media sive Commagene et Caspia, in Europa Italia Etruriaque, et ad occidentem solem usque Mauritania et Gaetulia incendiis vehementibus conflagrabit, ne ipsis quidem fanis per tractus illos incolumibus. bella erunt perniciose iuventuti, lucrosa ducibus: barbari loca Romanae dicionis occupabunt. maius autem erit in his rebus mulierum detrimentum, quia femineum signum est scorpio.

Ἡλιος τοξότης. ὅταν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὸν τοξότην ἔλθῃ, εἰ σεισμὸν συμβαίη γενέσθαι, ἐπὶ μὲν τῆς μεγάλης Ἀσίας τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ, ἐπὶ δὲ τῆς Εὐρώπης Τυρσηνία Κελτικῇ καὶ Ἰσπανία βλάβαι οὐχ αἰ τοχοῦσαι συμβήσονται. φθαρήσεται γὰρ λιμῶν 5 τὰ βοσκήματα, ὃ δὲ ὠκεανὸς παρὰ τὸ πεφυκὸς ἐκχυθήσεται ὡς καὶ αὐτὴν Κάλπην ἐπικλυσθήναι, πόλεις τε κατομβρία κινδυνεύουσιν. ἢ δὲ ἀνδρεία φύσις ἐξ ἐνδείας τῶν ἀναγκαίων πανταχοῦ φθαρήσεται, ὅτι ἄρρεν ζῆδιον ὁ τοξότης.

58. Ἡλιος αἰγόκερος. ὅταν δὲ ἥλιος ἀποστρέφων 10 ἀπὸ τοῦ νοτίου καμπτήρος ἐπὶ τὸν αἰγόκερον ἔλθῃ, εἰ σεισμὸν συμβαίη γενέσθαι, ἐπὶ μὲν τῆς ἄνω Ἀσίας πᾶσα ἢ Ἰνδικῇ Ἀριανῇ τε καὶ Γεδρωσία, ἐπὶ δὲ τῆς κάτω Φρυγία τε πᾶσα καὶ Ἑλλησποντος, ἐπὶ δὲ τῆς Εὐρώπης Μακεδονία καὶ Θράκη πρὸς τῷ Ἰλλυρικῷ ἕως Ἰστρου ποταμοῦ οὐ μετρίως ταραχθήσονται πρὸς 15 τῶν πλησιοχώρων, καὶ οἱ χεῖμαρροι τα λῆϊα καταχώσωσι, προσεπιλοιματτόντων τῶν βοσκημάτων. ἐμφύλιοι τε πόλεμοι ἔσονται, ὀνείρων δὲ καὶ μαντευμάτων ψευδῆς ὄχλος· ἐνιαχοῦ δὲ καὶ πόλεις ἀθρόως καταποντισθήσονται.

Ἡλιος ὑδροχόος. ἥλιον ἐπὶ ὑδροχόον ἰόντος εἰ γένηται 20 σεισμὸς, ἐπὶ μὲν τῆς ἄνω Ἀσίας Ὀξιανῇ Σογδιανῇ Ἀραβία μικρὰ καὶ Ἀζανία, τῆς δὲ Εὐρώπης ἢ Θράκη ἕως Ἰλλυρικοῦ σφόδρα ταραχθήσονται· πόλεμοι γὰρ βαρεῖς ἐπιπεσοῦνται ταῖς χώραις.

1 εἰ — 2 γενέσθαι ex R add H. 6 Κάσπιν R, Κάλπιν S.
8 τὸ ζῆδιον C. 11 Ἀριανῇ S. 12 Γεδρωσία RS.
15 προσεπιλοιματτόντων S, fortasse non male. H. 17 ὁ ὄχλος C.
20 ὄξειν σουβδιανῇ C, ὄξειν σογδιανῇ RS. corr H, coll. p. 382 21.

Sol sagittario. sol ubi ad sagittarium pervenerit, si terram contingit contremiscere, in Asia maiore Arabia felix, in Europa Etruria, Gallia Lugdunensis, Hispania detrimenta haud levia accipient. etenim pecora inedia interibunt; oceanus praeter modum redundabit, ut ipsam Calpen sit obruturus; oppidis vis imbrium periculum creabit. pressusque difficultate necessariorum ubique occidet virilis sexus: quippe masculinum signum sagittarius.

58. Sol capricorno. sol quando ab australi meta aversus ad capricornum venit, si forte fit terraemotus, in Asia superiore Iudia universa, Ariana, Gedrosia, in inferiore Phrygia omnis et Hellespontus, in Europa Macedonia Thraciaque ab Illyrico Istrum usque ab accolis haud mediocriter turbantur; torrentes sata obruent, pecudibus simul tabe infectis. existent bella civilia, somniorumque et vaticiniorum falsorum multitudo; oppida quoque integra passim undis marinis involventur.

Sol aquario. sole ad aquarium accedente si fit terraemotus, in Asia superiori Oxiana, Sogdiana, Arabia minor, Azania, in Europa Thracia ad Illyricum usque admodum turbantur. nam bella gravia

τῇ δὲ Μακεδόνων χώρα τὰ χεῖριστα συμβήσεται, ὡς ἐγγὺς ἀφασμοῦ γενέσθαι.

Ἡλιος ἰχθύσιν. δταν δὲ ἰχθῦσι γένηται ἥλιος, εἰ συμβῆῖ σάλος, ἐπὶ μὲν τῆς κάτω Ἀσίας ἢ καθ' ἡμῶς Λυδία Κιλικία τε καὶ Παμφυλία, ἐπὶ Αἰβύης Νασαμωνίτις καὶ Γαρυμαντικῇ ὑπὸ 5 πολεμίων ξένων τε καὶ ἑμφυλίων θηωθήσονται. αἱ δὲ πρὸς τῷ Πόντῳ κείμεναι πόλεις καὶ ἐπίνευα πειρατικαῖς ἐφόδοις ταραχθήσονται, οἱ δὲ δῆμοι τῶν εἰρημένων χωρῶν μηδεμιᾶς ὑποκειμένης αἰτίας κατ' ἀλλήλων ἐξενεχθήσονται· κατομβραῖαι τε ἔσονται οὐχ ἤττους κατωκλυσμοῦ, καὶ εὐχαὶ ἄπρακτοι καὶ ἔνδεια τροφίμων 10 καρπῶν. ἐκ δὲ τῆς περὶ τὴν γῆν ὑγρότητος ὁ σπόρος ἀχρηστος, ἢ δὲ θάλασσα ταραχώδης καὶ ἐγγὺς ἄπλους. ἐκ δὲ παραδύζον μετ' οὐ πολὺ τὰ πράγματα ἐπὶ τὸ βέλτιον ἔσται, καὶ συντόμως εἰπεῖν ἀναλόγως τοῖς κακοῖς εὐφροσύνη.

2 γενέσθαι] ἔσται RS. 5 Νασαμωνίτις R. 6 τὰ ξένων S.
8 ἐπικειμένης R. 10 τροφίμων τε καὶ καρπῶν S. 11 ὑγρότης C. 12 ἄπλωτος margo R.

supervenient regionibus illis; ac durissima fortuna Macedonia provincia conflictabitur, nec quicquam propius fiet quam ut omnino pereat.

Sol piscibus. sol si pisces ingressus est intremisque terra, inferior Asiae Lydia patria nostra, Cilicia et Pamphylia, in Libya Nasamonitis et Garamantica ab hostibus peregrinis et domesticis vastabuntur. oppida et portus Ponti vexabuntur appulsibus piratarum; multitudo regionum, quas diximus, inter se sine causâ concitabitur; eruntque imbres largi, pluviabilibus non minores, item obsecrationes irritae et frugum nutrientium inopia. ob telluris madorem sementes amissae; mare turbidum erit, nec fere poterit navigari. sed non multo postea praeter spem incipient res melius ire, et ut strictim dicam, respondens erit antecedentibus malis felicitas.

**ΕΦΗΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΤΟΣ ΕΝΙΑΥΤΟΥ
ΗΓΟΥΝ ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ ΕΠΙΤΟΛΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΔΥΣΜΩΝ
ΤΩΝ ΕΝ ΟΥΡΑΝΩ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ
ΕΚ ΤΩΝ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΤΟΥ ΘΟΥΣΚΟΥ**

5 **ΚΑΘ' ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ ΠΡΟΣ ΛΕΞΙΝ.**

59. **ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ.** α'. Καλένδαις ὁ ἥλιος ὑφροῦται, ὃ δ' αἰετὸς σὺν τῷ στεφάνῳ δύεται.
β'. τῇ πρὸ δ' νωνῶν Ἰανουαρίων ὁ μὲν ἥλιος πηδᾷ, τὸ δὲ μέσον τοῦ καρκίνου δύεται, καὶ οἱ ἄνεμοι ἐναλλάττονται.
10 γ'. τῇ πρὸ γ' νωνῶν τὸ λοιπὸν τοῦ καρκίνου δύεται, καὶ τροπή τοῦ ἀέρος ποικίλη.
δ'. τῇ πρὸ α' τὸ μέσον τοῦ χειμῶνος καὶ νότος πολὺς, εἴτα καὶ βορραῖ συνεχεῖς. καὶ ὁ δελφίς ἀνίσχει ἅμα τῷ κυνὶ περὶ τὸν ὄρθρον.
15 ε'. νύκτας Ἰανουαρίαις ἡ λύρα ἀνίσχει, καὶ ὁ μὲν αἰετὸς δύεται, ὁ δὲ δελφὶν ὄλος ἐπιτέλλει. καὶ εἰκότως ἀνεμομαχία.
ς'. τῇ πρὸ η' εἰδῶν Ἰανουαρίων ἐν μὲν ἐσπέρῳ ὁ αἰετὸς δύεται, νότος δὲ πνεῖ.

13 num βορραῖ συνεχεῖς? Η.

**DIARIUM TOTIUS ANNI
SIVE NOTATIO ORTUS ATQUE OCCASUS SIDERUM
CAELESTIUM
E SCRIPTIS CLAUDII TUSCI
EXPRESSA AD VERBUM.**

59. **IANUARIUS.** 1. Kalendis Ianuariis sol attollitur, aquila cum corona occidit. 2. iv Non. Ian. sol magis ascendit. medium cancri occidit, et venti commutantur. 3. iii Non. reliqua pars cancri occidit: fit aëris mutatio varia. 4. prid. Non. Ian. hiemis medietas; auster multus; postea aquilones continui. delphin oritur cum cane circa diluculum. 5. Nonis Ian. fiducula oritur: aquila occidit, delphin totus se aperit. nec mirum, si sit ventorum conflictus. 6. viii Idus Ian.

ζ. τῇ πρὸ ζ' εἰδῶν ἀπαρκτίας καὶ βορέας κυτάλληλος.
 η'. τῇ πρὸ ε' εἰδῶν οἶκος Ἄρεως· νότος ἄμα καὶ ζέφυρος·
 ὁ δὲ αἰγόκερος ἄρχεται. βροχὴ τε ἄμα, καὶ ἐν ἐσπέρῃ νότος
 πυκνός.

θ'. τῇ πρὸ ε' εἰδῶν νότος καὶ ὄμβρος. 5

ι'. τῇ πρὸ δ' εἰδῶν ὁμοίως· ὁ δὲ νότος βιαιότερος.

ια'. τῇ πρὸ γ' εἰδῶν ἀπαρκτίας μετὰ βροχῆς καὶ χιόνος.

ιβ'. τῇ πρὸ α' εἰδῶν νότος πνεῖ.

ιγ'. εἰδοῖς Ἰανουαρίαις ἄστρον κρυπτόν. καὶ πρῶτον μὲν
 λόγος τὸν οἰστὸν δύεσθαι, ἐν δὲ τῇ νυκτὶ βρέχειν. 10

ιδ'. τῇ πρὸ ιθ' καλενδῶν Φεβρουαρίων ἄστρον κρυπτόν,
 καὶ ποικίλη τροπὴ βορέου ἄμα καὶ ἀπαρκτίου. καὶ ὁ μὲν λέων
 ἄρχεται δύεσθαι, ἔσθ' ὅτε δὲ βρέχει.

ιε'. τῇ πρὸ ιη' καλενδῶν ἀπαρκτίας καὶ βορρᾶς σφοδρῶς.

ις'. τῇ πρὸ ις' καλενδῶν ὁ μὲν ἥλιος ὑδροχόω, εὔρος δὲ 15
 μετὰ βροχῆς.

ιζ'. τῇ πρὸ ις' καλενδῶν ἡ μὲν λύρα ἄρχεται δύεσθαι, περὶ
 δὲ τὸν ὕρθρον ἀνεμομαχία.

ιη'. τῇ πρὸ ιε' καλενδῶν ἔωθεν μὲν δύεται ὁ λέων. βορίου
 ἄμα καὶ νότου καὶ ἀπαρκτίου διαφορὰ, καὶ βροχῆς. ὁ δὲ δελφίν 20
 μετὰ λέοντα δύεται.

ιθ'. τῇ πρὸ ιδ' καλενδῶν τροπὴ, καὶ τὸ μεσαίτατον τοῦ
 χειμῶνος.

κ'. τῇ πρὸ ιγ' καλενδῶν βορρᾶς καὶ νότος. καὶ τὸ μέσον
 μὲν τοῦ κυρκίνου δύεται, ὁ δὲ ὑδροχόος ἄρχεται ἀνίσχειν. 25

1 ἀπαρκτος C. κατ' ἀλλήλων R*. 3 ἄρχεται] videtur deesse
 δύεσθαι. H. νότος] Leonicus caligo : videtur legisse σκοτός. H.
 10 οἰστὸν H, Ιστον codices. 14 fortasse legendum σφοδρῶς. H.
 20 καὶ βρ.] μετὰ βρ. H, ut est p. 360 2.

vespere aquila occidit, auster flat. 7. vii Id. septentrio et aquilo
 sibi respondentes. 8. vi Id. domus Martis; auster simul et favonius:
 capricornus occidere incipit. simul erit pluvia, et vespere auster fre-
 quens. 9. v Id. auster et imber. 10. iv Id. item: sed auster
 erit vehementior. 11. iii Id. septentrio cum pluvia et nive. 12. prid.
 Id. auster flat. 13. Idibus Ian. sidus occultatur. credibile est quo-
 que sagittam occidere et noctu pluviam fieri. 14. xix Kalendas Fe-
 bruaris sidus occultatur, et varia commutatio aquilonis simul et septen-
 trionis. leo occidere incipit: interim pluit. 15. xviii Kal. septen-
 trio et aquilo vehemens. 16. xvii Kal. sol in aquario. vulturnus
 cum pluvia. 17. xvi Kal. lyra occidere incipit. matutino ventorum
 conflictus. 18. xv Kal. mane leo occidit. aquilonis austeri et septen-
 trionis certatio, cum pluvia. delphin post leonem occidit. 19. xiv Kal.
 conversio, et hiems bipartita. 20. xiii Kal. aquilo et auster. pars

- κα'. τῆ πρὸ ιβ' καλενδῶν ὁ ὑδροχόος παντελῆς ἀνάσχει, πνεῖ δὲ ὁ λίψ, καὶ ὕει.
- κβ'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν ἡ λύρα δύνεται σὺν τῷ καρκίνῳ, καὶ πρὸς ἐσπέραν ὕει.
- 5 κγ'. τῆ πρὸ ι' καλενδῶν βορρῶς πνεύσει μετὰ βροχῆς.
κδ'. τῆ πρὸ θ' καλενδῶν χειμῶν καὶ βορέου ἐπίτασις ἕμια καὶ εὐρος.
- κε'. τῆ πρὸ η' καλενδῶν ὠσαύτως.
- κς'. τῆ πρὸ ζ' καλενδῶν χειμάζει, πνεῖ δὲ ὁ βορρῶς σὺν τῷ
10 εὐρῳ, καὶ ἄρχεται δύνεσθαι ἡ λύρα.
- κζ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ἄστρον λαμπρὸν ἐν τῷ στήθει τοῦ λέοντος ἄρχεται δύνεσθαι, ἡ δὲ λύρα ἐν ἐσπέρα. καὶ βορρῶς πνεῖ, ἔστι δ' ὅτε καὶ ὕει.
- κη'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ἀνεμομαχία μετὰ χιόνος.
- 15 κθ'. τῆ πρὸ δ' καλενδῶν ὁ δελφίν δύνεσθαι μελετᾷ.
λ'. τῆ πρὸ γ' καλενδῶν ἡ λύρα περὶ τὴν πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἄρχεται δύνεσθαι ἐκ μέρους. καὶ συννεφία ἔσται, καὶ σφοδρὸς βορρῶς μετὰ βροχῆς.
- λα'. τῆ πρὸ α' καλενδῶν Φεβρουαρίων ὑετὸς χιόνι μει-
20 γμένος.

60. ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ. α'. καλένδαις Φεβρουαρίαις

κρυπτόν ἄστρον, νότος καὶ εὐρος· καὶ ἡ λύρα ἄρχεται δύνεσθαι.

β'. τῆ πρὸ δ' νωνῶν Φεβρουαρίων θνηλλώδης ὁ ἀήρ, καὶ παραπνεύσει ὁ ζέφυρος.

25 γ'. τῆ πρὸ γ' νουκτῶν τὸ μέσον τοῦ λέοντος σὺν τῆ λύρα δύνεται. ἀπαρκτίως δὲ ἕμια καὶ βορρῶς.

7 εὐρον R^a. 12 καὶ βορρῶς om C. 13 ὅτι C. 14 ἀνεμο-
μαχίαν C. 25 Λιβνῆ C.

media cancri conditur; aquarius incipit apparere. 21. XII Kal. aquarius integer oritur: fiat africanus, et pluit. 22. XI Kal. fidicula occidit cum cancro: ad vesperum pluit. 23. X Kal. aquilo flabit cum pluvia. 24. IX Kal. tempestas et aquilonis incrementum; simul spirabit vultur-nus. 25. VIII Kal. item. 26. VII Kal. hiemat; fiat aquilo cum vulturno; fidicula occidere incipit. 27. VI Kal. stella clara in pectore leonis occidere incipit, item ut fidicula vesperi. aquilo fiat, et quandoque pluit. 28. V Kal. ventorum conflictus cum nive. 29. IV Kal. delphin parat occasum. 30. III Kal. fidicula circa primam vigiliam noctis ex parte occidere incipit. eritque caelum nubilum, et aquilo vehemens cum pluvia. 31. prid. Kal. Februar. pluvia ningore mixta.

60. FEBRUARIUS. 1. Kalendis Februariis sidus occultatur. auster et vultur-nus; fidicula occidere incipit. 2. IV Non. Februar. procellosus aër, et flabit per intervalla favonius. 3. III Non. media pars leonis cum fidicula occidit. simul septentrio spirat et aquilo.

δ'. τῇ πρὸ α' νωνῶν δύεται δελφίν· καὶ ἐν ἐσπέρῃ νότος ἐπιτείνει μετὰ βροχῆς.

ε'. νῶναις Φεβρουαρίαις τοῦ ὕδροχόου τὰ μέσα ἀνίσχει· τυραχώδης δὲ ὁ ἀήρ ἐκ τοῦ ζεφύρου.

ς'. τῇ πρὸ η' εἰδῶν Φεβρουαρίων δύεται ἡ λύρα, καὶ ὁ 5 ζέφυρος ἀπὸ δυσμῶν πνεῖ.

ζ'. τῇ πρὸ ζ' εἰδῶν ἀρχὴ ἔαρος, καθ' ὃ ζέφυρος.

η'. τῇ πρὸ ε' εἰδῶν ζέφυρος σὺν τῷ βορρῶ.

θ'. τῇ πρὸ ε' εἰδῶν ἕστρον κρυπτόν· καὶ ἀνίσχει ὁ ὕδρο- 10 χόος.

ι'. τῇ πρὸ δ' εἰδῶν ἀπαρκτίας μετὰ ζεφύρου· ἔστι δ' ὅτε καὶ βροχαί.

ια'. τῇ πρὸ γ' εἰδῶν ἀπηλιώτης πνεῖ, καὶ ἀνίσχει ὁ ἀρ- κτουῦρος.

ιβ'. τῇ πρὸ α' εἰδῶν Φεβρουαρίων ἀνεμομαχία. 15

ιγ'. εἰδοῖς Φεβρουαρίαις ὁ τοξότης ἐν ἐσπέρῃ δύεται, καὶ σφοδρὸς χειμῶν.

ιδ'. τῇ πρὸ ις' καλενδῶν Μαρτίων ὁ κρατῆρ ἀνίσχει ἐν ἐσπέρῃ, καὶ ἐναλλαγέντων τῶν ἀνέμων ὁ νότος ἐπικρατεῖ.

ιε'. τῇ πρὸ ιε' καλενδῶν ὁ ἥλιος λχθύσιν, καὶ ὁ ἀήρ χειμῶν. 20

ις'. τῇ πρὸ ιδ' καλενδῶν ἀπαρκτίας πνεύσει μετὰ τοῦ νότου· νέος δὲ ἥλιος.

ιζ'. τῇ πρὸ ιγ' καλενδῶν δύεται ἡ παρθένος· ῥέυσει δὲ νό- τος μετὰ ζεφύρου καὶ βορρᾶς.

ιη'. τῇ πρὸ ιβ' καλενδῶν δύεται ὁ λεγόμενος διστός. ἐν 25 ἐσπέρῃ δὲ ζέφυρος πνεῖ, καὶ ἄρχεται ἡ παρθένος δύεσθαι.

2 ἐπιπνεῖ R*. βροντῆς C. 20 num χειμάζει, ut p. 361 10? Leonicus quoque hiemat aer. H.

4. prid. Non. occidit delphin; vespere increbrescit auster cum pluvia. 5. Nonis Februariis. media pars aquarii oritur; turbidus aer flatu favonii.

6. viii Idus Februar. occidit fidicula, et favonius ab occidente flat. 7. vii Id. initium veris, ibique favonius. 8. vi Id. favonius cum aquilone.

9. v Id. sidus occultatur; oritur aquarius. 10. iv Id. septentrio cum favonio; interdum quoque pluviae. 11. iii Id. subolanus flat; arcturus oritur. 12. prid. Id. ventorum conflictus.

13. Idibus Februariis sagittarius vesperi occidit; tempestas vehemens. 14. xvi Kal. Martias crater oritur vesperi; et post vicissitudines ventorum auster superat. 15. xv Kal. sol in piscibus, et hiemat aer.

16. xiv Kal. septentrio flat cum austro; sol novus. 17. xiii Kal. occidit virgo; incidet auster cum favonio et aquilo. 18. xii Kal. occidit sidus sagitta vocatum. vesperi favonius flat, et virgo occidere

ιθ'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν ἀπαρκτίας ῥέουσι μετὰ νότου· τὸν δὲ διόστων φυσιο δύνεσθαι.

κ'. τῆ πρὸ ι' καλενδῶν βορραῦς μετὰ βοροχῆς, καὶ ὁ λέων δύνεται· ἄρχονται δὲ οἱ βορραῖ οἱ λεγόμενοι χελιδόνιοι, οἱ πεφύ-
5 κασιν ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας πνεῖν, καὶ φαίνεται χελιδῶν.

κα'. τῆ πρὸ θ' καλενδῶν ὁ ἀρκτοῦρος τῆ πρώτῃ φυλακῆ τῆς νυκτὸς ἄρχεται δύνεσθαι, καὶ πνεῖ ζέφυρος. ἡ δὲ νὺξ συννεφῆς.

κβ'. τῆ πρὸ η' καλενδῶν τὰ λεγόμενα Ἀλκυόνεια.

κγ'. τῆ πρὸ ζ' καλενδῶν ὁ ὑδροχόος ἄρχεται ἀνίσχειν, ἡ δὲ
10 πρωϊνὴ χειμάζει.

κδ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ἀργέστης πνεῖ ἄμα καὶ βορραῦς.

κε'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ὁ ἀρκτοῦρος ἀνίσχει, καὶ ὕει.

κς'. τῆ πρὸ δ' καλενδῶν ὁ ἀρκτοῦρος ἀνίσχει ἐν ἡμέρᾳ.

κζ'. τῆ πρὸ γ' καλενδῶν δύνεται ἐν ἐσπέρᾳ ὁ παρ' Ἑλλῆσι
15 λεγόμενος διόστος.

κη'. τῆ πρὸ α' καλενδῶν Μαρτίων ὁ ζέφυρος πλατύς, καὶ ἡ ἡμέρα πᾶσα ἑαρινή.

61. ΜΑΡΤΙΟΣ. α'. καλένδαις Μαρτίαις νότος καὶ λίψ.

β'. τῆ πρὸ ε' νωνῶν Μαρτίων λίψ, καὶ ὁ τρυγητῆς ἄρχεται
20 φαίνεσθαι. βορέας δὲ ψυχρὸς πνεῖ ἕως τῆς ἑωθινῆς δύνσεως τοῦ ἀρκτοῦρου.

γ'. τῆ πρὸ ε' νωνῶν δυσαιερίᾳ καὶ βοροχῆ· καὶ ὁ ἀρκτοῦ-
ρος ἀνίσχει ἡλίου ἐγειρομένου, καὶ βορραῦς πνεῖ.

δ'. τῆ πρὸ δ' νωνῶν ὁ ἀρκτοῦρος ἐν ἡμέρᾳ ἀνίσχει.

25 ε'. τῆ πρὸ γ' νωνῶν ὡσαύτως.

ς'. τῆ πρὸ α' νωνῶν ὁ ὑετὸς χιόνι μειγμένος.

5 ἀναφαίνεται R*. 10 προεινῆ C. 11 ἐργάτης C.

incipit. 19. xi Kal. septentrio ingruet cum austro; sagittam aiunt occidere. 20. x Kal. aquilo cum pluvia, et leo occidit; incipiunt quoque aquilones chelidoniae vocati, qui flare per triginta dies solent; et hirundo apparet. 21. ix Kal. arcturus prima vigilia noctis occidere incipit, et flat favonius. nox nubila. 22. viii Kal. Alcyonei dies qui vocantur. 23. vii Kal. aquarius oriri incipit; matutinum hiemat. 24. vi Kal. corus flat, et simul aquilo. 25. v Kal. arcturus oritur, et pluit. 26. iv Kal. arcturus emergit interdiu. 27. iii Kal. occidit vespera sidus quod Graeci sagittam vocant. 28. prid. Kal. favonius late spirat, et totius diei species verna est.

61. MARTIUS. 1. Kalendis Martiis anster et africanus. 2. vi Nonas Martias africanus, et vindemiator incipit apparere. aquilo frigidus fiat usque ad occasum matutinum arcturi. 3. v Non. aer caliginosus et pluvia. arcturus oritur sole elevato, et aquilo flat. 4. iv Non. arcturus interdiu oritur. 5. iii Non. item. 6. prid. Non. pluvia

ζ'. νώναις Μαρτίαις δύνεται ὁ ἵππος ἀπὸ πρωΐ, καὶ βορρῶς φουσῆ. δύνεται δὲ καὶ ὁ στέφανος ὄρθρον.

η'. τῇ πρὸς ἡ' εἰδῶν Μαρτίων ἄρχεται τὰ ὄρνευ φαίνεσθαι ἐπὶ τῆς θαλάσσης, βορρῶς δὲ καὶ ἀπαρκτίως φουσῆ, καὶ προοίμιον τοῦ ἔυρος. καὶ ὁ μὲν ἥλιος περὶ τὸ μέσον τῶν ἰχθύων, ὁ δὲ ἵππος δύνεται.

θ'. τῇ πρὸς ζ' εἰδῶν ἰκτίνος ἄρχεται φαίνεσθαι, νότος δὲ πνεῖ, καὶ ὄρθρον ὁ ἰχθύς ἀπὸ τοῦ νότου ἄρχεται κρύπτεσθαι.

ί'. τῇ πρὸς ε' εἰδῶν ὁ ἵππος δύνεται ὄρθρον, ὁ δὲ ἰκτίνος ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν ἐπὶ τὰ χθιμαλὰ καθίπτεται· καὶ ὁ μὲν τρογγη-10 τῆς δύνεται, ὁ δὲ ἀρκτοῦρος ἀνίσχει. βορρῶς δὲ ψυχρὸς ῥεύσει.

ια'. τῇ πρὸς ε' εἰδῶν χωρισμὸς μὲν τοῦ χειμῶνος, τροπή δὲ ἀπὸ βορρῆ καὶ ἀπαρκτίου.

ιβ'. τῇ πρὸς δ' εἰδῶν παύεται μὲν ἰχθύς ἀπὸ τοῦ νότου ἀνίσχειν, ἀπαρκτίας δ' ἡ νότος φουσῆ. 15

ιγ'. τῇ πρὸς γ' εἰδῶν ἡ μὲν Ἀργὼ ἀνίσχει ἐν ἑσπέρᾳ, ζέφυρος δὲ καὶ νότος πνεύσει.

ιδ'. τῇ πρὸς α' εἰδῶν βορρῶς δι' ὕλης τῆς ἡμέρας.

ιε'. εἰδοῖς Μαρτίαις ὁ ἵππος δύνεται, βορείας δὲ ψυχρὸς πνεῖ.

ις'. τῇ πρὸς ις' καλενδῶν Ἀπριλίων 20

ιζ'. τῇ πρὸς ις' καλενδῶν ἥλιος κριῶ γίνεται· ὁ δὲ ζέφυρος κατὰ πλάτος.

ιη'. τῇ πρὸς ιε' καλενδῶν ἀνεμομαχία, ὁ δὲ βορρῶς ἐπικρατεῖ.

2 ὄρθρος C. 3 ἄρχονται C. 5 ἄερος C: sed vide p. 366 4. H. 8 νότον H et hoc loco et infra, perperam, iudice Idelero. num φαίνεσθαι? Leonicus tamen habet *matutino occupari incipit*. H. 13 ἀπαρκτία codices. 20 hic in codicibus omissus est status caeli. in Leonici versione legitur: *sol in ariete. favonius late spirat: ciconia apparet et mare transmittit*. H.

ningore mixta. 7. Nonis Martiis occidit equus a mane, et aquilo flat. occidit quoque corona matutino. 8. VIII Idus Mart. incipiunt aves apparere per mare. aquilo et septentrio flant, et principium est veris. sol in mediis piscibus est: equus occidit. 9. VII Id. milvus incipit apparere; auster spirat, et mane piscis austrinus incipit occultari. 10. VI Id. equus occidit matutino. milvus ex alto deorsum fertur; vindemiator occidit, et arcturus oritur. aquilo frigidus fundetur. 11. V Id. recessio hiemis; conversio ab aquilone et septentrione. 12. IV Id. desinit piscis austrinus elevari; septentrio sive auster flat. 13. III Id. Argo oritur vesperi; favonius et auster spirant. 14. prid. Id. aquilo per totum diem. 15. Idibus Martiis equus occidit; aquilo frigidus spirat. 16. XVII Kal. April. 17. XVI Kal. sol in arietem transit; favonius late flat. 18. XV Kal. ventorum conflictus: sed

ιθ'. τῆ πρὸ ιδ' καλενδῶν νότος πνεῖ, ὃ δὲ ἱκτινος φαίνεται
ἕως τῆς ἰσημερίας.

κ'. τῆ πρὸ ιγ' καλενδῶν βορέας πνεῖ εὐδιος.

κα'. τῆ πρὸ ιβ' καλενδῶν ὃ μὲν ἵππος ἔωθεν δύεται, βορέας
5 δὲ ἢ ἀπαρκτίως πνεῖ.

κβ'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν ὃ κριὸς εἰς πλάτος ἀνίσχει, ἔστι
δ' ὅτε ἢ βρέχει ἢ νίφει.

κγ'. τῆ πρὸ ι' καλενδῶν ὠσαύτως.

κδ'. τῆ πρὸ θ' καλενδῶν ἰσημερία ἑαρινή, καὶ βροχὴ ἢ
10 βροντώδης τροπή.

κε'. τῆ πρὸ η' καλενδῶν ἀπαρκτίως ἢ βορρῶς, καὶ ὃ ἵππος
ἔωθεν δύεται.

κς'. τῆ πρὸ ζ' καλενδῶν οἱ ἰχθύες ἀνίσχουσι, καὶ ἐκ τοῦ
νότου βρέχει μετὰ χιόνος· ὃ δὲ κριὸς ἔωθεν ἀνίσχει.

15 κζ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ἰσημερία ἑαρινή. ἔστι δ' ὅτε βρέχει
καὶ βροντᾷ.

κη'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ἔξιουσται ἢ ἡμέρα τῆ νυκτὶ.

κθ'. τῆ πρὸ δ' καλενδῶν ὃ μὲν σκορπιός δύεται, μέγας δὲ
ῥέων ἄνεμος βορρᾶς βροντώδεις συστρέφει.

20 λ'. τῆ πρὸ γ' καλενδῶν ὃ μὲν σκορπιός δύεται, ἀπαρκτίως
δὲ φουσᾷ μετὰ βροχῆς.

λα'. τῆ πρὸ α' καλενδῶν βρέχειν πέφυκε, καὶ ἐκ τοῦ νότου
βροντᾷ.

62. ΑΠΡΙΛΙΟΣ. α'. καλένδαις Ἀπριλίαις ὃ μὲν σκορ-
25 πιός δύεται, καὶ ὃ ἥλιος μίαν προστίθησι μοῖραν, καὶ συννεφία
γίνεται ἐκ τοῦ βορρᾶ.

2 φ. ἐπὶ τῆς ἡμέρας R b. 9 ἰσημερινή C. καὶ βροχὴ βρον-
τώδης R a. 19 βορραὶ βροντώδη C.

praevalet aquilo. 19. xiv Kal. auster spirat: milvus apparet usque

ad aequinoctium. 20. xiii Kal. auster spirat serenans. 21. xii Kal.

equus a mane occidit: aquilo aut septentrio spirant. 22. xi Kal.

aries in latius emergit: interdum pluit aut ningit. 23. x Kal. item.

24. ix Kal. aequinoctium vernum: pluvia, sive mutatio aëris cum toni-

tru. 25. viii Kal. septentrio vel aquilo: et equus a mani occidit.

26. vii Kal. pisces emergunt: ab austro pluit cum nive: aries matutino

oritur. 27. vi Kal. aequinoctium vernum. interdum pluit et tonat.

28. v Kal. aequalis fit dies nocti. 29. iv Kal. nepa occidit; magnus-

que se fundens ventus pluvias et tonitrua coacervat. 30. iii Kal.

nepa occidit; septentrio fiat cum pluvia. 31. prid. Kal. pluere solet,

et ab austro tonat.

62. APRILIS. 1. Kalendis Aprilibus nepa occidit: sol unam ad-

dit partem diei. fit nubilum caelum ex aquilone. 2. iv Non. Apriles

β'. τῆ πρὸ δ' νωνῶν Ἀπριλίῳν συννεφία καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.

γ'. τῆ πρὸ γ' νωνῶν ἐν ἑσπέρῃ αἱ πλειάδες δύνονται.

δ'. τῆ πρὸ α' νωνῶν ῥεύσει ὁ λίψ.

ε'. νώνυις Ἀπριλίαις αἱ ὑάδες ἀνίσχουσι, καὶ βροχαὶ ἐκ 5 τοῦ νότου ἐπιτείνουσιν.

ς'. τῆ πρὸ η' εἰδῶν καταπνεῖ ὁ ζέφυρος.

ζ'. τῆ πρὸ ζ' εἰδῶν νότος φουσῆ, καὶ τὸ λοιπὸν τῶν ὑάδων δύνεται.

η'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν ὁ ζέφυρος ὄρθρου ἄρχεται δύνεσθαι. 10

θ'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν ζάλη ἐκ τοῦ νότου.

ι'. τῆ πρὸ δ' εἰδῶν βορρῶς μὲν πᾶσιν καταπνεῖ τὴν ἡμέραν, ἣ δὲ ἑσπέρα ἔσται ἐπίβορος.

ια'. τῆ πρὸ γ' εἰδῶν ψυχροὶ ἄνεμοι καὶ βροχαί.

ιβ'. τῆ πρὸ α' εἰδῶν αἱ ὑάδες κρύπτονται. 15

ιγ'. εἰδοῖς Ἀπριλίαις βορρῶς ῥεύσει.

ιδ'. τῆ πρὸ ιη' καλενδῶν Μαΐων κρύφιον ἄστρον καὶ ἄνεμοι καὶ ὕμβροι.

ιε'. τῆ πρὸ ις' καλενδῶν ἡ ὑὰς δύνεται καὶ ἄνεμοι ψυχροὶ πνεύουσιν. 20

ισ'. τῆ πρὸ ις' καλενδῶν αἱ ὑάδες δύνονται καὶ ζέφυρος πνεῖ.

ιζ'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν ὁ μὲν ἥλιος ταίρω, ἣ δὲ ὑὰς δύνεται.

ιη'. τῆ πρὸ ιδ' καλενδῶν λίψ καταπνεύσει.

ιθ'. τῆ πρὸ ιγ' καλενδῶν καθύλου δύνονται αἱ ὑάδες, ὁ δὲ 25 λίψ ἐν ἑσπέρῃ ἐπέρχεται.

3 δύνουσιν R^a. 8 πλειάδων R^a. 10 Leonicus vertit: *favonius flure incipit matutino; vergiliae occidunt*. H. 18 ὕμβρος R^a.

nubilum caelum per totum diem. 3. III Non. vesperi vergiliae occidunt. 4. prid. Non. diffundet se africanus. 5. Nonis Aprilibus suculae oriuntur, et pluviae ex austro adaugescunt. 6. VIII Id. April. perflat favonius. 7. VII Id. auster spirat, et reliqua pars sularum celatur. 8. VI Id. favonius mane incipit. . . . 9. V Id. tempestas ex austro. 10. IV Id. aquilo toto perflat die: vespera erit pluvialis. 11. III Id. venti frigidi et pluviae. 12. prid. Id. suculae se celant. 13. Idibus Aprilibus aquilo fluet. 14. XVIII Kal. Maias occultatur sidus; venti et imbres. 15. XVII Kal. sucula occidit, et venti frigidi spirant. 16. XVI Kal. suculae occidunt, et favonius spirat. 17. XV Kal. sol in tauro: sucula occidit. 18. XIV Kal. africanus perflabit. 19. XIII Kal. penitus occidunt suculae; africanus vesperi supervenit.

- κ'. τῆ πρὸ ιβ' καλενδῶν ὁ ζέφυρος καταπνεῖ.
 κα'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν ἡ κεφαλὴ τοῦ ταύρου δύνεται, καὶ οὐχ ἦκιστα ἕει.
 κβ'. τῆ πρὸ ι' καλενδῶν αἱ πλειάδες ἀνίσχουσι καὶ ζέφυρος 5 πνεῖ.
 κγ'. τῆ πρὸ θ' καλενδῶν ἡ λύρα τῆ πρώτῃ φυλακῆ τῆς νυκτὸς φαίνεται, καὶ ἔσται τροπή.
 κδ'. τῆ πρὸ η' καλενδῶν φαίνεται ἡ λύρα, καὶ βροχῶν ση-
 μασία.
 10 κε'. τῆ πρὸ ζ' καλενδῶν ὁ σκορπίος δύνεται καὶ ὁ κύων κρύ-
 πτεται.
 κς'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν δύνεται καθόλου ἡ ὑάς, καὶ ἄερος ἔσται τροπή.
 κζ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν νότος καταπνεῖ.
 15 κη'. τῆ πρὸ δ' καλενδῶν ἕει ἐκ τοῦ νότου.
 κθ'. τῆ πρὸ γ' καλενδῶν κρύπτεται ὁ κύων ἐν ἐσπέρῃ, καὶ τροπὴ ἐκ τοῦ νότου· ἕμμι δὲ καὶ βορρῆς ταράττει.
 λ'. τῆ πρὸ α' καλενδῶν οἱ ἔριφοι ἀνίσχουσι, καὶ ἕξ ἑωθι-
 νῆς ὁ νότος πνεῖ.
 20 63. ΜΑΙΟΣ. α'. καλένδαις Μαΐαις ὁ μὲν κύων κρύ-
 πτεται, δρόσος δὲ καταφέρεται.
 β'. τῆ πρὸ ε' νωνῶν ἡ ὑὰς μετὰ τοῦ ἡλίου ἀνίσχει.
 γ'. τῆ πρὸ ε' νωνῶν ὁ κένταυρος ὅλος φαίνεται καὶ ζέφυ-
 ρος πνεῖ.
 25 δ'. τῆ πρὸ δ' νωνῶν ὁ σκορπίος ἑωθεν ἀνίσχει, καὶ βορρῆς
 πνεῖ, καὶ δρόσος καταφέρεται.
 ε'. τῆ πρὸ γ' νωνῶν ἡ λύρα ἑωθεν ἀνίσχει.

12 ἡ δυνάς C.

21 καταφαίνεται C.

20. xii Kal. favonius flat. 21. xi Kal. caput tauri occidit: nec minime pluit. 22. x Kal. vergiliae oriuntur, et favonius spirat. 23. ix Kal. fidicula prima vigilia noctis apparet, eritque conversio. 24. viii Kal. apparet fidicula, et pluvias significat. 25. vii Kal. nepa occidit, et canis se celat. 26. vi Kal. sucula penitus occidit, et aëris erit conversio. 27. v Kal. auster perflabit. 28. iv Kal. pluit ex austro. 29. iii Kal. absconditur canis vesperi, et conversio ab austro; simul quoque aquilo aërem turbat. 30. prid. Kal. hoedi oriuntur, et a mane auster spirat.

63. MAIUS. 1. Kalendis Maiis canis absconditur; ros descendit. 2. vi Non. Maias sucula cum sole exoritur. 3. v Non. centaurus totus apparet, et favonius spirat. 4. iv Non. nepa a mani exoritur; aquilo spirat, et ros descendit. 5. iii Non. fidicula oritur matutino.

- ζ'. τῆ πρὸ α' νωνῶν τὸ μέσον τοῦ σκορπίου δύεται.
 ζ'. νώναις Ματαῖς αἱ πλειάδες ἀνίσχουσιν ἔωθεν, ζέφυρος
 δὲ πνεῖ.
 η'. τῆ πρὸ η' εἰδῶν Ματῶν προοίμιον θέρους, καὶ ζέφυρος
 ἐπικρατεῖ. 5
 θ'. τῆ πρὸ ζ' εἰδῶν Ματῶν ὡσαύτως.
 ι'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν ἡ μὲν λύρα ἀνίσχει, ἡ δὲ ὑὰς δύεται
 καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ταύρου ἀναφαίνεται.
 ια'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν αἱ πλειάδες ἀναφαίνονται.
 ιβ'. τῆ πρὸ δ' εἰδῶν ἀνίσχουσιν αἱ πλειάδες, καὶ νότος 10
 πνεῖ.
 ιγ'. τῆ πρὸ γ' εἰδῶν αἱ ὑάδες δύνονται καὶ νότος πνεῖ.
 ιδ'. τῆ πρὸ α' εἰδῶν ὁ σκορπίος δύεται, ἡ δὲ λύρα ἔρθρου
 ἀνίσχει.
 ιε'. εἰδοῖς Ματαῖς ὁ καρκίνος ἀνίσχει καὶ νότος πνεῖ. 15
 ις'. τῆ πρὸ ις' καλενδῶν δύεται ὁ κύων.
 ιζ'. τῆ πρὸ ις' καλενδῶν ὡσαύτως.
 ιη'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν ὁ ἥλιος διδύμοις.
 ιθ'. τῆ πρὸ ιδ' καλενδῶν νότος ἐν ἑσπέρα πνεῖ.
 κ'. τῆ πρὸ ιγ' καλενδῶν αἱ ὑάδες ἀνίσχουσι καὶ βορρᾶς 20
 πνεῖ.
 κα'. τῆ πρὸ ιβ' καλενδῶν δύεται ὁ ἀρκτοῦρος καὶ ταράττε-
 ται ὁ ἀήρ.
 κβ'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν ὁ τοξότης δύεται καὶ νότος πνεῖ.
 κγ'. τῆ πρὸ ι' καλενδῶν οἱ δίδυμοι ἀνίσχουσιν καὶ ὁ ἀέτος, 25
 κδ'. τῆ πρὸ θ' καλενδῶν ἄρχονται ἀνίσχειν αἱ ὑάδες, καὶ
 εἰκότως βοροχῆ.

1 τῆ πρὸ β' C.
 15 καταπνεῖ R^a.

7 οἰᾶς C.

12 αἱ οἰάδες λύνονται C.

6. prid. Non. nepa medius occidit. 7. Nonis Maiis vergiliae ex-
 oriuntur mane; favonius spirat. 8. viii Id. Maias principium aesta-
 tis; et favonius praevallet. 9. vii Id. item. 10. vi Id. fidicula
 oritur, sucula occidit: caput tauri apparet. 11. v Id. vergiliae emer-
 gunt. 12. iv Id. exoriuntur vergiliae, et auster spirat. 13. iii Id.
 suculae occidunt, et auster spirat. 14. prid. Id. nepa occidit; fidi-
 cula matutino oritur. 15. Idibus Maiis cancer oritur, et auster spirat.
 16. xvii Kal. Iunias canis occidit. 17. xvi Kal. item. 18. xv Kal.
 sol in geminis. 19. xiv Kal. auster spirat vesperi. 20. xiii Kal.
 suculae oriuntur, et aquilo spirat. 21. xii Kal. occidit arcturus, et
 turbatur aër. 22. xi Kal. sagittarius occidit, et spirat auster.
 23. x Kal. gemini oriuntur, et aquila. 24. ix Kal. suculae incipiunt

- κέ. τῆ πρὸ ἧ καλενδῶν ὁ ἕριφος ἀνίσχει ἔωθεν καὶ βορρῶς πνεῖ.
- κς'. τῆ πρὸ ζ' καλενδῶν δύεται ὁ ταῦρος, καὶ νότος μετὰ βορέου πνεῖ.
- 5 κζ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ἀνίσχει ὡσαύτως.
κη'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν νότος πνεῖ, καὶ ἡ λύρα ἔωθεν ἀνίσχει.
- κθ'. τῆ πρὸ δ' καλενδῶν νότος πολὺς.
λ'. τῆ πρὸ γ' καλενδῶν αἱ πλειάδες ἀνίσχουσι, καὶ βοροῆ
10 μετὰ βροντῶν.
λα'. τῆ πρὸ α' καλενδῶν Ἰουνίων χειμάζει ὁ ἀῆρ καὶ βροντῆ, περὶ δὲ τὴν ἐσπέραν σφοδρότερον ταράττει.
64. IOYNIOS. α'. καλένδαις Ἰουνίαις αἱ ὑάδες ὄλαι ἀνίσχουσι καὶ νότος πνεῖ.
- 15 β'. τῆ πρὸ δ' ρωνῶν Ἰουνίων ὁ ἀετὸς ἀνίσχει, ταραχὴ τε τοῦ ἀέρος, καὶ ζέφυρος πνεῖ.
γ'. τῆ πρὸ γ' ρωνῶν βρονταὶ νότιοι.
δ'. τῆ πρὸ α' ρωνῶν νότος πνεῖ, καὶ ὡς εἰκὸς βοροχαί.
ε'. ρωνίαις Ἰουνίαις ὁ ἀετὸς ἀνίσχει, καὶ ὕει τε ἄμα καὶ
20 νότος πνεῖ.
ς'. τῆ πρὸ ἧ εἰδῶν Ἰουνίων βορρῶς πνεῖ, καὶ ὕει.
ζ'. τῆ πρὸ ζ' εἰδῶν ὁ ὄμιος τοῦ Ὠρίωνος ἀνίσχει.
η'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν ὁ ἀρκτοῦρος ἄρθρου δύεται καὶ ζέφυρος πνεῖ.
- 25 θ'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν ὁ δελφὶν ἄρχεται ἀνίσχειν, ὁ δὲ ἀρκτοῦρος δύεται.

5 ἀνίσχει ὁ νότος R^a et R^b. 19 ὕεται ἄμα C.

exoriri; et probabiliter erit pluvia. 25. viii Kal. capella oritur a mane, et aquilo spirat. 26. vii Kal. occidit taurus; et auster fiat cum aquilone. 27. vi Kal. increbescit idem. 28. v Kal. auster spirat; et fiducula a mane exoritur. 29. iv Kal. auster multus. 30. iii Kal. vergiliae exoriuntur; fit pluvia cum tonitribus. 31. prid. Kal. Iunias hiemat aër et tonat: ad vesperam vehementius turbatur.

64. IUNIUS. 1. Kalendis Iuniis suculae totae oriuntur, et auster spirat. 2. iv Non. Iunias aquila exoritur: turbatio aëris, et favonius spirat. 3. iii Non. tonitrua ab austro. 4. prid. Non. auster spirat, et inde pluviae. 5. Nonis Iuniis aquila exoritur, simulque pluit, et auster spirat. 6. viii Id. Iunias aquilo spirat, et pluit. 7. vii Id. humerus Orionis apparet. 8. vi Id. arcturus matutino occidit, et favonius spirat. 9. v Id. delphin incipit exoriri; arcturus occidit.

ι. τῆ πρὸ δ' εἰδῶν ὡσαύτως· βορρῆς δὲ πνεῖ, καὶ ἡρέ-
μα ὕει.

ια'. τῆ πρὸ γ' εἰδῶν βροντώδης ὁ ἀήρ καὶ ὑετώδης ἐκ τοῦ
νότου.

ιβ'. τῆ πρὸ α' εἰδῶν ταραχώδης ὁ ἀήρ μετὰ βοροχῆς. 5

ιγ'. εἰδοῖς Ἰουνίαις ζέφυρος ἢ ἀργέστης πνεύσει· εἰκὸς δὲ
καὶ βροντήσει.

ιδ'. τῆ πρὸ ιη' καλενδῶν Ἰουλλίων ὁ δελφὶν ἀνίσχει καὶ νό-
τος πνεῖ.

ιε'. τῆ πρὸ ις' καλενδῶν οἱ ὦμοι τοῦ Ὠρίωνος ἀνίσχουσι, 10
καὶ προοίμια κυμμάτων.

ισ'. τῆ πρὸ ις' καλενδῶν ἄστρον κρύφιον καὶ ζέφυρος σὺν
τῷ νότῳ.

ις'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν ζάλη μετρία τοῦ ἀέρος καὶ πνοή
τοῦ βορέου. 15

ιη'. τῆ πρὸ ιδ' καλενδῶν ζέφυρος μετὰ νότου, καὶ οἱ ὦμοι
τοῦ Ὠρίωνος φαίνονται.

ιδ'. τῆ πρὸ ιγ' καλενδῶν ὁ ἥλιος κυρκίνῳ, καὶ ὁ Ὠρίων
ἀνίσχει ἔωθεν.

κ'. τῆ πρὸ ιβ' καλενδῶν νότος ἕμμα καὶ ζέφυρος, καὶ βρον- 20
τώδης ὑετός.

κα'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν ὁ οὐριουῆχος ὄρθρον δύεται.

κβ'. τῆ πρὸ ι' καλενδῶν νότος ἕμμα καὶ βορέας.

κγ'. τῆ πρὸ θ' καλενδῶν ἐπιτολή τοῦ Ὠρίωνος,

κδ'. τῆ πρὸ η' καλενδῶν κρυφίου ἄστρου ἐπιτολή καὶ ἐπίτα- 25
σις κυμμάτων.

6 ἐργάτης C, ἐργαστής R^b. 7 malim βροντήσειν. H. 20 νότοι C.

10. iv Id. item . aquilo spirat; et rorat. 11. iii Id. tonitribus ple-
nus aër, et pluvius ob austrum. 12. prid. Id. turbidus aër cum plu-
via. 13. Idibus Iunii favonius aut corus spirabunt. credibile est
tonitrus quoque fieri. 14. xviii Kal. Iulias delphin exoritur et auster
spirat. 15. xvii Kal. humeri Orionis emergunt; calores incipiunt.
16. xvi Kal. sidus occultatur; favonius cum austro. 17. xv Kal.
tempestas modica aëris et flatus aquilonis. 18. xiv Kal. favonius
cum austro; humeri Orionis apparent. 19. xiii Kal. sol in cancro;
et Orion a mane oritur. 20. xii Kal. auster et favonius; pluvia cum
tonitribus. 21. xi Kal. anguifer, qui Graecis dicitur ophiuchos, mane
occidit. 22. x Kal. auster simul et aquilo. 23. ix Kal. ortus
Orionis. 24. viii Kal. obscuri astri exortus, et intentio calorum.

κε'. τῆ πρὸ ζ' καλενδῶν ἡ θειρινὴ τροπή, ἀφηνιδίως τε τα-
ραχὴ τοῦ ἀέρος.

κς'. τῆ πρὸ ς' καλενδῶν ληψ ἕμα καὶ ζέφυρος.

κζ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν βραχεῖα ἡ νύξ, καὶ ὁ μὲν Ὠρίων
5 ἀνίσχει, νότος δὲ φεύσει.

κη'. τῆ πρὸ δ' καλενδῶν ἐν μὲν ἐσπέρα βρέχει, ὁ δὲ κύων
ἀνίσχειν ἄρχεται.

κθ'. τῆ πρὸ γ' καλενδῶν ἀνεμομαχία.

λ'. τῆ πρὸ α' καλενδῶν ἔωθεν μὲν ὁ κύων ἀνίσχει, ἡ δὲ
10 ζώνη τοῦ Ὠρίωνος ἀναφαίνεται.

65. IOYΛIOΣ. α'. καλένδαις Ἰουλίαις ταράττεται ὁ
ἀήρ ἐκ τοῦ βορρᾶ.

β'. τῆ πρὸ ς' νωνῶν Ἰουλίων κρῦφιον ἄστρον καὶ ζέφυρος
ἡ νότος.

15 γ'. τῆ πρὸ ε' νωνῶν ταραχὴ τοῦ ἀέρος ἐκ τοῦ νότου.

δ'. τῆ πρὸ δ' νωνῶν ὁ Ὠρίων ἀνίσχει καὶ ὁ στέφανος δύν-
ται, καὶ ζέφυρος πνεῖ.

ε'. τῆ πρὸ γ' νωνῶν τὸ μέσον τοῦ καρκίνου ἀνίσχει.

ς'. τῆ πρὸ α' νωνῶν οἱ ἐτησίαι καὶ μετὰ νότον βορρᾶς.

20 ζ'. νύλαις Ἰουλίαις δύνεται ὄρθρον ὁ στέφανος καὶ νότος
πνεῖ.

η'. τῆ πρὸ η' εἰδῶν Ἰουλίων ὁ Κηφεὺς ἀνίσχει, καὶ τροπή
τοῦ ἀέρος νοτία.

θ'. τῆ πρὸ ζ' εἰδῶν ὁ Ὠρίων ὅλος ἀνίσχει καὶ νότος πνεῖ.

25 ι'. τῆ πρὸ ς' εἰδῶν οἱ πρόδρομοι τῶν ἐτησίων πνέουσι.

ια'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν βροχὴ μετὰ βροντῶν καὶ βορρᾶς βίαιος.

19 R^a et hic et semper ἐτίσιαι.

25. vii Kal. solstitium aestivum, et turbatio subita aëris. 26. vi Kal.
africanus simul et favonius. 27. v Kal. nox brevissima; Orion oritur,
et auster se diffundet. 28. iv Kal. vesperi pluit: canis exoriri inci-
pit. 29. iii Kal. ventorum conflictus. 30. prid. Kal. a mani canis
oritur: zona Orionis apparet.

65. IULIUS. 1. Kalendis Iuliis turbatur aër ex aquilone.
2. vi Non. Iulias sidus occultatur; favonius, vel auster. 3. v Non.
turbationes aëris ex austro. 4. iv Non. Orion exoritur, et corona
occidit; spirat favonius. 5. iii Non. cancer medius oritur. 6. prid.
Non. etesiae, et post austrum aquilo. 7. Nonis Iuliis occidit matu-
tino corona, et auster spirat. 8. viii Id. Iulias Cepheus exoritur
conversio aëris ab austro. 9. vii Id. Orion totus exoritur et auster
spirat. 10. vi Id. flant etesiarum prodromi. 11. v Id. pluvia cum

ιβ'. τῆ πρὸ δ' εἰδῶν ὁ Ὠρίων ὄλος ὄρθρου ἀνίσχει, καὶ ἐπι-
τείνουσιν οἱ λεγόμενοι πρόδρομοι.

ιγ'. τῆ πρὸ γ' εἰδῶν λίψ ταραχώδης.

ιδ'. τῆ πρὸ α' εἰδῶν ἀνίσχει ... καὶ πνεῖ ὁ βορρῆς.

ιε'. εἶδοις Ἰουλίαις ὁ προκύων ἀνίσχει.

5

ισ'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν Ἀγούστων ὁ Ὠρίων ἀνίσχει καὶ
βορρῆς βίαιος πνεῖ.

ις'. τῆ πρὸ ις' καλενδῶν τὸ μεσαίτατον τοῦ θέρους, καὶ
ψυχροτέρα ἢ ἡμέρα ἐκ τοῦ βορρῆ.

ιθ'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν ζέφυρος, ἴσως δὲ καὶ νότος. καὶ
ὁ μὲν κύων ὄρθρου ἀνίσχει, οἱ δὲ ἐτησίαι ἐπιτείνουσιν.

ιθ'. τῆ πρὸ ιδ' καλενδῶν ὁ Ὠρίων ἀνίσχει καὶ ἀργέστης
φυσῆ, καὶ ὄλος ὁ Ὠρίων φαίνεται.

κ'. τῆ πρὸ ιγ' καλενδῶν ὁ ἥλιος λέοντι, ἀργέστης τε φυσῆ,
καὶ οἱ πρόδρομοι τῶν ἐτησίων.

15

κά'. τῆ πρὸ ιβ' καλενδῶν ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας οἱ ἐτη-
σίαι σὺν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνέμοις ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας
πνέουσιν.

κβ'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν οἱ πρόδρομοι καυφυσῶσιν.

κγ'. τῆ πρὸ ι' καλενδῶν ὄλος ὁ καρκίνος μετὰ τοῦ κυνὸς
ἀνίσχει, καὶ ὁ ἀετὸς δέεται.

κδ'. τῆ πρὸ θ' καλενδῶν ὁ λέων σὺν τῷ ἡλίῳ ἀνίσχει μετὰ
τοῦ κυνὸς, ὁ δὲ καρκίνος λήγει.

κε'. τῆ πρὸ η' καλενδῶν ὁ ὑδροχόος ἄρχεται δύεσθαι, ὁ δὲ
κύων περὶ ἀμφιλύκην ἀνίσχει, καὶ νότος φυσῆ.

25

1 ὄρθρου om R^a. 4 καὶ πνεῖ ὁ βορρῆς om C, post lacunam
ponit R^a, non indicata lacuna R^b. 10 τs C. 12 ἐργάτης, ut
semper, δλωσ C.

tonitribus, et aquilo vehemens. 12. iv Id. Orion totus matutino ex-
oritur, et prodromi qui dicuntur increbrescunt. 13. iii Id. africanus
turbidus. 14. prid. Idus oritur et spirat aquilo. 15. Idibus Iu-
liis Procyon exoritur. 16. xvii Kal. August. Orion exoritur, et
aquilo vehemens spirat. 17. xvi Kal. medietas aestatis, et dies frigi-
gidior ob aquilonem. 18. xv Kal. favonius; fortasse etiam auster.
canis matutino exoritur; etesiae increbrescunt. 19. xiv Kal. Orion
exoritur; cornu flat; Orion totus apparet. 20. xiii Kal. sol in leo-
nem transitum facit; cornu flat, et prodromi etesiarum. 21. xii Kal.
inde ab hoc die etesiae cum ventis aliis per dies quadraginta spirant.
22. xi Kal. prodromi se diffundunt. 23. x Kal. cancer totus cum
cane oritur, et aquila occidit. 24. ix Kal. leo cum sole exoritur,
uua cum cane. 25. viii Kal. aquarius incipit occidere. canis primo

κς'. τῆ πρὸ ζ' καλενδῶν ἀχλὺς κυνωῶδης. ὁ δὲ ἀετὸς δύνεται, ὁ δὲ λέων ἀνίσχει, καὶ νότος πνεῖ.

κζ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν καῦμα ἐκ τοῦ κυνός· ἡ δὲ σταφυλὴ ἄρχεται περκαΐζειν.

5 κη'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν καύσων βαρῆς καὶ οἱ ἐτησίου σφοδρότεροι.

κθ'. τῆ πρὸ δ' καλενδῶν ἐν τῷ στήθει τοῦ λέοντος ἄστρον λιμπρὸν ἀνυτέλλει, καὶ χλιαρὸς ὥσπερ ὁ βορρᾶς ἐκ τοῦ καύματος.

10 λ'. τῆ πρὸ γ' καλενδῶν ἄρχονται ὀπῶραι φαίνεσθαι, ὁ δὲ ἀετὸς ἔωθεν δύνεται, καὶ τυραχῶδης ὁ ἀήρ.

λα'. τῆ πρὸ α' καλενδῶν Ἀύγουστιῶν νότος μετὰ λιβὸς πνεῖ.

66. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ. α'. καλένδαις Ἀυγούσταις ὁ ἀετὸς δύνεται ὕρθρου· ληψ πνεύσει, καὶ καῦμα ξηρόν.

15 β'. τῆ πρὸ δ' νωνῶν Ἀυγούστων ἔτι δύνεται ὁ ἀετὸς, καὶ ὁ ἀήρ νότιος.

γ'. τῆ πρὸ γ' νωνῶν τὸ αὐτὸ σημαίνει.

δ'. τῆ πρὸ α' νωνῶν τὸ μέσον τοῦ λέοντος ἀνίσχει, φαίνεται δὲ καὶ τὸ δένδρον. ἐν τῷ διημέρῳ τούτῳ ὁ ἥλιος μίαν μοῖραν
20 κρατεῖ· ὁ νότος δὲ ἀχλυνώδης [κρατεῖ καὶ] πνεῖ.

ε'. νάναις Ἀυγούσταις δύνεται μὲν ὁ στέφανος, τὸ δὲ μέσον τοῦ λέοντος ἀνίσχει καὶ γέφυροι φαίνονται, καὶ νότος πυκνὸς πνεῖ.

ς'. τῆ πρὸ η' εἰδῶν Ἀυγούστων ἡ λύρα συστέλλεται, καὶ
25 ἐκ τοῦ νότου καύσων.

1 malim καὶ ὁ μέν. H.

dilinculo oritur, et auster fiat. 26. vii Kal. caligo aestuosa. aquila occidit; leo oritur, et auster spirat. 27. vi Kal. calor ex canicula; uvae incipiunt nigrescere. 28. v Kal. calor gravis; et etesiae vehementiores. 29. iv Kal. leonis in pectore clara stella exoritur; aquilo quasi tepidus ob calorem. 30. iii Kal. autumnales fructus apparere incipiunt. aquila a mane occidit; aër turbidus. 31. prid. Kal. auster spirat cum africo.

66. AUGUSTUS. 1. Kalendis Augustis aquila occidit matutino: spirabit africanus, eritque calor siccus. 2. iv Non. Augustas etiam occidit aquila: aura austrina. 3. iii Non. idem notat. 4. prid. Non. leo medius exoritur; apparet quoque arbor. hoc biduo sol unum gradum emittitur. auster caliginosus praevallet, et spirat. 5. Nonis Augustis occidit corona: leo medius exoritur, grues apparent, et auster creber spirat. 6. viii Id. August. fides se demittit; aestus ex austro.

ζ'. τῆ πρὸ ζ' εἰδῶν τὸ μέσον τοῦ ὑδροχόου δύεται, καὶ ἐκ τοῦ νότου καῦμα ἀχλυνώδες.

η'. τῆ πρὸ ζ' εἰδῶν ὁ λέων ἀνίσχει, καὶ καῦμα βαρὺ. ἐπι-
νεφῆς ὁ ἀήρ, καὶ τὸ μέσον τοῦ ὑδροχόου ἀνίσχει.

θ'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν ἄστρον κρυπτόν, ἀπαρκτηίας πρῶος καὶ 5
μέτριον καῦμα.

ί'. τῆ πρὸ δ' εἰδῶν. ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἔκλειψις σεληνια-
κῆ, καὶ νότος ἕμισι καὶ βορέιον διαφορὰ καὶ καῦματι.

ια'. τῆ πρὸ γ' εἰδῶν δύεται ἡ λύρα ὄρθρου. τὸ φθινόπω-
ρον ἀρχεται, καὶ ἀνεμομαχία. 10

ιβ'. τῆ πρὸ α' εἰδῶν ὡσαύτως.

ιγ'. εἰδοῖς Ἀθροῦσαις ὁ δελφὶν δύεται σὺν τῷ λαγωγῷ.

ιδ'. τῆ πρὸ ιθ' καλενδῶν Σεπτεμβρίου ἀχμὸς κινωσώδης.

ιε'. τῆ πρὸ ιη' καλενδῶν ἄστρον κρυπτόν. ζέφυρος σὺν τῷ
νότῳ πνεῖ. 15

ισ'. τῆ πρὸ ιζ' καλενδῶν ὄρθρου ὁ δελφὶν δύεται καὶ νότος
πνεῖ.

ιζ'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν ἀρχὴ φθινοπώρου.

ιη'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν δύει ἡ λύρα, καὶ νότος πνεῖ.

ιθ'. τῆ πρὸ ιδ' καλενδῶν μέτριον τὸ καῦμα, καὶ δύεται ὁ 20
δελφίν.

κ'. τῆ πρὸ ιγ' καλενδῶν ἡ μὲν λύρα δύεται ὄρθρου, ὁ δὲ
ἥλιος παρθένη. νότος ἄνεμος, καὶ βροντώδης ἕτερος.

κα'. τῆ πρὸ ιβ' καλενδῶν ὁ ἥλιος ἐφ' ὕλης παρθένου.

κβ'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν ἀνίσχει ἡ παρθένος. 25

§ malim νότου· atque sic verti. H. 19 νότος om C.

7. vii Id. aquarius occidit medius, et ob austrum nebulosus aestus.
8. vi Id. leo exoritur, et aestus gravis. caelum nubilum, et aquarius
medius oritur. 9. v Id. sidus occultatur. septentrio Icnis et calor
mediocris. 10. iv Id. hoc die defectus lunae. austri et aquilonis
contentio, calores. 11. iii Id. lyra occidit matutino. autumnus inci-
pit. ventorum conflictus. 12. prid. Idus item. 13. Idibus Augu-
stis delphin occidit cum lepore. 14. xix Kal. Septembres caligo ae-
stuosa. 15. xviii Kal. sidus occultatur. favoniis cum austro spirat.
16. xvii Kal. mane delphin occidit et auster spirat. 17. xvi Kal.
initium autumnus. 18. xv Kal. fides occidit, et auster spirat. 19. xiv
Kal. calor mediocris, et delphin occidit. 20. xiii Kal. fides occidit
mane; sol in virginem transitum facit. auster ventus, et pluvia cum
tonitribus. 21. xii Kal. sol in tota virgine. 22. xi Kal. oritur

κγ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ἀπιρκτίας πνεύσει μέτριος, καὶ ὀλικὴ ἢ πυρθένος.

κδ'. τῆ πρὸ θ' καλενδῶν τὸ μὲν αὐτὸ ζέφυριον, ἄνεμος δὲ βορρῶς.

5 κέ'. τῆ πρὸ η' καλενδῶν παύονται οἱ ἐτησίαι, καὶ ψυχρότερος ἄρχεται πνεῖν βορρῶς.

κς'. τῆ πρὸ ζ' καλενδῶν ὁ μὲν δελφιν ἀνίσχει, νότος δὲ πνεῖ.

κζ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ὁ τρυγητῆς ἀνίσχει, νότος δὲ πνεῖ
10 καὶ ζέφυρος ἄμα.

κη'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ἡ πυρθένος ἄρχεται φαίνεσθαι.

κθ'. τῆ πρὸ δ' καλενδῶν μέτριος ὁ ζέφυρος.

λ'. τῆ πρὸ γ' καλενδῶν ὁμοίως, τῆς πυρθένου ἀνισχοῦσης.

λα'. τῆ πρὸ α' καλενδῶν Σεπτεμβρίων ἡ Ἀνδρομέδα ἀνί-
15 σχει· εὔρος πνεῖ, καὶ ἐναλλάττονται οἱ ἄνεμοι.

67. ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ. α'. καλένδαις Σεπτεμβρίαις βροντώδης ἕτεός, καὶ ἡ Ἀνδρομέδα ἀνίσχει. εὔρος πνεῖ, καὶ ἐναλλάττονται οἱ ἄνεμοι.

β'. τῆ πρὸ δ' νωνῶν Σεπτεμβρίων ὁ ἰχθὺς ἀπὸ τοῦ νότου
20 παύεται δύνεσθαι.

γ'. τῆ πρὸ γ' νωνῶν βροντῆ καὶ ἕει.

δ'. τῆ πρὸ α' νωνῶν ἀρκτοῦρος ἀνίσχει σὺν τῷ τρυγητῆ, καὶ τὸν μὲν οἰστὸν ἀποκρύπτει.

ε'. νώναις Σεπτεμβρίαις οἶκος Ἐρμοῦ. ζέφυρος δὲ πνεῖ,
25 καὶ ἐκ τῆς τῶν ἀνέμων ἐναλλαγῆς ἕτεός.

ς'. τῆ πρὸ η' εἰδῶν Σεπτεμβρίων ὡσαύτως.

1 ὀνεύσει C. 2 supplendum, opinor, ἀνίσχει. H. 9 τρυγη-
τός C.

virgo. 23. x Kal. septentrio leniter spirabit, et virgo tota exoritur.
24. ix Kal. idem sidus; fiat aquilo. 25. viii Kal. etesiae desinunt
flare; aquilo frigidior incipit spirare. 26. vii Kal. delphin oritur;
spirat auster. 27. vi Kal. vindemiator oritur; spirat auster, simul-
que favonius. 28. v Kal. virgo incipit apparere. 29. iv Kal. fa-
vonius lenis. 30. iii Kal. similiter exoriente virgine. 31. prid.
Kal. Septembres Andromeda exoritur; vulturnus spirat, et immutantur
venti.

67. SEPTEMBER. 1. Kalendis Septembribus pluvia cum toni-
tribus, et Andromeda oritur. vulturnus spirat, et immutantur venti.
2. iv Non. Septembr. piscis austrinus desinit occidere. 3. iii Non.
tonat et pluit. 4. prid. Non. arcturus exoritur cum vindemiatore, et
sagittam abscondit. 5. Nonis Septembribus domus Morcurii. spirat
favonius; et ob ventorum immutationem pluvia delabitur. 6. viii Id.

ζ'. τῆ πρὸ ζ' εἰδῶν ἀνίσχει ἡ αἴξ· ἐν δὲ τῇ ἐσπέρᾳ λην μετὰ ὑετοῦ.

η'. τῆ πρὸ ζ' εἰδῶν ἀναμφίνεται ὁ ἀρκτοῦρος, βορρῆς δὲ φουσᾶ· ἔσθ' ὅτε καὶ βροντῆ.

θ'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν τὸ μέσον τῆς παρθένου ἀνίσχει, ζέφυ-5 ρος δὲ μετὰ λιβὸς πνεῖ.

ί'. τῆ πρὸ δ' εἰδῶν τὰ αὐτά.

ιά'. τῆ πρὸ γ' εἰδῶν ὠσαύτως.

ιβ'. τῆ πρὸ α' εἰδῶν Σεπτεμβρίων ὁ ἀρκτοῦρος ἀνίσχει.

ιγ'. εἰδοῖς Σεπτεμβρίαις ὕει διὰ τῆς ἐπιτολῆς τοῦ ἀρκτούρου. 10

ιδ'. τῆ πρὸ ιη' καλενδῶν Ὀκτωβρίων αἱ πλειῦδες ἀνίσχουσι σὺν τῷ ἵππῳ.

ιε'. τῆ πρὸ ιζ' καλενδῶν ἡ χελιδῶν οὐδαμοῦ· ἀνίσχει δὲ καὶ ἡ αἴξ, καὶ ὕει.

ισ'. τῆ πρὸ ις' καλενδῶν τὸ δωδεκατημόριον ἄρχεται τοῦ 15 μετοπιόρου.

ιζ'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν ζέφυρος μετὰ λιβὸς καὶ εὔρος πλατύς.

ιη'. τῆ πρὸ ιδ' καλενδῶν ὁ ἰχθὺς ἀνίσχει, καὶ ἡρέμα ἀπαρ- 20 κτίας.

ιθ'. τῆ πρὸ ιγ' καλενδῶν ὁ ἥλιος ζυγῷ· ὁ κρατῆρ φαίνεται· νότος πνεῖ. τὸ μέσον τοῦ ἀρκτούρου ὕρθρου φαίνεται.

κ'. τῆ πρὸ ιβ' καλενδῶν ἐπιτολὴ τοῦ ἀρκτούρου καὶ ὑετός.

κά'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν ἡ μετοπωρινὴ ἰσημερίᾳ, καὶ οἱ ἰχθῦες δύνονται. 25

κβ'. τῆ πρὸ ι' καλενδῶν δύνεται ἡ Ἀργώ, καὶ τροπὴ τοῦ ἀέ- ρος ὑετώδης.

1 ἡ βίξ C.

6 δὲ μου λιβός C.

11 Καλ. Σεπτεμβρίων C.

Sept. item. 7. vii Id. capella oritur; vesperi africanus cum pluvia. 8. vi Id. arcturus apparet; aquilo flat; interdum tonat. 9. v Id. virgo media exoritur; favonius spirat cum africo. 10. iv Id. eadem. 11. iii Id. item. 12. prid. Id. Sept. arcturus exoritur. 13. Idbus Septembribus pluit ob ortum arcturi. 14. xviii Kal. Octobr. vergiliae exoriantur cum equo. 15. xvii Kal. hirundo nusquam; exoritur quoque capella, et pluit. 16. xvi Kal. portio 12 autumnii incipit. 17. xv Kal. favonius cum africo; et vulturus late fusus. 18. xiv Kal. piscis oritur. septentrio leniter spirans. 19. xiii Kal. sol in libram transitum facit; crater apparet; spirat auster. arcturus medius apparet matulino. 20. xi Kal. arcturi ortus, et pluvia. 21. xi Kal. nequinoctium autumnale. pisces occidunt. 22. x Kal. Argo navis occi-

κγ'. τῇ πρὸ θ' καλενδῶν δύνονται οἱ ἰχθυῖες, καὶ ἕτεοι ἐκ τοῦ νότου.

κδ'. τῇ πρὸ η' καλενδῶν ἔκλειψις σεληνιακὴ καὶ ἐπιτολὴ τοῦ κενταύρου.

5 κέ'. τῇ πρὸ ζ' καλενδῶν συννεφῆς ὁ ἄηρ καὶ ταραχῶδης.

κς'. τῇ πρὸ ε' καλενδῶν οἱ ἔριφοι ἀνίσχουσι, καὶ νότος ψυχρός.

κζ'. τῇ πρὸ ε' καλενδῶν παύεται ἡ παρθένος ἀνίσχειν, αἱ δὲ πλειάδες ἐν ἐσπέρῃ φαίνονται, καὶ οἱ ἔριφοι σὺν τῷ ἡλίῳ ἀνί-
10 σχουσι.

κη'. τῇ πρὸ δ' καλενδῶν ἔτι μᾶλλον ὁ νότος.

κθ'. τῇ πρὸ γ' καλενδῶν αἱ πλειάδες ὕψθρου φαίνονται, καὶ πνεῖ νότος ἐτεώδης.

λ'. τῇ πρὸ α' καλενδῶν ἡ αἴξ ἀνίσχει μέχρι τῆς ἐσπερινῆς
15 δύσεως τῶν πλειάδων.

68. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ. α'. καλενδαίς Ὀκτωβρίαις αἱ πλειά-
δες ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἄρχονται φαίνεσθαι, καὶ νότος ὑψθροσ
πνεῖ.

β'. τῇ πρὸ ε' ρωνῶν Ὀκτωβρίων ὠσούτως ὁ τε ἄηρ αἱ τε
20 πλειάδες.

γ'. τῇ πρὸ ε' ρωνῶν ὁ ἡνίοχος δύνεται, καὶ ἀπὸ βορέου
βροντᾷ.

δ'. τῇ πρὸ δ' ρωνῶν οἱ ἔριφοι ἀνίσχουσι καὶ ἕει.

ε'. τῇ πρὸ γ' ρωνῶν ὠσούτως.

25 ς'. τῇ πρὸ α' ρωνῶν τὸ μέσον τοῦ κριοῦ δύνεται, καὶ ὁ
σοχορίως σὺν αὐτῷ.

4 τοῦ κέντρον C. 7 ἰσχυρός R^b. 8 παύεται—9 ἀνίσχου-
σιν R^b cum Leonico: vulgo παύεται ἡ παρθένος, ἀνίσχει ἡ
πλειάς ἐν ἐσπέρῃ, φαίνονται καὶ οἱ ἔριφοι σὺν τῷ ἡλίῳ ἀνίσχουσι.
16 ἀπὸ J εἰσὼ R^b. 23 ἀνίσχουσι· καὶ νότος πνεῖ R^a.

dit; et conversio aëris ad pluviam. 23. ix Kal. pisces occidunt; et
pluviae ob austrum. 24. viii Kal. defectus lunae, et oritur centaurus.
25. vii Kal. aër nubilus ac turbulentus. 26. vi Kal. hoedi exoriantur.
auster frigidus. 27. v Kal. virgo desinit oriri: apparent vergi-
liae vesperi. aperiunt se hoedi quoque una cum sole oriente. 28. iv
Kal. increbrescit auster. 29. iii Kal. vergiliae matutino apparent, et
spirat auster pluvius. 30. prid. Kal. capella emergit usque ad occa-
sum vespertinum vergiliarum.

68. OCTOBER. 1. Kalendis Octobribus vergiliae ab oriente ap-
parere incipiunt, et auster spirat matutino. 2. vi Non. Octobr. item,
quod ad aërem vergiliisque attinet. 3. v Non. auriga occidit, et ab
aquilone tonat. 4. iv Non. hoedi oriuntur, et pluit. 5. iii Non.
item. 6. prid. nonas aries medius occidit, et una cum illo scorpio.

- ζ'. νωνῶν Ὀκτωβρίων ὡσαύτως.
 η'. τῇ πρὸς ἡ' εἰδῶν Ὀκτωβρίων ὁ στέφανος σὺν τοῖς ἑρ-
 φοῖς ἀνίσχων τρέπει τὸν ἀέρα.
 θ'. τῇ πρὸς ζ' εἰδῶν οἱ ἑριφοὶ σὺν ταῖς πλειάσιν ἀνίσχουσι,
 καὶ πνεῖ ἄνεμος λήψ. 5
 ι'. τῇ πρὸς ε' εἰδῶν ὁ ζυγὸς ἄρχεται ἀνίσχειν, καὶ ζέφυρος
 πνεῖ.
 ια'. τῇ πρὸς ε' εἰδῶν ὁ στέφανος ὄρθρου ἀνίσχων ἐναλλάττει
 τοὺς ἀνέμους.
 ιβ'. τῇ πρὸς δ' εἰδῶν αἱ πλειάδες ἀνίσχουσι καὶ νότος πνεῖ. 10
 ιγ'. τῇ πρὸς γ' εἰδῶν ὁ στέφανος ἀνίσχων ἐναλλάττει τοὺς
 ἀνέμους.
 ιδ'. τῇ πρὸς α' εἰδῶν βορρᾶς πλατὺς πνεῖ.
 ιε'. εἰδοῖς Ὀκτωβρίαις τὸ μέσον τοῦ φθινοπώρου καὶ ἄνε-
 μος νότος. 15
 ις'. τῇ πρὸς ις' καλενδῶν ὁ Ὄρλιων ἀνίσχει, καὶ δροσώδης
 ὁ ἀήρ.
 ιζ'. τῇ πρὸς ις' καλενδῶν ὡσαύτως.
 ιη'. τῇ πρὸς ιε' καλενδῶν ἡ πῦσα ἡμέρα συννεφής.
 ιθ'. τῇ πρὸς ιδ' καλενδῶν ὁ ἥλιος σκορπῖω, καὶ ζέφυρος πνεῖ. 20
 κ'. τῇ πρὸς ιγ' καλενδῶν δύνονται αἱ πλειάδες, καὶ τροπή
 τοῦ ἀέρος.
 κα'. τῇ πρὸς ιβ' καλενδῶν ὡσαύτως· ἀλλὰ καὶ ὕει.
 κβ'. τῇ πρὸς ια' καλενδῶν ἡ σὺρὰ τοῦ ταύρου, καὶ νότος
 πνεῖ ὑετώδης. 25
 κγ'. τῇ πρὸς ι' καλενδῶν δύεται ὁ σκορπίος, καὶ βορρᾶς πνεῖ.
 κδ'. τῇ πρὸς θ' καλενδῶν δύνονται αἱ πλειάδες.

7 πνεῖ om C. 11 ἀλλάττεται C. 24 num supplendum δύν-
 ται? H. 26 δύεται—πνεῖ] ὡσαύτως· ἀλλὰ καὶ ὕει C.

7. Nonis Octobribus item. 8. viii Id. Octobr. corona cum hoedis
 oriens mutat tempestatem. 9. vii Id. hoedi oriuntur cum vergiliis;
 spirat ventus africanus. 10. vi Id. libra oriri incipit: favonius spirat.
 11. v Id. corona mane exoriens immutat ventos. 12. iv Id. vergiliae
 oriuntur, et auster spirat. 13. iii Id. corona oriens immutat ventos.
 14. prid. Id. aquilo late fusus spirat. 15. Idibus Octobribus autumnī
 mediū: et auster spirat. 16. xvii Kal. Novembr. Orion exoritur:
 aër roscidus. 17. xvi Kal. item. 18. xv Kal. dies totus nubilus.
 19. xiv Kal. sol in scorpionem transitum facit, et spirat favonius.
 20. xiii Kal. vergiliae occidunt, et conversio aëris. 21. xii Kal.
 item: et praeterea pluit. 22. xi Kal. cauda tauri occidit, et spirat
 auster pluvius. 23. x Kal. nepa occidit: spirat aquilo. 24. ix Kal.

- κέ'. τῆ πρὸ η' καλενδῶν ὁ κένταυρος ὄρθρου δύεται.
 κς'. τῆ πρὸ ζ' καλενδῶν τὸ μέτωπον τοῦ σκορπίου δύεται.
 κζ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν αἱ ὑάδες δύονται, καὶ βορρῶς
 ψυχρός.
 5 κη'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν αἱ πλειάδες καὶ ὁ Ὠρίων παντελῶς
 δύονται.
 κθ'. τῆ πρὸ δ' καλενδῶν ὁ ἀρκτοῦρος δύεται, καὶ οἱ ἄνε-
 μοι βιαιότεροι.
 λ'. τῆ πρὸ γ' καλενδῶν ἡ Κασσιόπεια ἄρχεται δύεσθαι.
 10 λα'. τῆ πρὸ α' καλενδῶν ὁ Ὠρίων ὄλος ἀποκρύπτεται, καὶ
 ὁ μὲν ἀετὸς ἐν ἐσπέρᾳ, ἡ δὲ λύρα ἀνίσχει.
 69. NOEMBΡΙΟΣ. α'. καλένδαις Νοεμβρίαις αἱ πλειά-
 δες δύονται. Ξωθεν πάχη, καὶ τοῦ ἀρκτοῦρου δυομένου τροπή
 τοῦ ἀέρος ἐπὶ τὸ ψυχρότερον.
 15 β'. τῆ πρὸ δ' νωνῶν Νοεμβρίων ἄνεμοι ψυχροὶ καὶ βορραί.
 γ'. τῆ πρὸ γ' νωνῶν ἡ λύρα ὄρθρου ἀνίσχει, καὶ πρῶτα βορ-
 ρῶς, εἶτα καὶ νότος.
 δ'. τῆ πρὸ α' νωνῶν νότος σὺν τῷ ζεφύρῳ καὶ ὑέτος!
 ε'. νῶναις Νοεμβρίαις ἡ λύρα ἀνίσχει· ἥλιος φαίνεται, καὶ
 20 ἄνεμος βορέας.
 ζ'. τῆ πρὸ η' εἰδῶν Νοεμβρίων ὄρθρου ὁ ἀρκτοῦρος δύεται,
 καὶ συννεφία.
 ζ'. τῆ πρὸ ζ' εἰδῶν αἱ πλειάδες καὶ ὁ Ὠρίων δύονται, καὶ
 πνεῖ ὁ βορρῶς.

2 τὸ μέτωπον C. 11 ἀνίσχει] num legendum ὄρθρου ἀνί-
 σχει? H. 14 ψυχρόν CR^b. 18 ἀετός C. 19 ἡλίου C.

occidunt vergiliae. 25. viii Kal. centaurus matutino occidit. 26. vii
 Kal. nepae frons occidit. 27. vi Kal. suculae occidunt: aquilo geli-
 dus. 28. v Kal. vergiliae et Orion penitus occidunt. 29. iiii Kal.
 arcturus occidit; venti vehementiores. 30. iiii Kal. cassiope incipit
 occidere. 31. prid. Kal. Orion totus, aquila vesperi occultatur. fidis
 exoritur.

69. NOVEMBER. 1. Kalendis Novembribus vergiliae occidunt;
 matutino gelicidium, et ob occasum arcturi conversio aëris ad frigus.
 2. iiii Non. Novembr. venti frigidi et pluviae. 3. iiii Non. fidis ma-
 tutino exoritur; et primo aquilo, deinde auster. 4. prid. Non. auster
 cum favonio, et pluvia. 5. Nonis Novembribus fidis exoritur; sol se
 aperit; pluit. 6. viiii Id. Nov. ante lucem arcturus occidit: caelum
 nubilum. 7. vii Id. vergiliae et Orion occidunt, et spirat aquilo.

- η'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν στουγγὸς ὁ ἀήρ.
- θ'. τῆ πρὸ ε' εἰδῶν λιμπρὸν ἄστρον τοῦ σκορπίου, καὶ χειμερινὴ τροπῆ.
- ι'. τῆ πρὸ δ' εἰδῶν ἄρχεται ὁ χειμῶν.
- ια'. τῆ πρὸ γ' εἰδῶν αἱ πλειάδες ὑποκρύπτονται. 5
- ιβ'. τῆ πρὸ α' εἰδῶν τοῦ σκορπίου μέσον ἄστρον ἀνίσχει.
- ιγ'. εἰδοῖς Νοεμβρίου αἱ πλειάδες καὶ ὁ Ὠρίων ὄρθρου δύνονται.
- ιδ'. τῆ πρὸ ιη' καλενδῶν Δεκεμβρίων ὄρθρου ὁ σκορπίος δέεται. 10
- ιε'. τῆ πρὸ ιζ' καλενδῶν ἡ λύρα ἀνίσχει ἔωθεν, εὐρὸς τε πνεῖ ἄμμι καὶ νότος σὺν τῷ βορρῶ.
- ις'. τῆ πρὸ ις' καλενδῶν τὸ αὐτό.
- ιζ'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν χειμᾶζει, καὶ νότος ἔπεται.
- ιη'. τῆ πρὸ ιδ' καλενδῶν ὁ ἥλιος τοξότη. καὶ ὁ Ὠρίων ἀνί- 15
σχει σὺν τῆ λύρα, καὶ ταραχὴ τοῦ ἀέρος.
- ιθ'. τῆ πρὸ ιγ' καλενδῶν τὸ κέρας τοῦ ταύρου σὺν ἡλίῳ δύνεται, καὶ πνεῖ βορρῶς.
- κ'. τῆ πρὸ ιβ' καλενδῶν ἀθηδὴς χειμῶν.
- κα'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν αἱ ὑάδες σὺν τῷ λαγωῶ ὄρθρου 20
δύνονται.
- κβ'. τῆ πρὸ ι' καλενδῶν ὑετὸς ψυχρὸς.
- κγ'. τῆ πρὸ θ' καλενδῶν ὁ Ὠρίων καὶ τὰ κέρατα τοῦ ταύρου δύνονται.
- κδ'. τῆ πρὸ η' καλενδῶν προοίμιι τῆς χειμερινῆς τροπῆς. 25
δύνεται ὁ κύων, καὶ δρόσος φέρεται ψυχρά.

2 σκορπίου) σκορπίου ἐπιτέλλει R^a. 4 ὁ ἀήρ R^b. 6 τὸ?
14 χειμῶν R^a. 26 φαίνεται R^b.

8. vi Id. caelum triste. 9. v Id. stella clara scorpiionis exoritur; conversio ad hiemem. 10. iv Id. hiemis initium. 11. iii Id. vergiliae occultantur. 12. prid. Id. media stella scorpiionis exoritur. 13. Idibus Novembr. vergiliae et Orion mane occidunt. 14. xviii Kal. Decembr. mane scorpio occidit. 15. xvii Kal. fidis exoritur matutino; vulturinus et auster simul flant cum aquilone. 16. xvi Kal. idem. 17. xv Kal. hiemat, et sequitur auster. 18. xiv Kal. sol in sagittarium transitum facit. Orion exoritur cum fidicula. 19. xiii Kal. tauri cornu cum sole occidit; spirat aquilo. 20. xii Kal. tempestas foeda. 21. xi Kal. suculae cum lepore mane occidunt. 22. x Kal. pluvia frigida. 23. ix Kal. Orion et tauri cornua occidunt. 24. viii Kal. initia conversionis hibernae. occidit canis; cadit ros gelidus.

κε'. τῆ πρὸς ζ' καλενδῶν ὁ ἥλιος ἐπὶ τῆς πρώτης μοίρας τοῦ τοξότου.

κς'. τῆ πρὸς ζ' καλενδῶν ὡσαύτως.

κζ'. τῆ πρὸς ε' καλενδῶν δύεται ὁ κύων, καὶ βροχὴ ἔσται 5 νοτία.

κη'. τῆ πρὸς δ' καλενδῶν ἄρχεται ὁ κύων δύνεσθαι, καὶ νεφώδης ὁ ἀήρ.

κθ'. τῆ πρὸς γ' καλενδῶν ὄρθρου δύεται ὁ κύων, καὶ ἐκ τοῦ λιβὸς ὕει.

10 λ'. τῆ πρὸς α' καλενδῶν δύεται ὁ κύων, καὶ ζέφυρος μετὰ νότου καὶ βροχῆς.

70. ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ. α'. καλένδαις Δεκεμβρῖαις σύγχυσις τοῦ ἀέρος· ἀπαρκτίας φουσῶ, καὶ ὁ Ὠρίων ὄλος ὄρθρου δύεται.

15 β'. τῆ πρὸς δ' νωνῶν Δεκεμβρῖων ὁ κύων δύεται ἐν ἑσπέρῃ· ἀπαρκτίας ἐπιτείνει.

γ'. τῆ πρὸς γ' νωνῶν χειμᾶζει σὺν ἑτεῶ.

δ'. τῆ πρὸς α' νωνῶν δύεται ὁ τοξότης καὶ βορρᾶς πνεῖ.

ε'. νῶναις Δεκεμβρῖαις βροχὴ καὶ πολυνομβρία.

20 ζ'. τῆ πρὸς η' εἰδῶν Δεκεμβρῖων τὸ μέσον τοῦ τοξότου ἀνίσχει.

ζ'. τῆ πρὸς ζ' εἰδῶν ἀνίσχει ὁ ἀετὸς καὶ πνεῖ ὁ λήψ.

η'. τῆ πρὸς ε' εἰδῶν ὁ σκορπιὸς ὄλος ἀνίσχει.

25 θ'. τῆ πρὸς ε' εἰδῶν ὁ κύων ἐν ἑσπέρῃ ἀνίσχει καὶ ὁ νότος πνεῖ.

ι'. τῆ πρὸς δ' εἰδῶν βορέας συχνός, καὶ ὁ οὐρανὸς μέλας ἐκ τῆς χιόνος.

4 κύων] num Ὠρίων? Leonicus certe Orion occidit. H. 15 ὁ κύων om C. 17 νῶναις C. 19 sequentia om Rb. 27 τοῦ C.

25. vii Kal. sol in primo gradu sagittarii. 26. vi Kal. item. 27. v Kal. occidit canis; erit auster cum pluvia. 28. iv Kal. canis incipit occidere; aër nebulosus. 29. iii Kal. matutino occidit canis, et africo flante pluit. 30. prid. Kal. occidit canis; favonius cum austro et pluvia.

70. DECEMBER. 1. Kalendis Decembribus turbatio aëris: septentrio flat, et Orion totus mane occidit. 2. iv Non. Decembr. canis occidit vesperi; septentrio increbrescit. 3. iii Non. hiemat cum pluvia. 4. prid. Non. occidit sagittarius, et spirat aquilo. 5. Nonis Decembribus pluvia imberque multus. 6. viii Id. Decembr. sagittarius medius oritur. 7. vii Id. oritur aquila, spirat africanus. 8. vi Id. scorpio totus exoritur. 9. v Id. canis vesperi oritur: spirat auster. 10. iv Id. aquilo creber; caelum nigrescens a nive.

ια'. τῆ πρὸ γ' εἰδῶν κρύφιον ἄστρον· ἀπαρκτίως ἄμα καὶ καικίως.

ιβ'. τῆ πρὸ α' εἰδῶν βορρᾶς πρώτως, ἔπειτα δὲ νότιος βιαρός.

ιγ'. εἰδοῖς Δεκεμβρῆλαις ὕλος ὁ σκορπίος ἀνίσχει· βορρᾶς δὲ 5 καὶ νότος ὑετὸν ἐπισπῶμενοι.

ιδ'. τῆ πρὸ ιθ' καλενδῶν Ἰανουαρίων δύεται ἡ αἴξ.

ιε'. τῆ πρὸ ιη' καλενδῶν νότος ἄμα καὶ βορρᾶς, καὶ σύγ-
χυσις τοῦ ἀέρος.

ισ'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν ὠσαύτως. 10

ιζ'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὸν αἰγοκέρωτα.

ιη'. τῆ πρὸ ιε' καλενδῶν ἄστρον κρυπτόν καὶ ἀνεμομαχία.

ιθ'. τῆ πρὸ ιδ' καλενδῶν ἡ αἴξ ἀνίσχει.

κ'. τῆ πρὸ ιγ' καλενδῶν ὁ ἀετὸς ἀνίσχει καὶ ὁ αἰγόκερως.

κα'. τῆ πρὸ ιβ' καλενδῶν βορέας μὲν κατάρχεται, νότος δὲ 15 τὴν πᾶσαν ἡμέραν ἐπικρατεῖ.

κβ'. τῆ πρὸ ια' καλενδῶν ὁ ἀετὸς ἐν ἐσπέρῃ ἀνίσχει.

κγ'. τῆ πρὸ ι' καλενδῶν ὄρθρου ἡ αἴξ δύεται· καὶ συμπλη-
ροῦται ἡ βροῦμι, οἰονεὶ ἡ χειμερινὴ τροπῆ.

κδ'. τῆ πρὸ θ' καλενδῶν χειμέριος ὁ ἀήρ. 20

κε'. τῆ πρὸ η' καλενδῶν ὄρθρου ἡ αἴξ δύεται.

κς'. τῆ πρὸ ζ' καλενδῶν δύεται ἐν ἐσπέρῃ ἡ αἴξ, καὶ χει-
μάζει.

κζ'. τῆ πρὸ ε' καλενδῶν ὁ δελφὶν ξωθεὶν ἀνίσχει, ἔχων τὸν
ἀέρα. 25

1 καὶ σὺ κεκίας C. 3 fort. πρώτα, ut p. 377 16. H. ἐπὶ τὰδε C.
5 Δεκεμβρίων C. 11 αἰγοκέρωτον C. 13 ἡ αἴξ ἀνίσχει C.
manu secunda. 14 καὶ ἄμα καὶ R^a. 16 ἐπικρατῆ C.
18 δύεται] sequentia desunt in versione Leonici. H. 21 ἡ αἴξ
ὄρθρου R^a. 24 δέλφιος C.

11. III Id. sidus occultatur; septentrio simul et caecias. 12. prid.
Idus primo aquilo, deinde auster ingravans. 13. Idibus Decembr.
scorpio totus exoritur; aquilo et auster pluviam inducentes. 14. XIX
Kal. Ianuar. capra occidit. 15. XVIII Kal. auster simul et aquilo;
turbatio aëris. 16. XVII Kal. item. 17. XVI Kal. sol in capricor-
num transitum facit. 18. XV Kal. sidus occultatum, et ventorum
conflictus. 19. XIV Kal. capra oritur. 20. XIII Kal. aquila oritur
et capricornus. 21. XII Kal. aquilo inchoat: sed auster praevallet
toto die. 22. XI Kal. aquila vesperi oritur. 23. X Kal. mane ca-
pra occidit; et consummatur bruma h. e. solstitium hibernum. 24. IX
Kal. aër hiemalis. 25. VIII Kal. mane capra occidit. 26. VII Kal.
vesperi occidit capra; et hiemat. 27. VI Kal. delphin a mane ex-

κη'. τῇ πρὸ ε' καλενδῶν ὁ ἥλιος ἀποστρέφεται ἀπὸ τοῦ νοτιοῦ καμπτήρος.

κθ'. τῇ πρὸ δ' καλενδῶν ὁ ἥλιος λαμπρός, ὁ δὲ ἀετὸς δύνεται, καὶ ὕει.

5 λ'. τῇ πρὸ γ' καλενδῶν ὁ μὲν δελφὶν ἀνίσχει, ὁ δὲ κύων δύνεται.

λα'. τῇ πρὸ α' καλενδῶν Ἰανουαρίων κρυφία ταραχὴ καὶ ἀνεμώδης. ἄρχεται ἀνίσχειν ὁ δελφὶν, καὶ ὁ ἥλιος εἰς ἕψος.

71. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Κλαύδιος ἐκ τῶν πυρὰ Θουόσκιοις
10 ἱερῶν πρὸς λέξι· καὶ οὐκ αὐτὸς μόνος, ἀλλὰ μὴν καὶ Εὐδοξὸς
τε ὁ πολὺς, Δημόκριτος πρῶτος αὐτῶν, Βάρρων τε ὁ Ῥωμαιοῦς,
Ἰππαρχος, Μητρούδωρος, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Καῖσαρ, περὶ τῆς
ἐφημέρου τῶν φαινομένων ἐπιτολῆς τε καὶ δυσμῶν. ἑπειδὴ δὲ
τινες ἀπαιδευτῶς φερόμενοι φάσκουσι μὴ ἐπὶ παντὸς τύπου τὰ
15 αὐτὰ πρὸς τῶν ἐπιτολῶν ἢ δύσεων τῶν ἄστρων ἐνεργεῖσθαι, φέρει
τῆς πλάνης αὐτοῦς καίπερ ἀντιμαχομένους ἀπαλλάξωμεν. καὶ
τάχα διὰ βραχέων τοῦτο παρυσχεῖν αὐτοῖς δυνατόν. τῶν τοίνυν
ζῳδίων ὕψ' ἐν μὲν τῶν ὕλων πλανομένων οὐρανὸν διειληφῶτων,
οὐκ ἔξ ὕλου δὲ τὰ αὐτὰ ἀλλήλοισ ἐπὶ γῆν ἐνεργούντων, ἐπιτηρεῖν
20 δεῖ ποῦ τινα τῶν ἐπὶ γῆς κλιμάτων ὑπὸ ποίῳ ζῳδίῳ τέτακται
τελεῖν· οὕτω γὰρ ἂν ἀλληθῆς τοὺς μὴ πρὸς ἀπέχθειαν ζητοῦντας
οὐ φεύξεται.

7 Ἰανουαρίου C. 8 ἀνίσχειν· ὁ δὲ δελφὶν C. 9 κλάδιος C.
11 αὐτῶν R^a, πρῶτος αὐτῶ C: malim τε πρότερος αὐτῶν, atque
sic verti. H. βόρρων C. 12 μετ' αὐτούς R^a. 13 δὲ
add R^a. 14 ἀπ. φερ. φάσκ.] τὴν ἀπαιδευσίαν νομίζοντες φασί C.
18 malim μὲν τὸν ὕλον τῶν πλ. H. 19 οὐκ ἔξω δὲ τῶν αὐ-
τῶν R^a. 21 οὕτω γὰρ ἂν] καὶ οὕτω R^a. num ζηλοῦν-
τας? H. 22 sequentia supersunt in solo Cascolino.

oritur; aërem dominatur. 28. v Kal. sol revertitur a meta australi.
29. iv Kal. sol fulgens; aquila occidit, et pluit. 30. iii Kal. del-
phin oritur, canis occidit. 31. prid. Kal. Ianuarias. conturbatio
latens et ventosa. delphin incipit oriri; sol attollitur.

71. Et haec quidem habet Claudius e sacris Etruscorum, ad ver-
bum expressus; neque is solus, sed Eudoxus quoque auctor multiplex,
et qui eos aetate antevit Democritus, M. Terentius Varro civis Ro-
manus, Hipparchus, Metrodorus, et cum illo Divus Iulius, de quoti-
diano ortu occasibusque siderum. cumque sint qui, inscientia ducti,
obiiciant non ubique eadem ortibus occasibusve astrorum effici, age,
et ab errore illos quamvis repugnantes avertamus. ac quia signa duo-
decim pro se quodque universum errantium caelum complectantur, nec
tamen universe eadem in terra efficiunt, observandum est, quae ter-
restris elimata cui signo sint subiecta. ita enim veritas eos qui animo
nou infenso eam investigent, minime fugiet.

κρωῖ Βρετανία, Γαλατία, Γερμανία, Βαστέρναι, Κολι-
Συρία, Ἰδουμαία.

ταύρω Κυκλάδες, τῆς μικρῆς Ἀσίας τὰ παράλια, Κύπρος,
Πάρθοι, Μῆδοι, Περσίς.

διδύμοις Ἑρκανία, Ἀρμενία δύο, [Ἀμαδιανή, Μαρμαρική, 5
Αἴγυπτος ἢ κάτω.

καρκίνω Βιθυνία, Φρυγία δύο,] Κολχική, Νουμυδία, Καρ-
χηδών, Ἀφρική.

λέοντι Ἰταλία, Ἀπουλία, Γαλλία, Σικελία, Φοινίκη, Ὀρχη-
νία ἦτοι Ἀντορχηνία. 10

παρθένω Ἑλλάς, Ἀχαΐα, Κρήτη, Βαβυλών, Μεσοποταμία,
Συρία.

οκορπίω Συρία ἢ μέση ἢ Κομμαγιηή, Κασπία, Μαυριτα-
νία, Γαιτουλία.

ζυγῶ Βακτρία, Κασπία, Σηρική, Θῆβαι, Ὀύσεις, Τρωγλο- 15
δυτική.

τοξότη Τυρρηνία καὶ Κελτική, Ἰσπανία, Ἀραβία ἐδαίμων
ἢ μεγάλη.

αιγοκέρωτι Μακεδονία, Θράκη, Ἰλλυρίς, Ἰνδική, Ἀριανή,
Γεδρωσία. 20

ὑδροχῶω Σαυρομάται, Ὀξιανή, Σαγδιανή, Ἀραβία ἢ μι-
κρά, Ἀζανία μέση, Αἰθιοπία.

ιχθύσι Ἀνδία, Κιλικία, Παμφυλία, Φαζανία, Νασαμώνες,
Γαρυμαντική.

3 Κυλάδες C. Κύπρον C. 5 Ἀμαδιανή — 7 Φρυγία δύο] hæc
ex codice Leidensi add Creuzerus. is codex non Ἀμαδιανή sed
μαθία, nec Βιθυνία sed σιδονία. . 9 Ὀρχηνιας ηττ ἀντορχηνιας C.
13 συρία ἡμενεὺς κομαγιηή C. restitui e p. 354 14. H. 15 Συ-
ρικῆ C. Θάσεις C. 17 ταυρινηή. καὶ βελτικῆ. σπανία C. dedi ex
p. 305 7. H. 20 γεροσσιας C. 21 Σουβδιανή C. 23 Νασαμών C.

Arieti subiecti sunt Britannia, Gallia, Germania, Bastarnae, Coele-
syría, Idumaea; Tauro Cyclades, maritima Asiae minoris, Cyprus,
Parthi, Medi, Persis; Geminis Hyrcania, Armeniae duae, Colchis, Nu-
midia, Carthago, Africa; Leoni Italia, Apulia, Gallia, Sicilia, Phoeni-
cia, Orchenia sive Antorchenia; Virgini Graecia, Achaia, Creta, Baby-
lon, Mesopotamia, Syria; Scorpioni Syria media sive Commagene, Cas-
pία, Mauritania, Gaetulia; Librae Bactria, Caspia, Serica, Thebae,
Oases, Troglodytica; Sagittario Etruria, Gallia Lugdunensis, Hispania,
Arabia felix magna; Capricorno Macedonia, Thracia, Illyria, India,
Ariana, Gedrosia; Aquario Sarmatae, Oxiana, Sogdiana, Arabia minor,
Azania media, Aethiopia; Piscibus Lydia, Cilicia, Pamphylia, Phazania,
Nasamones, Garamantica.

CAROLI BEN. HASE
ANIMADVERSIONES.

IN FRAGMENTA DE MENSIBUS.

p. 113 v. 2. καὶ πολλῶν] priores sex versus adeo sunt detriti ut nullam inde sententiam elicere sim ausus. quae legi possunt, videntur esse huiusmodi.

..... παρθένος τῆς δαίμονος τὸ φιλόφρωνον τὴν ὄψιν πᾶσαν κατοικίαν παρήλθε, καὶ τοῖς διήγειρεν, ὡς ὁ Ῥωμαῖος Βάρ[ρων] Λακε[δαίμων]ιοῖς γεν[έσθ]αι λόγος Ἀριστείδης, ὃς ἐν τῇ πέ[μπτ]ῃ φησί, ἤνικα οὗτος

Aristidis Milesii Σικελικά laudantur a Plutarcho Parallel. in Opp. moral. 305 D, Ἰταλικά 308 D. num Λακωνικά quoque scripsit?

p. 114 v. 13. αἱ δὲ παραβάσαι [ῶνας] haec hodie non reperiuntur in τοῦ τελείου λόγου (Graece intercidit) versione Latina semibarbara, quae sub titulo, *Hermetis Trismegisti de natura deorum allocuta*, Apuleio Madaurenſi adscribitur; nisi eo vis trahere (p. 93 lin. 15 sqq. ed. Elmenhorst. Francofurti 1621, 8) illa: *cum fuerit animae a corpore facta discessio ... desuper ad ima deturbans [summum daemon animam] procellis turbibusque aëris ... saepe discordantibus tradet, ut inter caelum et terram mundanis fluctibus in diversa semper aeternis poenis agitata raptatur [sic].*

ib. v. 19. τῆς περὶ καθαρότητος ψυχικῆς πραγματείας] non opus est moneam supplevisse me ea levibus quibusdam argumentis nisum, quibus cum ipse non stem, neque alios stare velim. περὶ ψυχῆς scripsisse Iamblichum constat ex Stobaei Florilegio 1 434 A ed. viri egregie docti Thomae Gaisford; de huius libri parte, περὶ ἀποκαταστάσεως (vide B lin. 4), a Damascio laudato, confer Harlesium Bibl. Graec. 5 771 C. sequentia ..θλη.. mirifice me torserunt; nec tamen adhuc de restitutione liquet.

ib. v. 11 ima. de inferorum parentationibus 7 Id. Novemb. actis vide Wilh. Stukeley, *The medallie History of Carausius*, London 1757, 4, lib. 2 p. 63 B.

ib. v. 25. Πορφύριος οὕτως φησί] usus sum in restituendo loco epitoma libri De mens. ed. Schow. 53 A.

p. 116 v. 1. τῶν Φοινικικῶν τοῦ Ἐρμενίου Φίλωνος] Herennii Philonis, Byblii grammatici, qui imperante Domitiano ac deinceps quamplurimis scriptis inclaruit (vid. Eudociae Violar. ed. Villois. 424 C), celebrantur praecipue libri novem Φοινικικῶν, quos ex Sauchoniathone interpretatum se esse ferebat. huius historiae Phoenicium fragmenta luculenta servavit Eusebius Praeparat. evang. 30 D et sqq.

ib. v. 5. Ἰσιγονος] hic videtur esse Isigonus Nicaeensis, memoratus ab A. Gellio 9 4 inter scriptores haud parvae auctoritatis; quorum libri pleni sunt rerum incredibilium. Isigoni nomen non invenitur in Indice generali scriptorum Bibliothecae Fabricianae. eius librum secundum Ἀπίστων sive *Incredibilium* laudari video a Sotione, cuius commentatio de fluviis fontibusque mirabilibus per epitomen causa exstat ad calcem Aristotelis de mirab. auscult. ed. Sylburg. 5 123 lin. 22.

ib. v. 10. ὁ Π*] num Πλούταρχος? quod mirifice congruit cum areola vacua: in textum tamen recipere non sum ausus.

ib. v. 11. τιμαῖς*] subest vocula trium literarum, quam supplere non audeo. αἱ καὶ? sequentium restitutionem, καὶ ταύτη μὲν παραδεδοῦσθαι, varie tentavi, et nunc quoque vereor ut lectori probem, praesertim si in ταύτη non est scribae error.

ib. v. 17. γε τῇ πρώτῃ] in C est γε.α, hoc est γε [τῇ] πρώτῃ, siquidem in mss litera α modo valet ἐνί, μιᾶ, modo πρώτῃ, πρώτῃ: utrum autem quamvis plerumque contextus orationis doceat, tamen ex hoc breviandi modo varii variorum errores emanaverunt. sic apud Geminum Elementis astronomi. 2 D; ἐν κρισὺ μιᾶ μοίρα, lege ἐν κ. πρώτῃ μοίρα, et paulo post ἐν καρκίνου μιᾶ μοίρα aequae πρώτῃ: item apud alios quoque non uno loco. etenim tam prompti sunt lapsus in literis numeralem significationem habentibus, ut vix unam evolvere possis paulo copiosiorein inscriptionum Graecarum syllogen (antiquiores dico, quae saeculo superiore et ante exierunt), quin passim in ea parte videas esse suboffensum. verbi gratia, in uno M. Antonio Boldetti, *Cimiteri de' Santi Martiri di Roma* (Roma 1720, fol.), in titulo illo, 365 A,

CEPHNLAAA ΠΑΡΘΕΝΟC
ZHCACA ENIATTONK.AIMINACI

quis non videt interpretandum; *vixit annum unum et menses decem*, non, ut habet Boldetti, *mensem unum?* aut 392 C, in monumento Iulii Theodori, filio dulcissimo a parentibus statuto, haec, EZHCENETEIZ. MZ. non valent, ut vertit Boldetti, *vixit annos 47*, sed *vixit ann. 17* [aut 7], *menses 7*. porro, 405 A,

ANTIOXIS EZHEEN
ENIATTON MZ HA

ubi editor mire *Antiochis vixit annos quadraginta septem, menses quattuor*, annon certissima est interpretatio, *A. vixit annum, menses 7, dies 4?* eademque opera explicemus inscriptionem Metensem, quam ipsi Montefalconio, totius antiquitatis viro observantissimo, negotium video exhibuisse *Supplément à l'Antiquité expliquée*, 5 99 D. ea est huiusmodi, Pl. 39 4:

Θ. K.

H. P. Ω.
ET. ΜΓ. ΜΓ.
ΜΗΤΗΡ
ΧΑΙΡΕ

eamque Montef. *nonnisi divinando legi posse* ait, quod a primis tantum literis nomina efferat. at apud Gruterum, qui a Boissardo acceperat, legitur 730 6 ΗΡΩ, sine interpunctione, et post lin. 3 additur alterum ΜΓ, quo plana fiunt omnia: nam quis est qui non videat esse sensum, *θεοῖς καταχθονίοις: Ἡρῶ ἐτῶν κγ', μηνῶν γ', ἡμερῶν ιγ'.* D. M. *Hero*, quae vita excessit *annorum 43, mensium 3, dierum 13?* Herusque nomen quam fuerit usitatum, cum ex Leandri fabula tum ex Plutarcho patet Vit. Alex. 696 D. ipsam autem inscriptionem (ut hoc obiter notem), ut Graecam in regionibus nostris satis insignem, neque ipse, cum peregrinans triduum Metis constitissem, investigare potui, et iam ante a. 1760 incuria casuve arbitror intercidisse: certe Iosephus Cajot, cuius *Antiquités de Metz* illo anno Metis in-8° prodierunt, eius non meminit. similique modo, literas disiectas in unam vocem coniungendo, restitue titulum quem vidi Lausonnae, consecratum L. Sept. Severo et M. Aur. Antonino, relatumque iam a I. Iac. Scheuchzero, *Ὀψείσωπολη* Helvetico (Lugdun. Batav. 1723, in-4°) 3 499 B. illa enim, v. 5 et deinceps,

IMP. CAES. M. AV. I.
ANTONINO . PO AI.
COS.

AV. N. . CE.

sic refingas:

IMP. CAES. M. AV[R]E[L].
ANTONINO P[I]O [F.] AV[G].
COS.

AV[E]N[TI]CE[NSes]

referque ad a. Chr. 202, quo solo Severus Augustus III et Antoninus Caracalla eius filius simul consules processerunt. AVENTICENSes autem, splendidissimae per Helvetios florentissimaeque coloniae incolae, cum alibi in titulis tum apud ipsum Scheuchzerum memorantur 3 501 C et 502 A C. sed ad Lydum, unde discedere non oportuit, aliquando revertamur.

p. 117 v. 2. *παρὰ τὸ διαίρετικόν*] restitui et verti has spinas ut potui, in illo usus Proclo, ex quo universo, opinor, Lydus

congressit, in altero latinitate Aemilii Porti, Procli theologiam Platonicam (non male plerumque) interpretati ex Graeco. voculam παρά non ausus sum mutare: supra quoque Lydus παρά adhibet miro sensu p. 275 10, 276 6.

p. 117 v. 4. καὶ λαμβάνειν — βιαίως] ex Proclo Theolog. Platon. 258 C paene ad verbum. confer quae auctor ait supra de Saturno p. 300 11.

ib. v. 12. ἀπέχοντες κράμβης] vetus proverbium, *crambe bis posita mors*; neque religione carebat haec herba: adi Erasm. Adag. 2 197 B. pupillam quoque et visum credebatur hebetare.

ib. v. 18. vox ἀγαλμοειδής adhuc, opinor, e lexicis exulat; nec scio an Euryti Lacedaemonii lyrici mentio aliunde extet. Eurytum Crotoniatem, Philolai discipulum, Pythagoreum memorat Iamblichus Vita Pythagor. 117 A et 125 B ed. Kuster.

ib. v. 20. καὶ λάθρα τῶ Πόρρω] supplevi ex epitome libri de mensib. p. 48 21. sed ibi pro Πόρρω legendum Πόρρω, et in argumento latino *Porrho* similiter mutandum.

p. 118 v. 2. Ἀγῳάλια] sic exaratum, vitio aut librarioli aut ipsius Lydi. idem Agonalia ac Septimontia ad 4 Non. Dec. videtur collocare, sed vereor ne perperam. vulgo certe utraque referuntur ad 3 Id. eiusdem mensis, gravissimo consensu kalendariorum veterum, vel (marmorea dico) Praenestini. Amiternini, Antiatini, Maffaeiorum.

ib. v. 7. ὄρος Παλατίνον] universe moneo, aut oblivione ipsius Lydi aut ruditate atque incogitantia librarii, quatuordecim illa montium nomina admodum esse corrupta. de Coelio monte vide I. Chr. Henricum Krause ad Velleium Paterc. 553 C.

IN LIBRUM DE OSTENTIS.

p. 273. ΠΕΡΙ ΔΙΟΣΗΜΕΙΩΝ] de scribendi varietate modo feminino genere αἱ διοσημεῖαι sive διοσημῖαι, modo neutro τὰ διοσημεῖα, ut infra p. 329 17, 331 12, egerunt Rittershusius ad Iamblich. de vita Pythagor. 30 C ed. Kuster. et vir summus literaturae Graecae per Gallias princeps, Io. Fr. Boissonade, cum ad Eunapii Vitas sophistar. 493 A, tum ad Marinum 141 et 149. διοσημεῖα quoque titulus est adhuc exstantis Aratei ποῦματος. sed enim quoniam Lydus ipse habet διοσημεῖαι p. 279 6, τῶν διοσημεῖων p. 277 10, 283 20, 341 21, ταῖς διοσημεῖαις p. 281 21, 283 15, διοσημεῖας p. 280 1, hic quoque non διοσημεῖων,

sed feminino genere visum est scribere *διοσημειῶν*. *διοσημείας* est apud Eusebium Praeparat. evang. 207 C. alia forma, lexicis nostris incognita itemque feminina, *διοσημασία*, adhibetur infra p. 343 13.

p. 273 v. 1. *τουτὶ πρᾶττειν*] nisi dicas, *του* esse genitivum vocis praecedentis, adiuncto *τι*, pronomine indefinito. retuli ad ea quae sunt p. 338 17 *τὸ ἐπάγγελμα τουτὶ προὔθηκεν*. videntur autem deesse hic pauca ab initio operis, velut tres quatuorve versus.

p. 274 v. 11 ima. *superemus*] vel, si mavis, *superavit*, nempe cognitio.

ib. v. 21. *καὶ Ἀσκατιῶν*] sic codex: sed vide Harles. Bibl. graec. 4 163 B.

ib. *Δαψὸς ὁ Θηβαῖος* *) locum lacunae signis notavimus, quod videtur deesse nomen proprium quinque aut sex literarum. de Polle, qui deinceps sequitur, eiusque scriptis, agit Eudocia Villoisonii 364 B.

p. 275 v. 5. *σαφῆ*] desunt quattuor circiter vocabula, quae supplere non audeo. interpretatus sum perinde ac si excidisset, *χρησόμεθα δὲ καὶ τοῖς*.

ib. v. 10. *παρὰ τὸ κρατοῦν*] verti, *iuxta* morem: vide p. 276 6 *παρὰ τὸν ἱερατικὸν .. νόμον*. et 117 2. tamen apud Lydum de magistr. p. 256 8 *παρὰ τὴν βασιλέως εὐμένειαν* est, *contra* imperatoris benevolentiam, ut recte reddidit vir cl. Dominicus Fuss, linguae utriusque peritissimus: et infra p. 333 8 *παρὰ τὸ κρατοῦν* videtur esse *praeter* imperium.

ib. v. 11. *Τάρχων (ταύτη)*] codex *ταυτησ*, sed extrema litera manu prima expuncta.

p. 276 v. 22. *Βικελλίον*] in cod. est *βεκελλιον*. sed vide infra ad p. 350 18.

ib. v. 23. *ταῦτα πρὸς ὑμᾶς διελθεῖν*.] unde patet inscripsisse alicui Lydum hunc libellum. cui, non habeo dicere: putes, ob numerum pluralem, pari fratrum aut coniugum. quorum alter fortasse fuit Gabriel praefectus ille, de quo Suidas 2 131 D.

p. 277 v. 1. *δ. Σπουδῆ δὲ ἡμῖν*] lacunarum cum huius capitis tum sequentium partium coniectura supplevi, partim ex Plinio, Apuleio, Seneca. eorundemque verba, quoad eius fieri potuit, vertendo expressi.

ib. v. 15. *ἀντιδίσκωσιν*] ditari possunt hac voce lexicæ, itemque adiectivo eidem praepositioni iuncto, *ἀντιθετικός*, ex Suida 1 219 B voce *Ἀντιγκλήμασιν*: ubi legit Kusterus, *καὶ ἀντιγκλημάτων, τῶν ἀνθετικῶν* [sic] *στάσεων*, idque vertit, *crimenum quae litigantes sibi in iudicio invicem obiciunt*, non memor *στάσεις ἀντιθετικῆς* esse quod rhetores Latini vocent *status qualitatis assumptos*, opponantque *statui absoluto* (*ἀντιλήψει*). isto nempe rem tibi obiectam iustam aequamque contendis esse:

statu assumptivo rem crimini datam fatere esse malam, sed purgas te alia ratione, quae potest esse quadruplex. prima est (de tribus aliis alibi dicendi erit locus) per *recriminationem*, ubi defensio tua constat eius accusatione qui vindicatur. quemadmodum M. Tullius pro Milone neque negat occisum esse Clodium, neque omnino excusat homicidium, sed propter scelera Clodii et insidias et vim illatam hunc ait iure caesum. quamobrem vertere debuisset Kusterus: *Ἀντεγκλημάτων (recriminationum)*; quae pertinent ad status qualitatis assumptivos; idque addere possis Io. Christ. Ernesti Lexico technolog. Graec. rhetor. 27 B. nec magis vidit Federicus Morellus quid esset *ἀντίληψις*: haec enim in Libanio Declam. de avaro patr. abdicant. 1 801 A, ἡ στάσις ἢ ζήτημα ἀντίληψις, status vel quaestio est qualitatis absolutae, vertit ridicule, quaestio est reprehensionis ansa, oblitus Hermogenis accurate explicantis doctrinam de statibus oratoriis, quae magno momento est ad iudicalem veterum consuetudinem penitus cognoscendam. sed redeo ad Lydum, qui hic expressit Plinium H. N. 2 31.

p. 278 v. 1. τῶν ὑπάτων ἄντικρυς] ita cod.: sed leg. fortasse, Γναίου Δομιτίου καὶ Γ. Φανίλου τῶν ὑπάτων· δι' ὧν ἄντικρυς· ita certe verti. conf. Plin. H. N. 2 31, et Iulium Obseq. 100 A.

p. 279 v. 4. τὴν λεγομένην] fortasse, τὴν λεγομένην Ἐλένην.

ib. v. 11. καὶ τοῖς ὑπ' αὐτοῦς] Graecae linguae ratio aeque admittit ὑπ' αὐτοῖς· recepi illud, ob sequens ἐσομένοις.

ib. v. 14. ἐν Ἀλβῇ τὴν μητριάν ...] reliqua versus maioremque partem sequentis supersedi restituere, quamvis adiutus his, litera unciali minuta in margine, prima manu, scriptis: Ἀσκάνιος τῇ μητριᾷ συνῆλθεν εἰς κοινωνίαν.

ib. v. 22. δισκωθεῖς.] sic codex; neque necesse est (opinor) ut scribamus δισκοειδής, tametsi verbum δισκῶ adhuc exulet a lexicis. δισκῶ et δισκῶ saepius occurrunt, atque interdum sensu exquisitiore de iis qui rotati (σφενδονούμενοι habet Lydus p. 114 15) in altum iactantur. sic Eusebius Hist. eccles. 181 D: καὶ δισκευθέντα κακῶς τελευτήσαι. Diogenes Laërtius 31 D: ἀπὸ τοῦ Κωρυκείου ὄρους αὐτὸν δισκῆσαι. adde Eusebium Praeparat. evang. 268 C. sed hae duae formae iam pridem receptae sunt in lexica: eo nondum relatas arbitror et ἀντιδίσκωσις, quod est supra p. 277 15, et vocem δισκοποτήριον, calix patulius, quae occurrat Vita S. Nili iunioris 140 A.

p. 280 v. 6. καθάψαιτο ἐκείνου τοῦ σώματος] confer Valerium Maxim. 1 43 B editionis meae, itemque Lycosthenem ad Iul. Obseq. 267 C.

p. 281 v. 9. Ἀναξαγόρας] Plutarch. Lysandr. 439 D.

p. 281 v. 18. ἔκλειψιν] illa de Hipparchio vel a librario vel ab ipso auctore haud scio quam bene hic sunt interposita.

ib. v. 20. ἐν Βοκοντίῳ] erant Vocontii in Gallia Narbonensi, ubi nunc est *Vaison*. Plin. H. N. 3 4. Gossellin *Géographie de Strabon, traduite en français*, tom. 2 25, note 3.

p. 282 v. 14. τὰ τῶν μῶν ἤπατα] idem de medulla humana refert Iulius Firmicus 84 C ed. Hervag. a. 1551.

p. 283 v. 1. ἐπίθολος adhuc non invenitur in lexicis: adverbium ἐπιθόλωσ est apud Georgium archiepiscopum Alexandrinum Vita S. Ioannis Chrysostomi 200 39.

ib. v. 4. indictio bona incidit in annum salutis, aut *trabeationis*, ut cum diplomatis loquar, 531; seditio Nica in a. 532. Chronicon paschale 336 B, Procopius Bell. Pers. 1 70 A, Theophaeus 154 C.

ib. v. 5. τῷ ῥέμφει φέρων] similis narratio apud Libanium ed. Reisk. 3 338 C. in cuius sine orator de restauratore civitatis ait haec Nicomedensibus, loco (ut opinor) parum intellecto: μεγέθει θυσίας ὑπερβαλλόμενος κρείττον ὑμῶν νευσάντων, ἐπηνώρθου τὸ ἄστυ. Federicus Morellus reddidit 2 203 B: *victimae magnitudine exsuperans, cum vos ad melius propensi essetis, oppidum in integrum restituit.* sed versionem eam vereor ut possimus probare. malim, μεγέθ. θυσ. ὑπερβαλλόμενος Κροῖσον, ὑμῶν νευσάντων, et quae sequuntur; ut sit sensus: *magnitudine sacrificii Croesum superans, vobis inclinatis* (hoc est, quasi *ruinam minantibus*) *restituit urbem.* tangit orator narrationem de ingentibus hostiis Apollini Delphico a Croeso iugulatis, de quibus Herodotus 19 A.

p. 284 v. 2. ἐπὶ τῆς ἐνάτης καὶ τεσσαρακοστῆς Ὀλυμπιάδος] apud Plinium 2 12: *Olympiadis 48 anno quarto.*

ib. v. 5. ὑπὸ Σουλπικίου Γάλλου] locus est apud Livium 44 37. confer quoque Quintilianum de inst. or. 1 10 *sub finem.*

p. 285 not. v. 10 ima. δοκίδες] sumsi vocabulum ex Apuleio de mundo 711 lin. 7, 728 lin. 2. inveniturque hac significatione non quidem in lexicis, sed tamen apud complures tum patres tum mathematicos. ita Origenes contra Celsum 45 B: κομῆται ἢ δοκίδες. δοκίδες S. Basilii Magnus homilia 25 de humana Christi generatione 1 592 D. παρήλια καὶ δοκίδες Artemidorus Onirocriticis 123 B, 130 B. τῶν καλουμένων παρὰ τισὶ κομητῶν ἢ δοκίδων Eusebius Demonstrat. evang. 420 A. δοκίδας ἢ σάλπιγγας Proclus Paraphrasi in Ptolemaeum 131 B. de trabibus vide notas edit. nostrae Prodigiior. Iulii Obsequentis 3 179 B.

ib. not. v. 4 ima. ὅτε Αὔγουστος] vide item notas ad Iul. Obsequent. 3 295 B.

ib. v. 5. Καμπέστριος] verti item *Campestris*: verum ex analogia scribendum fuisset potius *Campester*. neque in epitome

de mensibus neque in libro de magistratibus memoratur hic auctor; neque nomen proprium Campester sive Campestrius in marmoribus Latinis adhuc notis legere memini. nam occurrit quidem CAMPESTRIB. EX VOTO C. SANCTINIVS in lapide prope Heilbronn in Suevia eruto, de quo vide Iacob. Spon Miscellan. erudit. antiquitat. 107 B, Eckhart de rebus Franciae orientalis 1 9 B, unde habere se ait Muratori p. CVII 3, Martin *La religion des Gaulois* 2 180 B, et Io. Ge. Keysler Antiquit. septentrionalibus (Hannoverae 1720, 8) 420 A. porro in ara item in terra Suevia reperta CAMPESTRIBVS SACRVM P. QVINTIVS L. F. Gruter. Corp. inscript. mxxv 2, Keysler Ant. sept. 420 B, Io. Breval (qui vidit Stutgardii) *Remarks of several parts of Europe* 2 85 B, et Martin *Rel. des Gaulois* 2 180 A. item SVLEVIS ET CAMPESTRIBVS in marmore Romano, Spon Miscellan. erudit. antiq. 107 C. sed in his omnibus *Campesters* videntur deae, aut campis, hoc est agris, ut volunt interpretes, aut fortasse exercitiis campestribus, hoc est militariibus, praepositae.

p. 285 v. 8. de cometis lege quoque nostrum, lib. de mensibus p. 49 21. et S. Basilium Magnum de humana Christi generatione 1 592 D.

p. 287 v. 11. *Ιστέον δὲ ὡς Λιβύην*] ea non ex Campestrio huc translata sed ab ipso Lydo interposita arbitror, usque ad verba, *ἀπ' αὐτῆς διαπεχωρισμένας*, v. 18.

p. 289 v. 8. *τοῖς ἐκείσε δυνατοῖς*] quales erant quibus restitit Firmicus Maternus, causas agens iudiciales (*caninae content. oni iurgiosa certamina*), antequam ad astrologiam se conferret. *semper enim, inquit 83 C, factiosis hominibus erecta constantia resistere confidebam.* sic enim ibi legendum, non *confidebant*, quod habent vulgatae.

p. 290 v. 15. *Κομήτης.*] nempe qui *κατ' ἐξοχήν* cometes vocatur, ut patet ex proxime sequentibus.

p. 291 v. 7 ima. *sublunarium*] detur venia verbo insolenti, et apud locupletes quidem auctores haud obvio.

p. 292 v. 9. *περὶ τῶν οὐρανίων διαλέγεσθαι.*] conferri possint quae habet Michaël Glycas epistola inedita ad Constantinum Palaeologum cod. Reg. 228 fol. 78 *recto* — 85 *verso*, inc. *εἰ δὲ καὶ ἀπαιδεύτους τὰ θεῖα καὶ ἀμνήτους τινάς* in qua impugnat fatum (*τὴν εἰμαρμένην*) et *praedestinationem* (*τὸν προορισμόν*). nam sidera quidem potestatem habere portendendi futura (*ὁ θεὸς οὐ μόνον ἐν ἀστράσιν ἀλλὰ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἔθετο σημεῖα*): sed de quibus praemoneamur, ea virtute nostra averti posse. univ-erse pugnat vehementer pro libero arbitrio: *gratae* (ut loquuntur theologi) nullam prorsus mentionem facit. iccirco autem arbitror haec a Glyca tanta contentione disputari, quod accusatus sit magiae et astrologiae: unde et Manuelis Comneni imp. offeu-

sam incurrit et oculis est orbatus, vide C. Fr. Walchii comment. de Glycae annalibus in Commentatt. soc. Gotting. 5 18 sqq.

p. 294 v. 1. τὴν ἄλλην] malim τὴν ἑτέραν, ut annotavi in ora: quanquam Eustathius ad II. 1 469, ἄλλο δ' ἐνὶ προδόμῳ, hoc genus loquendi, ut ἄλλος ponatur pro ἕτερος, frequens esse apud Atticos auctores dicat. certe Lydus ipse scripsit τὴν ἑτέραν p. 295 24.

p. 296 v. 10. ἀρχικώτερος] verti aptior ad imperium, haesitans tamen ob adiectivi ἀρχικός varias apud auctores post Chr. natum significationes. quas age, cum parum distinctae sint in lexicis, hic duntaxat aliquantulum evagantes enumeremus. ἀρχικός valet

1) quod pertinet ad principatum sive convenit principi, principalis, summus. ita habent S. Gregorius Nyssenus de hominis opificio 1 58 B, Orat. 1 in id, faciam hominem ad imaginem nostr. 1 143 A; Philo Alexandrinus de Abrahamo 285 C; Theolog. arithmet. 8 B, 38 B; S. Ioannes Chrysostomus homilia 15 in epistolam alteram ad Corinthos 3 632 20; S. Isidorus Pelusiota Epist. 314 625 D. sicque S. Basilius Magnus homilia 2 in Hexaëmeron 1 21 C: ἀρχική τις καὶ πονηρὰ δύναμις. vertit Godefridus Tilmannus principalis quaedam ac mala potentia, hoc est, quae manat a principio malo. usurpatque eodem sensu idem S. Basilius Quod deus non est auctor mali 1 433 B. atque ita ἀρχικὸν τε καὶ βασιλικὸν lubenter iungit Eusebius Demonstrat. evang. 155 C, Praeparat. evang. 302 D, 331 D; et ibid. 372 A B tribui Iudae τὸ ἀρχικὸν ἀξίωμα ait esse assignatum, quae eadem verba occurrunt apud S. Ioannem Chrysostomum oratione in navitatem Christi, et quod unicuique climati praesint angeli 5 853 28. ἀρχικὸν ἢ φιλία, summa res amicitia est, κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλέα, Athenagoras ait Legatione pro Christianis 22 D. a Nemesio Emeseno autem de natura hominis (84 A ed. Matthaei) anima τὸν ἀρχικὸν dicitur ἐπέχειν λόγον, hoc est principis locum obtinere. sic opponuntur apud S. Marcum eremitam de paradiso et lege spirituali 898 B ἀρχικός ὑποτακτικῶς, is qui in imperio est subdito (quae vox eo sensu non est in lexicis); et S. Marci verba iteravit scholiasta ad S. Ioannis Climaci scalam paradisi 102 A. apudque S. Ioannem Chrysostomum sermone 40 in Evangelium Ioannis 2 758 13 in simili disiunctione est τὸ ἀρχικὸν et οἱ ἀρχόμενοι. neque aliter a patribus asceticis ii qui inter malos genios duces sunt, ἀρχικοί δαίμονες solent vocari, velut a Palladio Histor. Lausiaca 73 B, 78 A, et sic saepe. Sanctoque Marco iam memorato disputatione cum caesidico 974 C οἱ ἀρχικοί superiores sunt potius quam, ut vertit Ioannes Picus, magnates. contra apud Eusebium Hist. eccles. 366 D οἱ ἐν ἀρχικοῖς ἀξιώμασι speciatim videntur provinciarum imperii Romani rectores. neque alio sensu usurpatur superlativus ἀρχικώτατος: Eusebius De-

monstrat. evang. 437 C et Praeparat. evang. 815 D. inde fluxit neutrum substantive sumptum τὸ ἀρχικόν, *imperium*; quemadmodum τὸ ἀρχικόν τῶν ὑποτεταγμένων *dominatio est in subditos* apud S. Gregorium Nyssenum contra Eunomium 3 137 A et apud Philonem Quod omnis probus liber 687 C. in Nemesio autem de natura hom. 177 A τὰ ἀρχικά τῶν ψυχικῶν partes eae sunt animae quae *dominantur* atque imperant. in Philone denique Legatione ad Caium 774 A τὰ ἀρχικά *scientia est imperandi*.

2) huic significationi subiungo secundam, peculiarem, quod ad imperatores Romanos attinet, *principalis*, quemadmodum Tacitus quoque *pessimum principalis matrimonii instrumentum* ait Hist. 1 22. ita Theodotus Ancyranus contra Nestorium 1 1667 A τὰ ἀρχικά *palatium Augustum*; Theodorus Balsamon scholiis in canones 75 B γράμματα ἀρχικά *litterae principis* (ubi male interpret), prorsus ut γράμμα βασιλικόν est apud Palladium vita S. Ioannis Chrysostomi 73 A. Eusebius de martyribus Palaestinae 320 C ἡ ἀρχικὴ εἰκοσαετηρὶς, *vicennalia imperatoris*. quibus de sacris adeundus Cellarius ad Lactantium de mortibus persecutorum c. 17, 954 B ed. Heumann.

3) ἀρχικός porro videtur vertendum *imperiosus* (eo sensu quo Plinius H. N. 29 1 *imperiosi*, inquit, *nobis ipsis et molesti sumus*), si non hic, at certe apud Paulum Alexandrinum Rudimentis de natalitiis 49 C: ἀρχικούς καὶ ἐπιδόξους. reddidit Andreas Schato *ad principatum propensos*. item apud S. Ioannem Chrysostomum libro tertio de sacerdotio 6 25 28, ubi ἀρχικός opponitur τῷ κοινωνικῷ, *imperiosus communi sive comi*.

4) at enim non minus frequentatur ἀρχικός ea significatione quam hic locum habere arbitror, *aptus ad potestatem aut imperium exercendum*. ita positivo Diogenes Laërtius vit. philosophor. 193 C Stoicos credidisse ait sapientes ad gerendos magistratus, ad iudicandum, ad dicendum, solos esse idoneos: ἀρχικούς δικαστικούς τε καὶ ῥητορικούς μόνους εἶναι. Philo de Ioseph. 431 G: ἀρχικόν φύσει καὶ δυνατόν. et apud Proclum Paraphrasi in Ptolemaeum 227 B ἀρχικούς μεγαλοψύχους recte vertit Leo Allatius *gnavos in imperiis, magnanimos*: cf. quoque 229 C. comparativo S. Basilius Magnus Commentar. in caput 2 Esaiæ 1 881 C: ἀνδρα τὸν ἀρχικώτερον ἐν τῇ νοήσει, τὸν τελειότερον καὶ δυνατώτερον ἐν ταῖς πράξεσι. nec minus bene (opinor) Fronto Ducaeus illa S. Gregorii Nysseni quaestion. quid sit ad imaginem dei 1 845 A, τὸ ἀρχικόν τοῦ ἀνθρώπου, *facultatem imperandi* reddidit *hominis*; quo eodem sensu adhibetur ab Ioanne Philopono de creatione mundi 230 A B, 238 C, 240 A B et alibi saepe.

Nec mirum aestuari passim in vertendo adiectivo, cum in ipso substantivo ἀρχή multi offenderint. velut Montefalconius Bibl. Coislin. 596 D: πολιτεία ... ἐστὶν ἀρχή καὶ συνήθεια πρα-

γμάτων· *politia* ... est principium et consuetudo rerum. at enim ἀρχή hic non principium sed principatus, imperium, regimen rerum valet. et Kusterus in Suida ad v. Ἐπεφάνη 1 796 B illa, ἵνα τὴν ἀναρχον ὑπαρξιν μηνύσῃ, vertit sic, ut substantiam principio carentem indicaret, dans se (quod mirari licet in tanto viro) infantem admodum in fidei nostrae rebus. nam primo ὑπαρξίς non substantia est, sed existentia: deinde de servatore nostro, de quo hic sermo, dici non potest eum principio carere, quandoquidem pater est principium filii; paterque solus principium est sine principio. quamobrem, quoniam illo loco agitur de aeternitate verbi, versum oportebat ut existentiam initii expertem indicaret. Georgius Trapezuntius autem, in Rhetorica 96 B et 110 C disserens de duobus prioribus locis status coniecturalis, τῷ παραγραφικῷ et τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, illud *recusationem*, hoc *comprehensionem* Latine vocat, nullum omnino, ut solet, verborum propriorum adhibens delectum: est enim τὸ παραγραφικόν *praescriptio* iuxta Curium Fortunatianum ed. Pith. 56 C, aut *praescriptiva quaestio*, quod habet idem paulo supra: τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους autem a Curio Fortunatiano 56 C appellantur *quae sunt ab initio ad finem*, a Sulpicio Victore 258 C *a summo ad imum*, a Natali Comite de terminis rhetoricis 68 C *quae sunt a principio usque ad finem*, ab aliis Graecis τὰ εἰκότα, velut a Syriano 144 B, aut τὰ σημεῖα 146 C, a Marcellino denique ed. Ald. 125 B *πράγματα καὶ σημεῖα*. sunt autem eae quas *circumstantias* quoque dicimus, *περιστάσεις*, quoniam singula circumstantunt negotia: nempe quaestiones quis? quid? qui? quando? cur? ubi? vocanturque τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, quia offerunt sese πανταχοῦ τοῦ λόγου. totumque de illis caput praetermissum paene est a Io. Chr. Ernesti in Lexico diligenter ceteroquin adornato technologiae rhetoricae Graecorum; quare in eo exponendo paulo fui longior. atque illud ipsum quod iam in consuetudinem abiisse video apud logicos, *petere principium*, *petitio principii*, quando aut postulamus aut quasi concessum assumimus id quod erat initio controversum, ex Aristotelis his, αἰτεῖν τὸ ἐν ἀρχῇ, λαβεῖν τὸ ἐν ἀρχῇ [sc. ἀμφισβητούμενον], αἰτήσεις τοῦ ἐν ἀρχῇ, λήψεις τοῦ ἐν ἀρχῇ [sc. ἀμφισβητούμενου], saeculis tenebrosis ab homine ferreo, neque in disciplina logica neque in literis Graecis admodum erudito, in fingendisque vocabulis ad vim prompto, confictum esse arbitror. ut enim scrutare omnes qui de quaerendi ac disserendi disciplina Latine scripta reliquerunt, non reperies (opinor) hanc dictionem aut Vincentium Bellovacensem, circa a. 1244 clarum, qui usurpat Bibliotheca mundi 2 273 E, 274 B ed. Duac. et alibi saepe. inde autem tam late manavit, ut in eorum quoque scripta insinuarit sese qui artem vera ac falsa diiudicandi venustius atque copiosius tractaverunt. velut in Adami Bursii Dialecticam Ciceronis 310 A, 399 C, et

quod non minus mirere, in Hnetii Censuram philosophiae Cartesianae, non ornate modo atque illuminate sed etiam pure scriptam, in qua repperi Autecess. 7 A ed. Paris. 1694, in-8°, inque operis decursu 109 B, 110 A, 129 C, 170 A. at Latine dici sive (quod habet Bursius Dialect. 310 A) *sumere quod demonstrari debet*, sive *ponere* (si mavis, adde *pro confesso*) *quod quaeritur*, quis est qui non videat? nam paulo verbosius reddit auctor ad Herennium lib. 2 41, *pro argumento sumere quod in disquisitione positum est*: cf. quoque A. Gellium 16 8. sed de voce ea similibusque, et quemadmodum e subtiliorum huiusmodi disciplinarum nomenclatione barbariei reliquiae tolli sine negotio possint, pluribus agam, si rerum mearum status voluerit, in glossario peculiari, consuetudines technicaeque vocabula cum dialecticorum tum scholiastarum Graecorum omnium sigillatim explicante. nunc redeamus ad Lydum, emendato tamen prius loco Actor. concilii Lateranensis 3 870 E: οὔτε μὴν ἀρχαὶ καὶ ἀπρακτοὶ ... αὐθιγαὶ νοήσεις, ubi ἀρχαὶ καὶ legendum esse sequens adiectivum clare arguit.

p. 300 v. 20. *προσεχῶς* vertit *continuo*, id est *continua serie*, nisus auctoritate nonnullorum eiusdem fere aetatis: nunc tamen malium me scripsisse *immediate*, aut (ne cui durior videatur ea vox) *nullo medio interposito*. Nemesius de natura hominis 63 A: *προσεχῶς δὲ λέγεται, ὅταν ἀμέσως ... τὲ γένηται*. habet nempe id adverbium significationes illas fere.

1) *attente, intente*. Palladius Historia Lausiac. 988 A: οὐκ ἀκούεις προσεχῶς τοῦ ἀναγνώσματος. Dionysius Alexandrinus apud Eusebium Hist. eccles. 275 D: ὁ δὲ προσεχῶς ἐντυγχάνων. *qui vero attente perlegerit*, vertit Henricus Valesius. estque tunc synonymum adverbii *προσεχόντως*, quod ex 70 (ubi tamen legitur sensu aliquantum diverso Proverb: 31 26) demanavit ad auctores Christianos, S. Macarium homil. 4, cursum stadii huius mundi *attente* [*προσεχόντως*] et accurate absolvi oportere 35 A, 36 C, alibique saepe; ad Anonymum Caten. in psalmos 1 89 A, reliquosque.

2) *immediate*, ut barbaro verbo utar, aut, ut interdum quoque reddi potest, *continuo, proxime*. sic S. Gregorius Nyssenus orat. 2 contra Eunom. 2 74 D ἐκ τοῦ ἀκολούθου προσεχῶς τούτοις, *ex eo quod continuo sequitur*: cf. orat. 12 contra eund. 2 371 C, ibid. 385 D, et quod non sint tres dii 459 A B. apud Nenesium autem (ut recte observat in Lexico Gr. Schneiderus vir summus) saepe vertendum est *immediate* de natura hominis 17 C (aut ed. Matthaei 49 A) 21 D, 62 D et alibi. neque aliter Clemens Alexandrinus Stromat. 392 A deum praecepta dedisse ait διὰ νόμου, διὰ προφητῶν, καὶ προσεχέστερον ἤδη διὰ τῆς τοῦ υἱοῦ παρουσίας. Daniel Heinsius, nescio quam bene: *et iam propinquius per filii adventum*. eodemque sensu occurrit

προσεχῶς in Θεολογουμένοις τῆς ἀριθμητικῆς 30, comparativus-que προσεχέστερον apud S. Clement. Alexandrin. Stromat. 490 A, et προσεχιστάτως Theolog. arithmet. 26 D. quam vim vocis non cepit vir perfecte eruditus Huetius, cum haec Origenis t. 14 Comment. in S. Matth. 1 354 C, ἀναφέρεται δὲ καὶ τὸ ἐπέλεσεν ὁ Ἰησοῦς ... προσεχῶς μὲν ἐπὶ τὴν μυστικωτάτην παραβολὴν ἔτι δὲ ταύτης ἀνωτέρω εἰς τὰ πρὸ αὐτῆς γεγραμμένα, mire prorsus sic reddidit: *caute vero et prudenter refertur illud: consummavit Iesus sermones istos, ad obscuriorem ... parabolam praeterea vero et ad ea quae ante illam scripta sunt.* nam sensum esse eiusmodi: *proxime quidem refertur illud*, cons. I. s. istos, *ad parabolam maxime mysticam, alius vero etiam ad ea etc.* oppositio vocum προσεχῶς et ἀνωτέρω clare arguit. neque eo minus tamen Huetii versio in novissimam quoque Origenis ed. (Delarue, Parisiis 1740) 3 635 E transfudit sese.

3) praeterea est tertia significatio, eaque technica, adverbii προσεχῶς, ex hac secunda manans, a Suiceroque Thesaurο ecclesiast. 2 853 silentio praetermissa, ut sit *literaliter, ad verbum*, opponaturque τῇ θεωρίᾳ sive τροπολογίᾳ, contemplationi *sensus spiritualis, sensus allegorici.* quod vel ideo monendum videbatur, quod eam complures non viderunt. S. Gregorius Nyssenus homil. 2 in Cantica cantic. 1 491 D: *τούτοις μοι δοκεῖ τοῖς νοήμασιν ὁμοίως Παῦλος προσεχέστερον ... φιλοχωρήσαι.* vertit Gentianus Heivetus: *in hoc sensu [adde item] mihi videtur magnus ille Paulus proxime constitisse.* malim: *interpretatione literali immoratus.* et Clemens Alexandrinus Stromat. 462 B ait nos Christo gigni: *συνεξακούεται γὰρ προσεχῶς, ὑπηκόους γενομένους.* Daniel Heinsius mire: *simul autem proxime exauditur, si fuerim obedientes.* sensus est: *subintelligitur enim ad verbum, si f. o.* S. Ioannes Damascenus quoque de ineffabili divinitate 23 B: *καὶ οὕτω μὲν προσεχῶς· κατὰ δὲ θεωρίαν ἔλαιον οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἀλλ' ἢ φιλικανθρώπια.* ubi interpres item: *et haec quidem attentius legentibus.* sed sustineo me hoc loco, redeoque in viam.

p. 301 v. 1. *δισχυρίζονται contendunt*, asserunt. sic, nempe active, verti, non ex sententia (fateor) cuiusdam plane eruditi mihi que coniuncti intima familiaritate, qui hic malit *accommodare asseverantur, perhibentur.* sed *δισχυρίζομαι* item significatione activa usurpant auctores sequiorum quoque saeculorum. S. Basilius adversus Eunomium 2 12 B: *ἐγὼ δὲ ... οὐπω δισχυρίζομαι.* item *δισχυρίζομαι* S. Gregorius Nyssenus homil. 6 in ecclesiast. 1 429 A, S. Ioannes Chrysostomus orat. 1 in omnes Sanctos 5 614 39. *δισχυρίζεται* S. Gregor. Nyssenus orat. 1 contra Eunomium 2 32 A; Eusebius contra Marcellum 40 C, 47 C, 101 C, 142 A, 143 D, 154 D; S. Ioannes Chrysostomus orat. 2 in epist. ad Ephesios 3 770 38, ad Hebraeos 4 439 17.

δυσχρῆστεθαι Iosephus Antiquit. Iudaic. 45 F. *δυσχρῆζονται* Eusebius Praeparat. evang. 724 C, 725 C. *δυσχρῆσθαι* Hadrianus Aug. in rescripto apud Euseb. Hist. eccles. 123 C; S. Gregorius Nyssenus lib. 1 contra Eunomium 3 90 A; S. Ioannes Chrysostomus orat. 1 in Lazarum 5 224 13, homilia 23 in S. Ioannem 2 646 12. *δυσχρῆζόμενος* S. Ioannes Chrysostomus orat. 2 de incomprehensibili 6 397 12. *δυσχρῆζόμενον* Heliodorus Aethiop. 270 C. *δυσχρῆζόμενον* S. Ioannes Chrysostomus homilia 63 in S. Matthaeum 674 C. *δυσχρῆζετο* S. Gregorius Nyssenus de vita S. Macrinae 3 180 D, S. Athanasius vita S. Antonii eremitae 81 B. atque haec de formis praesentis et imperfecti: taceo de aoristi.

p. 301 v. 5. *δεῖ γὰρ ἥλιον*] priore itinere meo Italico descripsi ex codice admodum vetusto tractatum ineditum incerti auctoris de astronomia, luculentum sane ac perelegantem, ut paene Attico stylo exaratum dicas. unde (donec totum in lucem potero asserere) exhibebo locum illum, de Sole: οὗτος γὰρ [ἥλιος] ἔχει μὲν ἐν ἑαυτῷ τὴν τῶν ὄλων οὐσίαν, καὶ διὰ τοῦτο τινες καὶ τῆ τῶν τεσσαρῶν στοιχείων φύσει τοῦτον κερᾶσθαι ᾤοντο. ἡγεμῶν δ' ἐστὶ τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ πάντων γεννητικός· γεννῶν δὲ αὐθις καὶ διαλύει, καὶ πρὸς τὸν σπερματικὸν λόγον ἀναλαμβάνει, διδοὺς μὲν τῆ ὕλη οὐσίαν σχεδὸν καὶ ζωὴν, ἀνταπολαμβάνων δὲ τὴν ἄνωθεν ὑπαρξίν. μέσος γὰρ ἴδρεται, τὰ ἄκρα συνδέων, ὡς φησιν Ὀλυμπος, καὶ καθάπερ ἡνίοχος ἀγαθὸς τὸ τοῦ κόσμου ἄρμα ἀσφαλῶς ἐλαύνων. is autem Olympus est fortasse philosophus peripateticus huius nominis, discipulus Ammonii Saccae, Alexandrinus, de quo Porphyrius vita Plotini 7 D E, ubi tamen nunc legitur Ὀλύμπιος. eundem vocat Olympum Marsilius Ficinus Commentar. in libr. 3 ennead. 2 Plotini 126 A. Ὀλυμπος, medicus Cleopatras, qui historiam edidit; memoratur a Plutarcho vit. Anton. 953 D.

p. 303 v. 18. *Καρτάπων*] sic omnes. num *Carteiam?* *Cartennam?* confer tamen p. 332 7.

p. 306. *ΕΦΗΜΕΡΟΣ ΒΡΟΝΤΟΣΚΟΠΙΑ*] haec, usque ad p. 331, iam causa erant in Rutgersii Var. Lectt. p. 247 — 260, unde excerpsti lectiones variantes quae cernuntur cum hic in notis tum superius ad oram pagellarum.

p. 308 v. 6. *εὐροια* * *τῶν ποταμῶν*] fortasse, *εὐροια τῶν ποταμῶν*, sequenti diastole, quemadmodum habet Rutgersius; ut supplendum sit aliquid in phrasi sequenti. scaturigines fluvialium aquarum infra quoque numerantur in rebus salutaribus p. 310 7, Iul. 10.

p. 309 v. 22. *δουλικαῖς τύχαις*] cf. p. 314 5, Septembr. 7. ex Rutgersii notis 290 C video Meursium pro *τύχαις* legere voluisse *ψυχαῖς*. sed *fortunae serviles* pro ipsis servis bene, ut opinor, dicitur.

p. 315 v. 15. διαλάβωσιν pro διαλήφονται, nisi tamen scribere mavis διαβαλοῦσι. de usu coniunctivi aoristi pro futuro (more Homeric) apud Graecos posteriores, in verbis praesertim aut irregularibus aut quae vocantur λ μ ν ρ, plura notavimus praefat. ad Leonem Diac. 12 C et ib. indic. 291 B. et apud nostrum quoque futuro iungitur coniunctivus aoristi, eodem sensu: ἔσονται καὶ — ἐπιτελεῖ p. 290 3, μάχαι συρραγήσονται καὶ τὰ θηρία — ἐπέλθῃ p. 326 19, οὐκ ἀλλοιώσει μόνον ἀλλὰ καὶ — ἀναβάλῃ p. 343 9. adde ἐπιλάβηται pro ἐπιλήφεται (quod tamen habet cod. Reg.) p. 347 12, et λυμῆνεται pro λυμανεῖται p. 318 20 et p. 319 3.

p. 316 v. 19. ἀλληλανεμίαν] novum vocabulum ex hoc ipso loco a Rutgersio sumpsit vir cl. Io. Gottl. Schneiderus *Wörterbuch* etc. edit. 1805 1 56: alterum, quod omnino exulat e. lexicis, ἀνεμομαχία, ventorum conflictus, Lydus habet p. 357 16, 358 18, 369 8, 372 10 et 380 12.

p. 318 v. 17. ἀνασκοπισμοί] vox rara necdum in lexica recepta. usurpatur a S. Gregorio Nysseno orat. 8 de beatitudinibus 1 835 C: τὸν ἐπὶ κεφαλῇ ἀνασκοπισμόν.

ib. v. 20. λυμῆνεται] sic codex, barbare, hic et inferius p. 319 3: num λυμανεῖται? confer tamen quae annotavi supra ad 315 15. infra p. 324 17 codex habet λοιμανεῖται, supra 318 12 λοιμῆνεται, et Rutgersius λυμανοῦνται, quod recepi.

p. 319 v. 18. ita τελέσει p. 335 1 et 14.

p. 330 v. 1. εὐθηνολ] adiectivum rarissimum neque in lexico I. Gottl. Schneideri viri summi neque in auctore repperi ullo, praeter S. Ioannem Chrysostomium orat. 105 exhortatoria ad poenitentiam 6 913: ἐν τῇ ταύτης ἀγορᾷ πάντα εὐθηνά.

p. 331 v. 6. εὐομβρίαν] vox rarior quam quis putet. occurrit, extra hunc locum, in Eusebio Hist. eccles. 353 D: τοὺς λειμῶνας δι' εὐομβρίαν φντοῖς καὶ ἀνθεσι λαμπομένους.

p. 339 v. 2. haec et sequentia partim sumpta sunt ex Plinio H. N. 2 50—52, cuius verba in versione quantum potui representavi.

p. 340 v. 18. ἀβλαβῆ] eadem vox occurrit in lexico Graeco inedito, quod in Italia transcripsi ex cod. saec. 12: ἀβλαβεῖς ἀσινεῖς. ὁ δὲ Ἄλσιος τὴν ἐν Ἀδράτοις φρουρὰν ἐκβαλὼν εἰς Βόστρα τοὺς περὶ αὐτὸν ἀβλαβεῖς διεσώσατο. quo in lexico, satis amplo, dolendum, primum, abrumpi post litteram Γ; deinde, in locis scriptorum, quae multa afferuntur, nomina auctorum perraro addi, adeo ut cuiusvis fragmenti sedem investigare, aut explorare editumne sit an ineditum, quod facere coepi, longum sit quoddam opus atque molestum. quae modo posui, in auctore nullo hodie exstante quivi invenire, neque Alsii nomen inter duces Romanos. nam est quidem apud Marquardum Gudium Lu-

scriptt. 77 12 nomen C. ALSI. DEMENI. at is figlinas exercuit, non meruit aes militare. venit in mentem pro *ATCIOC* corrigere *ATCIOC*; qui si esset Lusius Quietus, sub Traiano bellica laude clarus, a Xiphilinoque (ed. Sylburg. Scriptt. Graec. minor. 3 349 B, 350 C, ubi tamen Graece *Λούσιος* scribitur) ab aliisque saepe memoratus, suspicari possis ea esse aut ex libro 68 Dionis Cassii, qui hodie intercidit, aut (quod magis credam) ex Parthicis Arabicisve Appiani. sed adversantur huic opinioni illa Damascii Vita Isidori apud Photium Biblioth. 1059 E: τὰ Βόστρα τῆς Ἀραβίας, πόλιν μὲν οὐκ ἀρχαίαν (ὑπὸ γὰρ Σεβήρου τοῦ βασιλέως πόλιζεται), φρούριον δὲ παλαιόν, ἀποτετευρισμένον ὑπὸ τῶν Ἀραβικῶν βασιλέων. nam si Bostra nulla aut vix ulla fuerunt ante Severi principatum, non admodum credibile est eorum crebram mentionem factam esse in historia bellorum Traiani. quapropter, si quis locum ad scriptorem saec. 4 aut 5 pertinere dicat, nihil repugno.

p. 341 v. 8. τῶν γὰρ νεῶν] Romanorum naves, praesertim classis Misensis et Ravennatis, suum quamquē nomen habuisse, aequae ut fit hodie in officio maritimo, constat cum aliunde tum maxime ex Pighii Hercul. Prodicio (ed. Antverp. 1587, 8) 502 A. quod moneo, quia complurium eruditorum scientiam fugerit. velut Thomae Hearne praef. in *The Itinerary of John Leland* (ed. 3) 6 13 B. lapide hoc:

M. ANTONIUS RUFINUS

MILES EX V VICTORIA SIBI

T

ET. L. IULIO APOLLINARI FRARI

MILITI EX. III. DIANA. VIXIT

ANNIS. XXXVIII. MIL. ANN. XIIX.

addente Hearne 14 A, milites illos meruisse in classe multarum navium, numeris inter se distinctarum (*which were distinguish'd by numbers*). eademque siglae crucem fixerunt homini in titulis lapidariis legendis probe exercitato Henr. Dodwello Epist. ad Goetizium de inscriptt. Puteol. et Baian. (Iscae Dunmonior. [*sic*] 1711, 8) aestuanti 39 A, numeri v et III an de legione potius, an de ala, an de cohorte sint intelligendi. at quis non videt militasse M. Antonium Rufinum in quinqueremi Victoria, L. Iulium Apollinarem in triremi Diana? similiter certe tituli ab Ioanne Vignolio relati, de column. Antonini Pii, habent III TAVRO 297 B, III MINERVA 298 B, III SOBE 299 A, III ARMATA 299 C.

nihil dico de aliis lapidibus easdem siglas exhibentibus, quos in museis Italiae tum publicis tum privatis ipse vidi; quod illas scriptis nuper editis aliter explicatas esse videam. coaevorum autem meorum censura, quin etiam mentione, nisi honorificentissima et necessaria admodum, quae mea natura est, semper abstinerebo.

p. 343 v. 4. καθ' οὐ φέρεται] sic Caseol. sed cum hic tum infra v. 9. legendum aut φέρεται; ut est in cod. Veneto, aut καθ' οὐ ἂν φέρεται.

ib. v. 11. πολεμίων μὲν ἔφοδον] Caseol. πολέμων· conf. tamen p. 344 8. 21. 345 8. Venetus quoque hic habet πολεμίων.

p. 344 v. 8 ima. augustum aedificium] Ovid. Fast. 1 609: *sancta vocant augusta patres: augusta vocantur templa sacerdotum rite sacrata manu.*

p. 349 v. 1. τέως] restituamus particulam τέως Actis concilii Lateranensis in laudibus Constantis 2 imperatoris 3 780 B: τὸ ὡς εἰκὸς ἐγκατάλειμμα τῶν τε ὡς πρὸς ἡμᾶς εἰκῆ τε καὶ μάτην διαφερομένων. legimus τῶν τέως, *residuum eorum qui adhuc nobis temere ac vane contradicunt.* aliter interpretes.

p. 350 v. 2. εἰσκαθίζουσι] de hoc verbo silet in lexico Schneiderus vir clar. occurrit etiam apud S. Ioannem Chrysostomum orat. 83 in crucem et confessionem latronis 5 570 41, si tamen ibi lectio sincera.

ib. v. 10. ταῦτα μὲν ἄν τις] quae sequuntur, usque ad finem p. 356, cusa exstant in ed. Schowiana libri de mensibus, p. 130—134.

ib. v. 18. Βικέλλιος] *Symbolik und Mythologie der alten Völker*, t. 2, Lipsiae 1820, 8, p. 927 not. 132, auctor, summo vir ingenio eruditioraque incomparabili, allato hoc loco Βίγουλός, id est *Figulus*, legendum esse non infirmis rationibus nititur approbare. sed enim p. 276 22 est in C βεκελλιον, hic βικέλλιος (quod magis placet), et in codice Romano bibliothecae Angelicae, unde idem fragmentum de terraemotibus descripserat Schowius, Βικέλλιος. atque haud scio anne opus sit abire a scriptione codicum. alibi quoque id nomen, aut certe simile, reperio, nominatim apud Ioann. Marangoni Actis S. Victoris 160 A et Murator. p. 2096 8.

M. VICELI. II.

VICELIORV

LIBERTVS

V. A. XXVII

Viselliorum Varronum gens e Cicerone eque Valerio Maximo 8 2 2 est notissima.

p. 357 *inscr.* hoc calendario, de quo sententias maxime diversas a Salmasio ad Solinum a Petavioque praefat. ad Urano-
Ioannes Lydus.

logium latas esse video, cum eadem res diversis diebus passim iterentur (velut fidiculam incipere occultari et 7 Kalendas Februarias iterumque 6, et postremo ipsis Kalendis Februariis), apparet Cl. Tuscum secutum esse calendaria sideralia complura, alia fortasse ad Romanum, alia ad Alexandrinum, alia ad Antiochiae horizonem pertinentia, Democriti, Eudoxi, Hipparchi, Divi Iulii, Metrodori. ateniis idem accidit non modo in calendariis veterum fere omnibus, sed in ipsis quoque Fastis P Ovidii, quorum singulae notationes, si ad tabulas exigas, ad unum horizonem unumque aevum omnes nullo modo possunt revocari. accedit occasus matutinos veros seu cosmicos, matutinos apparentes, vespertinos veros, id est acronychos, et vespertinos apparentes, hoc est heliacos, aut ab ipso Cl. Tusco non satis esse in Latino distinctos, aut a Lydo interprete has distinctiones esse omissas. de quibus in textum Lydi denuo introducendis studentes astronomiae viderint.

p. 362 v. 20. Ἀρκίλων] hic in Codd. omissus est status coeli. in Leonici versione legitur: *Sol in ariete. Favonius late spirat: ciconia apparet, et mare transmittit.*

p. 364 v. 10. ἄρχεται δύεσθαι] sic Codd. omnes. Leonicus vertit: *Fav. flare incipit matutino; vergiliae occidunt.*

p. 368 v. 20. βροντώδης non est in lexico Schneid. auctoritates habet, praeter Lydi hic et p. 363 10, 19. 368 3. 372 23. 373 17, etiam Cl. Ptolemaei Tetrabiblo 94 A et 95 C, Procli Diadochi Paraphrasi in Ptolemaeum 138 B, Hephaestionis Thebani Apotelesmaticis 4 B et 13 C, S. Germani Cpolitani orat. in sanctiss. Deiparam 308 D.